

V březnu 2011 oficiálně skončila vláda vojenské junty v Barmě. Již dnes je zřejmé, že cesta ke skutečné demokracii zde bude ještě dlouhá a plná obtíží. Jednou z klíčových otázek, které Barma musí řešit, je etnický problém. Území Barmy obývá 135 značně rozdílných etnických skupin. Významná část z nich zahájila po získání nezávislosti země v roce 1948 ozbrojený boj proti vládě. Tento boj dosud neskončil. Etnický konflikt v Barmě je nejdéle trvající občanskou válkou v novodobých dějinách světa. Za současné situace by se hnutí etnických menšin mohlo stát pověstným „jazýčkem na vahách“ v boji o demokracii v Barmě. Ten dnes mezi sebou vedou stoupenci bývalé vojenské junty, rozhodnutí i nadále si udržet výsadní mocenské postavení, a demokratická opozice. Pochopení etnického problému v Barmě tak získalo novou naléhavou dimenzi.

Studie zpracovává etnický problém v Barmě zejména v rovině vztahů mezi minoritními etnickými uskupeními a centrální vládou. V první části se zaměřuje na předkoloniální a koloniální období; v druhé části rozebírá období po získání nezávislosti Barmy a vojenských diktatur, třetí část je věnována analýze etnického problému v kontextu aktuálního politického vývoje země.

PhDr. Miroslav Nožina, Ph.D. (*1962), etnolog; působí jako vědecký pracovník v Ústavu mezinárodních vztahů Praha. Věnuje se problematice pevninské jihovýchodní Asie a nevojenské bezpečnosti. K jihovýchodní Asii mimo jiné publikoval *Siam Undiscovered* (2004), *Royal Ties* (2006), *Dějiny Kambodže* (2007), *Dějiny Laosu* (2010).

BARMA: ETNICKÝ PROBLÉM, VÁLKA A BOJ ZA DEMOKRACII

Miroslav Nožina

Miroslav Nožina

BARMA

**ETNICKÝ PROBLÉM,
VÁLKA A BOJ ZA DEMOKRACII**

BARMA:
ETNICKÝ PROBLÉM,
VÁLKA A BOJ ZA DEMOKRACII

Miroslav Nožina

BARMA

**ETNICKÝ PROBLÉM,
VÁLKA A BOJ ZA DEMOKRACII**

Ediční rada nakladatelství Ústavu mezinárodních vztahů

Prof. PhDr. Pavel Barša, M.A., Ph.D. (Filozofická fakulta UK, Praha), Mgr. Ing. Radka Druláková, Ph.D. (Fakulta mezinárodních vztahů VŠE, Praha), Doc. PhDr. Jan Eichler, CSc. (ÚMV, Praha), JUDr. PhDr. Tomáš Karásek, Ph.D. (Fakulta sociálních věd UK, Praha), Prof. PhDr. Michal Klíma, M.A., CSc. (Metropolitní univerzita Praha), PhDr. Michal Kořan, Ph.D. (ÚMV, Praha), Doc. Ing. Mgr. Petr Kratochvíl, Ph.D. (ÚMV, Praha), PhDr. Pavel Pšejja, Ph.D. (Fakulta sociálních studií MU, Brno), Mgr. Dan Marek, Ph.D., M.A. (Filozofická fakulta UP, Olomouc), Prof. PhDr. Lenka Rovná, CSc. (Fakulta sociálních věd UK, Praha).

Publikace je výstupem zpracovaným podle časového harmonogramu výzkumné činnosti ÚMV, který vychází z materiálu Dlouhodobý koncepční rozvoj ÚMV, v. v. i., na léta 2012–2018.

Recenzovali: Mgr. Dagmar Bečková
Petr Komers, Ph.D.
Mgr. Mária Strašáková, Ph.D.

Miroslav Nožina

Barma: Etnický problém, válka a boj za demokracii

Vydal Ústav mezinárodních vztahů, v. v. i., v Praze roku 2013.

© Ústav mezinárodních vztahů, v. v. i., Praha 2013

Vědecký redaktor: PhDr. Vladimír Trojánek

Obálka: Jan Šavřda (fotografie autor, archiv ADRA Myanmar)

Tisk: Petr Dvořák – tiskárna, Dobříš

ISBN 978-80-87558-08-9

Obsah

Úvod	9
Ediční poznámka	14
Použitá literatura a prameny	15
 Vývoj etnického problému v Barmě v předkoloniálním a koloniálním období	17
Etnická situace	17
Předkoloniální období	20
Hlavní aktéři	20
Rané státy	23
Indické vlivy a mandalové struktury	27
Struktura barmského státu	30
Šanské müangy	33
Etnika na okraji mocenských center	35
Mezietnické vztahy	37
Koloniální období	41
Britská koloniální správa	43
Zrod moderního barmského nacionalismu	47
Etnická hnutí a nacionalismus v prostředí menšin	50
Druhá světová válka a japonská okupace	54
Cesta k nezávislosti	58
 Nezávislá Barma	65
Období parlamentního režimu (1948–1962)	65
Období vlády Revoluční rady (1962–1974)	72
Období Socialistické republiky Barmský svaz (1974–1988)	78

Barma pod vojenskou vládou (1988–2009)	82	Závěr	157
Dohody o příměří	90	Résumé	165
Vztahy mezi centrální vládou a etnickými autoritami v období mezi uzavřením příměří a přijetím nové ústavy v roce 2008	93	Poznámky	169
Devoluce	94	Seznam zkratk	185
Oblast Waů	95	Hlavní povstalecká uskupení	192
Oblast Koukanu	97	Literatura	214
Koexistence: rezignace, kompromis a přijetí	99	Rejstřík	226
Rezignace: Čjinský stát	99	Mapy	249
Kompromis: Kačjinský stát	102	Etnická situace	250
Pragmatické přijetí: Paoská národní organizace	105	Oblasti a státy	251
Okupace	108	Samosprávní zóny a území	252
Okupace etnických území mimo zóny ozbrojeného konfliktu:	108		
Arakanský stát	108		
Okupace etnických území v zónách ozbrojeného konfliktu:			
Karenský a Kajaský stát	111		
Karenské oblasti	112		
Kajaský stát	114		
Nagské oblasti	115		
Ústava z roku 2008	116		
Reakce na novou ústavu a volby ze strany menšinových organizací	119		
Volby 2010	122		
Nová vláda	126		
Současnost etnického problému v Barmě	129		
Hlavní aktéři na barmské politické scéně	129		
Transformované vojenskopolitické uskupení	129		
Demokratická opozice	137		
Hnutí etnických menšin	144		
Vlády etnických států a etnické politické strany	144		
Ozbrojená opozice	146		
Konflikt v Arakanu	149		
Aktuální problémy menšinových oblastí	151		
Ekonomické vytěžování	151		
Uprchlíkový problém	154		
Nelegální produkce a obchod s drogami	155		

Úvod

Roku 1988 se v Barmě/Myanmaru po násilném převratu chopil moci vojenský režim. Následující více než dvě dekády barmské historie byly poznamenány ekonomickou exploatací země ze strany příslušníků vojenské junty, zatýkáním a represemi vůči opozičním aktivistům, potlačováním základních lidských práv a svobod. Toto počínání vojenské junty proti ní v minulých letech vyvolávalo odpor jak na domácí, tak i na mezinárodní politické scéně. Deklarovaným cílem zemí Evropské unie se stalo nastolení legitimní a demokratické civilní vlády.¹ Rovněž Česká republika zařadila Barmu mezi země, v nichž prioritně podporuje demokratizační snahy.²

Až rok 2011 přinesl řadu významných změn. Dne 30. března ústřední orgán vlády vojenské junty, Státní rada míru a rozvoje (SPDC), předal moc nové barmské vládě a státním orgánům, vzniklým na základě všeobecných voleb v listopadu 2010. Vojenská diktatura tak oficiálně skončila. To vyvolalo řadu očekávání jak v Barmě, tak i v zahraničí. K současnému vývoji v zemi by ovšem bylo chybou přistupovat s přehnaným optimismem. Cesta ke skutečné demokracii v Barmě bude ještě dlouhá a plná obtíží. Demokratizační proces je v počátcích a je výrazně poznamenán snahou současných vojensko-politických špiček i nadále si udržet výsadní mocenské postavení. K tomuto účelu si bývalý režim SPDC přizpůsobil novou ústavu z roku 2008, provedl celou řadu politických a ekonomických reforem, včetně rozsáhlé privatizace státních podniků, a rovněž realizoval pod svojí taktovkou všeobecné volby v roce 2010 a ustavení nové barmské vlády.

Po provedení politické transformace je dnes na barmské politické scéně možné identifikovat tři hlavní aktéry – transformované vojenskopolitické uskupení, reprezentované na politické platformě zejména vládní Stranou solidarity a rozvoje Svazu (USDP) a armádou, demokratickou opozici a různé organizace etnických menšin. Je zřejmé, že budoucí politický vývoj v Barmě se bude odvíjet od jejich vzájemného dialogu.

V případě barmské opozice se v minulých letech zájem zahraničních vlád a médií soustředoval zejména na Národní ligu za demokracii (NLD) a její vůdkyni Aun Schan Su Ťij. Ta za své hrdinné postoje obdržela v roce 1991 Nobelovu cenu za mír. Zahraničí pod tímto prizmatem často zjednodušeně chápalo boj za demokracii v Barmě jako soupeření vládnoucí vojenské junty a NLD. Ve skutečnosti však v Barmě nalézáme desítky opozičních uskupení vyznačujících se rozdílnými cíli i strategiemi. Mnohá z nich fungují na neformální bázi a mají minimální, nebo žádné kontakty se zahraničím. Strategie jak zemí EU, tak ČR vůči Barmě zatím nejsou schopné tyto odlišnosti ve vztahu k různým opozičním uskupením reflektovat. Z velké části se omezují na humanitární agendu a komunikaci s úzkým okruhem barmské vzdělané opozice, schopné navázat zahraniční kontakty. Zdaleka tedy nedosahují do širšího spektra barmské společnosti.

Nezřídka pomíjen je i třetí faktor – hnutí etnických menšin. Menšinová etnika tvoří přibližně třetinu obyvatel Barmy. Významná část z nich zahájila po získání nezávislosti země v roce 1948 ozbrojený boj proti centrální vládě. Tento boj doposud neskončil. Etnický konflikt v Barmě je nejdéle trvající občanskou válkou v novodobých dějinách světa. Přitom je zřejmé, že vyřešení etnické otázky je úhelným kamenem existence Barmy jako státního celku a rovněž jedním ze základních předpokladů pokračování demokratizačních procesů. Hnutí etnických menšin by se mohlo stát pověstným „jazýčkem na vahách“ v boji o demokracii v Barmě.

Důvodů, proč je etnický problém v Barmě tak těžko řešitelný, je celá řada. Mnoho z přetrvávajících mezietnických antagonismů a problémů ve vztazích mezi minoritními etnickými uskupeními a centrální vládou zde má hluboké historické kořeny. Hnutí etnických menšin rovněž ani vzdáleně nepředstavuje nějaký ucelený blok, ale je silně roztržštěné. Jeho aktéry jsou nejrozumnější etničtí předáci a politici, vojenští velitelé, příslušníci místních ekonomických elit, náboženští vůdci a další. Tito lidé stojí v čele skupin, organizací, či malých armád, které sice mají nezřídka vznešená jména, deklarující boj za národní identitu a suverenitu etnických menšin, ovšem ve skutečnosti prosazují své parciální etnonacionální, ekonomické, politické, vojenské či kriminální zájmy. Tato uskupení mezi sebou i s centrální vládou v minulých letech uzavírala nejrozumnější dohody a vytvářela aliance, jež často měly jepičí život, nikdy však nedokázaly vytvořit skutečně stabilní a výkonnou organizaci, zastupující zájmy menšinových etnik na celonárodní úrovni.

Rovněž se do dnešního dne v Barmě neprofilovala výrazná osobnost, která by tyto celonárodní menšinové zájmy reprezentovala, jak je tomu v případě demokratického hnutí a Aun Schan Su Ťij. Slovy jednoho diplomata EU v Rangúnu se v případě etnické otázky v Barmě jedná „o příliš komplikovanou hru, v níž se těžko hledají spoluhráči“.³

Tato studie zpracovává etnický problém v Barmě zejména v rovině vztahů mezi minoritními etnickými uskupeními a centrální vládou. Přitom argumentuje, že dnešní Barma ani zdaleka není politicky konzervovaným komplexem či vnitřně pevnou totalitní politickou strukturou. Jen částečně naplňuje koncept státu jako „organizované, politicky jednotné společnosti na určitém území, tzn. v určitých hranicích, s jednotným zákoníkem, vládou a správou“.⁴ Spíše nežli o kompaktní státní celek jde o útvar, který M. Duffield označuje jako „rodící se politický komplex“ (*emerging political complex*). Tento termín zahrnuje souhrn flexibilních a adaptabilních vazeb, které propojují státní a další politické autority s místními a zahraničními podnikatelskými zájmy a zájmovými skupinami (jak legálními, tak ilegálními), tradičními domorodými předáky, náboženskými autoritami, emigranty a příslušníky diaspor žijícími v zahraničí, nevládními organizacemi aj. Všichni tito aktéři prosazují své zájmy a názory, stanovují svá pravidla, vytěžují dostupné zdroje, poskytují ochranu aj., nikdo z nich však není schopen na národní úrovni dosáhnout absolutní převahy. Existují v kompetitivním prostředí, třebaže často komplementárním, které se liší v geografickém prostoru i čase.⁵

První část studie je věnována etnické situaci v Barmě a deskripci vývoje etnického problému v Barmě v předkoloniálním a koloniálním období. Poukazuje na skutečnost, že základní modely vztahů mezi centrálními vládami a etnickými minoritami byly ustaveny již před příchodem Britů. Britští kolonialisté je v mnoha ohledech pouze převzali a kodifikovali ve svém systému duální administrativy pro oblasti vnitřní Barmy a menšinové oblasti. To vedlo k parcializaci zájmů barmských etnik a následně po druhé světové válce k propuknutí vleklého občanského konfliktu.

Ve druhé části studie jsou rozebírány přístupy a postoje, jež k menšinové otázce zaujímaly v poválečném období různé barmské vlády, a charakterizovány i základní problémy a názorové rozdíly bránící úspěšnému uzavření mírových dohod s povstalcí. Do roku 1989 šlo o pět takových významných pokusů o uzavření míru, jež byly převážně neúspěšné. Jejich hlavní překážkou byly především vládní požadavky kapitulace a odevzdání zbraní po-

vstalců, což povstalci bez dostatečných politických záruk odmítali. Centrální vlády naproti tomu nechtěly přistoupit na požadavky etnických menšin na nezávislost, popř. autonomii v rámci barmského státu.

Situace se změnila až v letech 1989–1997. Barmská junta tehdy iniciovala sérii dohod o příměří se sedmnácti významnými povstaleckými uskupeními. Tyto dohody měly především uklidnit situaci v pohraničních oblastech a uvolnit juntě ruce pro potlačení opozičního hnutí ve vnitřní Barmě. Důvodem dohod byla i snaha junty o legitimizaci její vlády a zlepšení vztahů se sousedy, především s Thajskem a Čínou. To se barmské juntě podařilo do té míry, že se menšinová uskupení prakticky neangažovala ve vlnách prodemokratických nepokojů, které od roku 1988 v Barmě proběhly.

I když se jednotlivé dohody navzájem značně odlišovaly, jejich základním principem bylo, že si povstalci nadále mohli ponechat zbraně a získali správní kontrolu nad vymezenými územími. Na těchto teritoriích si vytvořili vlastní administrativní struktury. Mezi barmskou centrální vládou a jednotlivými etnickými organizacemi byly ustaveny značně variabilní vztahy, jež dodnes významně ovlivňují situaci na etnických územích. Studie se při analýze těchto vztahů opírá o typologii zpracovanou M. P. Callahanovou. Ta v barmském prostředí vymezuje tři základní typy těchto vztahů – devoluci, okupaci a koexistenci.⁶ Tyto kategorie nejsou definitivní ani ustálené a představují výraznou simplifikaci. Významně však napomáhají orientaci v problému.

Nová ústava, schválená v roce 2008, v mnoha ohledech narušila existující *status quo*, nastolený po uzavření dohod příměří. Bylo zachováno existujících sedm etnických států a rovněž sedm administrativních oblastí tzv. vnitřní Barmy, přičemž oblasti a státy mají rovnoprávný status. Ovšem namísto sedmnácti „zvláštních oblastí“ vytyčených dohodami o příměří s povstalci nová ústava vymezila pět samosprávních zón (Nagů, Dhanů, Paoů, Palaunů a Koukan) a jedno samosprávné území (Waů). Navíc kodifikovala vedoucí postavení armády ve státě.

Volby v roce 2010 pak přinesly jednoznačné vítězství transformovanému vojenskopolitickému bloku.

Třetí část studie je věnována současnosti etnického problému v Barmě v kontextu politického vývoje země. Je zde rozebrán aktuální stav transformovaného vojenskopolitického bloku, resp. jeho čtyř hlavních mocenských center – prezidentského úřadu, parlamentů, vládní Strany rozvoje a solidarity Svazu (USDP) a armády. Dále je analyzována situace demokratické opozice

a hnutí etnických menšin. Zvláštní pozornost je upřena na aktuální situaci na menšinových územích, kde se ještě více nežli kdykoli předtím zintenzivnilo soupeření různých autoritativních systémů. Desetiletí povstalecké války zde koncentrovala politickou moc do rukou předáků, které M. Callahanová charakterizuje jako „specialisty na násilí“ (*specialists in violence*)⁷ – ať už barmské armády (*tatmato*), protivládních ozbrojených sil (bývalých i současných), kriminálních uskupení a ozbrojených milicí. Lidé v menšinových státech Barmy se ocitli pod autoritou četných státních, a rovněž pseudostátních autorit (M. Callahanová je označuje jako *state-like authorities*⁸), jež zde prosazovaly a prosazují svoji autoritu a zavádějí své místní správy na určitých územích, způsobují zde i řeší konflikty, místní obyvatele vytěžují a zároveň jim poskytují určité služby či podporují jejich ekonomické aktivity. Těmto autoritám dnes začínají konkurovat nové státní mocenské elity, vzešlé z ústavních změn z roku 2008 a voleb z roku 2010. Aktuální mozaika moci na menšinových územích v Barmě je proto fluidní a značně složitá. Liší se region od regionu a někdy i měsíc od měsíce. Výrazně ji poznamenávají parciální ambice jednotlivých etnických předáků, lokálních elit etnických politických stran, regionálních aj. uskupení na straně jedné a politika centrální vlády vůči těmto uskupením a regionům na straně druhé. Vztahy mezi centrální vládou a příslušníky etnických menšin se pak odvíjejí od konkrétní situace na daných etnických územích tak, jak se vyvinula před přijetím nové ústavy (2008) a volbami (2010). Příznačná je pro ně přetrvávající silná přítomnost *tatmato* a rovněž silný vliv vládní USDP. Etnické menšiny přitom dostaly po volbách určitý podíl na správě svých záležitostí na lokální úrovni.

Menšinové oblasti mají pro barmskou vládu značný význam. Jsou bohaté na přírodní zdroje, mají i značný energetický potenciál a vojenskostrategický význam. Potýkají se však s celou řadou problémů. Mezi nejzávažnější z nich patří kromě chudoby a nevzdělanosti obyvatel menšinových oblastí i jejich rozsáhlá ekonomická exploatace a ekologická devastace ze strany dominantních podnikatelských subjektů, přetrvávající násilí a porušování lidských práv domorodých obyvatel, uprchlický problém, nelegální produkce a obchod s drogami.

V závěru studie jsou zpracovány profily hlavních ozbrojených uskupení zmiňovaných v textu. Cílem je objasnit čtenáři jejich často komplikovanou genezi, cíle a vazby.

Ediční poznámka

V roce 1989 nahradila barmská vojenská vláda dosavadní anglický název země *Burma*, v české podobě *Barma*, názvem *Myanma* (*Myanmar*), užívaným v barmštině. Představitelé režimu zdůvodnili změnu názvu tím, že termín Barma je koloniálního původu. Zároveň byla nahrazena barmskými termíny celá řada místních názvů, jmen etnik a etnických skupin. OSN, mnohé státy světa a různé organizace tuto změnu přijaly, jiné ji odmítly kvůli jejím politickým konotacím. Historikové a etnologové rovněž upozorňují na fakt, že název *Myanma* se v minulosti vztahoval pouze na etnické Barmánce a nezahrnoval etnické menšiny v zemi. Přiznačné je, že název Barma je nadále užíván i v prostředí anglicky hovořící barmské opozice. V českých médiích a literatuře proto nadále převládá název Barma a je užíván i v této studii.

Pokud se týká jmen a názvů, doposud neexistuje jednotný a mezinárodně uznávaný vědecký systém přepisu barmského jazyka. Situace je pak ještě daleko složitější u jazyků barmských menšinových etnik. Pro potřeby této studie je používána upravená verze přepisu barmštiny, vypracované v roce 1958 Minn Latt Yekhaunem. Tato verze je používána i v českých médiích a odborné literatuře. Řídí se barmským písmem, v některých případech však respektuje fonémické změny, které se neodrážejí v barmském pravopise. Rovněž neobsahuje diakritiku na označení tónů barmského jazyka.

Zeměpisná jména, jež byla v minulosti převzata z anglické transkripce a v počestlých podobě již zdomácněla, jako např. Rangún, Iravadi, Prome aj., jsou ponechána beze změny a ve jmenném rejstříku doplněna anglickým ekvivalentem. V ostatních případech je užíván standardní přepis. Pakliže se jedná o názvy, u nichž se rozšířeně prosazuje i nová barmská transkripce, zavedená v roce 1989, jsou pro upřesnění podle možností uváděny i jejich nové tvary), označené zkratkou *n.t.* (např. Keng Tung / ̤̤aintoum *n.t.*).

Rovněž vlastní jména a názvy jsou uváděny v českém přepisu. Vzhledem k současnému rozšířenému využívání anglojazyčné literatury či zdrojů internetu by ovšem bylo jejich vyhledávání pouze na základě českých přepisů značně komplikované, ne-li nemožné. Z toho důvodu jsou ve jmenném rejstříku uvedeny i jejich nejčastější anglické verze.

V případě jmen a názvů z menšinových jazyků, kde podobná transkripce v češtině a často ani v angličtině neexistuje, je užíván přibližný fonémický

přepis doplněný v rejstříku přibližným anglickým přepisem (resp. jeho variantami). Ve výrazech původu čínského a indického jsou respektovány standardní české přepisy, které jsou dobře zpracovány, u čínských jmen doplněné v rejstříku transkripcí v pchinjinu. V případě thajštiny a laoštiny je užíván pracovní fonémický přepis, pro upřesnění doplněný v rejstříku anglickým přepisem. Jména organizací jsou uvedena česky, při prvním výskytu a podle potřeby i dále v textu doplněné „mezinárodní“ anglickou zkratkou. Seznam použitých zkratek a jejich vysvětlení je na konci studie. V případě barmských organizací jsou názvy v seznamu zkratek uvedeny i v barmštině.

Použitá literatura a prameny

Zejména po roce 1988 byla v západních zemích publikována řada studií a článků o Barmě. Většinou se soustřeďují na problémy vnitřní Barmy a etnickou problematiku zmiňují pouze rámcově. Přesto v tomto období vzniklo i několik kvalitních prací, o něž bylo možné tuto studii opřít. V teoretické rovině se studie opírá zejména o práce M. Duffielda.⁹ Vztahu etnických majorit a minorit v oblasti pevninské jihovýchodní Asie se věnuje J. C. Scott.¹⁰ Historickým vývojem barmského státu se zabývají R. H. Taylor¹¹ a M. W. Charney.¹² Z českých autorů se etnickému problému v kontextu barmské historie a společenského vývoje věnují zejména Jan Bečka a Dagmar Bečková.¹³

Významným příspěvkem k různým aspektům etnického problému v Barmě je série studií, která vznikla v rámci projektu *Internal Conflict and State-Building Challenges in Asia*, realizovaného na půdě East-West Center Washington. Mezi nimi zejména práce M. Callahanové¹⁴, Zaw Ooa a Win Mina¹⁵, T. Kramera¹⁶ a Ardeth Maung Thawngmunga¹⁷. Dalším zdrojem je *Drugs and Democracy Programme*, realizovaný v Transnational Institute (TNI) v Amsterdamu.¹⁸ Analýzy občanské války v Barmě zejména ve vztahu k drogovému problému podává ve svých pracích B. Lintner, který tuto problematiku dlouhodobě sleduje.¹⁹ K drogovému problému jsou přínosné studie Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)²⁰; uprchlický problém zevrubně analyzují studie Thailand Burma Border Consortium (TBBC).²¹ Shrnutí etnické politiky různých vlád v Barmě představuje analytická studie A. Southa,²² a rovněž monografie od téhož autora o monském nacionalismu.²³ Kvalitní analýzou barmského problému je zpráva M. Smithe pro Minority

Rights Group International²⁴ i jeho starší práce o relacích mezi povstáním a etnickou politikou.²⁵

Informace z literatury byly rozšířeny o informace z agenturních, časopiseckých a internetových zdrojů. Část dat, jak primární, tak sekundární povahy, byla shromážděna v průběhu opakovaných studijních pobytů v regionu pevninské jihovýchodní Asie v letech 1990–2011, zejména pobytů v Barmě a na barsko-thajském pomezí v letech 2009, 2011 a 2012. Během těchto tří pobytů byla realizována série interview s představiteli barských vládních složek, opozice, etnických a nevládních organizací, jež je využita v textu. Pobytů byly uskutečněny v rámci výzkumného projektu Národního programu výzkumu 2, realizovaného na půdě Ústavu mezinárodních vztahů v Praze (ÚMV) za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, projektu „Nový strategický přístup USA k Barmě. Implikace pro Evropskou unii a Českou republiku“, realizovaného za spolupráce ÚMV a Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) za grantové podpory Ministerstva zahraničních věcí ČR (2011), a projektu „Zhodnocení efektivity české podpory opozici a disentu v Barmě, Bělorusku, na Kubě a v Podněstří“, realizovaného v ÚMV za podpory Technologické agentury České republiky (projekt č. TB010M-ZV042/ 2012–2014).

Citované zdroje zastupují poměrně široké názorové spektrum. Výrazné protivládní postoje v minulých letech zastávala např. *Burma Campaign UK*, *Euro-Burma Office*, *Assistance Association for Political Prisoners (Burma)*, *Alternative Asean Network on Burma*, exilový list *Irrawaddy*, zdroje etnických opozičních organizací. O určitou neutralitu se snaží např. zdroje nevládních organizací *Karuna*, *ADRA*, dlouhodobě etablovaných v Barmě, zdroje OSN, zdroje politicky středově vymezené nevládní organizace *Mingalar Myanmar* aj. Naopak např. zdroje úřadu prezidenta, organizace *Myanmar Egress* či list *Myanmar Times* se jednoznačně staví na stranu vlády. Předložená studie je výsledkem konfrontace a vyhodnocení těchto různých názorů a postojů aktérů barské scény.

Miroslav Nožina,
Praha, duben 2013

Vývoj etnického problému v Barmě v předkoloniálním a koloniálním období

Etnická situace

Barský státní celek představuje geograficky značně členité území s centrem v nížinných oblastech řeky Iravadi a horskými oblastmi na severu a východě země. Tradičně se v této souvislosti dělí na tzv. Dolní Barmu a Horní Barmu. Současné hranice Barmy byly vytyčeny víceméně až v koloniálním období.

Území Barmy obývá podle oficiálních vládních údajů na 135 etnických skupin.²⁶ Barský autor U Min Nain uvádí ve své studii 129 etnických skupin,²⁷ jiné zdroje uvádějí 40–50 etnických skupin.²⁸ Tyto rozdílnosti vznikají z toho, že v Barmě nebyl doposud realizován odborný výzkum etnické struktury obyvatelstva na základě mezinárodních kritérií. Při doposud provedených národních cenzech, vzhledem k existující politické situaci převážně neúplných, byla uplatňována různá kritéria identifikace etnické příslušnosti. Uváděné počty etnických skupin v podstatě vycházejí ještě z britského censu uskutečněného v Barmě v roce 1931.²⁹ Výsledná čísla bývají z politických důvodů manipulována.

Barská vláda např. zdůrazňuje diskutabilní rozdíly mezi S'go Karenym a Pao Karenym, kteří jsou si etnicky velice blízcí a mohli by být považováni za jednu etnickou skupinu. Podobně tvrdí, že existuje 54 různých čjinských etnických skupin. Tyto skupiny vymezuje na základě rozdílných teritorií, která obývají, a malých rozdílů v dialektech, jimiž hovoří. Jeden z etnických předáků se v této souvislosti vyjádřil pro *Amnesty International*, že jinou etnickou příslušnost v Barmě někdy dělá pouze „žít o jednu horu dál“ a jestliže by „skutečným měřítkem měly být rozdíly v dialektech, pak by i počet

135 etnik bylo příliš malé číslo³⁰. Důvodem může být snaha centrální vlády minoritní etnika v Barmě kulturně separovat a bránit tak vytváření větších etnonacionálních celků. Menší celky může podle hesla „rozděl a panuj“ snadněji ovlivňovat.

Tuto situaci by mohl změnit census, plánovaný na rok 2014, na jehož společné realizaci se dohodly barmská vláda a OSN. Tento census, realizovaný po 31 letech, by měl být proveden podle mezinárodních kritérií a měl by poskytnout jasnější obraz i o etnické situaci v zemi.³¹

Celkově příslušníci etnických menšin představují zhruba 31–40 % ze 49,2 milionu obyvatel Barmy.³² Naposled provedené oficiální sčítání obyvatel z roku 1983 udává 69 % Barmánců, jeho výsledky však byly pravděpodobně z politických důvodů upravené.³³ Osm z etnických skupin je označováno jako hlavní národnosti. Patří k nim majoritní Barmánci, Šanové (podle cenzu z roku 1983 9 %), Karenové (Kajinové; 7 %), Arakanci (Rakhinové; 4 %), Čjinové (2 %), Monové (2 %), Kačjinové (1,5 %) a Kajaové. Zbytek připadá na další etnika.³⁴

Po antropologické stránce patří 98 % obyvatel Barmy k mongolskému typu, zbytek je evropského a negro-australoidního typu. Obyvatelstvo mongolského typu je obvykle zařazováno podle jazykové příslušnosti do čtyř základních skupin: tibeto-barmské (Barmánci, Kačjinové, Čjinové aj.),³⁵ karenko-kajaské (Karenové, Kajaové aj.),³⁶ mon-khmerské (Monové, Palau-nové, Waové aj.)³⁷ a thajské (Šanové, Dhanuové aj.).³⁸ Členění těchto skupin se v odborné literatuře liší.

Barmánci obývají zejména střední a jižní oblasti země, údolí a delty řeky Iravadi, Sistaunu a Čjintwinu. Etnicky nejbližší příbuzní Barmánců jsou Arakanci/Rakhinové. Tvoří většinu ze tří milionů obyvatel v Arakanském státě na západě Barmy.³⁹ Jsou převážně buddhisté a hovoří dialektem barmštiny.

Etničtí Kačjinové (*Kachin*; rovněž známí jako *Ďjinpcho*, *Jinghpaw*) tvoří většinovou populaci v Kačjinském státě s 1,4 milionu obyvatel.⁴⁰ Dalších zhruba 100 000 jich žije na severu Šanského státu a menší populace Kačjinů se nacházejí i v Číně a Indii. Dělí se do šesti podskupin.⁴¹ Jsou to převážně křesťané, menší část Kačjinů vyznává théravádový buddhismus. Většina Kačjinů hovoří dialektem *Ďjinpcho*, ovšem existují zde i jiné kačjinské dialekty.⁴²

Domovem Čjinů (známých i jako Zoumiové) je hlavně Čjinský stát na severozápadě Barmy. Někteří Čjinové žijí i v Arakanských horách. Přibližně

80–90 % Čjinů jsou křesťané, zbytek tvoří buddhisté a animisté. Čjinové tvoří nejméně šest hlavních etnických podskupin hovořících dvěma desítkami různých, navzájem značně odlišných dialektů.⁴³

K Tibeto-barmáncům patří rovněž Nagové, kteří sídlí při horním toku Čjintwnu, v Čjinském a Kačjinském státě. Přibližně 100 000 jich žije v oblasti Sakainu v severozápadní Barmě při hranicích s indickými státy Manipur a Nagaland. V severovýchodní Indii dnes žije více než jeden milion Nagů.⁴⁴

Karenko-kajaská etnika reprezentují v Barmě především Karenové. Počet Karenů v Barmě je odhadován na sedm milionů. Vedle Šanů tvoří v Barmě nejpočetnější etnickou menšinu. Velké komunity Karenů obývají v oblasti kolem řeky Iravadi, žijí v městě Rangúnu, Pegu, Tenaserimu, v Karenském, Monském, Kajaském státu a na jihu Šanského státu. Dalších zhruba 400 000 Karenů dnes žije v Thajsku.⁴⁵ Jsou to buddhisté, křesťané (asi 20 %) a animisté. Vedle řady menších dialektů hovoří třemi hlavními, navzájem značně odlišnými dialekty.

Ve 20. století se v prostředí dvou desítek karenských podskupin zformovaly čtyři významná etnicko-politická uskupení: vlastní Karenové (též Kajinové), Karenniové (též Kajaové), Kajanové (též Padaunové) a Paové (též Pao Karenové). Diverzita karenské populace vždy tvořila vážný problém při definování karenských práv a teritorií.

Karenům blízké příbuzní Karenniové (Kajaové) obývají v Barmě zejména Kajaský stát. Termín Karenni (Červený Karen) je společné označení pro zhruba dvanáct karenských skupin. Červená barva je příznačná pro tradiční oděv největší z těchto skupin – Kajay. Většina Karenniů jsou křesťané (baptisté a katolíci) a animisté. I když obyvatelé Kajaského státu hovoří řadou jazyků, kajaština je užívána jako *lingua franca*.

Šanové v Barmě sídlí zejména na Šanské náhorní plošině, v menších počtech žijí i v jiných oblastech země, v oblasti Mandalaje, v centrálních Barmě, v Kačjinském a Kajaském státě. V Šanském státě jich žijí přibližně tři miliony. Většina z nich jsou buddhisté.

Monové obývají zejména Monský stát na jihovýchodě Barmy, jejich menší populace je možné nalézt i v oblasti Iravadi a podél barmsko-thajské hranice. 50 000–80 000 Monů žije rovněž v Thajsku. Dnes jsou silně asimilováni s Barmánci. Monští předáci udávají, že v současné době žijí v Barmě zhruba čtyři miliony Monů, ovšem oficiální statistiky hovoří o méně než jednom milionu lidí hovořících monským jazykem.⁴⁶

Mezi pozdějšími migranty jsou významní Indové a Číňané. Indové dnes tvoří asi 2 % obyvatelstva Barmy. V koloniálním období a v prvních letech nezávislosti byli v Barmě zastoupeni podstatně početněji, po roce 1962 však mnozí zemi opustili. Čínská migrace do Barmy naproti tomu v posledních letech značně vzrostla a podle oficiálních údajů dnes Číňané tvoří 3 % obyvatelstva země. Malý podíl obyvatelstva Barmy tvoří Evropané, Angloindové a Anglobarmánci.⁴⁷

Rovněž kulturně, sociálně a ekonomicky představuje Barma značně nesusoudný celek. Nacházíme zde Barmánce, Šany, Mony a Arakance s tradicí nížinných středověkých států a buddhismu; vedle nich zde žijí skupiny Mokenů (Selungů), mořských rybářů a kočovníků, kteří nemají vlastní území ani stálé vesnice, či skupiny horských Karenů, Kačjinů, Lahuů, Akhaů, Waů aj., jejichž hospodářství je založeno na kopaničářském zemědělství a jejich tradiční sociální organizace ještě donedávna jen zřídka přesahovala okruh vesnice či skupiny vesnic. Vedle centrální administrativy zde existuje i celá řada paralelních mocenských struktur a území, na nichž je moc centrální vlády na různém stupni omezena, či je dokonce nulová.

Barma po celou dobu své existence jako moderního státu proto řeší problém, který americký politolog Josef Silverstein označuje jako „dilema národní jednoty“ (*dilemma of national unity*)⁴⁸ – jak tato značně rozdílná etnika a regiony, jejichž mnohdy jediným pojítkem je uměle vytyčená státní hranice a více či méně úspěšné snahy o prosazení centrální administrativní kontroly, propojit do jediného fungujícího státního organismu.

Předkoloniální období

Hlavní aktéři

Existující stav etnického problému v Barmě je důsledkem složitých etnických, ekonomických a politických procesů, jež na jejím území v minulosti proběhly a doposud probíhají. Počátky osídlení Barmy nejsou dodnes uspokojivě prozkoumané a jen obtížně je rekonstruueme. Názory na tyto procesy se mnohdy diametrálně liší. Vedle nedostatečného základního výzkumu a dostupných informací zde hrají významnou roli i politické důvody, snažící se upřednostňovat různá etnika na úkor jiných argumenty o stáří jejich pobytu na barmském území. Nástin etnických procesů v Barmě je proto

z velké části možné provést jen přibližně. Jisté je, že Barma, stejně jako další státy pevninské jihovýchodní Asie, vždy byla křižovatkou lidských migrací.

Území dnešní Barmy bylo prokazatelně osídleno již ve starší době kamenné. Jsou zde rovněž objevována stále nová archeologická naleziště z mladší doby kamenné, bronzové a železné. Řada těchto nalezišť obsahuje vrstvy z různých období, které prokazují kontinuitu raného osídlení některých částí barmského území.⁴⁹ Raritním pozůstatkem těchto procesů jsou zbytky negro-australoidních etnik Mokenů žijící na jihu země. Jedná se zřejmě o nejstarší obyvatele Barmy.

Již v období neolitu obývala území Barmy četná mon-khmerská etnika. Jejich nejvýznamnějším představitelem jsou dnes Monové, obývající především nížinné oblasti země, a na hornatém severovýchodě Waové a Palaunové.⁵⁰ Monové dorazili na barmské území později nežli jejich jiní mon-khmerští příbuzní – někdy v průběhu prvního tisíciletí n. l., možná i dříve. Do Barmy pronikli ze západu. Toto etnikum, příbuzné kambodžským Khmerům, se v Barmě připojilo ke starším mon-khmerským skupinám a záhy zde začalo dominovat. Kulturu Monů silně ovlivnily vzory přicházející z Indie a Srí Lanky. Monové z Indie převzali náboženství (mahájánový a théravádový buddhismus), písmo, dvorské (bráhmanské) obřady, výtvarnou kulturu a architekturu, zákony, koncepty elit, administrativy a státnosti aj.⁵¹ Ty pak předali dalším etnikům v Barmě.

V 8.–7. století př. n. l.⁵² se ze severu do údolí řeky Salwinu přesunula etnika karenko-kajaské skupiny, jejichž nejvýznamnějšími zástupci jsou Kajaové a Karenové. Později byli vytlačeni směrem na východ a na jih, k dnešní thajské hranici a do oblasti barmské delty, kde se usadili.⁵³

Otázka, kdy a jak na území Barmy dorazila tibeto-barmská etnika, zatím ještě není zcela uspokojivě dořešena. Předkové Tibeto-barmánců zřejmě původně obývali region rozkládající se mezi severovýchodním Tibetem a pouští Gobi. Odtud část z nich zahájila ve druhém tisíciletí př. n. l. migraci na jih. První vlna těchto migrantů dorazila v následujícím tisíciletí na území dnešní Barmy. Tvořili ji pravděpodobně Mróové, předkové dnešních Arakanců (Rakinů). Na barmském území se střetli s Mony. To jejich migraci odklonilo dále na západ, do oblasti Bengálského zálivu, kde se usadili. Kroniky Arakanců udávají, že na území dnešní Barmy vzniklo první nezávislé arakanské království Dhaňjawati roku 3325

př. n. l. Archeologické vykopávky jeho stejnojmenného hlavního města však ukazují, že bylo osídleno až mnohem později, v 1. století n. l.⁵⁴

Některé studie naproti tomu označují jako první tibeto-barmské migranty Tety, předky dnešních Čjinů, a jejich přesun na barmské území datují do prvního tisíciletí př. n. l.⁵⁵ Předkové Čjinů postupovali do Barmy po proudu řeky Iravadi a poté dále na západ. Část Čjinů („staří“ Čjinové, neboli Kukiové) postupovala proti proudu řeky Čjintwinu a po jeho přítocích až k hranici dnešní východní Indie. Od poloviny prvního tisíciletí n. l. až do 19. století na tomto území sehráli významnou politickou roli.

V 5. století př. n. l. na území Barmy dorazili příbuzní dnešních Barmánců, Pjuové. Osídlili údolí řeky Iravadi. S jejich příchodem je spojován vznik prvních městských center. Pjuská civilizace v Barmě vzkvétala zhruba od 2. století př. n. l. do 9. století n. l. Během této doby Pjuové vybudovali ve střední a severní části údolí Iravadi důmyslné zavodňovací systémy a vytvořili několik městských států. Nejznámější z nich jsou Beithanou, Halin a Šrí Kšétra.⁵⁶

První příslušníci thajských etnik, Ahomové a Khamtiové, na své pouti z Číny směrem na jihozápad přešli přes severní Barmu a na počátku našeho letopočtu dosáhli severovýchodní Indie (Ásámu). Nevelké skupiny Khamtiů se usadily i na severozápadě Barmy při horním toku řeky Iravadi.⁵⁷ Někdy v posledním století př. n. l. až v 1. století n. l. začali přicházet na území dnešní Barmy i předkové Šanů a dalších thajských etnik. Usazovali se na severozápadě, severu, severovýchodě a východě Barmy. Nejvíce se jich nakonec koncentrovalo na východě, na území dnešního Šanského státu.⁵⁸

V 9. století n. l. pronikli na území Barmy přes čínský Jün-nan nejvýznamnější představitelé tibeto-barmské skupiny, Barmánci. Jejich migraci usnadnilo oslabení moci států Pjuů po nájezdech ze státu Nan-čaa, rozkládajícího se v jihozápadní Číně. Barmánci se zprvu usadili v oblasti dnešního města Ťjauksche, jednom z nejurodnějších regionů Horní Barmy. Odtud expandovali dále na západ, na jih a na sever. Pjuové s Barmánci postupně splynuli v jednu etnickou skupinu.⁵⁹

Rovněž v Arakanu se nově přichozí tibeto-barmské skupiny smísily s původním obyvatelstvem. Současní Arakanci hovoří archaickým dialektem barmštiny a v jejich fyzickém vzhledu se odrážejí jak vlivy indického subkontinentu, tak vnitřní Asie.⁶⁰

Již v 9. století pronikl do Arakanu prostřednictvím zámořských obchodníků – Indů, Arabů a Peršanů – islám. Někteří z obchodníků a námořníků se

v Arakanu natrvalo usadili a oženili se s místními ženami. Stali se základem nového etnika, dnes známého jako Rouhindžaové. Jeho příslušníci hovoří bengálským dialektem silně promíšeným výpůjčkami z perštiny, urdštiny a arakánštiny a vyznávají islám.⁶¹

Další tibeto-barmská etnika (Kačjinové, Lisuové, Akhaové aj.) se objevila na teritoriu dnešní Barmy na konci prvního tisíciletí a na začátku druhého tisíciletí n. l. Jejich migrace pokračovala i v dalších stoletích.⁶²

Rané státy

Přibližně 100 kilometrů na západ od Ťjauksche Barmánci obsadili starší pjuské sídlo a roku 849 zde založili své město Pugam. To se v 11. století stalo hlavním centrem stejnojmenného barmského státu. Za jeho zakladatele je považován král Anoratcha (1044–1077). V roce 1057 podnikl Anoratcha vojenské tažení na jih a podrobil si monský stát Thatchoum. Do Pugamu nechal odvést na 30 000 Monů, mezi nimi mnoho dvořanů, mnichů, umělců a řemeslníků. Ti s sebou přinesli monsko-indickou kulturu a významně přispěli k rozvoji Pugamu.⁶³

Pugam dále rozšiřoval svoji moc. V 11.–12. století, v době svého největšího rozkvětu, se již rozkládal téměř na celém území dnešní Barmy s výjimkou jižní části Arakanu a Šanského státu. Během druhé poloviny 12. století a ve 13. století se na pugamský trůn dostávali méně schopní panovníci a moc státu postupně upadala. Jeho konec uspišily mongolské nájezdy. Mongolové nakonec v roce 1287 Pugam obsadili a vyplenili. Spokojili se jen s formální správou země a na trůně ponechali barmského krále. V roce 1303 pak zcela stáhli své vojenské oddíly.

Mongolský vpád a oslabení Pugamu otevřely cestu k mocenskému vzestupu thajských Šanů. Ti v roce 1298 svrhli loutkového barmského vládce a téměř na tři století ovládli velkou část území Horní Barmy.⁶⁴ Nastalé situace po rozpadu Pugamské říše situace využili k obnovení samostatnosti i Monové a Arakanci.⁶⁵ Od 13. století tak existovala na území Barmy čtyři mocenská centra: tzv. Horní Barma, Dolní Barma, země Šanů a Arakan.

Suché pásmo Horní Barmy, rozkládající se na severu dnešní Barmy, ovládali Barmánci. Toto území bylo nazývané v dobových barmských pramenech „zemí Barmánců“ (barm. *Myanma pyij*, *Myanma*). Šlo o nejhustěji zalidněnou oblast země. Navzdory zhoršujícím klimatickým podmínkám (úbytku dešťových srážek), epidemiím a válkám zde žilo dvakrát až třikrát

více obyvatel než v Dolní Barmě. V centrální části Horní Barmy, v blízkosti Ťjauksche, bylo v roce 1364 založeno město Ava. To bylo až do počátku 16. století střediskem významného státu Ava s šanskými vládci, ale převahou obyvatel barmského původu a barmskou kulturou. Šanští feudálové se zde postupně smísili s barmskou aristokracií. Ava tak v podstatě nadále zůstala barmským mocenským a kulturním centrem. Vladaři Avy, známému jako velekrál (barm. *min'i*), či jako král králů (barm. *eikayaza mint'i*), odváděli vazalské poplatky vládcové četných menších hornobarmských knížectví.

V Dolní Barmě ležící v dnešních centrálních oblastech země se nacházela území, na nichž dominovali Monové. Ve 13. století zde vznikl monský stát, jehož centrem byl námořní přístav Martaban. Roku 1369 přesunul jeho vládce Baňja U (1353–1385) své hlavní město do Pegu. Stát se posléze stal vážným soupeřem Barmánců i Šanů. Monové, na rozdíl od Šanů, zaujímalí k barmské kultuře a vlivům všeobecně rezervovanější postoj. Zdůrazňovali svébytnost a starobylost své kultury a Barmánce považovali za méně civilizované.

V horských údolích na sever, severozápad a východ od řeky Iravadi se rozkládala území, na nichž dominovali Šanové. Ti v 11. až 12. století ovládli Šanskou náhorní plošinu a vytlačili odtud mon-khmerské kmeny Monů a Lavaů. Šanští osadníci již znali umělé zavlažování, v horských údolích a v povodí řek vytvářeli malá knížectví, *müangy*. Byli tedy vyspělejší nežli jejich sousedé, obývající okolní hory a praktikující kopaničářské zemědělství – Čjinové, Kačjinové či Karenové. Nedokázali však ještě vytvořit jednotný stát. Šanské *müangy* byly spíše volnými svazky obyvatel horských údolí, kteří se podřizovali nejmocnějšímu z místních velmožů, *sao phaů*. Některé z *müangů* se zejména ve 13.–17. století staly v Barmě významnou vojenskou a politickou silou.⁶⁶ Vládnoucí vrstvy Šanů si osvojily barmskou kulturu, od Barmánců přejaly písmo a buddhismus.

Čtvrtým mocenským centrem byl Arakan. Území Arakanu odděloval od vlastní Barmy hustě zalesněný horský řetězec, což způsobovalo, že Arakan měl ekonomicky a kulturně těsnější svazky směrem na západ do Indie nežli do Barmy. Dění v Arakanu značně ovlivňovalo sousední Bengálsko, odkud do země pronikal islám. Významnou roli v ekonomice Arakanu hrál zámořský obchod. Úloha Arakanu v barmském dění vzrostla zejména od 15. století. Roku 1430 zde založil král So Mon království s hlavním městem Myauk U. Příslušníci jeho dynastie v něm vládli po dalších 350 let. Toto období je na-

zýváno „zlatým věkem historie Arakanu“, v němž došlo k značnému rozvoji arakanské literatury a kultury.⁶⁷

Mezi jednotlivými mocenskými centry i menšími státními útvary v Barmě probíhalo soupeření o hegemonii. Od roku 1386 vedlo království Ava téměř čtyřicetiletou válku s Pegu. Po dlouhá desetiletí rovněž dokázalo zadržovat expanzi horských šanských kmenů do barmského vnitrozemí. V roce 1527 obsadily a vyplenily království Ava vojenské oddíly z šanského knížectví Mouhňjinu. Šanští vládcové z Mouhňjinu pak vládli v království Ava až do roku 1555.⁶⁸

V období šanské dominance v Horní Barmě dosáhla značného významu šanská knížectví Myinsain, Piňja, Sakain, později Ava. Piňja a Sakain vedly vzájemné boje. Kromě toho musely čelit stále častějším nájezdům Mo Šanů (Šanů obývajících horská údolí), kteří se snažili pronikat do centra Horní Barmy. V Dolní Barmě Šanové vládli v původně monském knížectví Martabanu (1287–1526).⁶⁹

Do bojů o nadvládu v Barmě se zapojovali i Arakanci. V roce 1333 vpadli horskými průsmyky do Horní Barmy a odvěkli odsud mnoho zajatců, včetně pozdějšího krále Avy Mint'iswasoka (1368–1401). V roce 1403 opět provedli invazi do Horní Barmy. Král Avy Minkchaun I. (1401–1422) však zorganizoval odvetné tažení, svrhl arakanského krále Narameikchu (1404–1434) a v Arakanu dosadil svého místodržícího. Syn svrženého krále později znovu dosedl na arakanský trůn s monskou pomocí. I on byl svržen vládcem Avy. Nakonec se roku 1430 vrátil s bengálskou podporou do Arakanu král Narameikcha a ujal se moci. Během 15. a 16. století Arakan dále upevnil hospodářské a kulturní vazby s Bengálskem, tehdy již samostatným sultanátem

Zatímco Ava, Pegu, šanské státy a Arakanci vedli dlouhé války o moc, postupně sílil barmský stát s centrem v Taunngu v údolí Sistaunu. Taunngu byl jediný barmský stát, který si po roce 1527 uchoval nezávislost. Díky výhodné poloze odrazil útoky nepřátel a stal se i útočištěm Barmánců, kteří sem prchali před útoky Šanů. Roku 1531 zde král Tapinšweitchi (1531–1551) založil novou taunnguskou dynastii (1531–1752). Roku 1541 si podrobil Mony a do roku 1544 ovládl značnou část Horní Barmy. V roce 1544 učinil hlavním městem říše Pegu. Jeho nástupce Bhuyinnaun (1551–1581) pak ovládl celou Horní Barmu a připojil ke svému impériu i některá knížectví Šanů, siamské království Ajuthaju a část Laosu.

Taunguská říše představovala spíše volné seskupení etnický a hospodářsky značně různorodých oblastí, území a knížectví, které udržovala pohromadě osobní autorita a moc panovníka. Zachovat jednotu rozsáhlé říše, která svou rozlohou byla několikanásobně větší nežli současná Barma, se stávalo stále obtížnější. Již nedlouho po Bhuyinnaunově smrti propuklo v zemi povstání; následovala povstání Siamců v Ajuthaji a v roce 1599 vyplenili odbojní barmští feudálové ve spojení s Arakanci Pegu. Rozhodné vojenské akce krále Anaukbhekluna (1605–1628) i správní a hospodářské reformy provedené králem Thalunem (1629–1648) sice dočasně situaci zlepšily, avšak od roku 1650 již započal nezadržitelný úpadek taunguské dynastie. Proti barmské koruně vystoupili Siamci a Manípurci a po pádu dynastie Mingů v Číně začaly podél severních hranic i čínské nájezdy. Konečný úder taunguské říši zasadili Monové, kteří v roce 1740 vyhlásili v Pegu nezávislé království. V roce 1752 dobyli tehdejší taunguské sídelní město Avu, které vypálili. Královskou rodinu zajali a odvezli do Pegu. Monský vládce Baňja Dala (1747–1757) se prohlásil barmským králem a taunguská říše zanikla.

Tvrdá vláda monských vládců vzbudila silný odpor Barmánců a ti proti nim již v roce 1752 povstali. Do čela povstání se postavil Aun Zeija, původně starosta vesnice v Horní Barmě. Prohlásil se králem Alaunbhuyou (1752–1760), roku 1757 ovládl Pegu a do konce života sjednotil téměř celou zemi. Založil novou kounbhaunskou dynastii, jež vládla v Barmě až do roku 1885.

Alaubhuya a první panovníci kounbhaunské dynastie omezili separatistické snahy velkých feudálů a jejich moc. Vytvořili centralizovaný stát a rozhodnými vojenskými operacemi rozšířili území království.⁷⁰ Roku 1784 Barmánci využili mocenských sporů mezi místní šlechtou v Arakanu a anektovali jej.⁷¹ Po dlouhých válkách se Siamem (Thajskem) se koncem 18. století stal součástí Barmy Tenaserim. Ve dvacátých letech 19. století obsadili Barmánci Manípur a Ásám. Barmské vojenské oddíly pronikly až do Bengálska a Laosu; ve stejné době odrazily několik vpádů čínských vojsk.⁷²

Časté války značně narušovaly rozvoj země a jejího hospodářství. Rolníci, zatěžovaní vysokými daněmi, robotou a vojenskou službou, dezertovali z armády a povstávali proti monarchii. Stále častěji se bouřily i nebarmské národnosti, vystavované útlaku; Arakanci a Monové přechali ze země. Celé oblasti byly vylištěny. Na královském dvoře se rozmáhaly intriky a množily se pokusy o převrat.⁷³

Značně se změnil i etnický a demografický profil osídlení Barmy. Delta Iravadi, doposud tradiční území Monů, se postupně stala barmskou oblastí. Usazovalo se zde stále více etnických Barmánců ze severu země, mnozí Monové si osvojovali barmštinu a přijímali zvyky a životní styl Barmánců. Tento proces podle J. Bečky do jisté míry urychlila nutnost přizpůsobit se novým poměrům, které nastaly po pádu monského království v polovině 18. století. Monové se tak snažili vyhnout represím ze strany barmských úřadů, jež s nimi jednaly jako s nepřáteli. Přesto ještě v polovině 19. století Monové tvořili značnou část populace Dolní Barmy.⁷⁴

Šanové i v kounbhaunském období zůstávali politicky roztržštěným etnikem a jejich vládci mezi sebou válčili. Až do poloviny 18. století si šanské *müangy* v severní Barmě udržovaly značnou nezávislost a byly spíše pod čínským nežli pod barmským mocenským vlivem. Ve druhé polovině 18. století, během řady válek mezi Barmou a Čínou, četné šanské *müangy* v oblasti při horním toku řeky Iravadi podporovaly Číňany. Byly však barmskou armádou poraženy. V důsledku této porážky v nich od konce 18. století nevládla šanská knížata, ale byly přímo podřízené barmské koruně a spravovány jako královská léna barmskými *myousy*. Rovněž vrchní správce, *myouwnun*, byl jmenován přímo z Avy.⁷⁵ Na rozdíl od minulých dob v kounbhaunském období představovali Šanové podstatně významnější složku pravidelné královské armády. Na sklonku říše, za panování krále Bhoutobhuyi (1782–1819), tvořili Šanové již téměř polovinu kounbhaunských vojáků.

Karenové se částečně, zejména v západních oblastech Dolní Barmy, asimilovali s Barmánci. Většina Karenů si nicméně dále uchovávala svoji identitu. Kačjinové, Čjinové a příslušníci méně početných etnik obývajících horské oblasti hráli ve společnosti kounbhaunské říše jen malou roli. Kačjinští a čjinští předáci sice odváděli vazalské poplatky barmskému dvoru, kounbhaunští králové se však o jejich záležitostech vcelku nezajímali a ponechávali jim poměrně širokou autonomii.⁷⁶

Indické vlivy a mandalové struktury

Barmánci, Šanové, Monové a Arakanci na teritoriu dnešní Barmy vytvořili mocenská centra a rané státy, na jejichž periferiích se rozkládala rozsáhlá území menšinových etnik. To je uspořádání, které se v mnohém zachovalo v Barmě dodnes.

Vnitřní uspořádání těchto raných států se v mnohém odlišovalo vlivem geografických, ekonomických, sociálních, kulturních aj. podmínek, za nichž vznikaly. Výrazně se v nich profilovaly starší tradice etnik, jež v raných státech dominovala. Přesto v těchto útvarech nalezneme i řadu společných prvků. Ekonomika těchto států byla založena na rýžovém zemědělství – resp. pěstování rýže závlahovým způsobem. Jejich hlavní města byla i významnými obchodními centry a byla propojena obchodními vazbami s dalšími zeměmi v regionu Indočíny i v zamoří. Obchodními cestami pronikaly do těchto států i nové kulturní vzory, které výrazně ovlivnily jejich společnosti. Silný byl zejména vliv kulturních vzorů přicházejících z Indie.

V případě přejímání indických vzorů, tzv. indianizace, se jednalo o dlouhodobý proces probíhající více než tisíc let. Jeho počátek je možné přibližně datovat do doby 200 let př. n. l. (a možná ještě dříve). Tehdy díky podnikatelskému duchu obchodníků indického subkontinentu, schopnosti indických loďářů stavět velké zámořské koráby a navigačnímu umění námořníků přemístit tyto lidi přes Bengálský záliv do vzdálenosti 1500 námořních mil, začalo do jihovýchodní Asie přicházet nejen nové luxusní zboží, ale i filozofické názory a kultura, na lodích obchodníků sem připlouvali bráhmaští kněží a buddhističtí mniši. Nepochybně nejdříve se do kontaktu s indickou kulturou dostali obyvatelé dnešní Barmy. Indiští obchodníci a kolonisté byli v Dolní Barmě prokazatelně přítomni od 1. století n. l. v oblasti Tenaserimu, poté se objevili na Malajském poloostrově, na Sumatře, na Jávě a u břehů Indočínského poloostrova. Indická kultura v Indočině významně ovlivnila kultury Khmerů, protobarmských Pjuů, a později kultury Tibetobarmánců a Thajů. Jejím významným nositelem v Barmě byli Monové, kteří měli úzké kontakty s indickými obchodními centry a vytvořili v Indočině specifickou kulturu Dváravátí (s vrcholem v 6.–11. století n. l.).

Indie vybavila společnosti v Indočině celou řadou kulturních prvků – panteonem bohů hinduistického náboženství, jeho mytologií, kosmologií a rituály. Hinduističtí bráhmani si s sebou přinesli kompendia indických legend a mytologie, vědy a purány, a rovněž velká epická díla *Mahábhárata* a *Rámájana*, jež dodávaly místním umělcům bohatou škálu tvůrčích námětů. Z Indie přišla i buddhistická filozofie. Sanskrt a později páli se staly jazyky obřadů a úředních záznamů, psalo se indickým písmem na stránky knih z palmových listů či tesaným do kamene, rozvinula se astronomie, estetika. V oblasti stavebnictví se indický vliv projevil v architektuře hinduistických

chrámů budovaných z cihel a kamene, vycházející z guptovských prototypů, v sochařství zobrazujícím bohy a krále, v plánovitém budování městských celků a zavodňovacích systémů.

Společnosti v Indočině nepřijímaly indické vzory plošně – spíše se jednalo o selektivní výběr prvků, jež bylo možné aplikovat v místním prostředí. Tak byla převzata část terminologie kast jako součást rituálního jazyka dvorů a chrámů, ale reálná organizace obyvatel do úzce spjatých kastovních skupin indického typu, doprovázená zákazy společného jídla s příslušníky jiných kast a dodržování dalších konceptů sociální a rituální čistoty (a nečistoty), se nikdy neprosadila. V základních věcech, jako je např. strava, zůstaly některé chutě a tradice obyvatel Indočíny důsledně neindické. Mléko zde nikdy nezískalo takový význam v místní kuchyni a dobytek chovaný pro mléko lze v jihovýchodní Asii nalézt jen zřídka.

Indická kultura nebyla v indočínském prostředí dominantní kulturou prosazenou zvenčí, ale vznikla díky iniciativě místních panovníků, kteří zvali indické bráhmany do svých služeb a využívali prvky z indické filozofie, obřadů, literatury a sociálního systému. Vedly je k tomu praktické důvody. Rané státy na území dnešní jihovýchodní Asie byly v podstatě malá knížectví. Navzájem mezi sebou soupeřily a často je ohrožovaly útoky protivníků. V těchto procesech moc některých z nich rostla a jejich staré společenské uspořádání založené na komunitních svazcích přestávalo vyhovovat. Vedoucí rody v čele s vládnoucími pohlaváry hledaly způsob, jak by si trvale zajistily a sankcionovaly své výsadní postavení, v němž by mohly lépe kontrolovat a soustřeďovat zdroje bohatství a moci. Když si jedno z knížectví podmanilo druhé, neexistoval způsob jak nad poraženým protivníkem ustanovit trvalou svrchovanou kontrolu. Objevila se poptávka po nových organizačních vzorech, které by tyto potřeby naplnily. Ty byly opět nalezeny v Indii. V oblasti ostrovní i pevninské jihovýchodní Asie se pod indickým vlivem zformovaly mocenské celky, které G. Coedès nazývá „hinduisované státy“ (*états hindouisés*).⁷⁷ V těchto státech se prosadila idea univerzálního vládce, nové pojetí sociální hierarchie, nové pohledy na organizaci státu, politické zřízení, společnost, armádu. Tento stát byl budován podle modelu mandaly. To se týkalo i Arakanu, kde se ovšem později významně prosadily rovněž islámské vlivy.

Mandala je často zobrazovaná v hinduistickém a buddhistickém umění jako harmonické spojení kruhu a čtverce, kde kolo je symbolem nebe, transcendence, vnějších sil a nekonečna, kdežto čtverec představuje vnitřní síly,

to, co je spojené s člověkem a zemí. Oba obrazce spojuje ústřední bod, který je zároveň počátkem i koncem celého systému. Ve vztahu ke státu mandala reprezentuje geopolitickou ideu, v jejímž centru se nachází postava vládce.

Král stojí na vrcholu společenské hierarchie a jeho postavení je posvěceno bohy. Má přístup k božské moci a užívá tuto moc k vytváření světového řádu. Žije v posvátném středu říše. Z tohoto duchovního a mocenského ohniska se odvíjí veškeré vnitřní i vnější dění ve státě. V tomto konceptu jsou důležitá silná posvátná centra, nikoliv vnější teritoria či hranice. Moc vládce se nepoměřuje územím, které kontroluje, ale množstvím lidí, nad kterými má spirituální moc; resp. které ovládá. V podmínkách pevninské jihovýchodní Asie, vyznačující se nízkou hustotou osídlení, se proto v této souvislosti setkáváme s faktem, že zde války nejsou vedeny kvůli územním ziskům, ale kvůli získávání zajatců, jež by bylo možné přesídlit na vlastní území a využívat jejich pracovní sílu. Mandalové státní celky zde ze stejného důvodu nikdy neměly, zejména ve směru do hor, přesně vymezené hranice – vždy se jednalo o území, poměřované aktuálním dosahem vlivu centrální moci.⁷⁸ Věrnost a loajalita se odvíjela od vztahu k osobě vládce, ne ke státu jako takovému.

Struktura barmského státu

Již v období Pugamu vznikly podle těchto vzorů základy barmského státního a správního zřízení, které přetrvaly i do pozdějších dob. V čele státu stál král (barm. *mini*) jako svrchovaný představitel světské moci, „pán veškeré země a vod“ a „ochránce víry“. Osobu vládce obklopoval dvůr – královská rodina, ministři a nejvyšší hodnostáři; další společenskou vrstvu v zemi tvořili nižší úředníci a vojenští činitelé, pak následoval obecný lid – rolnictvo, řemeslníci a prostí vojáci. Kromě dědičné funkce vesnického starosty byly ostatní úřady udělovány podle rozhodnutí krále. Buddhistické sdružení, *sangha*, nepatřilo do žádné společenské třídy; vystupovalo jako duchovní patron celé společnosti.⁷⁹ Hranice různých společenských vrstev a jejich vzájemných vazeb byly často nejasné a propletené sítěmi osobních vazeb. Sociální skupiny obyvatel spojovaly především společné povinnosti ve vztahu k výběru daní, vojenské službě, robotním povinnostem a dalším závazkům vůči panovníkovi.⁸⁰ To vymezovalo i postavení menšinových etnik.

R. H. Taylor rozlišuje v mandalovém uspořádání Pugamu čtyři typy administrativních oblastí: jádro, druhotné osídlení, strategické posádky a dobytá „cizí území“. Jádro státu tvořilo hlavní město a území, z nichž vládce získával

daně a lidskou sílu a byla pod jeho přímou kontrolou.⁸¹ Město s nejbližším okolím se rozkládalo na ploše zhruba 25 km². Jeho vnitřní část tvořil královský palác, obydlí vyšších hodnostářů dvora, chrámy, pagody a kláštery, chráněné opevněním. Kolem se rozkládaly městské čtvrti (barm. *ayap*), rozdělené podle světových stran. Obývali je lidé, kteří město zásobovali a zajišťovali jeho chod – rolníci, řemeslníci aj. Každá čtvrť měla svého vlastního správce.

Druhá, větší oblast zahrnovala hlavní město a území zhruba do vzdálenosti 200 kilometrů od středu. Rozkládaly se zde tři nejdůležitější zemědělské oblasti ekonomicky úzce napojené na centrum. První a druhý správní okruh tvořily společně centrum říše známé jako Pugamská země (barm. *Pugam pyij*), od roku 1235 jako země Barmánců.⁸²

Území s druhotným osídlením na západě země měla pro říši malý ekonomický význam, i když zde probíhaly obchodní cesty s pugamskou říší. Relativně malá vojenská ochrana těchto území svědčí o tom, že pugamští vládci je považovali za zabezpečené. Nebezpečí bylo očekáváno ze severu a východu, kde pugamští vládci strategicky zřizovali řadu vojenských posádek a opevněných táborů. Takzvaná „dobytá území“ (*nainngam*),⁸³ která tvořila čtvrtou teritoriální kategorii, ležela především na jihu. Tato území zahrnovala oblasti jako deltu řeky Iravadi, zemskou šíji Kra, a rovněž podřízené šanské státy.⁸⁴ Obývali je zejména Monové, Šanové a příslušníci dalších etnik. Spravována byla jako závislá území, léna, jež král uděloval členům své rodiny, příbuzným, popř. oblíbencům. Léna byla udělována či odnímána slovním výrokem panovníka. V důležitých městech byly umístěny stálé vojenské posádky, ale celkově byla na těchto periferiích kontrola centrální moci oslabena.

V odlehlých horských oblastech se pugamský dvůr spokojoval zřejmě jen s nominální správou. Podle názoru řady historiků Pugam neměl ani ve 13. století rozhodující vliv v horských regionech obývaných Čjiny, Kačjiny a Šany. Plně se autorita Pugamu uplatňovala pouze v údolí a nížinách řeky Iravadi.⁸⁵

Z *nainngamu*, resp. z šanských států, přišli vládci, kteří svrhli v Barmě vládce pugamské dynastie a v 13.–16. století mocensky dominovali v Horní Barmě. I za nadvlády Šanů mandalové uspořádání nadále fungovalo.

S variantami mandalového uspořádání se v Barmě setkáváme i v pozdějším období taunnguské říše (1531–1752). Provincie byly vnímány jako území se silným centrem a nejasnými okraji, kde vliv centrální správy upadal až

na nulu. Teritoriální struktura byla jednodušší, ovšem centralizovanější a se silnější kontrolou nežli v pugamském období. Namísto čtyř typů správních oblastí zde R. H. Taylor rozlišuje pouze tři typy: oblasti pod přímou královskou správou, oblasti spravované *bhuyiny* a *myousy* jmenovanými králem a území s tributními povinnostmi vůči říši.⁸⁶ Podle J. Bečky taunnguská říše představovala spíše volné seskupení etnický, jazykově, kulturně a hospodářsky různorodých oblastí, území a států, které udržovala pohromadě jen osobní autorita panovníka. Králové účinně uplatňovali svou autoritu na relativně malém území, a to v oblasti Dolní Barmy, v deltě Iravadi. Ostatní území státu spravovali vládci, známí jako *bhuyin* (tento název znamená v dnešní barmštině vládce nebo král), kteří bývali vesměs členy královny rodiny nebo jeho blízcí příbuzní. Mnozí považovali svěcená území za svá „království“, nárokovali si na nich pravomoci suverénních vládců a vytvářeli zde své vlastní mocenské mandaly. Jejich vazby s králem byly osobní a trvaly pouze po dobu jeho života či panování. Po králově smrti se často stavěli proti jeho nástupcům.

Součástí správního aparátu byli i guvernéri (*myousové*), převážně mladší princové a dvořané bez přímých příbuzenských vztahů s králem. V 16. století *myousové* spravovali hlavně území v Horní Barmě, v Dolní Barmě jen některá města jako Basein, Sistaun, Thajawati. Loajalita *myousů* byla problematická a opět se odvíjela od vztahů s králem. Například král Bhuyinnaun a rovněž jeho syn Nandabhuyin (1581–1599) strávili určité období na počátku své vlády potlačováním odporu *bhuyinů* a *myousů*, kteří se jim odmítli podřídit. Pokud byla říše silná, okrajové oblasti zůstávaly většinou loajální. V dobách oslabení (úmrtí panovníka a následné boje o trůn) vzala křehká stabilita za své.

V Horní Barmě byla obtížná kontrola zejména okrajových šanských oblastí. Králové zde museli prosazovat svoji autoritu opakovanými mocenskými zásahy a umísťováním vojenských posádek.⁸⁷

Za kounbhaunské říše (1752–1885) zůstaly základy správního systému vytvořeného v taunnguském období zachovány. Značně však přibýlo *myousů* a léna/apanáže byly přidělovány po celém území státu, i ve značně vzdálených okrajových oblastech. To významně rozvětvovalo strukturu mandalových území a vedlo ke vzniku dalších menších mocenských mandal.⁸⁸

Na vnějším okraji mandal v taunnguské a kounbhaunské říši existovala území s tributními povinnostmi vůči říši, resp. vůči mandalovým centrům, na nichž závisela. Tato území ovládali předáci různého etnického původu – šanští *sao phaové*, kačjinští *duvaové*, čjinští, karenští a jiní náčelníci. Po-

kud vládci těchto území posílali ke královskému dvoru, či dvorům *bhuyinů* a *myousů* pravidelně poselstva s tributem, byli ochotni stvrzovat svoji věrnost manželskými svazky s členy rodin vládců, poskytovali jim v případě potřeby vojenskou pomoc a jinak příležitostně vyjadřovali svoji věrnost, barmští vládci do jejich vnitřních záležitostí nezasahovali. Až teprve od poloviny 19. století se začali pokoušet o silnější kontrolu těchto území vysláním styčných armádních důstojníků ke dvorům etnických vládců a vyžadováním pravidelných plateb do státní pokladny.⁸⁹

Šanské müangy

Podle principu mandaly byly na území dnešní Barmy budovány i státní celky dalších etnik – Monů, Arakanců, Šanů. Rovněž v jejich prostředí docházelo k naroubování indických vzorů na tradiční sociální struktury. V případě Arakanců se prosazovaly i islámské vlivy.⁹⁰ Monská státnost v Barmě zanikla roku 1757 a arakanská státnost roku 1784. Šanské *müangy* si však udržely značnou nezávislost a sehrály význačnou roli v novodobém vývoji Barmy. Proto je jim třeba věnovat větší pozornost.

Müang (angl. *muong, mong*) je termín, který se dá těžko přeložit, protože označuje jak osobní, tak prostorové vztahy. To, co *müang* ustanovuje, je předivo vzájemných příbuzenských, sociálních a ekonomických vazeb. Dodnes se s tímto termínem v thajojazyčném prostředí setkáváme při označování oblastí, krajů, skupin vesnic, měst či knížectví. Když byl ve starých kronikách používán pro označení knížectví, mohl znamenat jak město, umístěné uprostřed sítě navzájem propojených vesnic, tak i souhrn měst a vesnic, kterým vládl jediný vládce – šansky *sao müang* („vládce müangu“) či *sao pha* („nebeský vládce“; barm. *saobwa* / angl. *sawbwa*). V případě nebezpečí se thajské vesnice sdružovaly ke společné obraně pod vedením nejsilnější vesnice nebo rodiny, jež zabezpečovala organizaci vojenských oddílů. Oplátkou za obranu poskytovaly zúčastněné vesnice svému *saovi* pracovní sílu, nebo mu platily zemědělskými produkty či řemeslnými výrobky. Příslušnost k *müangu* nebyla stálá a mohla se i změnit – např. po oslabení vlivu dosavadního *sao müanga* na úkor jeho energičtějších konkurentů, přechodem kolonistů na území, kde už existoval jiný vlivný *müang* apod.

Struktura *müangů* se postupně vyvíjela a zdokalovala. Úspěšné *müangy* se dokázaly ubránit vojensky či diplomaticky proti sousedním *müangům*, divokým horským kmenům a invazím ze sousedních velkých států, jako byla

Čína. Ve svých regionech udržovaly pořádek a zaváděly různé systémy výkonu spravedlnosti k trestání zločinců a urovnávání sporů mezi vesnicemi o půdu, vodní zdroje či pastviny. Poskytovaly ekonomický rámec, ve kterém se odehrávala směna zboží a výrobků, a samozřejmě měly prospěch z poplatků, hrazených v pracovních silách či v naturáliích, k nimž se jim vesnice zavazovaly. Vládnoucí rodiny *müangů* měly výsadní postavení. Zákonitě proto kumulovaly nejen moc, ale i bohatství. Jejich vládci vybudovali vlastní správní aparát pro shromažďování příjmů z daní a řešení právních stížností. Sjednotili kritéria pro nástupnictví, když jmenovali své dědice (většinou, ale ne vždy, své nejstarší syny) do vysokých úředních funkcí, takže se mladí muži mohli seznámit s pletivem osobních vztahů, na němž závisela struktura *müangů*, a naučit se je ovládat. Vlivné rodiny *saoů* se pravděpodobně udržovaly u moci po generace.⁹¹

Sao pha měl v tomto systému polobožské postavení feudálního monarchy. Žil v paláci v luxusu odvíjejícím se od stupně bohatství jeho *müangu*, obklopen manželkami, konkubínami a dětmi. Praktické záležitosti knížectví spravovala rada ministrů (*amat*). Tito ministři nepobírali plat, ale bohatě těžili z výhod vyplývajících z moci jejich úřadů.

Níže postavenou, nejpočetnější společenskou vrstvu *müangů* tvořili rolníci pracující na své půdě. Ještě níže na šanském společenském žebříčku pak stáli rybáři, řezníci, prodejci alkoholických nápojů, chovatelé vepřů atd., tedy lidé, kteří se zabývali činnostmi, jež jsou podle buddhistů nečisté. Patřili sem i potomci bývalých otroků a rovněž příslušníci horských etnik, často např. Kačjinů, kteří se do šanských komunit přizpůsobili, či jimi byli jinak asimilováni. Na nejnižším stupni stáli otroci. Tento institut přetrvával u Šanů až do příchodu Britů.⁹²

Jednotlivé *müangy* se dále často sdružovaly do jakýchkoli federací, zejména z důvodů obrany. V těchto federacích dominovali náčelníci nejvlivnějších *müangů*. Někteří vlivní šanští vládci tak kolem sebe dokázali vybudovat malá či větší knížectví. Až do příchodu Britů však šanská knížectví nevytvořila kompaktnější celek.

Příznačný pro řadu knížectví s šanskými vládci byl vysoký podíl nešanského obyvatelstva – Barmánců, Monů, Kačjinů, Lahuů aj.

Etnika na okraji mocenských center

V dosavadním textu jsme se zabývali především Barmánci, Mony, Šany a Arakanci – tedy zástupci dnešních „hlavních národností“ Barmy, kteří již v předkoloniálním období zformovali na barském území rané státy. Historie utváření těchto států a jejich mocenských center, jejich vzájemné soupeření a fungování byla a je často prezentována jako historie celé Barmy. Vedle jednoznačné dominance v regionu je důvodem i existence nápisů, kronik, archeologických artefaktů aj., které archeologům a historikům umožňují jejich bádání. Přitom je ale mnohdy pomíjena existence a historie dalších obyvatel Barmy, kteří z velké části nikdy nevytvořili státní útvar, nemají psanou historii, ani po sobě nezanechali četné artefakty – příslušníci četných etnických menšin – Karenů, Paoů, Karenů, Kačjinů, Lahuů, Akhaů, Nagů, Waů, a mnoha dalších. Jejich historie i současné osudy nezřídka zůstávají skryty za hradbami barské džungle.

Tato etnika vytvořila v Barmě řadu značně rozmanitých sociálních struktur založených na příbuzenských (resp. rodových), etnických, ekonomických a územních (občinnových) vazbách a vztazích. Ty se mnohdy liší nejen etnikum od etnika, ale i vlivem častých přebírek sociálních vzorů od sousedů, i komunitu od komunity či region od regionu. Zatímco některá z etnik, či někteří jejich příslušníci, zakládala knížectví s rodovou aristokracií ovládající desítky vesnic a rozsáhlá území, jiná v politické organizaci nepřekračovala rámec autonomních vesnických komunit.

Například Kačjinové neměli svůj vlastní stát či centrální autoritu až do ustavení Kačjinského státu v roce 1947. Do té doby tradičně žili roztržštěni do řady skupin, z nichž měla každá své vlastní teritorium pod kontrolou kačjinských náčelníků – *duvaů*. Velikost těchto skupin a jejich teritorií se pohybovala od několika vesnic až do stovek vesnic.⁹³ Leach⁹⁴ rozlišuje v kačjinské společnosti dva sociální systémy – tzv. *gumsa* a *gumlao*. *Gumsa* je v podstatě aristokratický systém, jehož předáci, *duvaové*, odvozují svoji autoritu od toho, že dědičně zastávají posty kněží a vykonavatelů rituálů či recitátorů genealogických textů a mýtů. Respektive mají monopol na komunikaci s duchy, která je nezbytná pro prosperitu venkovských komunit. *Gumlao* je naproti tomu egalitářský systém, který ustavuje pozici jedince bez ohledu na jeho původ a zdůrazňuje roli jeho osobních vlastností a rovněž roli vesnických rad při řešení záležitostí komunit. Oba tyto systémy se v různých kačjinských komunitách na rozdílném stupni prolínaly. Příznačné bylo, že

gumsa dominoval zejména v oblastech pod silnějším vlivem aristokratických šanských *müangů*.⁹⁵

V prostředí Čjinů pouze Čjinové v dnešním indickém Manípuru ustavili tradiční stát v čele s rádzou, jenž měl vlastní aristokracii a organizovanou armádu. Čjinové v Barmě usazení severněji měli buď náčelníky, nebo vesnické předáky a společnost byla stratifikována na příslušníky vlivných rodů a řadové členy komunit. Náčelníci severních Čjinů byli jak voleni, tak v případě komunit ovládaných silnými rody získávali tento post dědičně. Naproti tomu Čjinové v Barmě usazení jižněji neměli žádnou politickou organizaci, pouze náčelníky, kteří v případě potřeby svolávali schůze předáků čjinských rodů.⁹⁶

Nejdůležitější politickou jednotkou Karenů byla vesnice řízená náčelníkem za pomoci rady starších. Post náčelníka byl dědičný po přímé či paralelní mužské linii. V případě, že náčelník neměl následovníka, rada starších vybrala jiného muže. Náčelník zajišťoval řešení sporů, vedení obřadů a rituálů a rovněž po poradě se staršími rozhodoval o vedení války. V případě nespokojenosti a sporů s náčelníkem Karenové své vesnice opouštěli a odcházeli jinam. Hlavními determinanty sociálního statusu u Karenů byl věk a bohatství, tradičně počítané v podobě dobytka a bronzových gongů. V předbritských dobách zde existoval institut otroků. Karenové často organizovali nájezdy na sousední vesnice a do nížiny, spojené s pleněním a získáváním zajatců. Karenské vesnice byly v podstatě autonomními jednotkami. Tuto autonomii poněkud narušoval koncept rituálních bratrství, uzavíraných mezi členy různých karenských komunit. Toto bratrství Karenům zajišťovalo vzájemnou pohostinnost a ochranu a rovněž zpravodajské informace při plánování nájezdů.⁹⁷

Značná část Karenů žila pod nadvládou jiných etnik – Barmánců, Šanů, Monů. Karenští Paové sdíleli stát Thatchoum s Mony. Třebaže většina historiků udává, že Thatchoum byl monský stát, paoské prameny tvrdí, že prvních 158 vládců Thatchoumu byli Paové a jeho posledních sedmáct vládců byli paosko-monští míšenci.⁹⁸

Nagové až do moderní doby postrádali jakoukoli politickou organizaci přesahující rámec vesnice. Vnitřní správa vesnic se pohybovala od téměř diktatury až po velice volné rovnostářské systémy řízení. Například vesnice nagských Koňjaků řídili mocní náčelníci „božského původu“, *angové*, kteří za zde vládli zcela autokraticky; naproti tomu předáci vesnic nagských An-

gamiů, Lhotů či Rengmů měli u svých soukmenovců daleko menší autoritu a významnou roli v životě komunit zde hrály rady starších.⁹⁹

Rovněž Waové žili v autonomních vesnických komunitách, řízených náčelníky – *krao*. Pouze dočasně se z důvodů obrany či útoku spojovali do sdružení tří či čtyř vesnic. Spor s jednou z členských vesnic konfederace znamenal spor s celým sdružením. Předák konfederace, *ramang*, řídil společné záležitosti sdružení, tím však jeho svrchovaná autorita končila. Někdy dostával od vesnic dary v podobě dobytka, alkoholu aj.¹⁰⁰

Ve výčtu variant tradičního sociálního uspořádání minoritních barmských etnik bychom mohli ještě dlouho pokračovat.

Mezietnické vztahy

Množství variant existovalo i ve vztazích vně jednotlivých etnických komunit. Byly to vztahy obchodu, války, nadřazenosti a podřazenosti, příbuzenských a sociálních svazků, vztahů přátelství i četných animozit. Jak poznamenává E. R. Leach, tyto etnické společnosti existovaly v času a prostoru. Jejich demografická, ekologická, ekonomická a vnější politická situace se neutvářela ve fixním prostředí, ale v prostředí, které se neustále měnilo.¹⁰¹ V barmských společenských procesech se tyto vztahy dodnes výrazně projevují a mají nadále značnou dynamiku.

Jak poznamenává A. South, je zřejmé, že v předkoloniální Barmě nebyly kategorie etnické, politické, sociální a náboženské identity tak fixní a unipolární, jak byly chápány v koloniálním a postkoloniálním období. Etnická identita, založená na společném jazyku a kulturním dědictví, byla pouze jedním z řady témat, jež utvářela život komunit.¹⁰² Stejně významnou, mnohdy významnější roli v každodenním životě těchto komunit sehrávaly ekonomické vazby, klientské a spojenecké vazby, příslušnost či naopak nepřátelství vůči různým centrům moci.

Již v předkoloniálním období se projevila výrazná diferenciace mezi obyvateli nížiny a obyvateli hor, resp. mezi příslušníky etnických majorit a etnických minorit. Etnické menšiny žily zpravidla na periferii velkých mocenských mandal. S centrálními autoritami v nížinách byly spojeny sítě ekonomických a politických vazeb. Pevnost těchto vazeb se pohybovala od přímé závislosti přes nejrůznější formy tributních vztahů, obchodní kontakty, vojenské a příbuzenské vazby aj. až po pouhé příležitostné kontakty. Lišila se region od regionu. Jak zaznamenal Leach, tyto svazky nebyly stálé, ale

neustále se měnily v závislosti na aktuální situaci.¹⁰³ Již v této době bylo obecným jevem nazírání obyvatel nížinných států na obyvatele hor jako na zaostalé divochy.

Ekonomické vztahy mezi obyvateli hor a centrálních nížin se odvíjely především od obchodu. Pouhý výčet komodit putujících mezi nížinnými a horskými oblastmi Barmy by pokryl několik stránek této studie. Hlavní zemědělský produkt v horách, rýže pěstovaná bez zavlažování, nebyla nikdy v nížině příliš ceněna. Z hor však přicházela celá řada produktů, které byly žádány na lokálních trzích. Z běžných komodit horalé prodávali do nížiny dobytek, drůbež, lesní ovoce, dřevo, banány a banánové listí, bambus, rotang, včelí vosk, med, koření, léčivé rostliny, cukrovou třtinu, betel, chili, dýně, cínové nádoby, pletené stoličky a podnosy, štetce. Dále pak opium a aromatické přípravky. Tradičně nakupovali sůl, oděvy, tkaniny, nářadí, rýži, ozdoby aj.

Část produktů se stala se i součástí rozsáhlého mezinárodního obchodu s luxusním zbožím. Šlo např. o vzácná a aromatická dřeva (gaharu, santálové dřevo, sappan, kafr, aloe), léčivé prostředky (bezoárové kameny, sušené orgány lesních zvířat, ptáčí peří), kardamon, slonovinu, koření, drahokamy, zlato a drahé kovy.

Řada států v předkoloniální jihovýchodní Asii byla v oblasti mezinárodního obchodu z velké části závislá na produktech z hor. Ilustrativní v této souvislosti je seznam komodit, které nabídla roku 1784 první siamská obchodní mise v čínském Pekingu. Tyto produkty pocházely téměř výlučně od Karenů obývajících horské oblasti v thajsko-barmském pohraničí. Byli to sloni, slonovina, agarové dřevo, eben, rohy nosorožců, kardamom, horský (dlouhý) pepř, jantar, santálové dřevo, paví pera, pera ledňáčeků, rubíny, safíry, katechu¹⁰⁴, sapanové dřevo, damarová pryskyřice, různá koření aj.¹⁰⁵

Rovněž šanské *müangy* v Barmě z velké části závisely na okolních obyvatelích hor a jejich produktech, které byly užívány v šanských domácnostech a které šanští obchodníci prodávali se ziskem dále do nížiny. Dodnes je možné na lokálních trzích v Keng Tungu sledovat, jak velká část potravin konzumovaných místními Šany, stavebního a palivového dříví, drůbeže a dobytka aj. je sem přinášena horaly z okolních kopců. F. K. Lehman dokonce tvrdí, že hlavním cílem šanských vládců ve vztahu k horalům bylo zajišťovat tento obchod a profitovat z něj.¹⁰⁶ Naopak obyvatelé okolních hor získávali a získávají na lokálních trzích řadu produktů, nezbytných pro život v horách: sůl, sušené ryby, železné výrobky, kovové součásti střelných zbraní, keramiku

a porcelán, látky a oděvy, pokrývky aj. O tyto obchodní vztahy proto vždy existoval zájem z obou stran.

Zvláštní kapitolu tvořil obchod s otroky. Státy v Barmě trpěly nedostatkem pracovních sil, který místní vládců často překlenovali získáváním zajatců v době války a rovněž obchodem s otroky. Toto otroctví nemělo v raných barmských státech tak vyhraněnou podobu jako třeba ve starém Římě a jeho forma je nadále předmětem odborných diskusí historiků. Mnozí ze zajatců bývali postupně asimilováni do společnosti. Zdrojem otroků byli jak příslušníci porobených států, tak i příslušníci nezávislých etnik na nestátních územích, na jejichž vesnice byly pořádány nájezdy. Tyto nájezdy neorganizovali pouze příslušníci velkých etnik z nížiny, ale i sami horalé. Nechvalnou pověst otrokářů v tomto ohledu získali např. Kareniové, kteří zejména v obdobích po sklizni rýže napadali vesnice ostatních etnik.¹⁰⁷

Cílem horalských nájezdníků se nezřídka stávaly i vesnice v nížině. Například Čjinové mezi sebou i se sousedy vedli časté války, trvající řadu let. Podnikali i nájezdy do nížiny na Šany, Indy a Barmánce. Důvodem válek a nájezdů byla kořist, otroci a rovněž pomsta. Některé skupiny Čjinů v horách praktikovaly lov lidských hlav a války vedly kvůli jejich získávání.¹⁰⁸ Podobně si počínali i Nagové ve vztahu k vesnicím Barmánců na severozápadě Barmy a Waové vůči Šanům na severovýchodě.

Nebezpečí nájezdů zahánělo příslušníky etnických menšin do hor nebo je nutilo hledat ochranu u mocnějších sousedů v rámci mandalových svazků. Bylo běžné, že barmští a šanští vládců měli pod svojí ochranou vesnice okolních etnik, vybírali od nich tributy a poplatky za ochranu. Roli ochránce přitom nepřijímali pouze příslušníci majoritních etnik. Stával se jím mocný lokální předák bez ohledu na etnický původ.

Například Kačjinové se ve vztazích k sousedům často chovali agresivně; v rámci patronských a tributních vazeb pak často fungovali i jako ochránci některých vesnic, např. Šanů, vůči nájezdům jiných horských etnik i svých soukmenovců. V oblasti Bhama kačjinští náčelníci vybírali poplatky za ochranu od místních barmských a šanských vesnických starostů a toto území fakticky ovládali. V důsledku toho docházelo mezi kačjinskými náčelníky ke sporům a válkám. Když např. kačjinský náčelník A napadl vesnici pod ochranou kačjinského náčelníka B, ten se často pomstil napadením vesnice, kterou chránil náčelník A. Tyto útoky trvaly do doby, než bylo dohodnuto příměří.¹⁰⁹

Část etnik se vlivem vývoje událostí ocitla pod přímou správou centrálních říší, ovšem žila zde i četná etnika, která byla na centrální moci zcela nezávislá. S blízkými mandalovými uskupeními byla v trvalém nepřátelství. Tato etnika obývala periferní barská území, na něž moc centrálních mandalových uskupení nedosahovala. J. C. Scott je označuje jako „nestátní území“ (*nonstate spaces*).¹¹⁰ Nejednalo se o nijak malá teritoria. Zahrnovala velkou část oblastí severní, západní a severovýchodní Barmy. Nebylo výjimkou, že část příslušníků jednoho etnika žila pod přímou správou státních úředníků, zatímco vesnice jejich příbuzných fungovaly na této správě zcela nezávisle. Stejně běžné bylo, že se příslušníci stejného etnika ocitali v různých mocenských mandalách.

Dalším významným znakem tohoto uspořádání bylo, že v barském prostředí nikdy neplatilo a neplatí často užívané centrálně-periferní schéma, omezující mezietskou komunikaci pouze na vztah jednotlivých etnických minorit a etnické majority.¹¹¹ Tributní a klientské vazby (resp. vazby patron–klient) zde měly daleko komplexnější charakter. Bylo běžné, že např. vesnice Kačjinů podléhaly v rámci klientských vazeb šanskému *müang*, který naproti tomu odváděl tribut Barmáncům. Naopak malý šanský *müang* podléhal monskému knížeti či karenskému předákovi oblasti.¹¹²

Etnická výlučnost nebyla pravidlem ani uvnitř mocenských center. Například ve státu Ava vládli barskému obyvatelstvu šanští vládci; vůdce posledního povstání Monů v předkoloniální Barmě, Smim Tcho, který svrhl barskou nadvládu v Pegu a v letech 1740–1747 odtud vládl jako monský král Dolní Barmě, byl zřejmě Pao nebo Šan.¹¹³

Nebylo ani výjimkou, že obyvatelé hor a malých knížectví odváděli tributy dvěma i třem vládcům, kteří si na ně činili nárok. Tak např. malý šanský *müang* Čijang Kheng, ležící poblíž dnešních hranic Barmy s Laosem a Čínou, platil tribut thajským knížectvím Čijang Maji a Nanu, jež byla vazaly Siamu, a zároveň Keng Tungu. Ten byl vazalem barské říše.¹¹⁴

Značně významné bylo, jaké měl daný subjekt vazby na vládnoucí elity, resp. jaké místo zaujímal v tributní hierarchii. Klíčová pro naplnění vazeb patron–klient byla moc, přičemž různá sociální uskupení byla volně integrována do mnoha fluktuujících patrimoniálních vztahů.¹¹⁵ Zvažování a kalkulace, komu poslat tribut – resp. vyjádřit věrnost, – byly důležitou součástí lokálních etnických politik. Ústřední administrativa v Barmě a vnější politické subjekty, jež do dění v zemi vstupovaly při prosazování svých politických záměrů, nikdy neměly co do činění pouze s izolovanými komunitami či et-

niky, ale velmi často s většími celky vzniklými na základě takových vazeb. Tyto charakteristické rysy mezietských vztahů významně ovlivnily vývoj v Barmě i v následujícím koloniálním období a po získání nezávislosti.

Koloniální období

Prvními Evropany v Barmě byli Portugalci. Jejich obchodníci, žoldnéři a katoličtí misionáři působili od 16. století v Arakanu, Avě a v Pegu. Styky s nimi měli i vládci první taunnguské dynastie.¹¹⁶ Během 16. století Portugalci postupně ovládli všechny přístavy Dolní Barmy a kontrolovali mořské pobřeží. Zabývali se zejména obchodem a piráctvím. Po nezdařeném pokusu dobrodruha Philipa de Brita roku 1631 ustavit vládu v Syriamu byli však ze země vyhnáni. Pozice si v Barmě upevnila nizozemská Východoindická společnost, která zde otevřela několik faktorii (v arakanských přístavech, v Syriamu aj.) a v letech 1627–1677 si monopolizovala námořní obchod s Barmou. Od poloviny 17. století začali vytlačovat Nizozemce Britové, kteří si v roce 1686 zřídili významnou základnu na ostrově Negrais v ústí řeky Baseinu. Záhy jim začali konkurovat Francouzi. Zatímco Britové střídavě podporovali Barmánce a Mony, Francouzi se spojili s Mony.¹¹⁷

Britové koncem 18. století rozšířili své koloniální panství v sousední Indii až k hranicím barského státu. Ve snaze o další expanzi zde vyvolávali nepokoje a pohraniční incidenty. To nakonec vedlo k propuknutí první britsko-barské války. I když barská armáda kladla statečný odpor, Britové ji díky výhodě moderních zbraní porazili. Kounbhaunská říše se na základě mírové smlouvy musela vzdát nároků na indické provincie Ásám, Manipur, Kačhár a Džaintiju, odstoupila britské Východoindické společnosti Arakan a Tenaserim a zavázala se zaplatit vysoké válečné reparace ve výši jednoho milionu liber.¹¹⁸

Ve druhé britsko-barské válce (1852–1853) se Britové zmocnili značné části Dolní Barmy. Král Mintoun (1853–1878) britskou anexi uznal. Nadále se snažil o mírové řešení sporů, reformoval barskou státní správu, ekonomiku, vyvíjel diplomatické aktivity.¹¹⁹ Další britskou expanzi však již zastavit nedokázal.

Mintounův následovník, král Thipo (1878–1885), dosazený dvorskou klikou, se projevil jako krutý a neschopný panovník. Aby si upevnil moc,

Thipo či jeho manželka, královna Supchuyalat, nechali vyvraždit velkou část Mintounovy rodiny. Thipo však nebyl schopen čelit rostoucím hospodářským obtížím, chaosu a anarchii v kounbhaunské říši. Úpadek Thipoovy moci se nejvýrazněji projevil v šanských knížectvích. Výběr daní zde poklesl téměř na nulu a barské posádky jen obtížně čelily místním nepokojům a povstáním *sao phaü*. Někteří z nich udržovali tajné styky s Brity. Nepokoje vypukly i v centru říše – v Sakainu, a dokonce v okolí královského města Mandalaje. V roce 1883 se situace zhoršila natolik, že ve dvou oblastech Horní Barmy, Sakainu a Alamu, nebyli již jmenováni noví správci a místní barská administrativa se prakticky zhroutila. Proti povstalcům byly vyslány elitní oddíly královské armády, ale povstalci se jim dokázali ubránit. Mnoho obyvatel kounbhaunské říše odešlo na britská území v Dolní Barmě, kde byly životní podmínky snesitelnější. Oslabení královské moci využili také čínští a kač-jinští bandité v severním pohraničí Barmy. V prosinci 1884 dočasně obsadili druhé největší město království, Banmo. Jejich akce škodily zejména pohraničnímu obchodu říše s Čínou.¹²⁰

V zahraniční politice Thipo vsadil vše na spojenectví s Francií, s níž uzavřel v roce 1885 smlouvu o pomoci. Nárůst francouzského vlivu v zemi vyvolal nevoli Britů. Ti využili sporů královského dvora s britskou dřevařskou společností *Bombay-Burmah Trading Corporation* a pod záminkou ochrany britských obchodních zájmů vpadli do Horní Barmy. Třetí britsko-barská válka trvala jen několik týdnů. Britové obsadili Mandalaj, zajali krále a i s rodinou ho odvezli do exilu v Indii. Dne 1. 1. 1886 generální guvernér a místokrál Indie lord Frederick Dufferin oficiálně prohlásil celou Barmu za součást britské koloniální říše a byla ustavena provincie Britská Barma.¹²¹

Třetí anglo-barská válka trvala necelý měsíc. To vedlo Brity k mylné domněnce, že další kolonizace Barmy bude snadnou záležitostí. Záhy po pádu monarchie však proti nim propukla řada povstání. Vedle Barmánců proti nim povstali i Šanové, Kačjinové, Čjinové a příslušníci dalších etnik.

Britové v Horní Barmě zpočátku kontrolovali jen větší města. Postupně však získávali převahu i ve venkovských oblastech. Tažení Britů za ovládnutí země označuje britská koloniální historiografie jako „pacifikaci Barmy“.¹²² Britové při něm postupovali se značnou brutalitou – popravovali místní předáky, vypalovali vesnice podezřelé ze sympatií k povstalcům, uvalovali na ně vysoké pokuty, deportovali příbuzné povstalců do Indie apod. Do oblastí bojů vysílali tzv. létající oddíly (*flying columns*), přepadová komanda, která vyhle-

dávala a ničila ohniska odporu. Tato metoda se ale příliš neosvědčila, protože brzy poté, co komando opustilo danou oblast, ovládli ji znovu povstalci. Britové se proto koncem roku 1886 rozhodli povstalecké oblasti trvale vojensky okupovat.¹²³ To si vyžadovalo vysoké náklady. Výdaje na „pacifikaci“ Barmy vzrostly v letech 1885–1886 z 300 000 na 635 000 liber; v letech 1887–1888 pak na 650 000 liber. Nová strategie však přinesla úspěch. Po roce 1886 se povstalci začali stahovat z centrálních oblastí země do okrajových lesů a hor. V květnu 1888 Britové ovládli šanská knížectví, v roce 1892 si podmanili území dnešního Kačjinského státu a v roce 1895 území dnešního Čjinského státu. V odlehlejších částech země ovšem odpor pokračoval i nadále. Oblast Kačjinského státu podél hranic s Čínou, kde žili Waové, vzdorovala britské moci až do roku 1930.

Britové k prosazování své koloniální autority využívali i umírněnější prostředky. Například získávali úředníky bývalé královské správy ke spolupráci poskytováním různých výhod. Rovněž mnozí členové bývalé dvorské aristokracie a královské armády se do boje proti Britům nezapojili a projevovali ochotu ke spolupráci. Příznačné bylo, že na územích menšinových etnik, kde existovala tradiční animozita vůči Barmáncům, byli místní vládci více nakloněni Britům nežli v centrálních barských oblastech.¹²⁴

Britská koloniální správa

Ustavení britské správy v Barmě bylo poměrně dlouhodobou záležitostí. Britové zde jednak získávali kontrolu nad jednotlivými regiony teprve postupně a jednak se na různých územích střetávali s rozdílnými lokálními podmínkami. Obtížně proto hledali administrativní model, který by tyto rozdílnosti reflektoval a zároveň nejlépe vyhovoval jejich potřebám.

Britové po anexi Horní Barmy zrušili monarchii a zavedli nový správní systém, který postupně dobudovali v průběhu devadesátých let. Přitom nejevili zájem o ustavení jednotného barského státu. Nadále zde uplatňovali zásady vlády „rozděl a panuj“, tvrdého potlačování projevů odporu a zavádění dílčích reforem pro získání podpory umírněných vrstev obyvatelstva. Výrazným rysem britské politiky v Barmě se stalo vytvoření dvojího systému správy centrálních a menšinových oblastí, fungujícího na principu přímé a nepřímé správy.

Britové si ponechali pod přímou správou tzv. „vlastní Barmu“ (*Burma Proper* neboli *Ministerial Burma*)¹²⁵ – resp. území obývané převážně etnic-

kými Barmánci, Mony a Arakanci. Toto území představovalo přibližně 57 % celkové rozlohy Barmy a žilo na něm 84 % obyvatelstva.¹²⁶ Vlastní Barma byla rozdělena do osmi oblastí (*Divisions*), z toho čtyři ležely v Horní a čtyři v Dolní Barmě. V čele oblasti stál komisař (*Commissioner*). Oblasti se pak dělily na okresy (*Districts*), kterých bylo celkem třicet sedm. Okres řídil zástupce komisaře (*Deputy Commissioner*).

Zbývající části země byly od „vlastní Barmy“ administrativně odděleny jako tzv. „vydělené“ či „vyhrazené“ oblasti (*Excluded Areas, Scheduled Areas*), později přejmenované na „pohraniční oblasti“ (*Frontier Areas*). Vyhrazené oblasti zahrnovaly území tzv. Šanských států (*Shan States*), resp. tři desítek šanských *müangů*, dále tzv. Horské oblasti Arakanu (*The Arakan Hill Tracts*), Kačjinské horské oblasti (*The Kachin Hill Tracts*), Čjinské horské oblasti (*The Chin Hill Tracts*), všechny tzv. kmenové oblasti (*Tribal Areas*) v pohraničí mezi Ásámem a čínsko-tibetskou hranicí (zejména oblast Nagských hor) a některá další území.¹²⁷ Vyhrazené oblasti a Kareniský stát představovaly 43 % celkové rozlohy Barmy s 16 % obyvatelstva.¹²⁸

Britové spravovali vyhrazené oblasti prostřednictvím místních vládců. Šanským, kajaským, kačjinským, čjinským aj. předákům byly většinou ponechány jejich dřívější výsady, pokud se podrobili koloniálnímu úřadům.¹²⁹ Podle R. H. Taylora „ve vyhrazených oblastech Britové spravovali spíše vládce nežli lid“. ¹³⁰ Procesy zavádění britské správy zde probíhaly podstatně pomaleji nežli ve vlastní Barmě. V některých vyhrazených oblastech došlo k výraznějším společenským změnám až po roce 1948, kdy Barma získala nezávislost.¹³¹

V období mezi dvěma světovými válkami provedli Britové v Barmě dvě významné správně-politické reformy: Montaguovu-Chelmsfordovu reformu (tzv. „diarchii“) v roce 1923 a reformy na základě zákona o správě Barmy z roku 1935.

Od roku 1897 měl nejvyšší hodnostář Britské Barmy hodnost místogovernéra (*Lieutenant-Governor*). Jako jeho pomocný orgán fungovala zákonodárná rada, ustavená rovněž v roce 1897. V roce 1923 britský viceguvernér získal titul guvernéra (*Governor*). Zákonodárná rada pak byla na základě Montaguovy-Chelmsfordovy reformy rozšířena z dosavadních 30 na 103 členů; 80 z nich bylo voleno ve všeobecných volbách, zbytek jmenován guvernérem. Nově vznikla výkonná rada, skládající se ze čtyř ministrů. Dva z nich, kteří byli současně členy zákonodárné rady, spravovali tzv. „předaná

odvětví“ – školství, kulturu, osvětu, zdravotnictví, zemědělství a veřejné práce. Ostatní, tzv. „vyhrazená odvětví“ – finance, obrana, zahraniční politika a další, zůstala v pravomoci guvernéra a dvou ministrů výkonné rady, kteří nebyli odpovědní zákonodárné radě.¹³²

V dubnu 1937 Britové administrativně oddělili Barmu od Indie. Barma se stala samostatnou korunní kolonií v rámci Britského společenství národů.¹³³ Zároveň s tím vstoupil v platnost i zákon o správě Barmy přijatý v roce 1935, někdy označovaný jako „ústava“. Na jeho základě byl v Barmě zřízen dvoukomorový parlament skládající se ze sněmovny reprezentantů (Dolní sněmovny) a ze senátu (Horní sněmovny). Dolní sněmovna měla 132 členů (z toho 91 volených a 41 jmenovaných guvernérem). Senát se skládal ze 36 členů, z nichž polovinu jmenoval guvernér a zbytek volili poslanci dolní sněmovny.¹³⁴

Reformy z let 1923 a 1935 přinesly Barmě určitý stupeň samosprávy. Byly ustaveny nové orgány zákonodárné a výkonné moci (zčásti volené), poněkud se zvýšilo i zastoupení Barmánců a místních obyvatel ve vyšších složkách administrativního aparátu. Faktická moc však zůstala nadále v rukou vysokých britských úředníků v čele s guvernérem. Ten měl i po roce 1937 výlučnou a neomezenou rozhodovací pravomoc v záležitostech týkajících se financí, obrany, zahraniční politiky. Jmenoval vládu, schvaloval všechny zákony navrhované oběma sněmovnami parlamentu apod. Dílčí vymoženosti, jež pro Barmu vyplývaly z obou reforem, byly dále oslabovány voličským systémem, který zvýhodňoval majetné vrstvy a rovněž příslušníky indické a čínské komunity, některých národností (Kareny) a Evropany. Reformy se navíc vztahovaly především na vlastní Barmu. Správa vyhrazených oblastí jimi zůstala víceméně nedotčena a nadále podléhala přímo pravomoci britského guvernéra.¹³⁵

Z horských oblastí měly pro Brity strategický a hospodářský význam zejména Šanské státy. V letech 1886–1895 se většina šanských *sao phau* podřídila britské správě. Formálně stál v čele Šanských států místní vladař, jmenovaný do této funkce vrchním komisařem Barmy. Pravomoci hlavy státu (*Chief of State*) byly stanoveny zvláštním úředním výnosem a jejich činnost kontrolovali britští úředníci, superintendanti a rezidenti. V Šanských státech bylo zachováno zvykové právo, které Britové pouze doplnili některými články britsko-indického trestního práva.¹³⁶ Tento systém správy byl silně decentralizovaný a na různých územích Šanských států se odlišoval. To vyvolá-

valo obtíže při zavádění některých celobarmských nařízení a ekonomických projektů, jako byla výstavba dopravní infrastruktury, vytěžování přírodních zdrojů apod. Britové proto ve dvacátých letech provedli v Šanských státech dílčí správní změny, odlišné od zbytku Barmy. V říjnu 1922 zde ustanovili Federaci Šanských států (*Federal Shan States*) v čele s Federální radou (*Federal Council*). Radě předsedal britský komisař pověřený dohledem nad Šanskými státy. Rovněž jeho zástupce a tajemník rady byli britští superintendanti. Federální rada kontrolovala oblasti veřejných prací, zdravotnickou správu, lesnictví a zemědělství, vzdělávání a část policejních složek. Šanští *sao phaové* si nadále udrželi autonomii v oblastech vybírání daní, vydávání místních zákonů a nařízení, v místním soudnictví apod. Pod dohledem britských superintendantů jmenovali vlastní úředníky a podřízené. Své názory vyjadřovali prostřednictvím poradního orgánu, tzv. Rady předáků (*Council of Chiefs*), jejímiž členy byli všichni šanští *sao phaové* a rovněž čtyři volení zástupci šanských předáků s nižším statutem. Jednotlivé šanské státy byly povinné přispívat pevnou částí ze svých příjmů do federálního rozpočtu. Z toho pak putovaly poplatky do poklady barmské koloniální správy.¹³⁷

V šanských knížectvích, která se nestala součástí federace (*Unfederated Shan States*), nebyly provedeny žádné výraznější změny. Tyto *müangy* byly v roce 1926 začleněny pod kontrolu zástupce komisaře pro oblast Myist'iny a Oblastí horního Čjintwinu (*Upper Chindwin Districts*).¹³⁸

Tradiční sociální struktury a správní orgány byly zachovány i v Kačjinské horské oblasti a Čjinské horské oblasti, jež Britové kontrolovali ještě volněji nežli Šanské státy. Ve dvacátých letech vznikla nová úřední síť nazývaná Služba pohraničních oblastí Barmy (*Burma Frontier Service*), jež dohlížela na správu vyhrazených oblastí.

Specifickou správní jednotku představoval nezávislý Karennický stát (později Kajaský stát), resp. několik knížectví na území obývaném Karennii (Kajay) na východ od města Taungu, mezi řekami Salwinem a Sistaunem. Po druhé anglo-barmské válce se toto teritorium ocitlo na hranici území ovládaných Brity a barmským králem. Místní vládcí po skončení války vyhlásili nezávislost a Britové ji oficiálně uznali. Karenniové však přepadávali sousední regiony královské Barmy, aby zde získávali pracovní síly potřebné k těžbě týkového dřeva ve svých lesích. Král Mintoun v reakci na tyto nájezdy vyslal na karenniská území vojsko. Proti vojenskému zásahu protestovali Britové, kteří měli u Karenniů své vlastní strategické a obchodní zájmy. Pod pohrůž-

kou, že na případné další operace barmské armády proti Karenniům budou vojensky reagovat, donutili Mintouna v březnu 1875 podepsat dohodu, v níž uznal nezávislost Karennického státu.¹³⁹ Tuto nezávislost Britové formálně respektovali i po anexi Barmy.

Systém dvojí správy měl podporovat *Pax Britannica*, ale, jak poznamenal barmský historik Michael Aung Thwin, byl to „nesmyslný řád“.¹⁴⁰ Britové nejen že neuspěli ve snaze vytvořit v Barmě stabilní administrativní systém, ale navíc ještě více prohloubili již existující rozdíly mezi barmskými etniky. Mnoho současných mezietnických antipatií má kořeny právě v tomto období.

Zrod moderního barmského nacionalismu

Zavedení koloniální správy objektivně uspišilo modernizaci Barmy. Zvýšila se zemědělská a průmyslová výroba určená pro domácí potřebu i pro export, byly budovány železnice a silnice, do Barmy pronikala západní kultura, byly zde zřizovány školy západního typu. Tato modernizace ovšem probíhala zejména ve vlastní Barmě, zatímco ve vyhrazených oblastech měla jen malý dopad. To dále vedlo k prohlubování sociálních rozdílů mezi různými regiony země.

Klíčovým odvětvím barmské ekonomiky byla zemědělská výroba, především pěstování rýže. Rychle se rozvíjely i těžba a zpracování týkového dřeva a nerostných surovin. Téměř 80 % barmského vývozu směřovalo do Indie a Velké Británie; odtud naopak pocházelo více než 70 % barmského importu – zejména průmyslových výrobků, ale i zemědělských plodin, které by za jiné situace mohla země snadno produkovat sama (bavlna, cukr, tabák). Klíčové pozice v barmské ekonomice zaujímal pět britských monopolních společností, které kontrolovaly většinu těžby ropy a barevných kovů, obchod s rýží a potravinářský průmysl, vnitrozemskou říční dopravu aj. Britský kapitál představoval na počátku druhé světové války asi 90 % všech zahraničních (evropských) investic v Barmě. Britům patřily i velké banky.¹⁴¹

V barmském obchodu a finančnictví se významně uplatňovali imigranti přicházející z jižní Asie. Podle barmského historika U Myin Thana vzrostl jejich počet v roce 1927 na 480 000 a Rangún v té době „předčil New York City jako největší imigrační přístav na světě“.¹⁴² Před druhou světovou válkou již tvořili indiští hinduisté, muslimové a Sikhové 45 % jeho obyvatel.¹⁴³ Pověstní byli zejména tzv. *čettijárové* (angl. *chettiyars*, barm. *čjisti*), příslušníci kasty bankéřů a lichvářů z Čettinádu v jižní Indii, kteří významně přispívali

k zadluženosti barmského venkova a v důsledku exekucí se zde stávali majiteli rozlehlých zemědělských pozemků. Číňané v Barmě působili zejména jako drobní obchodníci, řemeslníci a dělníci v těžebním průmyslu. Významné pozice v ekonomice a ve státním aparátu zaujímali i Anglobarmánci, mišenci Britů s Barmánci. Barmánci se v podnikání uplatňovali méně. Podíleli se na výrobě potravin, zpracování dřeva a maloobchodu.¹⁴⁴

V koloniálním období se počaly utvářet barmské střední vrstvy. Patřili k nim statkáři, podnikatelé a obchodníci, úředníci, inteligence. Zejména příslušníci inteligence, kteří prošli školami západního typu – učitelé, právníci, lékaři, se pak stali hlasateli moderního barmského nacionalismu. Tento nacionalismus měl řadu specifik: Především se zrodil v reakci na koloniální realitu a dominanci Britů, Indů a Anglobarmánců v barmské společnosti a ekonomice. Jeho součástí byl proto antikolonialismus, i když zpočátku jen umírněný. Výrazná byla i orientace na barmské tradice a hodnoty. Projevoval se především snahami o náboženskou obrodu, úsilím o vyrovnání se tradičních hodnot a norem s podmínkami moderní doby. Jeho důležitým zdrojem a rovněž prostředkem k vyjádření požadavků na kulturní, sociální a ekonomický rozvoj země byl buddhismus. Úzce spojena s ním byla činnost různých buddhistických organizací a sdružení, která od konce 19. století vznikala v řadě barmských měst. První takovou organizací s celobarmskou působností se stalo Sdružení mladých buddhistů (YMBA), založené studenty Rangúnské univerzitní koleje v roce 1906. Počet jeho členů rychle rostl. Sdružení se zpočátku zaměřovalo především na osvětovou a kulturní činnost, ale postupně se politizovalo a radikalizovalo. Roku 1920 bylo reorganizováno na Obecnou radu barmských organizací (GCBA). Ta se stala ve dvacátých letech vedoucím politickým hnutím v Barmě. Po vzoru Mahátmy Gándhího v Indii pořádala nenásilné kampaně občanské neposlušnosti a odpírání spolupráce s britskou koloniální správou, bojkoty dováženého zboží, snažila se podporovat domácí průmysl a podnikání a rovněž kladla důraz na barmské národní hodnoty jako jazyk, kulturu, tradice. Prosazovala ideu vlastní barmské vlády.¹⁴⁵

Významnou demonstrací moderního barmského nacionalismu se stala stávka studentů Rangúnské univerzity v roce 1920 proti ustavujícímu zákonu univerzity. Zákon byl chápán jako diskriminační vůči Barmáncům. Stávka byla ukončena až v roce 1924. Zákon se nepodařilo změnit, ale stávka významně přispěla k posílení sebevědomí nacionalistů. V letech 1920–1923

stála GCBA v čele boje za správní reformy. Spolupracovala přitom s „politickými mnichy“, členy buddhistického sdružení, kteří se politicky angažovali. V roce 1923 si mniši vytvořili vlastní organizaci – Obecnou radu buddhistických organizací (GCSS). Tito „politici“ mniši zeměna ve dvacátých letech působili jako agitátoři a vůdci v řadě barmských měst a vesnic. Slučovali v sobě respekt k tradici a národním hodnotám a zároveň deklarovali nové nacionalistické požadavky na sebeurčení.

Po první světové válce vznikly v některých oblastech Dolní Barmy tajné rolnické spolky, spojené s radikálními mnichy GCSS, tzv. sdružení odporu (*bhu athin*) a sdružení rozvoje (*sipwayei athin*). Sdružení odporu, postavená v roce 1923 koloniálními úřady mimo zákon, bojovala proti vysokým daním a licencovanému prodeji opia a lihovin. Sdružení rozvoje byla zaměřena proti indickému *čettijárům*, které nutila, aby rolníkům promíjeli dluhy. Jejich významnou zbraní byl bojkot osob kolaborujících s koloniálními úřady.

Když Britové provedli v Barmě v roce 1923 Montaguovy-Chelmsfordovy reformy (diarchii), umožňující Barmáncům rozsáhlejší samosprávu, GCBA se rozštěpila – část jejích členů byla ochotna diarchii podporovat, část ji bojkotovala. To vedlo k rozpadu organizace a vzniku nových nástupnických nacionalistických stran, jako byla Strana 21 (*21 pati*), Nacionalistická strana (NP), Strana samosprávy (HRP) aj. To činnost nacionalistů významně oslabilo. Podobně se rozštěpila i GCSS.

Od přelomu 20. století v Barmě rovněž vzplanulo několik protikolonialistických povstání, které vedli lidoví vůdci, vydávající se za mesiáše či budoucí buddhy a demonstrující kouzelnou moc zničit nepřitele. Taková povstání propukla např. roku 1906 v Taunngu, 1910 v Myinmu a Sakainu, v letech 1927–1928 ve Šweibhou. Největší revoltou pak bylo Schaya Samovo rolnické povstání v Dolní Barmě v letech 1930–1932.¹⁴⁶

Světová hospodářská krize ve třicátých letech významně zasáhla i Barma. „Rýžová miska Asie“, jak bývala Barma někdy nazývána, silně závisela na exportech rýže. Když mezinárodní trhy zkolabovaly, mnoho barmských rolníků v deltě řeky Iravadi upadlo do dluhů. Zejména indiští lichváři je pak připravovali o půdu. To vyvolávalo nepřátelství vůči imigrantům z Indie a roku 1931 (a opět roku 1938) vyústilo v protiindické nepokoje.¹⁴⁷

Ve třicátých letech vzniklo v Barmě nové nacionalistické hnutí *Dou Bama* – Sdružení Naše Barma / My Barmánci. Členové *Dou Bamy* užívali před jmény titul *thakchin* (pán), kterým byli doposud oslovoováni Brito-

vé. Dávali tak najevo, že jako skutečné pány země uznávají Barmánce. *Dou Bama* se záhy stala nejsilnější opoziční stranou v Barmě. Její členové vedle protibritské agitace a politického boje zakládali i polovojenské skupiny, jejichž příslušníci procházeli bojovým výcvikem. V roce 1936 byly tyto skupiny sloučeny v jednotnou Armádu lidu Barmy (*Bama lekyoum tap*). Část členské základny *Dou Bamy* byla ovlivněna i marxismem.¹⁴⁸

Roku 1939 byla v Rangúnu tajně založena Komunistická strana Barmy (CPB/KS Barmy). Strana neměla před druhou světovou válkou pevnou organizaci ani početnější členskou základnu.¹⁴⁹

Barmský nacionalismus nesl mnoho znaků moderních nacionalistických hnutí Asie. Byl výrazně spojen s barmskou etnickou majoritou. Vedle toho se ale v Barmě zrodil i nacionalismus menšinový.

Etnická hnutí a nacionalismus v prostředí menšin

Menšinové oblasti vnější Barmy představovaly složitou mozaiku geograficky a demograficky odlišných regionů obývaných četnými etniky na různém stupni ekonomického rozvoje a se značně odlišnou kulturou. Od těchto konkrétních podmínek se odvíjelo vnímání etnické identity jak ve vztahu k vlastnímu etniku, tak i vůči sousedům z jiných menšinových etnik a rovněž k centrální barmské majoritě.

Tradiční etnická identita se v podmínkách koloniálního státu střetávala s koncepty moderního nacionalismu, resp. etnonacionalismu, vnášenými do prostředí etnických komunit zvenčí jejich západně vzdělanými příslušníky či cizinci. Etnické komunity mobilizovaly tradiční elementy v kultuře, aby (znovu) vytvořily moderní formy své identity a na jejich základě pak deklarovaly politická, sociální, ekonomická, kulturní aj. stanoviska a požadavky.

Silnou identitu měla v Barmě celá řada menšinových etnik. Tato identita se tradičně odvíjela od klanových / kmenových a územních vazeb. Tato etnika nevytvářela větší politické organizace a žila roztržštěně. Byl to až britský kolonialismus, který podnítil přerod těchto etnických identit v moderní nacionalismus. Příznačné bylo, že menšinový moderní nacionalismus byl nezřídka, na rozdíl od nacionalistického hnutí etnických Barmánců, probritsky orientovaný. Významnou úlohu v těchto procesech sehráli misionáři.

Barmští nacionalisté chápali jako hlavní nástroje britské koloniální politiky tzv. „tři M“: *merchants* (obchodníky), *military* (armádu) a *missionaries* (misionáře). Problém *merchants* se netýkal obchodníků jako takových, ale

migrace Indů a Číňanů do Barmy, podporované Brity. V roce 1931 představovali Indové a Číňané 10 % barmské populace a na úkor domácích elit dominovali v barmské komerční sféře. Armáda zajišťovala britskou moc a misionáři probritskou agitaci.

V případě misionářů to byla pravda jen zčásti. Britské koloniální úřady v Indii a Barmě totiž často pohlížely na jejich činnost s podezřením. Misionáři nebyli součástí koloniální administrativy a mnohdy si počínali svévolně. Pronikali do různých částí Barmy, způsobovali nepokoje mezi lidmi, narušovali existující *status quo*, zveřejňovali nepříznivé informace o počínání koloniálních úředníků apod.

V Barmě působili zejména angličtí a američtí křesťanští misionáři, převážně baptisté a katolíci. Zatímco v nížinných, tradičně buddhistických oblastech vnitřní Barmy příliš neuspěli, v menšinových horských oblastech, zejména mezi Čjiny, Kačjiny a Kareny, mělo jejich působení značný ohlas. Misionáři nejen že přinášeli obyvatelům hor novou víru, ale podporovali i vzdělávání horalů, sestavovali a zaváděli transkripce menšinových jazyků, které doposud postrádaly vlastní písmo, vnášeli mezi příslušníky menšin zárodky citění společné etnické a národní identity. V prostředí horalů díky tomu začaly vznikat první kulturní a politické organizace moderního typu.¹⁵⁰ Příznačné bylo, že barmští nacionalisté, převážně příslušníci barmské etnické majority, která si v zemi nárokovala vedoucí postavení, vnímali tyto emancipační tendence minoritních etnik negativně.¹⁵¹

Bezesporu s největším úspěchem se setkal působení křesťanských misionářů mezi Kareny. První baptistický misionář Adoniram Judson a jeho žena Ann zde zahájili činnost v roce 1828.¹⁵² K jejich údivu Karenové sestupovali z kopců po tisících, aby misionáře přivítali a nechali se pokřtít.¹⁵³ Důvod tohoto počínání byl dvojitý: misionářům při jejich práci významně napomohla skutečnost, že v karenském folklóru existují nejasné odkazy na „bílého bratra“, božstvo zvané *Y'we* (tedy obdobu hebrejského termínu Jahve) a posvátnou „zlatou knihu“ Karenů, jež byla zničena – a tím byli Karenové odsouzeni k nevědomosti. Pro misionáře bylo proto snadné se prezentovat jako nositelé víry a „zlaté knihy“, kterou ztotožnili s biblí.¹⁵⁴

Druhým důvodem byl dlouhodobý tlak Barmánců. Orální historie Karenů zaznamenává mnohé o vztazích s centrálními autoritami raných mandalových států. Karenové nepochybně trpěli agresivitou Barmánců. Již za taunnguské a kounbhaunské říše byli považováni za méněcenné obyvatele a na rozdíl

např. od Monů odrazování od sňatků s etnickými Barmánci. Ti Karenové, kteří se nacházeli na územích pod přímou správou barmské říše, byli nuceni k robotním pracem a placení vysokých daní. Barmánci z nížiny rovněž podnikali četné nájezdy na svobodná karenská území. Mnoho jejich obyvatel se v důsledku toho stahovalo hlouběji do hor či hledalo ochranu u místních vládců.¹⁵⁵ Spojenectví s novou silou v regionu, přicházející ze Západu, mělo barmský tlak vyvážit. M. Smith poznamenává, že významná byla skutečnost, že karenští vesničané hleděli na Brity jako na „osvoboditele“.¹⁵⁶

Karenové neměli až do příchodu Britů vlastní významnější politickou organizaci.¹⁵⁷ Jejich etnické skupiny a komunity byly roztržštěné. Misionáři a jejich křesťanské učení se stali jednotícím prvkem, který napomohl tuto identitu vybudovat. Misionáři Karenům usnadnili přístup ke vzdělání, a to jak na úrovni základního, tak i vyššího školství. V období před druhou světovou válkou křesťanští Karenové tvořili zhruba pětinu studentů Rangúnské univerzity. Do nacionalistických aktivit barmských studentů se však nezapojovali.¹⁵⁸ I když křesťanští Karenové nikdy nepředstavovali více než 15–20 % karenské populace, právě díky této výhodě se stali vedoucí intelektuální silou v karenské společnosti, kde jinak početně převažují buddhisté a animisté.¹⁵⁹ Vzdělání křesťanští Karenové stáli u zrodu Karenského národního sdružení (KNA), první moderní nacionálně-politické organizace v Britské Indii. KNA vzniklo již v roce 1881, tedy čtyři roky před založením Indického národního kongresu (INC) v Indii a více než 25 let před zformováním barmské YMBA. Již v roce 1928 vyslovil Sir San C. Po, jeden z nejvzdělanějších Karenů, požadavek samostatného Karenského státu pod přímou britskou ochranou.¹⁶⁰

Karenský nacionalismus měl výrazně probritský charakter. Karenové sloužili jako průvodci koloniálních jednotek v horách během první a druhé anglo-barmské války. Karenští vojáci rovněž pomáhali likvidovat protibritské povstalce během britské „pacifikace“ Barmy či potlačit Schaya Samovo povstání.¹⁶¹

Podobně si počínali i příslušníci dalších minoritních etnik. I zde se v nacionalistickém hnutí významně profileovali příslušníci nové etnické inteligence. Roku 1930 založil U Wum Thu Maun Sdružení čjinské jednoty; Schinwa Naun, budoucí významný činitel nezávislé Barmy, zformoval kačjinskou Společnost kulturního a sociálního rozvoje.¹⁶² Vznikly i další organizace. Názory a zájmy, které tato uskupení zastávala, byly často úzce etnonacionalisticky zaměřené a nekorespondovaly s nacionalistickými koncepty ma-

joritních Barmánců. Britové byli v tomto kontextu nezdůvodnětelně vnímáni jako protiváha tradiční barmské dominance.

Britové této situace obratně využili. Již na počátku britské koloniální správy bylo omezeno přijímání etnických Barmánců do služby v koloniální armádě a policii. Barmánci byli v oficiálních materiálech označováni jako příslušníci „nevojenského národa“ (*non-martial race*). Britové o nich tvrdili, že nemají patřičnou kázeň a disciplínu potřebnou k výkonu vojenské služby. Hlavním důvodem byla ovšem dřívější britská zkušenost, že mnozí barmští vojáci, kteří sloužili v koloniální oddílech Dolní Barmy, se po třetí anglo-barmské válce připojili k protibritským povstalcům. Do koloniální armády byli namísto toho verbováni Indové, Karenové, Kačjinové, Čjinové a příslušníci některých dalších menšinových etnik. Britové je označovali jako „vojenské národy“ (*war-like races*).¹⁶³ Ještě v roce 1938 sloužilo v koloniální Armádě Barmy pouze 159 Barmánců, oproti 3040 Karenům, Kačjinům a Čjinům, 1423 Indům a 1587 Britům.¹⁶⁴ Ve dvacátých a třicátých letech tato „kolaborace“ příslušníků menšinových etnik vyvolávala silnou nevoli barmských nacionalistů.

Tradičně silné etnické cítění a vědomí měli a mají Šanové a další thajská etnika. Již v předkoloniálním období jejich *müangy*, i přes mocenskou roztržštěnost, jasně deklarovaly vyhraněná nacionální stanoviska a požadavky směřující k zachování nezávislého statusu vůči centrálním autoritám. V důsledku toho roku 1922 vypuklo v Šanských státech povstání vedené jedním ze *sao phaů*, jehož cílem bylo obnovení monarchie.

Myšlenky moderního nacionalismu se v prostředí Šanů prosazovaly jen velmi pozvolna a vliv nacionalistických hnutí vnitřní Barmy byl v Šanských státech omezený.¹⁶⁵ V průběhu třicátých let šanští studenti Rangúnské univerzity, inspirovaní příkladem barmských kolegů, zakládali v různých oblastech Šanských států osvětové a kulturní spolky, propagovali myšlenky svobody a jednoty s Barmánci v boji proti kolonialismu.¹⁶⁶ Tyto snahy však měly jen minimální dopad. V šanském prostředí nadále dominoval etnonacionalismus založený na tradičních vztazích a hodnotách.

V Arakanu byl podle indického vzoru založen roku 1939 Arakanský národní kongres (ANC), sjednocující různé skupiny demokratů, socialistů, komunistů, rolníků, hnutí solidarity obyvatel Arakanu aj.¹⁶⁷ Stejněho roku monštní intelektuálové a nacionalisté založili Sdružení všech Ramaňja-Monů (ARMA). Byla to první čistě monská sociokulturní organizace

moderního typu. (Ramaňja byla variace tradičního jména staré monské civilizace.)¹⁶⁸

Celkově se již před propuknutím druhé světové války v Barmě projevovala výrazná polarizace mezi nacionalistickým hnutím Barmánců zastávajícím antikolonialistická stanoviska a nezřídka probritsky orientovanými nacionalistickými hnutími menšinových etnik.

Rozsáhlá pohraniční území pak nadále zůstávala stranou politického a veřejného dění ve vlastní Barmě a nacionalistických proudů. Horské skupiny Nagů na severozápadě Barmy či Waové na severovýchodě dále žily v izolaci na územích bez větších komunikací a měst a věnovaly se pověstnému lovu lebek. Stevenson udává, že větší počet Nagů se ocitl pod „mírnou formou řádné správy“ až ve čtyřicátých letech 20. století.¹⁶⁹ Politické dění a občanská válka v Barmě vážně zasáhly tyto etnické skupiny až v pozdějších letech.

Druhá světová válka a japonská okupace

Roku 1937 byla Barma administrativně oddělena od Indie. Důvodem byly obavy Britů z rostoucího vlivu Indického národního kongresu na barmské nacionalistické hnutí a rovněž snaha oslabit vliv indických podnikatelů a kapitálu v barmské ekonomice a posílit tak vliv Britů. Byla vytvořena nová barmská ústava, ustaven parlament a koaliční vláda různých politických stran. Otevřel se prostor pro větší zastoupení Barmánců na správě země. Tyto dílčí změny však již nemohly barmské nacionalisty uspokojit. Záhy propukla druhá světová válka a situace se radikálně změnila. Ozbrojený konflikt ještě dále prohloubil názorové rozdíly mezi barmským nacionalistickým hnutím a hnutími menšinových etnik.

Dne 1. 9. 1939 se Barma, jako britská kolonie, stala válčící zemí. *Dou Bama* i další politické strany zpočátku vyjádřily ochotu spolupracovat s britskou správou za předpokladu, že Velká Británie po válce uzná nezávislost Barmy. Rezoluci podobného znění schválil i barmský parlament. Britové však požadavky na nezávislost odmítli. To nacionalisty dále radikalizovalo. Již v říjnu 1939 vznikl Blok svobody. V něm se sdružila *Dou Bama* s politickou stranou *Schinyetha* (Chudý člověk), zaměřenou na chudší venkovské vrstvy barmského obyvatelstva, a s několika menšími organizacemi buddhistických mnichů zasazujících se o nezávislost Barmy. Vůdcem Bloku se stal dr. Bha Mo, předseda strany *Schinyetha* a bývalý premiér, generálním tajemníkem předák *Dou Bamy* Thakchin Aun Schan. Blok organizoval kampaně

za nezávislost Barmy. Rozpadl se v polovině roku 1940 po vlně zatýkání a represí ze strany koloniálních úřadů. Politické strany a nacionalistické organizace byly postaveny mimo zákon a jejich legální činnost zakázána.

Na přelomu let 1939–1940 založili radikální nacionalisté v Rangúnu tajnou Lidovou revoluční stranu (PRP) orientovanou na ozbrojený boj proti Britům. PRP záhy navázala kontakty s Japonci. V létě 1941 zahájilo v Japonsku vojenský výcvik prvních třicet barmských dobrovolníků vedených Aun Schanem, později známých jako Třicet druhů (*Yebho Thoumčjeip*). Tito dobrovolníci se stali zárodkem Armády nezávislosti Barmy (BIA) zformované na thajském území převážně z Barmánců žijících v Thajsku. Na přelomu roku 1941–1942 čítala BIA 3776 mužů vyzbrojených japonskými zbraněmi.

Koncem prosince 1941 vpadla japonská armáda v síle asi 75 000 mužů do Barmy. Japoncům se postavila na odpor špatně vyzbrojená armáda kolonie o síle 25 000 mužů, složená převážně z Indů, Britů, Čínů, Karenů a Kačjinů. Britská armáda byla později posílena na 30 000 mužů a v březnu 1942 bylo do severní Barmy přesunuto i osm divizí čínského Kuomintangu (celkem 50 000 mužů). I přesto britské a čínské jednotky nedokázaly nápor Japonců zastavit. Ti do konce května 1942 ovládli většinu území Barmy. Zbytky britských a čínských armád ustoupily do Indie.

Společně s Japonci vstoupily na barmské území i jednotky BIA. Barmským obyvatelstvem byly vítány jako osvoboditelé od britské nadvlády. Počet bojovníků BIA v důsledku toho rychle stoupal. Do května 1942 vzrostl na 24 000 mužů. Základ armády tvořili etničtí Barmánci, zejména studenti a mladí lidé.

Nacionalisté se zpočátku významně podíleli na udržování pořádku a správě vlastní Barmy. Počátkem června 1942 zde BIA ve spolupráci s *Dou Bamy*, Lidovou revoluční stranou a dalšími politickými uskupeními spravovala téměř 80 % měst. Živelné přijímání nových bojovníků (ke vstupu do BIA stačila pouze jmenná registrace) způsobilo, že vojáci BIA byli málo vycvičení a disciplinovaní, do jejich řad proniklo i mnoho jedinců s kriminální minulostí a lidí, kteří si zde chtěli vyřídit osobní účty či se obohatit.¹⁷⁰ Rovněž členové výborů místní správy měli málo zkušeností a často tvrdě prosazovali novou politiku nacionalistů. Docházelo proto k excesům a výbuchům násilí. Více než půl milionu Indů bylo nacionalisty donuceno opustit Barma.¹⁷¹ Násilí směřovalo i proti dalším minoritám, zejména proti Karenům, považovaným za „pátou kolonu“ Britů. Ke zdokumentovaným masakrům organizovaným

milicemi BIA došlo v deltě řeky Iravadi, Tenaserimu a v horských oblastech obývaných Karenů.¹⁷² Znáмым se stal zejména incident z Myanmaru. Roku 1942 zde BIA popravila 150 Karenů, včetně bývalého člena barmského vládního kabinetu So Pe Tcha, jeho anglické manželky a dětí.¹⁷³ Následné ozbrojené střety se rozšířily téměř do všech karenských okresů v Dolní Barmě. Potlačila je až japonská armáda.¹⁷⁴ Tyto incidenty nadlouho znemožnily spolupráci barmských nacionalistů s Karenů.

Když Japonci upevnili své pozice v Barmě a vybudovali zde vlastní okupační správu, postupně ztratili zájem na spolupráci s barmskými nacionalisty. V červnu 1942 oznámili, že japonská armáda přebírá kontrolu nad celým územím Barmy. Barmská správa se měla podříditi japonským okupačním orgánům. V červenci 1942 byly odzbrojeny a rozpuštěny jednotky BIA a z japonského podnětu zformována Armáda obrany Barmy (BDA), pověřená střežením hranic a obranou země. BDA měla 3000–4000 mužů pod kontrolou japonských velitelů a instruktorů. Jejím vrchním velitelem zůstal Aun Schan. V srpnu 1942 byla zformována barmská vláda v čele s Bha Moem. Tato vláda měla jen omezené pravomoci a ve všech jejích orgánech působili japonští poradci.¹⁷⁵

Japonci spravovali Barma tvrdě, s hlavním cílem jejího maximálního využití pro válečné účely a bez ohledu na národní barmské zájmy. Vývoj války na asijských frontách a nutnost co nejefektivněji využít své vojenské a administrativní síly vázané na okupovaných územích, je však donutil tuto strategii změnit. Přistoupili proto k vytváření „nezávislých“ států pod japonským dohledem.

Dne 1. 8. 1943 byla vyhlášena nezávislá Barma. Byla zrušena japonská okupační správa, schválen text nové ústavy, jmenována nová barmská vláda v čele s osvědčeným Bha Moem a další státní orgány. Japonsko zajistilo, aby Barma byla uznána jako nezávislý a suverénní stát mocnostmi Osy, jejich spojenci a satelity. Byla to však sporná samostatnost. V den vyhlášení nezávislosti Bha Mo podepsal spojeneckou smlouvu s Japonskem a Barma vyhlásila válku Velké Británii a Spojeným státům americkým.¹⁷⁶ Japonci dále řídili klíčové resorty barmské ekonomiky, kterou tvrdě vytěžovali, a barmskou zahraniční politiku. Podle tajného dodatku barmsko-japonské spojenecké smlouvy mohla japonská armáda volně operovat na barmském území. Barmská armáda, nyní přejmenovaná na Barmskou národní armádu (*Myanma tatmato*; BNA), zůstala podřízena japonskému velení a v jejich řadách

působili četní japonští „poradci“. Japonci si rovněž ponechali kontrolu nad územím etnických menšin.¹⁷⁷ Japonská okupace Barmy tak fakticky pokračovala.

Zatímco Aun Schan a mladí barmští nacionalisté z BIA bojovali na straně Japonska, proti Japoncům se postavili barmští komunisté. Loajální Britům zůstalo rovněž mnoho příslušníků etnických menšin a muslimských komunit (Indové, Arakanci, Kačjinové, Karenové aj.). Druhá světová válka oživila mnoho starých animozit a poštvala četná etnika proti sobě. Ch. Cruickshank k tomu poznamenává, že vznik partyzánského hnutí mezi horskými kmeny Barmy „byl založen více na nepřátelství k Barmáncům z nížin nežli na loajalitě k britskému režimu“.¹⁷⁸

Nejednoznačná situace existovala v Arakanu. Buddhistické obyvatelstvo zde podporovalo BIA a Japonce, zatímco muslimové byli věrní Britům. Šanové zůstali z velké části mimo válečné dění. Japonci uznali jejich autonomní status a nezačlenili Šanské státy pod jurisdikci loutkového barmského režimu v Rangúnu.¹⁷⁹ Dva ze šanských *müangů*, Keng Tung a Müang Pan, byly postoupeny Thajcům.¹⁸⁰

Naproti tomu v horách Karenů a Karenniů organizovali britští důstojníci z *Force 136* (složky britské zvláštní služby Oddělení pro zvláštní operace; SOE) horalské partyzánské jednotky.¹⁸¹ Odhaduje se, že karenští partyzáni organizovaní ve *Force 136* zlikvidovali v horách východní Barmy téměř 30 000 japonských vojáků.¹⁸² Karenští a ostatní předáci dostávali výměnou za věrnost Britům neurčitě sliby nezávislosti, či přinejmenším ochrany poté, co válka skončí britským vítězstvím.¹⁸³ A. Selth k tomu píše: „Horalé byli podporováni ve svém tradičním nepřátelství vůči Barmáncům a ve víře, že po porážce Japonců a návratu Britů budou bohatě odměněni za své služby.“¹⁸⁴ Tato víra a naděje menšinových etnik na nové uspořádání v poválečném období významně přispěly k fragmentaci Barmy.

Dále na severu se četní Kačjinové připojili k ozbrojeným skupinám organizovaným důstojníky britských a amerických speciálních sil, jako bylo legendární Oddělení 101 (*Detachment 101*), zorganizované americkým Úřadem strategických služeb (OSS/a), předchůdcem Ústřední zpravodajské služby (CIA). Velitelé *Detachment 101* koordinovali 11 000 kačjinských horalů, kteří operovali v džungli proti Japoncům jako samostatní agenti, v malých záškodnických skupinách i ve větších formacích. *Detachment 101* během tří let zlikvidovalo více než 5000 Japonců, některé odhady hovoří i o 10 000.¹⁸⁵

Příznačné bylo, že zatímco Kačjinové na severu bojovali výhradně proti Japoncům a vyhýbali se střetům s barmskými nacionalisty, Karenové se střetávali i s BIA.¹⁸⁶

Japonská okupace a „nezávislost“ Barmy přinesly Barmáncům rozčarování. Jak se chod války obracel proti Japoncům, začali nacionalisté hledat možnosti přechodu na druhou stranu fronty. Zahájili proto jednání jak s protijaponským odbojovým hnutím, tak s Brity. Dohody o ustavení jednotné protijaponské fronty bylo dosaženo na setkání představitelů odboje v srpnu 1944 v Pegu. Do koalice posléze známé jako Liga boje proti fašismu a za svobodu lidu (AFPFL) se zde spojili Komunistická strana Barmy, Lidová revoluční strana a odbojové skupiny z řad BNA. Předsedou Ligy se stal Aun Schan. Vedení Ligy se rozhodlo v boji proti Japoncům spolupracovat se Spojenci. Spolupráci podmínilo závazným slibem Velké Británie, že Barma po válce získá nezávislost.¹⁸⁷ V květnu 1945 se k zakládajícím členům Ligy připojily další politické strany, masové, profesní a mládežnické organizace, včetně *Dou Bamy*. Jejimi členy se staly i některé organizace menšinových etnik jako Arakanský národní kongres (ANC/a) či Karenská ústřední organizace (KCO).¹⁸⁸

V lednu a únoru 1945 propuklo povstání vojenských jednotek a partyzánských oddílů v Arakanu, které otevřelo cestu Britům do západní Barmy. Dne 27. 3. 1945 zahájila povstání proti Japoncům Barmská národní armáda. Povstání záhy získalo celonárodní charakter. V květnu 1945 povstalci osvobodili Rangún. Britské jednotky sem dorazily o dva dny později. Boje pokračovaly až do kapitulace japonské armády, kterou oznámil vrchní velitel japonské armády v Barmě dne 12. 8. 1945.¹⁸⁹

Cesta k nezávislosti

První poválečná léta v Barmě byla plná obtíží. Britové se k otázce udělení nezávislosti Barmě stavěli s neochotou a oddalovali jednání. Barmská ekonomika byla rozvrácená, chyběly základní životní potřeby. Prudce vzrostla inflace. Britská správa vyzvala obyvatelstvo k odevzdání zbraní, ale mnoho lidí neuposlechlo. V zemi operovaly ozbrojené skupiny, včetně veteránů BIA, které Aun Schan reorganizoval v silnou paravojenskou organizaci známou jako Organizace lidových dobrovolníků (PVO). Nedostávalo se vzdělaných profesionálních kádřů. Ve městech bujela kriminalita, na okrajových územích vládli velitelé nejrůznějších milicí a klanoví předáci. Na politické scéně mezi sebou soupeřili komunisté, kteří během války vyrostli v silnou

a dobře organizovanou stranu, nacionalisté, zkompromitovaní spoluprací s Japonci, různé menší politické strany s parciálními zájmy, organizace menšinových etnik a místní vládcí. Přímým důsledkem války a bojových operací v horách bylo, že obyvatelé menšinových etnik byli daleko více než kdykoli předtím vtaženi do politického dění v zemi a vystaveni novým politickým tlakům a idejím. Tato politizace proběhla nezdědka v opozici vůči nacionalistickému hnutí majoritních Barmánců.

Uvnitř etnických uskupení panovala neshoda v tom, zda věřit dřívějším slibům Britů, že menšinám bude poskytnuta nezávislost, či spolupracovat s Ligou při budování nezávislé Barmy. Při jednáních jménem etnických menšin vystupovali vesměs místní vládcí, jimž záleželo především na zachování vlastních výsad. K možnému spojení s Barmou v jednotném státě se stavěli pozitivně hlavně Čjinové. Šanští *sao phaové* si i za války uchovali značnou autonomii a ani nyní se jí nemínili vzdát. Rovněž Kačjinští *duvaové* se stavěli k otázce nezávislé Barmy zdrženlivě. Přesto byli šanští a kačjinští předáci ochotni s Ligou jednat. Karenniové měli přinejmenším nominální nezávislost a neviděli důvod účastnit se jakýchkoli dalších jednání.¹⁹⁰ Řada organizací Kačjinů, Karenů, Karenniů a Šanů vyslovila požadavek na nezávislost. I když zejména Aun Schan usiloval o nastolení spolupráce mezi barmskými nacionalisty a příslušníky etnických menšin,¹⁹¹ silná vzájemná nedůvěra a neochota ke spolupráci nadále přetrvávaly.

Nejzřetelněji se vyhranily postoje vůči vytvoření jednotné nezávislé Barmy mezi Kareny. Nepříliš početná Organizace karenské mládeže (KYO), která spolupracovala s Aun Schanovou Ligou a měla silnou podporu zejména mezi Kareny z delty řeky Iravadi,¹⁹² podporovala myšlenku jednotné Barmy. Lokální karenské předáci však vesměs požadovali zřízení nezávislého karenského státu zahrnujícího oblasti Tenaserimu a Iravadi.¹⁹³ V roce 1945 představitelé Karenské ústřední organizace (KCO) navrhli vytvoření Federovaného dominia Barmy v rámci Commonwealthu.¹⁹⁴ Karenské národní sdružení (KNA) požadovalo ustavení samostatného státu Karenů na masových shromážděních. V srpnu 1946 byla vyslána „Karenská mise dobré vůle“ do Londýna, aby o otázce karenské nezávislosti jednala přímo s britskou vládou a připomněla jí předcházející sliby. Britská vláda však žádosti Karenů nevyšly. Důvodem byl vedle obav z „balkanizace“ Barmy zřejmě i fakt, že karenská mise neskromně požadovala pro nový karenský stát vedle karenských oblastí Tenaserimu a Iravadi i území Kajaského státu a části Thajska obývané

Kareny.¹⁹⁵ Na podzim roku 1946 zahájila Liga jednání o národnostním uspořádání budoucího nezávislého barmského státu. Jednání vedl předseda Ligy Aun Schan, který podnikl cestu na území Kačjinů, Šanů a Kajaů. Významné bylo zejména jeho jednání s kačjinskými *duvay* v městě Myist'ině. *Duvaové* se ve své většině vyslovili pro spojení s Barmou na principu svazového státu. Rovněž šanští *sao phaové* Aun Schana ve městě Taund'i ujistili, že myšlenku jednotného státu v zásadě podporují. V listopadu 1946 byla vytvořena Nejvyšší rada sjednocených horských národů (SCOUHP), která měla hájit zájmy menšinových etnik.

Karenové jednání s Barmánci ignorovali a nadále se zasazovali o samostatný stát v rámci Britského společenství národů. Barmánci naopak odmítali vytvoření karenského státu v rozsahu požadovaném karenskými předáky. Rovněž se obávali, že podle karenského vzoru by se stejným požadavkem mohli vystoupit i Monové, Arakanci a další etnika.¹⁹⁶

V únoru 1947 vznikl v Rangúnu sloučením různých karenských organizací Karenský národní svaz (KNU), který požadoval vytvoření Karenského státu (Karenistanu), zvýšení počtu karenských vojáků v barmské armádě a čtvrtinu všech křesel pro zástupce Karenů v Ústavodárném shromáždění po volbách v roce 1947.¹⁹⁷

Významným mezníkem se stala konference zástupců britské správy, představitelů Ligy a etnických menšin v Pinloumu v únoru 1947. Aun Schan zde po obtížných jednáních dosáhl s předáky Čjinů, Kačjinů a Šanů kompromisní tzv. Pinloumské dohody, která zaručovala „plnou vnitřní samosprávu“ (čl. 5) a podíl na demokratických „právích a výsadách“ (čl. 7) pro Pohraniční oblasti.¹⁹⁸ Menšinová předáci tak souhlasili s vytvořením jednotného federativního státu za podmínky, že jejich území získají autonomii. Aun Schan rovněž vyšel vstříc šanským *sao phaům* a kačjinským *duvaům* a ponechal jim veškeré výsady přiznané dříve Brity. Dohoda ovšem neřešila postavení ostatních menšinových etnik. Na konferenci nebyli přítomni představitelé organizací Karenů, Monů a Arakanců. Jednání se zúčastnili pouze čtyři Karenové jako pozorovatelé.¹⁹⁹

Po konferenci v Pinloumu zahájila činnost „výzkumná komise pohraničních oblastí“, vedená členem britského parlamentu D. R. Rees Williamsem. Jejími členy byli čtyři zástupci Ligy a čtyři představitelé menšinových národností. Úkolem komise bylo zjistit postoj příslušníků etnických menšin v pohraničních oblastech k navrhovanému federativnímu uspořádání a vypracovat

podklady pro sloučení menšinových oblastí s vlastní Barmou. Ze závěrečné zprávy komise z dubna 1947 vyplývá, že převážná část obyvatelstva pohraničních oblastí se vyslovila pro vytvoření jednotného Barmského svazu. Proti se postavili pouze představitelé dvou šanských knížectví. V opozici proti Lize a jednotnému Barmskému svazu setrval nadále Karenský národní svaz. V něm byli vedle separatistů a probritsky orientovaných politiků zastoupeni i političtí a vojenští činitelé, kteří sice neměli zájem na úplném odloučení Karenů od Barmy, ale obávali se, že by se v jednotném státě nebral dostatečný ohled na karenské národní zájmy. Karenský národní svaz měl značnou autoritu u Karenů v Tenaserimu, deltě Iravadi a na územích Karenniů.

V dubnu 1947 proběhly v Barmě volby do Ústavodárného shromáždění. Přesvědčivě v nich zvítězila Aun Schanova AFPFL. Z 255 členů Ústavodárného shromáždění bylo zvoleno 210 poslanců, z toho 194 kandidátů Ligy a sedm kandidátů Komunistické strany Barmy; devět míst připadlo na nezávislé politiky. Do Ústavodárného shromáždění bylo kooptováno 45 zástupců etnických menšin z pohraničních oblastí.²⁰⁰ Karenský národní svaz a rovněž Spojené monsské sdružení (UMA) volby bojkotovaly.²⁰¹ Z 24 mandátů rezervovaných pro Kareny proto 19 křesel obsadili kandidáti Organizace karenské mládeže (KYO).²⁰²

AFPFL byla v této fázi stále ještě ochotná nabídnout karenským nacionalistům autonomní stát zahrnující území v horách na východě země a rovněž zřízení Výboru pro záležitosti Karenů, který by dohlížel na zájmy Karenů v deltě Iravadi a Tenaserimu.²⁰³ KNU však nabídku odmítla. Nadále se snažila o přímou kontrolu nad většinou území delty Iravadi a pobřeží Tenaserimu s cílem udržet si strategický přístup k moři.²⁰⁴ Vytyčení hranic Karenského státu bylo nakonec uskutečněno až v roce 1952. Jeho území nezahrnulo více než čtvrtinu karenské populace.²⁰⁵

V této napjaté atmosféře byl dne 19. 7. 1947 zavražděn nový premiér Aun Schan a šest ministrů jeho vlády. Atentáčníci byli dopadeni a při výsleších přiznali, že je vyslal U So, bývalý premiér koloniální vlády (1940–1941) a předseda probritské konzervativní strany Mjoučjis. Soudí se, že U So a ultrapravicoví politici se touto cestou pokusili zvrátit vývoj v zemi, který směřoval stále více doleva.

Novým ministerským předsedou prozatímní vlády byl jmenován U Nu. Ke vstupu do rekonstruované vlády byli vyzváni i komunisté, kteří ale tuto nabídku odmítli. Prozatímní vláda rovněž pokračovala v jednání s představiteli

etnických menšin. Čjinové dali najevo, že jim bude vyhovovat status autonomní oblasti, Šanové, Kačjinové a Kajaové žádali pro svá území postavení svazových států. Karenové odmítli s vládou jednat.²⁰⁶

Na zasedání Ústavodárného shromáždění v září 1947 byla schválena nová ústava. Obsahovala řadu výsad v oblasti lidských práv a svobod, včetně práv etnických skupin na sebeurčení, náboženských svobod, rovných práv žen aj.²⁰⁷ Obsahovala však i řadu přežitků minulosti. Barma se podle ní měla stát republikou, složenou z vlastní Barmy a etnických států. V etnické otázce tak ústava kodifikovala anomálie z britského koloniálního období, rozdělující Barmu na „ministrská“ území, spravovaná přímo centrální vládou, a menšinové regiony. Jejich soužití měl zajišťovat dvoukomorový parlamentní systém s 250člennou Poslaneckou sněmovnou a 125členným Národním shromážděním. Problémem bylo, že státy byly vytvořeny pouze pro čtyři menšinová etnika: Na základě bývalých Šanských států Britské Barmy byl ustaven jednotný Šanský stát, své státy dále získali Karenové, Kačjinové a Kajaové. Pro Čjiny byla vytvořena pouze „zvláštní oblast“ a další etnické skupiny, včetně Monů, Paoů a Arakanců, žádné vlastní správní území nezískaly.

Nadto, zatímco státům Kajaů a Šanů bylo garantováno právo se po deseti letech odtrhnout (právo přijaté po vzoru ústavy Sovětského svazu), Kačjinský a Karenský stát (resp. tehdy zvláštní oblast Kothulei²⁰⁸) toto právo neobdržely. Stejně nekonzistentně bylo umožněno tradičním předákům v Šanském a Kajaském státě ponechat si polofeudální výsady.²⁰⁹

Ve snaze poněkud vyrovnat tyto anomálie bylo v parlamentu vyhrazeno dodatečných 22 míst pro zástupce Karenů a několik předáků etnických menšin bylo jmenováno do vysokých postů ve vládě. Šanský *sao pha* Sao Šwei Thaik zaujal víceméně ceremoniální post prezidenta Svazu a karenský generál Smith Dun se stal velitelem ozbrojených sil. To však nestačilo. Etnické napětí narůstalo. Situaci zhoršoval i fakt, že mnoho skupin nadále vlastnilo zbraně z druhé světové války.²¹⁰

Vyšetřování vraždy Aun Schana neprokázalo účast Britů, barmská veřejnost však tento názor všeobecně přijímala. Atentát vyvolal tak silné veřejné rozhořčení, že britský guvernér byl nucen se od U Soa a jeho činu veřejně distancovat. Britové rovněž pochopili, že už nebudou moci uznání nezávislosti Barmy dále bránit. Po britsko-barmských jednáních, která probíhala střídavě v Rangúnu a v Londýně od srpna do října 1947, byla v Londýně podepsána

britsko-barmská smlouva o předání moci. Vláda Velké Británie uznala Barmu jako plně nezávislý svrchovaný stát. Dne 4. 1. 1948 v ranních hodinách byla slavnostně vyhlášena republika Barmský svaz.

Nové uspořádání však nepřineslo mír. Naopak se ještě více vyostřily rozpory mezi AFPFL a politickou opozicí. Již krátce po vyhlášení nezávislosti přerostly vnitropolitické spory v Barmě v ozbrojený boj o charakter nového nezávislého státu. Občanská válka přetrvala po všechny následující etapy novodobé historie Barmy: parlamentní demokracii (1948–1962), „vojenský socialismus“ (1962–1988), „přechodnou“ vojenskou vládu (1988–2011) a vládu transformovaného vojenskopolitického bloku (od roku 2011).

Nezávislá Barma

Období parlamentního režimu (1948–1962)

V roce 1946 se od Komunistické strany Barmy odštěpilo radikální křídlo, tzv. Komunistická strana Rudé vlajky (CPRF) vedená Thakchin Souem. Většinová Komunistická strana Barmy (CPB/KS Barmy), v jejímž čele stál Than Tchun, si od Thakchin Soua vysloužila hanlivé pojmenování Bílá vlajka.²¹¹ Rudá vlajka neuznala smlouvu o nezávislosti Barmy a v březnu 1948 zahájila v některých okresech Dolní Barmy a Arakanu ozbrojený boj proti představitelům státní moci.²¹² Řady komunistických povstalců dále posílil rozkol nové vlády premiéra U Nua s představiteli většinové KS Barmy. Když U Nu vydal koncem března na předáky KS Barmy a aktivisty organizací spjatých s komunisty zatykače, přešli komunisté do ilegality a vyzvali lid Barmy k ozbrojenému povstání. Výzvy uposlechlo několik tisíc mužů a žen, mezi nimi mnozí zkušený partyzáni protijaponského odboje. Povstání se rychle rozšířilo do řady míst v Dolní Barmě.

V Arakanu povstala proti vládě také Arakanská lidová osvobozeněcká strana (APLP), která vznikla odštěpením od Arakanského národního kongresu. Strana vedená U Seinantou, buddhistickým mnichem a nacionalistickým vůdcem, usilovala o vytvoření samostatného arakanského státu a opírala se hlavně o etnické Arakance. Od počátku roku 1948 operovali v severovýchodní části Arakanu rovněž islámští separatisté, příslušníci Strany mudžáhidů (MP), kterou v listopadu 1947 založil Džafár Husajn. Muslimové, vesměs indického původu, tvořili většinu obyvatelstva v několika okresech severního Arakanu. Strana usilovala o vytvoření muslimského autonomního státu v rámci federalizované Barmy.²¹³

V červenci 1948 zahájila ozbrojený boj proti vládě odštěpenecká frakce Organizace lidových dobrovolníků (PVO), tzv. Organizace lidových dobrovolníků bílé pásky (PVO–WB). Ta odmítla pokusy vlády o rozpuštění PVO.

K protivládním silám se přidaly i některé prapory svazové vojenské policie a armády. Postupně propukla i řada povstání etnických menšin. Na podzim roku 1948 zahájil boj proti vládě KNU, resp. jeho ozbrojené křídlo, Organizace karenské národní obrany (KNDO). Základ ozbrojených oddílů KNDO, zformovaného v roce 1947, tvořili demobilizovaní vojáci bývalé koloniální armády. Byli vybaveni zbraněmi, které zanechali v zemi Britové.

Ve stejné době jako Karenové do boje vstoupila i Organizace monské národní obrany (MNDO), založená v roce 1947. Jednalo se o vojenskou složku Monské ligy za svobodu (MFL), usilující o vytvoření samostatného Monského státu. Ozbrojený konflikt se záhy rozšířil i v prostředí dalších etnických skupin – Kajaů, Paoů aj. Boje mezi vládními jednotkami a povstanci provázely násilnosti vůči civilnímu obyvatelstvu, jehož se dopouštěly obě bojující strany.

V roce 1949 povstanci ovládali asi třicet měst a většinu venkovských oblastí ve střední a jižní části Barmy.²¹⁴ V nejkritičtější etapě bojů karenští povstanci kontrolovali území vzdálené pouhých 10 kilometrů od hlavního města Rangúnu. Mnozí pozorovatelé považovali pád vlády za nevyhnutelný. Vládní vojska však nápor povstalců odrazila a dosáhla zvratu v občanské válce. K tomu jí pomohlo, že povstanci, byť v početní převaze, se nedokázali trvale sjednotit. V březnu 1949 sice vytvořily levicové síly, KS Barmy, PVO a příslušníci vzbouřených vojenských oddílů, tzv. Revoluční barské armády (RBA), a dalších skupin Lidově demokratickou frontu (PDF). Tou však zmítaly vnitřní rozpory a koordinace bojových operací různých povstaleckých jednotek byla na nízké úrovni. Jednotky KNDO a dalších menšinových etnik vedly boj proti vládě samostatně a s nízkou intenzitou. Společně s PDF či komunisty Rudé vlajky rovněž spravovaly některá území.

Na udržení U Nuovy vlády měla podíl i podpora, kterou jí v kritické době poskytli šanští, kajaští a kačjinští předáci. Také čjinské a kačjinské jednotky v armádě spolu s loajálními barskými oddíly zachovaly vládě věrnost. Vláda měla rovněž k dispozici letectvo a mohla rychle přesouvat vojenské jednotky podle potřeby. Nakonec se jí podařilo náporu rebelů odolat a její reformovaná armáda, známá jako *tatmato*, vytlačila pod velením generála Nei Wina²¹⁵ jednotky povstalců z centrálních oblastí země. V průběhu padesátých let však velká část barského venkova i nadále zůstávala v rukou povstalců. Do občanské války se zapojily další skupiny Šanů, Kačjinů a Paoů. Hlavní silou povstaleckého hnutí zůstávala KS Barmy.

Na počátku padesátých let situaci dále zkomplikovala invaze bývalých příslušníků čínské nacionalistické armády Kuomintangu do Šanského státu. Po vítězství komunistů v Číně přibližně 1500 mužů 8. divize 8. armády generála Li Mia uprchlo do Barmy. V lednu 1950 si zřídili hlavní základnu v oblasti města Keng Tungu. Za pomoci americké zpravodajské služby CIA a Tchaj-wanu byli znovu vyzbrojeni a vysláni zpět do Číny. V dubnu 1951 vnikly dvě tisícovky kuomintangských vojáků do čínské provincie Jün-nanu. Jejich příchod však nepodnítl, jak očekávali, všeobecné povstání a po necelém týdnu je čínská lidová armáda vytlačila zpět za barskou hranici. V srpnu 1952 se oddíly Kuomintangu, posílené o osm tisíc bojovníků horských kmenů, pokusily o totéž znovu. I tentokrát byly odraženy. Bylo zřejmé, že triumfální návrat do Číny se konat nebude. Uprchlíci proto zaměřili svoji pozornost jiným směrem. Podařilo se jim ovládnout území mezi barskou řekou Salwinem a čínskou hranicí a dostat zde pod svoji kontrolu produkci a obchod s opiem. Těžce zdanění rolníci v oblastech kontrolovaných Kuomintangem museli produkovat pro vlastní přežití stále více opia. Podle jejich výpovědí se „daň“ na jednu vesnici pohybovala okolo 1500 rupií (asi 150 dolarů) placených v penězích či opiu, což nebyla pro horské komunity nijak malá částka. Když vesničané nedokázali prostředky na zaplacení „daní“ shromáždit, vojáci je bili a mučili.

Zároveň Kuomintang, vybavený zásobovacími letadly, provedl skutečnou revoluci v technice přepravy drog a jejich další distribuce do mezinárodních překupnických sítí. Výsledkem bylo, že doposud skromná barská produkce, která nepřesahovala 30 tun opia ročně, vzrostla v polovině padesátých let na několik stovek tun.

Koncem roku 1952 se Kuomintang pokusil expandovat dále na východ. Barské armádě se však podařilo jeho oddíly zastavit. Na podkladě těchto událostí vznesla barská vláda stížnost k Organizaci spojených národů. Po zdoluhavých jednáních bylo rozhodnuto o odsunu Kuomintangců na Tchaj-wan. Evakuace však proběhla pouze zčásti. Řada čínských vojáků a velitelů, kteří již mnohdy založili rodiny s ženami z horských kmenů a žili v barských horách v relativním blahobytu, dali přednost Barmě před nejistou budoucností na Tchaj-wanu.

Vzniklé ztráty rychle doplnili žoldnéři z horských kmenů. Teprve v roce 1961 se barské armádě, posílené jednotkami z lidové Číny, podařilo odpor Kuomintangců zlomit. Na Tchaj-wan putoval další kontingent emigrantů.

Část kuomintangských vojáků, kteří se rozhodli zůstat, byla zatlačena ofenzivou barmské armády do západního Laosu a severního Thajska.²¹⁶ Zde byli zkušení bojovníci z džungle přivítáni s otevřenou náručí. Thajská vláda měla v té době značné problémy s ozbrojenými skupinami povstalců, operujícími na barmské straně hranice. Jejich komanda přecházela na thajskou stranu, zde kradla, vraždila. Kuomintangci, usazení na horském pohraničním území, se měli stát účinnou hrází proti jejich útokům. Zároveň se Kuomintangci, vedení generály Li Wen-chuanem a Tuan Ši-wenem, nadále horlivě věnovali rozvoji drogového byznysu. Podporovali pěstování opiového máku v Barmě, kde si udrželi četné kontakty, pašovali drogy do thajského Bangkoku a odtud dále do zahraničí. V šedesátých letech již vlastnili i několik rafinérií na výrobu heroínu.²¹⁷

Již počátkem roku 1949 proběhly první mírové rozhovory mezi vládou a karenskými rebely. Nový premiér U Nu zaslal dopis předsedovi KNU So Ba U Ťimu, v němž ho přesvědčoval, aby odložil zbraně výměnou za ustavení vyšetřovací komise pro Karenský stát. Velitelé ozbrojené složky KNV, Organizace karenské národní obrany (KNDO), se však proti vyjednávání postavili a označili podobné dohody za zradu ideálů nezávislého Karenského státu. Následná jednání mezi U Nuem a vedením KNU skončila neúspěchem.²¹⁸

Počátkem roku 1958 učinila U Nuova vláda další pokus o vyřešení konfliktu. Jeho podnětem se staly masové demonstrace v Rangúnu, požadující ukončení občanské války v zemi. Vláda povstalcům nabídla program „zbraně za demokracii“. Program měl umožnit etnickým armádám zformovat politické strany a zúčastnit se nadcházejících voleb, pokud složí zbraně. Generální tajemník Strany nového Monského státu (NMSP) Nai Han Tha se k programu vyjádřil, že to bylo poprvé, kdy byl otevřen prostor pro řešení etnických problémů v Barmě.²¹⁹

Komunisté a KNU nabídku odmítli, řada uskupení se však rozhodla přejít na politickou platformu; mezi nimi Arakanská lidová osvobozená strana (APLP), Paoská národní organizace (PNO) a Monská lidová fronta (MPF).²²⁰ Demobilizováno bylo více než 5500 bojovníků, včetně osmi stovek příslušníků oddílů KS Barmy.²²¹ I přesto se v zemi nadále bojovalo.

Třebaže se vláda obávala, že mírové dohody by mohly legitimizovat ozbrojené etnické skupiny, ustoupila veřejnému tlaku. Návrat nepřátel na barmskou politickou scénu a jejich narůstající spolupráce s politickou opozicí však vyvolaly nesouhlas v armádních kruzích, jež chtěli zabránit možnému

vítězství opozice v nadcházejících volbách.²²² Když došlo k rozštěpení sil uvnitř vládní strany, armáda pod velením generála Nei Wina v září 1958 provedla vojenský převrat. U Nu poté „požádal“ Nei Wina, aby přijal post premiéra a 19. října Nei Win jmenoval novou úřednickou vládu. O devět dnů později ho ve funkci premiéra schválil parlament.²²³

V letech 1958–1960 vládla v Barmě poprvé vojenská vláda. Podle oficiálních zdrojů tato vláda dokázala významně eliminovat povstalecké hnutí. Počet povstalců se podle těchto zdrojů snížil z odhadovaných 15 000 v roce 1958 na 6000 v roce 1960. I když šlo o nadsazená čísla, armáda nesporně zaznamenala výrazné úspěchy. Silný úder zasadila zejména KS Barmy a ovládla část území doposud kontrolovaných povstalců.

Na druhé straně se ovšem letech 1958 až 1960 k povstání připojily další organizace Šanů, Kačjinů a Čjinů. Opoziční hnutí sílilo zejména v Šanském státě. Jeho kořeny sahaly do období padesátých let, kdy se na Rangúnské univerzitě formovaly skupiny šanských a kačjinských aktivistů. V květnu 1958 založil šanský absolvent Rangúnské univerzity So Janda ilegální Organizaci mladých bojovníků (YW). Do jejich řad vstoupily v následujících letech stovky studentů. Na počátku šedesátých let se rovněž postavili proti vládě někteří šanští *sao phaové*, vystupující za federalizaci Barmy. Z jejich podnětu vznikla v roce 1960 rovněž podzemní Armáda nezávislosti Šanského státu (SSIA). Základ jejích členů tvořili univerzitní studenti, bývalí policisté a vojáci šanské národnosti. Armáda postupně rozšířila své operace na většinu území Šanského státu. V roce 1960 vystoupila s požadavkem vytvoření Čjinského svazového státu nově vzniklá Čjinská národní pokroková strana (CNVP).²²⁴

V roce 1959 vznikla nová povstalecká koalice, Národně demokratická jednotná fronta (NDUF). Členy koalice se stali KS Barmy, Strana nového Monského státu (NMSP), Karenská národní jednotná strana (KNUP) a další organizace Kajaů a Paoů. NDUF se na počátku šedesátých let stala nejdůležitější povstaleckou silou.

Diskuse o etnické otázce nadále pokračovaly na politické úrovni. Za významný úspěch vojenské vlády byla považována dohoda z ledna 1959, podle níž se šanští *sao phaové* vzdali výměnou za doživotní vysoké důchody svých dědičných výsad. Mnozí *sao phaové* zůstali politicky aktivní a počátkem šedesátých let se zapojili do kampaní za federální uspořádání Barmského svazu.²²⁵

Hlavním exponentem v menšinové otázce se stalo federalistické hnutí, které založil v roce 1960 bývalý svazový prezident Sao Šwei Thaik společně s dalšími etnickými vůdci. Hlavním cílem hnutí byla reforma částečně federalistického uspořádání definovaného ústavou z roku 1947 na čistý federalismus, v němž by byla zajištěna rovná práva etnických menšin. Jednou z reforem, které hnutí prosazovalo, byla přeměna vnitřní Barmy na federální stát, jenž by měl stejný právní status jako státy menšinové. Federalisté věřili, že by se tak předešlo monopolizaci moci ze strany většinových Barmánců a vlády v Rangúnu. (Tato myšlenka se znovu objevila v prostředí etnických opozičních stran po roce 1988²²⁶.)

Třetí kolo rozhovorů o etnické otázce proběhlo v roce 1960, kdy dočasná vojenská vláda nabídla tajná jednání předákům KNU. Jejich důvodem byla obava junty z nové aliance KNU a KS Barmy.²²⁷ Jednání skončila bez výsledku. Konala se na nízké úrovni a obě strany setrvaly na svých výchozích pozicích – na požadavek KNU na nezávislý stát zástupci junty reagovali s tím, že o tom musí rozhodnout až nově zvolená vláda; naopak KNU odmítla požadavek junty na to, aby odevzdala část svých zbraní jako „symbolické gesto“ a spojila své ozbrojené oddíly s oddíly karenských střelců, kontrolovaných vládou.²²⁸

Ve volbách 6. 4. 1960 přesvědčivě zvítězila U Nuova Svazová strana. Generál Nei Win U Nuovi opět předal výkonné pravomoci. Jednalo se však pouze o krátké mocenské intermezzo před finálním převzetím moci v Barmě armádou.

Dne 1. 8. 1961 byl zveřejněn návrh dodatku k ústavě z roku 1947 a návrh zákona o vyhlášení buddhismu státním náboženstvím. Oba zákony ještě téhož měsíce schválil většinou hlasů svazový parlament. Zákony vzbudily silný odpor náboženských a etnických menšinových uskupení. U Nuova vláda na to reagovala dalším dodatkem k ústavě, který potvrzoval práva vyznavačů jiných náboženství. Poslanecká sněmovna schválila dodatek v září 1961, to však opozici neuspokojilo. V říjnu 1961 došlo v Rangúnu ke srážkám mezi buddhisty a muslimy, které si vyžádaly oběti na lidských životech.

V této napjaté atmosféře vyvstal opět se vši naléhavostí etnický problém. Již v únoru 1961 iniciovali bývalí univerzitní studenti založení ilegální Organizace kačjinské nezávislosti (KIO), která postupně zapojila do boje proti centrální vládě zejména křesťanské Kačjiny a rovněž některé další etnické skupiny žijící na území Šanského a Kačjinského státu. Napětí rostlo i na

územích obývaných Mony a Arakanci. U Nu přislíbil vytvoření Arakanského a Monského státu a jmenoval komisi, jež k tomu měla nejpozději do podzimu 1962 připravit právní podklady. Část arakanských muslimů však nadále trvala na odtržení pohraničních oblastí Arakanu a jejich připojení k Pákistánu. Odpor proti prohlášení buddhismu státním náboženstvím spojil křesťany, muslimy a animisty v Národní sdružení náboženských menšin (NRMA).

U Nu se snažil rostoucí národnostní napětí řešit vyjednáváním a organizoval semináře o federalismu s menšinovými předáky; první takový seminář proběhl v červnu 1961 v šanském Taund'i. Šanové zde opět vystoupili s požadavkem, aby se jedním z federálních států stala také vlastní Barma a aby všechny státy Barmského svazu měly právo z federace vystoupit. U Nu k těmto požadavkům zaujal vyhýbavé stanovisko.²²⁹

Naproti tomu Nei Win označoval jakékoliv emancipační tendence menšin za separatismus a tvrdě proti nim vystupoval. Zejména ho zneklidňovalo právo na odtržení, zakotvené v ústavě z roku 1947. Obával se, že by osamostatnění některých území mohlo destabilizovat situaci v zemi. V řadách důstojníků *tatmato* všeobecně narůstala kritika vůči „neúčinné“ menšinové politice vlády a rovněž vůči frakcionářství ve vládních kruzích.²³⁰ V armádě výrazně rostl vliv stoupenců Nei Wina.

Oslabení autority centrální vlády využili mluvčí etnických menšin, kteří 16. 1. 1962 vyzvali U Nu, aby na nejbližším zasedání parlamentu (březen 1962) zahájil jednání o federálním uspořádání Barmského svazu. I přes odpor části barmského politického spektra U Nu již v únoru 1962 zorganizoval v Rangúnu celostátní seminář o federalismu. Na semináři aktivně vystupovali zejména delegáti Šanů a Kajaů, jejichž státům dávala ústava z roku 1947 právo na oddělení od Barmského svazu. Šanští separatisté dokonce hrozili ozbrojeným povstáním.

Ve vyhrocené situaci zasáhla armáda. V noci z 1. na 2. 3. 1962 provedla další státní převrat. Bylo zatčeno a uvězněno na padesát státních představitelů včetně prezidenta, ministerského předsedy a vrchního soudce Barmského svazu, etnických předáků, kteří se zúčastnili semináře o federalismu,²³¹ i poslanců, kteří se již dostavili na plánované zasedání parlamentu.²³² Skončilo tak období demokratického režimu v Barmě.²³³

Období vlády Revoluční rady (1962–1974)

Po převratu armáda soustředila do svých rukou prakticky veškerou moc. Byla ustavena tzv. Revoluční rada (RC), složená ze sedmnácti vysokých armádních důstojníků v čele s generálem Nei Winem. Rada pozastavila platnost ústavy z roku 1947, rozpustila svazový parlament a vládu, zrušila funkci premiéra a prezidenta Barmského svazu. Nejvyšší zákonodárnou, výkonnou i právní moc převzal generál Nei Win, který fakticky zastával úřady prezidenta i premiéra.

Revoluční rada zrušila stávající aparát svazových států. Z velitelů místních vojenských posádek a politických předáků byly sestaveny Nejvyšší státní rady svazových států (barm. *Pyijne usi apchwe*). Podobně byla změněna i správa tehdejší Čjinské zvláštní oblasti. Na činnost orgánů místní správy dohlížel nově zřízený Ústřední bezpečnostní a správní výbor (SACC). Původní orgány administrativy byly během roku 1962 nahrazeny Bezpečnostními a správními radami (SAC). V těchto radách zasedali kromě civilních úředníků také náčelníci policie a vojenští velitelé příslušných oblastí. Odhaduje se, že během reorganizačních změn více než 2000 civilních úředníků ve státním aparátu nahradili vojáci.

Dne 30. 4. 1962 Revoluční rada zveřejnila deklaraci „Barmská cesta k socialismu“, v níž odmítla parlamentní demokracii jako systém, který se v Barmě neosvědčil. Oznámila, že hodlá budovat socialistický a demokratický stát, který se bude opírat především o dělnictvo a rolnictvo.²³⁴ Jedinou legální politickou stranou se stala Strana barmského socialistického programu (BSPP).

Barma se uzavřela okolnímu světu. Revoluční rada zastavila zahraniční investice a vytváření nových smíšených společností s účastí cizích podnikatelů. Následoval rozsáhlý program znárodnění bank a průmyslových podniků, byl ustaven státní monopol na export rýže a znárodněna těžba a obchod se vzácnými dřevy. V zemědělství se Rada neúspěšně pokusila o pozemkovou reformu a rozvinula nepřilíhý rozsáhlý program združstevňování. Úspěšnější byla v oblasti zdravotní a sociální péče (průměrná délka života v Barmě se v letech 1960–1972 prodloužila ze 40 na 44 let) a v rozvoji školství, kde iniciovala zřizování nových školských zařízení a nárůst počtu učitelů i studentů.²³⁵

Razantní „socialistická“ politika vojenského režimu vedla ke zhoršení ekonomických a sociálních poměrů v zemi. Zastavil se příliv zahraničních investic, poklesl barmský vývoz, průmysl stagnoval, byla narušena obchodní

výměna mezi městy a venkovem, záhy se začal projevovat nedostatek potravin a základních potřeb, rozvinul se černý trh. Vojenský režim čelil zhoršující se situaci utužováním kontroly a represemi. Ze země byli vyhoštěni cizinci a misionáři, byly zlikvidovány soukromé (většinou misijní) školy a média. Sdružení studentů, buddhistických mnichů a další společenské a náboženské organizace byly rozpuštěny či se ocitly pod dohledem vlády a mocné vojenské zpravodajské služby. Byla zavedena cenzura, stoupenci opozice byli zatýkáni.

V oblasti národnostní politiky junta propagovala jednotu lidu Barmy, která se podle jejího názoru vytvořila dlouhým soužitím jednotlivých etnik země, jejich společnou historií, a především společným bojem proti cizím dobyvatelům. Barmánci, Kareny, Kačjiny, Šany a další etnické skupiny, které žily v Barmě před britskou kolonizací, režim označoval jako „původní národnosti“ (*tainyintha*) se společným „rasovým původem“ (*tamjou tanwe*). Vládní list *The Working People's Daily* 20. 9. 1970 dokonce nastínil perspektivu postupného splývání národností Barmy v jedinou celonárodní pospolitost. Na čtvrtém semináři vládní strany v listopadu 1969 generál Nei Win uvedl, že v budoucnu budou Barmánci a příslušníci menšin žít v ještě užších vzájemných vztazích, takže „nebude potřeba zřizovat zvláštní svazové vlády“.²³⁶ To bylo v ostrém rozporu s federativními požadavky velké části představitelů etnických menšin.

Vojenská vláda nadále razantně vystupovala proti „obchodnickým“ menšinám Indů a Číňanů. Tyto minority, jejichž mnozí členové měli významné postavení v barmské ekonomice, byly silně zasaženy znárodněním. V následujících letech z Barmy emigrovalo asi 300 000 Indů a 100 000 Číňanů. V polovině roku 1967 bylo více než sto čínských usedlíků zavražděno během protičínských nepokojů v Rangúnu. Bylo napadeno i čínské velvyslanectví. To vedlo k přerušení diplomatických vztahů Barmy s Čínou.²³⁷

Na počátku šedesátých let již v Barmě operovala řada silných ilegálních uskupení. Nejvýznamnější z nich byla Národně demokratická jednotná fronta (NDUF), která sdružovala příslušníky Komunistické strany Barmy (KS Barmy), Stranu nového Monského státu (NMSP), Karenskou národní jednotnou stranu (KNUP) a několik dalších organizací Kajaů a Paoů. V ilegilitě působily také Komunistická strana Rudé vlajky (CPRF), Arakanská národně osvobozená strana (ANLP), KIO a její ozbrojená složka – Armáda kačjinské nezávislosti (KIA), Karenský národní svaz (KNU), Karenská revoluční rada

(KRC), Armáda nezávislosti Šanského státu (SSIA)²³⁸, Komunistická strana Arakanu (CPA)²³⁹.

Revoluční rada se v počátečním období rozhodla řešit problém ukončení ozbrojeného povstání prostřednictvím jednání. V dubnu 1963 nabídla amnestii povstalcům, kteří složili zbraně, a v červnu zrušila odměny, vypsané na hlavy povstaleckých vůdců.²⁴⁰ V letech 1963–1964 proběhly rozhovory mezi Revoluční radou pod vedením Nei Wina a povstanci. I tyto rozhovory skončily neúspěchem.²⁴¹ Zástupci etnických organizací převážně požadovali rovné federativní uspořádání barmského státu (Kačjinové požadovali zřízení samostatné Kačjinské republiky mimo rámec Barmského svazu). Vláda v Rangúnu se naproti tomu snažila o udržení centralizované správy. Její zavedení ve svazových státech po roce 1962 sice vojenským orgánům umožnilo účinněji zasahovat proti ilegální opozici, vzbuzovalo však odpor místního obyvatelstva.²⁴²

Rada obvinila z neúspěchu rozhovorů Národně demokratickou jednotnou frontu (NDUF), která se podle ní snažila vytvořit paralelní vládu na územích ovládaných komunisty a etnickými povstanci. Barma se tak podle prohlášení Rady ocitla na cestě k rozštěpení, podobně jako k tomu došlo ve Vietnamu a v Koreji.²⁴³

Revoluční rada se poté soustředila na ozbrojený boj. Následujícího čtvrt století vedla barmská armáda zejména v menšinových oblastech Barmy tvrdou protipovstaleckou kampaň. Ve známost vešel zejména program známý jako „čtyři řezy“ (*pchyat lei-pyat*), prováděný po vzoru amerického protipovstaleckého programu „strategických vesnic“ ve Vietnamu. V jeho rámci byla rozsáhlá území prohlášena za zóny volné střelby a vesničanům bylo nařízeno, aby se přesunuli do osad pod vládní kontrolou. Kdokoli zůstal v takové zóně, riskoval, že bude zastřelen.²⁴⁴ Program byl poprvé uveden do praxe v deltě řeky Iravadi na konci šedesátých let. Praktikován byl i v mnoha dalších částech země po více než dvě desítky let. Povstání se však touto cestou utlumit nepodařilo. Naopak v důsledku programu v Barmě významně vzrostl problém vnitřních uprchlíků a vládní represe přiváděly do řad povstaleckých skupin nové rekruty.²⁴⁵

Eskalaci konfliktu napomohly i další události. V době, kdy se Revoluční rada vrátila k ofenzivní strategii, komunistické povstalecké hnutí v Barmě prodělávalo krizi. Zhoršující se roztržka mezi Čínskou lidovou republikou (ČLR) a Sovětským svazem vyhrotila názorové rozpory i mezi komunistic-

kými předáky v Barmě napojenými na Moskvu a na Peking. Čína v době U Nuova režimu přistupovala rezervovaně ke dvěma komunistickým povstáním v Barmě – povstání Komunistické strany Barmy (CPB/KS Barmy) a povstání Komunistické strany Rudé vlajky (CPRF). U Nuův režim se snažil udržovat s vládou ČLR přátelské vztahy. Po Konferenci nezúčastněných zemí v indonéském Bandungu v roce 1955 se Čína navíc snažila profilovat v mezinárodních vztazích jako vedoucí síla tohoto neutralistického hnutí. V době U Nuovy vlády proto oficiálně odmítala kontakty s barmskými komunistickými povstanci. Situace se změnila poté, co se v Barmě roku 1962 dostal k moci Nei Winův vojenský režim. ČLR zpočátku podněcovala vedení obou povstaleckých komunistických frakcí k jednáním. Ta však neuspěla. Rada navíc odstartovala vlnu represí proti levicovým pročínským politikům doposud působícím na legální platformě a na mezinárodní scéně se stále více sbližovala se Sovětským svazem a zeměmi sovětského bloku. ČLR proto začala komunistické povstalce podporovat. Tato podpora narostla zejména po zahájení kulturní revoluce v Číně v roce 1966.

Záhy se objevilo i podezření, že kulturní revoluce je do Barmy importována prostřednictvím čínské komunity. To ještě posílilo dosavadní animozity Barmánců vůči čínské komunitě, obviňované ze spekulací s nedostatkovými potravinami. Když někteří čínští studenti v Rangúnu začali nosit do škol maoistické odznaky, napětí vyústilo v rozsáhlé protičínské nepokoje. Čínská strana odpověděla protibarmskou mediální kampaní a masovými demonstracemi před barmskou ambasádou v Peking.

KS Barmy přijala pod vlivem čínských komunistů již říjnu 1964 nový program revoluční války a svržení Nei Winovy vlády. Linie ukončení občanské války jednáním byla odmítnuta jako revizionistická. KS Barmy soustředila své síly v Peguském pohoří v Dolní Barmě, odkud zahájila útoky na barmskou armádu. Zatímco někteří komunističtí předáci vyjadřovali pochybnosti o této nové strategii, vůdce KS Barmy Than Tchun se spojil s pročínskou klikou ve straně. Po vzoru vůdců čínské kulturní revoluce zorganizoval z mladých členů strany vlastní Rudé gardy a s jejich pomocí zahájil ve straně násilné čistky. Příslušníci Rudých gard během let 1966–1967 nahradili na vedoucích pozicích řadu starých vůdců, z nichž bylo mnoho odsunuto do pozadí nebo popraveno. V prosinci 1967 Than Tchun prosadil v politbyru rozhodnutí stranu formálně očistit od „revizionismu“ a přebudovat ji na základě nezkorumpovaných marxisticko-leninsko-maoistických idejí. Následovala

další, ještě rozsáhlejší vlna čistek, hromadných soudů „stoupenců Moskvy“, intelektuálů, kteří se připojili ke KS Barmy po převratu v roce 1962, a bývalého vedení KS Barmy. Popraveno bylo nejméně 57 předáků KS Barmy.

KS Barmy se rovněž pokusila na svých územích zavést řád kulturní revoluce – ničila buddhistické chrámy a vraždila buddhistické mnichy. To proti ní obracelo místní obyvatelé.²⁴⁶ Vedení KS Barmy v pozdějších letech označilo období své „kulturní revoluce“ za nešťastný experiment.

Zatímco v řadách KS Barmy probíhaly čistky a strana byla vnitřně oslabena, barmská armáda zahájila proti komunistickým povstalcům novou ofenzivu. Ta byla úspěšná a komunisté utrpěli těžké ztráty. Than Tchun byl v září 1968 zavražděn jedním ze svých osobních strážců, pravděpodobně vládním agentem. Jádro komunistických oddílů se stáhlo z Peguského pohorí a delty řeky Iravadi do hor na severovýchodě Barmy u čínských hranic. Zde vedení KS Barmy začalo přijímat rozsáhlou čínskou pomoc, která mu umožnila obnovit bojovou sílu jeho oddílů. Dobré materiální vybavení a relativně vysoké platy přilákaly do řad komunistických oddílů zejména mnoho waoských a šanských rekrutů. KS Barmy rovněž navázala úzkou spolupráci s Armádou kačjinské nezávislosti (KIA), kterou v té době rovněž podporovali Číňané.²⁴⁷

Úspěch barmské armády v boji proti KS Barmy byl jen dočasný. Do povstání se zapojovalo stále více povstaleckých organizací. To vyvolávalo potřebu spojení těchto četných skupin do jedné povstalecké organizace. Tyto pokusy však končily neúspěchem a organizace měly jepičí život. Roku 1965 vznikla Fronta spojených národností (UNF), v roce 1967 Sjednocená fronta národností (NUF), na konci roku 1967 Rada národního osvobození (NLC).²⁴⁸ Sesazený premiér U Nu a někteří z jeho stoupenců ve spolupráci s KNU, Mony a několika dalšími opozičními etnickými organizacemi (a s podporou americké zpravodajské služby CIA) vytvořili v Thajsku v roce 1970 Národní sjednocenou osvobozenou frontu (NULF).²⁴⁹ Ani tato organizace však neměla dlouhé trvání. Podobně neuspěla v budoucnu ani Aliance revolučních národností (RNA) zformovaná roku 1972.²⁵⁰ Barmské armádě se postupně podařilo řadu povstaleckých skupin zlikvidovat nebo je vytlačit do okrajových oblastí.

Zejména šanští povstalci museli na svých územích čelit rovněž narůstající konkurenci ozbrojených skupin zaměřených na kontrolu nelegálního obchodu s drogami, jehož epicentrem byla oblast tzv. Zlatého trojúhelníku.

Toto těžko přístupné horské území na pomezí Thajska, Laosu a Barmy se v průběhu šedesátých a sedmdesátých let stalo nejvýznamnější oblastí pěstování opiového máku a obchodu s opiem. Prvním významným vojenským uskupením, které se do obchodu s opiem zapojilo, byli na počátku šedesátých let příslušníci Kuomintangu vedení generálem Li Wen-chuanem. Barmský obchod s opiem organizovali ze svých základů v severním Thajsku.²⁵¹

Ve snaze posílit své pozice v horských oblastech začala vláda v roce 1963 organizovat Oddíly obrany *Kakweyei apchwe* (*Ka Kwe Ye*; KKY). Vláda dala jednotkám KKY volnou ruku. Velitelé KKY mohli spravovat svá území podle vlastního uvážení, od místního obyvatelstva vybírat různé poplatky, nutit ho k pracovním povinnostem apod. Rovněž o personální obsazení KKY se vláda příliš nestarala. Dokonce později dovolila, aby se v KKY přeformovaly i některé původně povstalecké skupiny. Její jedinou podmínkou bylo, aby KKY bojovala s povstalcí.²⁵²

Oddíly KKY nedosáhly v tomto ohledu po dobu svého trvání výraznějších úspěchů. Řada jejich velitelů se však brzy začala věnovat méně nebezpečné, avšak daleko výnosnější činnosti – obchodu s drogami. V roce 1973 byla proto KKY oficiálně rozpuštěna. Většina jejich příslušníků se rozhodnutí vlády podřídila, část však odešla do džungle a obrátila zbraně proti barmské armádě.²⁵³

Mezi veliteli KKY, kteří se specializovali na obchod s drogami, vynikli především dva – Čang Čchi-fu a Luo Sin-chan. Čang Čchi-fu, známější pod pseudonymem Kchun Sa („Kníže úspěchu“), byl čínsko-šanský míšenec, který zahájil svoji kariéru jako tlumočnick Kuomintangu. Nabytých zkušeností později využil při organizování své osobní armády KKY. Usídlil se na území Waů v severovýchodní Barmě – nejúrodnější opiové oblasti v Barmě – a začal odtud vypravovat karavany do Thajska a Laosu. V Šanském státě založil vůbec první rafinérii na přeměnu surového opia v morfin. Jeho Šanská sjednocená armáda (SUA) dosáhla počtu 2000 mužů. Kchun Sa se při svém podnikání záhy střetl se zájmy Kuomintangu, který v té době kontroloval 90 % barmského vývozu opia.²⁵⁴ Počáteční neshody přerostly v otevřenou válku. Ta byla ukončena třístrannou bitvou u Bán Khuanu poblíž laoského Huaj Saje v červnu 1967. Střetli se zde Kchun Saovi horalé s oddíly Kuomintangu a laoskou armádou. Do boje byla nasazena i letadla. Po dvou dnech bombardování z letadel a ostřelování kulomety laoští vojáci zmasakrovali Kchun Saovy vojáky i vojáky Kuomintangu a zadrželi 16 tun opia. To později

zmizelo v tajných skladech laoského generála Uan Láttikuna, jenž operaci nařídil a sám byl do obchodu s opiem zapojen.²⁵⁵

Tato ztráta Kchun Saa nadlouho vyřadila ze soupeření o nadvládu nad obchodem s drogami. Kchun Saova armáda sice dále kontrolovala producenty v oblasti na jih od Lašou, ale její velitel byl v říjnu 1969 zatčen. Jeden z Kchun Saových důstojníků však v roce 1973 unesl dva sovětské lékaře pracující v nemocnici v Taund'i a svého velitele za ně vyměnil.²⁵⁶ Kchun Sa rychle zkonsolidoval svoji SUA a znovu se zapojil do obchodu s drogami.

Luo Sin-chan pocházel z čínské rodiny usazené v Koukanu poblíž barmsko-čínské hranice. Stal se velitelem KKY a bojoval zejména proti oddílům KS Barmy.²⁵⁷ Po porážce Kchun Saa se stal i jedním z hlavních dodavatelů opia v Šanském státě. Po rozpuštění KKY se přidal k povstalcům. V roce 1973 byl zatčen thajskými bezpečnostními orgány a vydán barmské vládě. Ta jej odsoudila k smrti, ale rozsudek byl změněn na doživotní vězení.²⁵⁸

Celkově v první polovině sedmdesátých let nastala v občanské válce patová situace. Zatímco centrální oblasti Barmy kontrolovala vládní vojska, na okrajových územích po následující dvě dekády operovaly na dvě desítky ozbrojených povstaleckých organizací – KS Barmy, Kačjinů, Karenů, Monů, Plaunů, Paoů, Šanů a dalších. Tato tzv. „osvobozená území“ s vlastní správou se táhla od indicko-bangladéšské hranice přes celý barmský sever až po barmskou hranici s Thajskem.

Období Socialistické republiky Barmský svaz (1974–1988)

Roku 1974 byla přijata nová ústava a země byla přejmenována na Socialistickou republiku Barmský svaz. Podle ústavního zákona byly základem nového státního zřízení socialistická demokracie a socialistický hospodářský řád. Zachován zůstal i systém jediné legální (vládní) politické strany, Strany barmského socialistického programu (BSPP). Nei Win a dvacet nejvyšších armádních velitelů již v dubnu 1972 vystoupilo z ozbrojených sil. Nei Win se stal premiérem a další důstojníci byli jmenováni členy nové vlády. Do té bylo přizváno i několik civilistů.²⁵⁹

Nová ústava zdůraznila centralizační tendence ve správě státu. Ještě více zmenšila rozdíly mezi dřívějšími svazovými státy (s jistou mírou autonomie) a vlastní Barmou. Socialistickou republiku Barmský svaz nyní tvořilo sedm

oblastí (*tain*) vnitřní Barmy a sedm států (*pyijne*): čtyři dřívější svazové státy (Kajaský, Kačjinský, Karenský a Šanský) a tři nově vytvořené státy (Arakanský, Čjinský a Monský). Oblasti i státy měly vůči centrální vládě stejný status a byly nedílnou součástí republiky. Rovněž měli stejný správní systém. Na úrovni oblastí a států, městských a vesnických obvodů vykonávaly státní moc lidové rady (*pyijthu kaunsi*) volené na čtyřletá období. Úředním jazykem byla barmština, na území států bylo povoleno užívat v úředním styku také jazyků etnických menšin.²⁶⁰

I přes některé zachované dílčí rozdílnosti mezi oblastmi a státy tak vojenský režim ve státoprávním uspořádání bez ohledu na požadavky etnického hnutí ještě zřetelněji směřoval k centralismu a unitarismu – to dále podněcovalo vleklý ozbrojený konflikt.

V řadách protivládního odboje docházelo v sedmdesátých letech k výrazné názorové polarizaci a přeskupování sil. Ustavily se zde dva hlavní opoziční bloky – Národně demokratická fronta (NDF) a stoupenci Komunistické strany Barmy (KS Barmy).

V květnu 1975 se Karenský národní svaz (KNU) spojil s Stranou osvobození Arakanu (ALP), Karennickou národní pokrokovou stranou (KNPP), Stranou nového Monského státu (NMSP) a Stranou pokroku Šanského státu (SSPP) v nové koalici pod názvem Federální národně demokratická fronta (FNDF).²⁶¹ O rok později se tato koalice reorganizovala na Národně demokratickou frontu (NDF). K ní postupně přistoupily další organizace jako Organizace/Armáda osvobození Palaunského státu (PSLO/PSLA), Čjinská národní fronta (CNF), Paoská národní organizace/armáda (PNO/PNA), Lahuská národní sjednocená strana/Armáda Lahuského státu (LNUP/LSA) a její nástupnická Lahuská národní organizace/armáda (LNO/LNA), Waoská národní organizace (WNO), Organizace/Armáda kačjinské nezávislosti (KIO/KIA) aj.²⁶²

NDF byla svým zaměřením převážně federalistická. Vnitřně byla jen volně propojena, její jednotlivé organizace měly vlastní vedení a operovaly většinou samostatně, v souladu se svými parciálními zájmy a cíli. I přesto byla NDF v osmdesátých letech a v první polovině devadesátých let významnou silou podzemního hnutí. Některé strany a organizace z fronty později vystoupily, nebo se dohodly s vojenskou vládou na zastavení bojů. Po roce 1995 proto NDF prakticky přestala vyvíjet činnost, i když nebyla formálně rozpuštěna.²⁶³

V případě stoupenců KS Barmy se jednalo o vnitřně poměrně dobře integrovanou organizaci. Její vrcholné vedení bylo složeno z etnických Barmánců zastávajících ultralevicová, maoistická stanoviska. Mezi řadovými bojovníky však převládali příslušníci etnických menšin, zejména Waové. Do roku 1986 komunisté ovládli území o rozloze 20 000 km² na severovýchodě Kačjinského a Šanského státu podél hranic s Čínou.²⁶⁴

Mezi komunisty a NDF docházelo k ozbrojeným střetům. Několik etnických organizací, mezi nimi Organizace osvobození národností Šanského státu (SSNLO) a Osvobozenecká fronta národností karenského státu (KSNLF), však s komunisty spolupracovalo.²⁶⁵

Opoziční hnutí jako celek v té době disponovalo zhruba 40 000–50 000 muži ve zbraní, přičemž nejsilnější a nejlépe vyzbrojené byly jednotky KS Barmy a KNU. Díky výhodě terénu etničtí povstalci úspěšně čelili invazím *tamoto*, jež v té době disponovala silou 190 000 mužů.²⁶⁶

Amnestie v letech 1974 a 1980 měly jen nepatrný ohlas. Ztroskotala rovněž tajná jednání o příměří, která vláda vedla v květnu 1981 s KS Barmy a Organizací kačjinské nezávislosti (KIO). Roztříštěné povstalecké hnutí však nebylo schopné vyvinout na režim v Rangúnu soustředěný tlak a nepředstavovalo pro jeho existenci akutní bezpečnostní hrozbu. Barmskou vládu však znepokojovalo, že povstalecké organizace operovaly vesměs v pohraničních oblastech, kde využívaly pomoci přicházející ze sousedních států (Číny, Thajska). Povstalecké organizace tyto oblasti fakticky spravovaly: zřizovaly zde vlastní úřady, školy, nemocnice, provozovaly vlastní celnice. Povstalci se ve snaze o zajištění financování svých protivládních aktivit záhy začali angažovat i v černém obchodě – od těžby vzácných dřev a drahých kamenů přes obchod s dobyt看 až po obchod s luxusním zbožím a opiem. Některé organizace se na drogy specializovaly.²⁶⁷

V červnu 1980 byl na základě všeobecné amnestie propuštěn na svobodu Luo Sin-chan. Amnestie využil i jeho bratr Luo Sin-min – zakladatel a velitel Revoluční armády Šanského státu (SSRA), rovněž zapojený do obchodu s opiem, a spolu se svými 150 muži se vzdal barmské armádě. Oba bratři přešli na stranu vlády a začali organizovat nové oddíly pro boj s povstalci. Nadále byli aktivní v ilegálním obchodu s opiem a nefritem. V osmdesátých letech měl největší podíl na obchodu s drogami ve Zlatém trojúhelníku Kchun Sa a jeho Šanská sjednocená armáda (SUA). Patřilo mu zde zhruba 70 % všech rafinérií opia. Tyto rafinérie produkovaly kvalitní 90–99% heroin. Podstatně

menší podíl měl Kuomintang, vedený generálem Li Wen-chuanem, či Šanská sjednocená revoluční armáda (SURA), již velel generál Mou Hen.²⁶⁸

V polovině osmdesátých let operovalo na území Šanského státu šest významnějších povstaleckých uskupení. V březnu 1985 spojil Kchun Sa svoji SUA s Thajským revolučním výborem (TRC), vzniklým spojením SURA a části Armády Šanského státu (SSA) – resp. s její 2. brigádou vedenou Mou Henem (tzv. Armádou Šanského státu-Jih; SSA-S). Oficiálním předsedou nové aliance se stal Mou Hen, ale Kchun Sa si fakticky uchoval kontrolu nad financemi a armádou. Ozbrojené křídlo hnutí, tzv. Armáda Müang Thaj (MTA), se pod jeho vedením stala dobře vyzbrojenou silou, z velké části financovanou z obchodu s drogami.²⁶⁹ Odhady z roku 1986 hovořily o tom, že Kchun Saova organizace dopravila a rafinovala zhruba 80 % úrody opia ve Zlatém trojúhelníku.²⁷⁰ Roku 1989 byl Kchun Sa obviněn soudem v New Yorku z pokusu vyvézt 1000 tun heroinu. Kchun Sa poté nabídl Spojeným státům, aby odkoupily celou jeho produkci opia a tím zabránily jeho prodeji na světovém drogovém trhu.²⁷¹ Spojené státy odmítly.

V roce 1984 podnikly vládní jednotky mohutnou ofenzivu proti Karenské národně osvobozenecské armádě (KNLA). Tato organizace ovládala území na jihovýchodě země při hranicích s Thajskem, kudy procházela většina zboží určeného pro barmský černý trh. S nasazením značného množství vojáků, bojové techniky a za cenu poměrně vysokých ztrát armáda zlikvidovala několik karenských vojenských táborů a celnic v barmsko-thajském pohraničí.²⁷² Podle oficiálních údajů ze srpna 1985 v předchozích čtyřech letech zahynulo v bojích asi 9000 povstalců, více než 7000 utrpělo vážná zranění a 4000 upadlo do zajetí.²⁷³

Nejvíce postiženo vleklým konfliktem bylo civilní obyvatelstvo. Bylo vystaveno tlaku jak ze strany vlády, tak povstalců, vyháněno z domovů, nuceno k pracovním povinnostem a zásobování armád. *Tamoto* stále větší měrou uplatňovala taktiku „čtyř řezů“, která měla povstalce odříznout od zdrojů potravin, financí, informací a lidské pracovní síly. Osoby podezřelé ze spolupráce s povstalci byly mučeny a vražděny. K obětem armádních represí patřily především rodiny karenských, kačjinských, monských a šanských povstalců. Počet ztrát na lidských životech v tomto období občanské války v Barmě se dodnes nepodařilo přesněji vyčíslit. Některé odhady se řádově pohybují ve statisících obětí. Vzhledem k izolovanosti Barmy se o nich okolní svět dozvídal jen sporadicky.²⁷⁴

Ani osmdesátá léta však nepřinesla rozhodující vítězství žádné z bojujících stran. Etnické organizace a od poloviny osmdesátých let i KS Barmy se stáhly do defenzivy a proti vládním jednotkám nepodnikaly rozsáhlejší operace.²⁷⁵

Barma pod vojenskou vládou (1988–2009)

Prosazování „cesty k socialismu“ mělo katastrofálními dopady na barmskou ekonomiku a společnost. Situaci ještě dále zhoršoval ozbrojený konflikt. Vojenské výdaje Barmy dosáhly 40 % státního rozpočtu.²⁷⁶ To přivedlo zemi v polovině osmdesátých let na pokraj ekonomického kolapsu.

Neuspokojivý stav ekonomiky připustila zpráva 5. sjezdu Strany barmského socialistického programu (BSPP) ze srpna 1985. Předseda strany Nei Win však veřejně přiznal obtíže a nedostatky v hospodářství až v roce 1987, kdy také navrhl dílčí opatření k nápravě situace. Dne 1. 9. 1987 vláda uvolnila kontrolu obchodu s rýží a s dalšími zemědělskými plodinami. Téměř vzápětí na to (5. září) ale zrušila platnost bankovek v hodnotě 23, 25 a 75 barmských kyatů, které byly bez náhrady staženy z oběhu. Toto, od roku 1962 již třetí monetární opatření, znehodnotilo přibližně 60 % platného barmského oběživa. Citelně postihlo široké vrstvy obyvatelstva a prakticky znemožnilo legální soukromé obchodování. Za situace, kdy země stála před hospodářským zhroutilím, požádala barmská vláda OSN, aby byl Barmě přiznán status nejméně rozvinuté země (*Least Developed Country*), a tím i možnost ucházet se o prominutí či snížení zahraničních dluhů. OSN této žádosti v prosinci 1987 vyhověla.

Problémy v zásobování, nedostatek základních potravin (včetně rýže), měnová politika a vládní represe byly bezprostředními příčinami rozsáhlých protestních akcí druhé poloviny osmdesátých let. Aktivně v nich vystupovali zejména studenti. Formovalo se silné studentské hnutí, které začalo vznášet požadavky na zásadní politické a správní změny.

V červenci 1988 se v Rangúnu konal mimořádný sjezd Strany barmského socialistického programu (BSPP), na němž její vedení přiznalo některé chyby (zejména korupci ve státním aparátu). Nei Win zde překvapivě rezignoval na svoji funkci předsedy strany.

Novým předsedou se stal generál U Sein Lwin, odpovědný za brutální zásahy proti demonstrujícím studentům v březnu a červnu 1988. Ten dal okamžitě uvěznit řadu studentských aktivistů a 3. srpna vyhlásil v Rangúnu stanné právo. Studenti přesto vyšli do ulic. Postupně se k nim přidávali i buddhističtí mniši, příslušníci inteligence, dělníci, státní zaměstnanci aj. Protesty během měsíce výrazně zesílily. Protivládní vystoupení se přenesla do Mandalaje. V týdnu od 8. do 14. srpna pak nepokoje zasáhly nejméně čtyřicet dalších měst a účastnilo se jich několik set tisíc obyvatel země. Do Rangúnu byly povolány vojenské posily. V osudovém srpnovém týdnu 1988 zahynulo ve srážkách s vojáky více než 1000 osob.

Dne 12. srpna, po 17 dnech ve funkci, Sein Lwin rezignoval a na postech předsedy BSPP a prezidenta republiky ho nahradil právník a historik dr. Maun Maun. Z Rangúnu byla stažena armáda a Maun Maun přislíbil uskutečnění požadovaných reforem nenásilnými a zákonnými prostředky.

Opoziční hnutí, které zpočátku nemělo jednotnou organizační strukturu ani pevný program a projevovalo se protesty proti neudržitelným hospodářským, sociálním a politickým poměrům, se začalo organizačně upevňovat. Vysokoškoláci obnovili Svaz studentů Barmy zrušený po převratu v březnu 1962. Vznikly odborové svazy přístavních dělníků, námořníků, železničářů, umělců, herců, spisovatelů a dalších profesí. Mnozí lidé vystoupili z vládní strany a veřejně spálili své stranické průkazy. Byly ustaveny pořádkové výbory, složené hlavně z učitelů, právníků a lékařů, které se snažily zabránit násilnostem. V září 1988 se vůdcové opozice dohodli, že budou usilovat o zrušení politického monopolu vládnoucí BSPP a o konání všeobecných voleb. Do čela opozičního hnutí se postavili bývalý premiér U Nu, bývalý člen Revoluční rady Aun Ťi a bývalý ministr národní obrany a náčelník generálního štábu Tin U. Stále větší popularitu získávala Aun Schan Su Ťij, dcera nacionalisty a národního hrdiny Aun Schana. Dne 11. září vyjádřil mimořádný sjezd vládní BSPP souhlas s konáním všeobecných voleb nejpozději do tří měsíců.

Slabinou opozičního hnutí bylo, že zůstalo omezeno na města vnitřní Barmy. Komunistická strana, jejíž ozbrojené jednotky operovaly v pohraničních oblastech, boj opozice aktivně nepodpořila. Povstalecké organizace etnických menšin se do hnutí rovněž nezapojily, neboť je považovaly za záležitost Barmánců. Za této situace armáda podnikla protiúder. Dne 18. 9. 1988 vrchní velitel ozbrojených sil a ministr obrany, generál So Maun, vydal armádě pří-

kaz, aby zakročila a převzala moc. Provedení vojenského převratu odůvodnil obnovením pořádku, zachováním stability a územní integrity Barmy.²⁷⁷

Vůdci převratu vytvořili vojenskou juntou pod názvem Státní rada pro udržení zákonnosti a pořádku (SLORC). Junta pozastavila platnost ústavy a vyhlásila výjimečný stav. Byla obnovena cenzura, uzavřeny školy a veškerá veřejná zařízení. V nové vládě, ustavené v září, byl pouze jediný civilista.

Nová vláda přislíbila zavedení systému více stran a „tržně orientované demokracie“, jakmile bude v zemi „obnoven zákon a řád“.²⁷⁸ Koncem října 1988 byl zveřejněn plán decentralizace ekonomického řízení a zrušení státní monopol v zahraničním obchodě (s výjimkou vývozu ropných produktů, týkového dřeva, drahokamů a perel). Éra zahraniční izolace Barmy skončila. V červnu 1989 byla země přejmenována na Myanmarový svaz.

Bezprostředně po převratu přešlo do ilegality na 8000 studentů a dalších aktivistů demokratického hnutí. Některým se podařilo tajně překročit hranice do sousedních zemí (Thajska a Indie), jiní se připojili k povstaleckým oddílům etnik Karenů, Monů, Šanů a komunistů. V listopadu 1988 vznikla v barsko-thajském pohraničí, na území ovládaném karenými povstanci, Celobarmská studentská demokratická fronta (ABSDF), jež se rozhodla pro ozbrojený boj proti barské vládě.²⁷⁹

Dne 18. 11. 1988 byla na území kontrolovaném KNU ustavena Demokratická aliance Barmy (DAB), jako vrcholná organizace ilegálních opozičních sil země. K Demokratické alianci se připojily všechny strany NDF s výjimkou Karenských národních pokrokových stran (KNPP). Dále do ní vstoupil ABSDF, exilový Výbor pro obnovu demokracie v Barmě (CRDB) a několik dalších organizací a skupin. DAB si vytyčila za hlavní cíl svržení vojenské junty, vytvoření prozatímní civilní vlády, uspořádání nových parlamentních voleb a přeměnu Myanmarového svazu ve federaci národních států. Fungovala až do roku 1993, kdy se fakticky se rozpadla poté, co její hlavní politická a vojenská složka KIO/KIA uzavřela příměří s vládou.²⁸⁰

Naproti tomu část opozičních předáků využila nastalé situace k vytváření četných nových politických stran a organizací na legální bázi. Od září 1988 do února 1989 se registrovalo celkem 235 politických stran a organizací. Největší autoritu v opozičním hnutí měla Národní liga pro demokracii (NLD), založená v září 1988. V jejím čele stáli předseda Aun Ťi, místopředseda Tin U a generální tajemnice Aun Schan Su Ťij. Již v červenci 1989 však byla Aun Schan Su Ťij internována v domácím vězení. Zde strávila 15 z následujících

21 let. Vojenské úřady také rozhodly, že se Su Ťij nesmí účastnit voleb. Tin U byl odsouzen k tříletému žaláři. Ve vězení skončila i řada dalších opozičních aktivistů.

S Národní ligou soupeřila Strana národní jednoty (NUP), která se ustavila v září 1988 a sdružovala členy zrušené BSPP. Tato strana byla početně slabá, nicméně měla podporu junty.

Volby se konaly 27. 5. 1990. Přesvědčivě v nich zvítězila Národní liga pro demokracii, která získala 392 z celkového počtu 485 křesel v Lidovém shromáždění (82 %).²⁸¹ Ve volbách se výrazně profilovala i koalice etnických politických stran sdružených do Ligy pro demokracii spojených národností (UNLD), která získala dalších 67 křesel a stala se druhým nejsilnějším politickým uskupením v Barmě po NLD.²⁸² Nejvýrazněji z etnických stran uspěla Liga pro demokracii šanských národností (SNLD), zastupující zájmy Šanů, jež získala 23 křesel. Arakanská liga za demokracii (ALD), zastupující Arakance, získala 11 křesel a stala se třetí nejsilnější politickou stranou v zemi;²⁸³ Národně demokratická strana lidských práv (NDPHR), zastupující zájmy arakanských muslimských Rouhindžů, získala čtyři místa v parlamentu.²⁸⁴ Čjinská národní liga za demokracii (CNLD) a Zoumijský národní kongres (ZNC), zastupující zájmy Čjinů, získaly tři a dvě křesla; Národní kongres za demokracii Kačjinského státu (KSNCD) získal tři křesla v parlamentu a Monská národně demokratická fronta (MNDF) získala pět křesel.²⁸⁵ Úspěch etnických stran ovšem znamenal pouhý 16% podíl křesel v národním parlamentu ve srovnání s více než třetinovým podílem menšinové populace ve státě.

Vojenská vláda výsledky voleb neuznala s odůvodněním, že ve skutečnosti nebyl zvolen parlament, ale pouze Ústavodárné shromáždění, jehož úkolem je vypracovat návrh nového ústavního zákona. Armáda opět utužila kontrolu nad obyvatelstvem, posílila posádky v hlavním městě a vystěhovala řadu jeho obyvatel podezřelých z účasti na nepokojích roku 1988. Tvrdě zasahovala proti demonstrantům požadujícím uznání voleb a předání moci civilní vládě. Proběhly další vlny zatýkání a umlčování opozice. Vláda zasáhla silou i proti demonstrujícím mnichům a v říjnu zakázala všechny buddhistické organizace, mimo devíti sekt uznávaných úřady. V důsledku drastických zákroků protesty členů buddhistického sdružení, *sanghy*, postupně zeslábly.

Tvrdě byly zejména represe vůči NLD. Ta na postup vlády odpověděla ustavením vlastní Národní koaliční vlády Barmského svazu (NCGUB). Tato

vláda vznikla v barmsko-thajském pohraničí, na území kontrolovaném Karenským národním svazem (KNU). Vedl ji U Sein Win, jeden ze zvolených kandidátů NLD a bratranec Aun Schan Su Ťij.

Z 95 politických stran, které se přihlásily roku 1990 k volbám, jich pouze deset bylo v roce 1995 považováno za „zákonné“. Zbytek byl „odregistrován“ z „technických důvodů“.²⁸⁶ Rovněž některé z etnických politických stran, jež dosáhly úspěchu ve volbách v roce 1990, byly vládou zakázány a nadále nuceny vyvíjet činnost v ilegalitě (CNLD, ZNC, MNDF). Jejich předáci byli perzekvováni.²⁸⁷

Politické klima se částečně změnilo v dubnu 1992, kdy rezignoval So Maun jako hlava junty. Nahradil ho dosavadní místopředseda generál Than Šwei, který se zároveň stal premiérem.²⁸⁸ Than Šwei podnítil svolání Ústavodárného shromáždění (NC), nového orgánu, který měl připravit návrh ústavního zákona. Mělo se jednat o orgán složený ze zástupců osmi sociálních kategorií (poslanců zvolených z legálních politických stran, etnických předáků, rolníků, dělníků, státních úředníků, intelektuálů a význačných osobností), včetně NLD.²⁸⁹ Ze 702 členů Ústavodárného shromáždění bylo pouze 99 kandidátů zvolených v řádných volbách v květnu 1990. Zasedání Ústavodárného shromáždění však byla často odročována a jeho činnost blokována. Delegáti NLD, kteří proti této praxi protestovali, byli ze shromáždění v listopadu 1995 vyloučeni. Po odročení jednání v červnu 1996 se Ústavodárné shromáždění sešlo až v srpnu 2003.²⁹⁰

Výrazný volební neúspěch Strany národní jednoty (NUP) ve volbách 1988 přesvědčil představitele junty, že se nemohou opírat o výlučnou politickou stranu s úzkou členskou základnou, ale musejí zaměřit pozornost spíše na masové organizace. Nejdůležitějším masovým uskupením podporujícím vládní politiku se stalo Sdružení rozvoje a solidarity Svazu (USDA), založené pod patronací generála Than Šweie v září 1993. Formálně sice Sdružení neplnilo žádné politické poslání, ale jeho proklamovanými cíli bylo přispívat k zachování Svazu, státní suverenity a národní solidarity a podporovat národní citění. Sdružení ostře vystupovalo proti opozici. Fakticky bylo řízeno vojenským režimem a většinu jeho nákladů hradil stát.

USDA s podporou státu začalo rozvíjet i hospodářskou činnost a v některých odvětvích spolupracovat se zahraničními firmami. Pro mladé lidi (členství bylo povoleno od 10 let) začalo pořádat jazykové, počítačové a další vzdělávací kurzy. Příslušnost ke Sdružení se stalo víceméně podmínkou,

aby mladý člověk mohl získat zaměstnání ve státní službě. Roku 1996 mělo USDA zhruba 5 milionů členů, roku 2005 již 22 milionů členů.²⁹¹

Vliv Sdružení výrazně zasahoval i do menšinových oblastí, kde narušoval tradiční etnické sociální struktury. Barmský režim, často zvnějšku viděný jako elitní vojensko-politické uskupení, si touto cestou vytvořil silnou základnu pro prosazování svých politických záměrů. Díky ekonomickým aktivitám, masovým organizacím a rozsáhlé síti konfidentů tak vojenský režim dokázal hluboce penetrovat do barmské společnosti.

V roce 1997 se Barma stala členem Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) a začala provádět aktivní zahraniční politiku s cílem přilákat investice a dosáhnout mezinárodního uznání své vlády.

Výrazného zvratu dosáhla vojenská junta v občanské válce. V letech 1989–1997 postupně uzavřela dohody o příměří s většinou povstaleckých organizací, které v roce 1988 měly ve zbrani téměř 40 000 mužů a ovládaly přibližně 60 % území Barmy.²⁹² Povstalci byli unaveni dlouhými boji a ztráceli i podporu ze zahraničí. Oslabovaly je i vnitřní rozpory. Nejvýznamnější z nich byl převrat v řadách KS Barmy, kdy bylo odstraněno její staré barmsko-maoistické vedení a na jeho místo nastoupili etničti předáci. To fakticky znamenalo konec ozbrojeného komunistického hnutí. Junta se brzy na to s etnickými předáky dohodla na ukončení bojů.

Uzavřená příměří umožnila juntě soustředit se na boj s politickou opozicí ve vnitřní Barmě. Jakékoli projevy nesouhlasu s politikou junty na domácí scéně byly nadále tvrdě potlačovány, v zemi fungovala cenzura a univerzity byly opakovaně uzavírány. Prostor pro legální činnost politické opozice se neustále zužoval. V letech 1999–2000 junta zintenzivnila kampaň proti NLD. Státní média podávala téměř denně zprávy o „rezignacích“ tisíců členů NLD. Mnoho předáků NLD bylo uvězněno.²⁹³ Organizace *Amnesty International* roku 2001 v Barmě registrovala 1850 politických vězňů.²⁹⁴

V listopadu 1997 byla rozpuštěna SLORC a místo ní ustavena Státní rada míru a rozvoje (SPDC). Nová rada měla 19 členů, z toho 15 vysokých důstojníků a regionálních velitelů. Jejím předsedou se stal Than Šwei. Ten stál i v čele čtyřicetičlenné vlády. Když byl v srpnu 2003 obnoven úřad hlavy státu (*nainngamto aŭi ake*), zaujal Than Šwei i tento post.

Premiérem se stal další silný muž režimu – Kchin Ňjun, šéf vojenské zpravodajské organizace Ředitelství zpravodajství obranných služeb (DDSI) a rovněž nově vytvořeného Úřadu strategických služeb (OSS/b). Úřad je

mozkovým trustem, který soustřeďuje nejlepší barské zpravodajské důstojníky a má vazby na podobné organizace v zahraničí, zejména v Thajsku, Malajsii, Indonésii a Číně.²⁹⁵

Kchin Ňjun 30. 5. 2003 zveřejnil plán vládních reforem oficiálně nazvaný „Cestovní mapa k disciplinované prosperující demokracii“. Podle neověřených informací získaných v prosinci 2012 v Rangúnu, barské vojenské vedení k tomuto kroku přesvědčily osoby napojené na politologické kruhy v Singapuru. Plán se skládal ze sedmi následných kroků, které zahrnovaly: (1) opětovné svolání Národního shromáždění, jež se nesešlo od roku 1996; (2) po úspěšném odstartování činnosti Národního shromáždění zahájit postupnou implementaci kroků nezbytných pro vznik „skutečného a disciplinovaného demokratického systému“; (3) sepsání návrhu nové ústavy; (4) schválení nové ústavy prostřednictvím národního referenda; (5) uskutečnění „svobodných a spravedlivých“ parlamentních voleb; (6) zahájení činnosti parlamentů v souladu s novou ústavou; (7) „budování moderního, rozvinutého a demokratického národa prostřednictvím vůdců zvolených parlamenty, a rovněž vlády a dalších orgánů zformovaných parlamenty“. Vojenský režim podle tohoto plánu skutečně pozvolna postupoval. Počáteční naděje na rychlé politické změny v zemi však byly značně utlumeny poté, co vyšlo najevo, že plán postrádá závazný časový harmonogram a nepočítá s účastí Aun Schan Su Ťij a dalších vůdců demokratické opozice.²⁹⁶

V říjnu 2004 byl generál Kchin Ňjun sesazen z úřadu premiéra a na jeho místo nastoupil generál Sou Win. Důvodem změny byla narůstající rivalita uvnitř vojenské junty mezi ambiciózním Kchin Ňjunem, který se otevřeně prohlašoval za vedoucího reformátora v Barmě, a konzervativním Than Šweiem a jemu blízkým generálem Maun Eiem.

Kchin Ňjun byl obviněn z korupce, zneužívání moci a pašeráckých aktivit a odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce 44 let. K podmíněným trestům byli odsouzeni i jeho dva synové. Čistkám dále padly za oběť stovky důstojníků, agentů a diplomatů spojených s Kchin Ňjunem. Junta však v říjnu 2004 potvrdila, že nadále hodlá realizovat „Cestovní mapu k demokracii“.²⁹⁷

V listopadu 2005 byl zahájen přesun ministerstev a centrálních úřadů z Rangúnu do nově budovaného správního centra Myanmarského svazu, Neipyijto, ležícího více než 300 kilometrů severně od Rangúnu. Nejpravděpodobnějším důvodem přesunu byla snaha vojenského vedení zajistit si

bezpečnější sídlo uprostřed země a izolovat se od opozičních sil soustředěných v Rangúnu.

V říjnu 2006 bylo svoláno Ústavodárné shromáždění, na němž vybraných 1000 delegátů, převážně loajálních vůči režimu, projednalo návrh nové ústavy. Zástupci opoziční NLD nebyli přítomni,²⁹⁸ ovšem zasedání se zúčastnili zástupci některých etnických organizací, které s vládou uzavřely příměří.

To, že je rozhodnuta udržet si kontrolu nad reformními procesy, junta prokázala při prodemokratických protestech během „Šafránové revoluce“, odstartované v září 2007 pochody buddhistických mnichů. Impulzem k nim bylo několikanásobné zvýšení cen pohonných hmot. K mnichům se postupně přidávali aktivisté, kteří požadovali demokratizaci barského režimu. Vláda proti demonstrantům tvrdě a efektivně zasáhla. Úspěšné potlačení nepokojů ještě více posílilo sebevědomí vojenské junty a armády.²⁹⁹

Příznačné bylo, že vzhledem k celonárodnímu působení buddhistické *sanghy* nezůstala „Šafránová revoluce“ omezená pouze na oblasti vnitřní Barmy. Značný rozsah nabyla zejména v Arakanském státě a rovněž v prostředí buddhistických minorit v Šanském, Monském, Kačjinském, Čjinském a Karenském státě. *Amnesty International* informovala o tvrdých represích proti buddhistickým aktivistům v těchto státech na konci roku 2007 a v roce 2008.³⁰⁰

Nová barská ústava byla schválena na základě všeobecného referenda v květnu 2008. Referendum, pečlivě kontrolované vojenskou vládou, doprovázely nátlakové akce a násilnosti ze strany barské policie a armády vůči opozici, zásadní porušování mezinárodních volebních standardů a manipulace. *Amnesty International* registrovala řadu případů represí proti aktivistům vystupujícím proti referendu i v menšinových oblastech. Tyto represe zahrnovaly zatýkání, věznění, mučení i vraždy aktivistů, rozsáhlou vládní agitaci a nátlakové akce na vesničany.³⁰¹ Například počátkem června 2008 *Amnesty International* referovala o případu, kdy vládní stoupenci vyvraždili sedmičlennou rodinu Karenů ve vesnici Schorafiku v Šanském státě a pohodili je v nedaleké jeskyni. Údajným důvodem masakru byl nález letáku vyzývajícího k volbě „Ne“ v ústavním referendu.³⁰²

Barský vojenský režim na hlasování trval, přestože jih země týden před tím zpustošil cyklon Nargis a situace v postižených oblastech Barmy byla kritická. Podle oficiálních vládních zdrojů se volilo ve většině oblastí za velmi hojně účasti, přičemž více než 90 %, a v některých regionech 100 % občanů,

hlasovalo „pro“ novou ústavu. Demokratiční aktivisté se oproti tomu shodují v názoru, že referendum provázel nezájem občanů.³⁰³

Volby do Lidového shromáždění, organizované na základě nové ústavy, se měly konat v únoru 2009. Nakonec se uskutečnily v listopadu 2010. Vojenská junta při nich jeno značně demonstrovala svůj záměr nadále si udržet moc ve státě.

Dohody o příměří

Od získání nezávislosti Barmy do roku 1989 došlo v různých obdobích k pěti významným pokusům centrálních vlád o mírové dohody s etnickými povstalcí. Většina těchto pokusů skončila neúspěchem, protože jejich hlavní podmínkou byla zpravidla kapitulace povstaleckých skupin a odevzdání zbraní. Centrální vlády naproti tomu odmítaly požadavky etnických menšin na autonomii. Ozbrojené skupiny si snahy o dohodu rovněž často vykládaly jako slabost režimu.³⁰⁴

Na konci osmdesátých let se situace změnila. Barmská vojenská junta, resp. její tajná služba řízená generálem Kchin Ňjunem, považovaným za hlavního architekta dohod o příměří,³⁰⁵ iniciovala v letech 1989–1997 řadu jednání, jež vyústila v dohody se sedmnácti významnými povstaleckými uskupeními. Přesná znění ujednání se lišila případ od případu. Jejich základními principy však byly podmínky umožňující povstaleckým skupinám ponechat si zbraně a získat správní kontrolu nad územími, jež doposud vojensky ovládaly.

Vojenskou juntou k tomuto netypickému projevu politické tolerance vedly tři hlavní důvody:

- dohody o příměří jí po nepokojích v roce 1988 umožnily vyhnout se boji na dvou frontách a soustředit se na potlačení demokratické opozice v centrální Barmě;
- uklidnění situace v pohraničních oblastech výrazně zlepšilo vztahy Barmy se sousedními zeměmi, zejména Čínou a Thajskem, a to jak v bezpečnostní, tak i v ekonomické rovině;
- dohody o příměří poskytly vojenské juntě argumenty pro zdůvodnění její politické legitimacy, kterou ztratila během krvavého potlačení nepokojů v roce 1988. Junta opakovaně označovala dohody jako úspěch své politiky „národní konsolidace“ Barmy.

K uzavření řady příměří významně napomohl i fakt, že povstalecké organizace již byly vyčerpány desetiletími bojů bez výraznější naděje na zvrát existující situace. Rovněž změna klimatu na mezinárodní scéně a oslabení zahraniční podpory je tlačily do stále větší politické izolace.

První série dohod o příměří byla uzavřena v roce 1989 v regionech na severovýchodě země při hranici s Čínou, ovládaných povstaleckou KS Barmy. Zde vyvrcholil spor mezi starým komunistickým vedením (převážně etnickými Barmánci), setrvávajícím na maoistické ideologii a strategii boje za svržení centrální vlády, a etnickými veliteli ozbrojených oddílů složených především z Waů, Kačjinů, Akhaů a Šanů. Etničtí vojáci nakonec obsadili hlavní základnu KS Barmy v Panschamu a donutili její staré vůdce emigrovat do Číny. Skončilo tak 41 let trvající ozbrojené komunistické povstání v Barmě.³⁰⁶

Původní komunistická organizace se rozpadla na čtyři frakce – Armádu myanmarské národně demokratické aliance (MNDAA), Armádu sjednoceného Waoského státu (UWSA), šansko-akhaské uskupení Armáda národně demokratické aliance (NDAA) a Novou demokratickou armádu-Kačjinů (NDA-K). Jejich předáci se nadále orientovali na úzké etnonacionální a ekonomické zájmy svých organizací. To otevřelo prostor k individuálním dohodám o příměří, jež s juntou postupně uzavřela všechna postkomunistická uskupení.³⁰⁷ Ve stejném roce následovala jejich příklad povstalecká Armáda Šanského státu-Sever (SSA-N), frakce SSA operující na severu Šanského státu.³⁰⁸

Druhou sérii dohod o příměří vláda uzavřela v letech 1991–1992 s pěti povstaleckými skupinami v severovýchodní Barmě. První z nich byla Kačjinská armáda obrany (KDA). Šlo o ozbrojenou frakci, jež se odtrhla od Organizace kačjinské nezávislosti (KIO), resp. o 4. brigádu její ozbrojené složky KIA. Na příměří dále přistoupila hlavní část Paoské národní organizace (PNO) na jihozápadě Šanského státu, hlavní část Strany/Armády osvobození Palaunského státu (PSLP/PSLA) a Kajaská národní stráž (KNG), jež se odtrhla od levicové Strany nové země Kajaů (KNLP) v Kajanském státě. Tyto skupiny disponovaly omezenými počty bojovníků.

Třetí série dohod o příměří byla uzavřena v letech 1994–1995. Týkala se dvou větších organizací, původě členů NDF – KIO/KIA a NMSP s její ozbrojenou složkou Monskou národně osvobozenou armádou (MNLA).

Příměří uzavřely i tři menší levicově orientované etnické armády – Lidová osvobozená fronta karennských národností (KNPLF), Strana nové země Kajaů (KNLP) a Lidová osvobozená organizace národností Šanského státu (SSNPLO). Dále na příměří v roce 1995 přistoupily karenská ozbrojená organizace známá jako Demokratická karenská buddhistická organizace/armáda (DKBO/DKBA) a Národní armáda Šanského státu (SSNA), která vznikla odtržením od Armády Müang Thaj. V roce 1995 uzavřela příměří s vládou rovněž Karennská národní pokroková strana (KNPP); toto příměří ale bylo po třech měsících přerušeno a boje obnoveny.³⁰⁹

Roku 1996 se vzdali vládě výměnou za beztrestnost „Opiový princ“ Kchun Sa a jeho Armáda Müang Thaj (MTA). Ta v té době čítala 10 000 mužů. Na Kchun Saovo dopadení vypsal vláda USA odměnu dvou milionů dolarů.³¹⁰ Barmské úřady posléze odmítly žádost Spojených států o jeho vydání. Kchun Sa zemřel roku 2007 v Rangúnu, kde žil jako zámožný podnikatel.³¹¹ Příznačné je, že znalec Zlatého trojúhelníku, novinář Bertil Lintner, o Kchun Saovi tvrdí, že to byl nevzdělaný muž, který byl pouze „frontmanem“ a nikoli mozkiem své drogové organizace. Tu ve skutečnosti řídili etničtí Číňané z Jün-nanu. Organizace je nadále aktivní.³¹²

V letech 1996–1997 se vládě vzdalo rovněž několik menších uskupení, která se odtrhla od velkých etnických organizací. Každé z nich disponovalo 100–200 muži.³¹³ Roku 1997 kapitulovali rovněž povstalci z KS Barmy operující v Arakanu.

Proti vládě nadále vedly ozbrojený boj pouze tři významnější etnické armády – Karenský národní svaz (KNU), resp. jeho ozbrojené křídlo Karenská národně osvobozená armáda (KNLA), Armáda Šanského státu-Jih (SSA-S), která se odtrhla od MTA, když se Kchun Sa rozhodl kapitulovat, a Karennská národní pokroková strana (KNPP). V boji pokračovalo i několik malých ozbrojených uskupení, z nichž většina měla méně než 100 bojovníků.³¹⁴

Mezi jednotlivými organizacemi, jež s vládou uzavřely příměří, existovaly značné rozdíly jak v počtu jejich bojovníků, kterými disponovaly, tak i v rozloze území, které kontrolovaly. Některé ovládaly rozsáhlé venkovské oblasti (KIO, PNO, UWSA), zatímco jiné kontrolovaly pouze několik vesnic (KNG).³¹⁵ Tomu odpovídal i charakter dohod o příměří, které byly v podstatě rozpracovanými *mody vivendi* s množstvím dílčích ustanovení reflektujících lokální situaci na daných povstaleckých územích. Příznačné rovněž bylo, že etnické organizace v první vlně jednání dosáhly nejlepších podmínek dohod

s řadou výhod a menšími omezeními, nežli tomu bylo v případě skupin, které uzavřely příměří s vládou později. Jednoznačně nejvíce znevýhodněné byly skupiny třetí série dohod.³¹⁶

Celkově je možné konstatovat, že dohody o příměří přinesly výrazné zklidnění situace v menšinových oblastech. Na územích pod příměřím došlo k omezení jevů provázejících válečné operace, jako je zabíjení, znásilňování, vypalování vesnic, konfiskace a nucené práce. Naproti tomu na územích, kde k uzavření příměří nedošlo, agresivita *tatmato* ještě vzrostla.

Během dvou desítek let od uzavření příměří se etnické organizace na svých „zvláštních“ územích různě etablovaly a vybudovaly si zde vlastní ekonomické, politické a sociální struktury. Některé z nich, jako UWSA či MNDA, orientovaly své ekonomiky vně Barmy.

Ve vztahu k centrální politické autoritě je rovněž nutné si uvědomit, že dohody o příměří byly především dohodami vojenského charakteru. Neřešily zásadní politické problémy, jež před lety vedly etnické menšiny do boje proti barmskému režimu. Někteří představitelé etnických menšin i přes uzavření dohod o příměří nadále trvali na federativním uspořádání Barmy, nebo alespoň požadovali autonomii. Těmto požadavkům již byla junta ochotna vyhovět v daleko menší míře. V Barmě se tak ještě více zkomplikoval problém integrity země jako státního celku.

Vztahy mezi centrální vládou a etnickými autoritami v období mezi uzavřením příměří a přijetím nové ústavy v roce 2008

Po přijetí ústavy v roce 1974 a uzavření série dohod o příměří s povstalci v letech 1989–1997 se v administrativním uspořádání Barmy protnulý tři značně odlišné koncepty: koncept sedmi území ve vnitřní Barmě, koncept sedmi etnických států a koncept „zvláštních oblastí“. Koncept „zvláštních oblastí“ postavených na základě dohod o příměří měl jiný obsah nežli koncept „zvláštních oblastí“ známých před přijetím ústavy z roku 1974. Vyznačoval se především vysokou mírou samostatnosti vnitřních administrativ těchto regionů a neodpovídal ani hraničním liniím jednotlivých států – resp. „zvláštní oblasti“ se nezřídka rozkládaly na území více etnických států.³¹⁷ Autorita centrální vlády na různých územích významně kolísala. Spíše nežli kompaktním státní útvar tak Barma představovala „rodící se politický komplex“ v duffieldovském pojetí. Nová ústava z roku 2008 tento stav korigovala pouze zčásti.

Přes značnou mnohotvárnost situace vymezila M. Callahanová na menšinových územích po uzavření dohod o příměří tři základní typy vztahů, jež se vyvinuly mezi centrální barskou vládou a etnickými autoritami: devoluci, koexistenci a okupaci.

Pro devoluční vztahy je příznačný omezený vliv centrální vlády a dominance místních mocenských struktur, složených z bývalých povstaleckých předáků, představitelů ekonomických elit a kriminálních organizací. Tento typ politických vztahů vznikl po uzavření příměří na teritoriích Waů a na poněkud nižší úrovni v regionu Koukanu v Šanském státě.

Koexistenční typ vztahů zahrnuje území, na nichž došlo k uzavření dohod o příměří a dohod se strategickými partnery. Jedná se o mnohotvárnou koexistenci a kooperaci rozmanitých elementů – předáků bývalých povstaleckých organizací, místních ekonomických elit, armády, policie, náboženských vůdců, bossů kriminálních uskupení, státních úředníků, představitelů státem sponzorovaných masových organizací aj. V některých oblastech měla tato koexistence podobu rezignace na dominanci centrální vlády (Čjinský stát). Jinde byla koexistence poznamenána soupeřením mezi vládními složkami a místními mocenskými strukturami a více či méně úspěšným dosahováním kompromisů ve vzájemném soužití (Kačjinský stát). Některé organizace dokázaly vyhodnotit své kapacity a na svých územích pragmaticky zahájily spolupráci s vládními složkami (oblast Paoů).

V případě okupačních vztahů centrální vláda vystupuje na daných územích jako dominantní a utlačovatelská autorita a dochází zde k potlačování základních lidských práv. Tento typ vztahů vznikl v Arakanu a rovněž v částech států Šanů, Kajaů, Čjinů a Karenů.

Tyto kategorie nejsou definitivní ani ustálené. V barském kontextu představují simplifikaci. Umožňují však rámcovou analýzu značně komplikované reálné situace v Barmě v devadesátých letech 20. století a v první dekádě 21. století. Následující text rozebírá vztahy mezi barskou vládou a etnickými autoritami v hlavních menšinových oblastech.

Devoluce

Po vnitřní vzpouře proti vedení KS Barmy v roce 1989 prosadila svoji autoritu ve Waoském pohoří (a později v některých oblastech jižního Šanského státu) Armáda sjednoceného Waoského státu (UWSA). V oblasti Koukanu se etablovala nástupnická Demokratická strana Koukanu (KDP), později

přejmenovaná na Stranu/Armádu myanmarské národně demokratické aliance (MNDAP/MNDAA). Obě uskupení ovládla území, která jsou značně vzdálená od hlavních ekonomických a správních center v Barmě a jsou daleko více integrována do přeshraniční ekonomiky napojené na regiony jižní Číny nežli na vnitřní Barmu. SPDC zde dlouhodobě měla jen minimální vliv, zatímco reálná moc spočívala v rukou bývalých povstaleckých vůdců, vlivných podnikatelů, přeshraničních obchodníků a rovněž bossů čínských zločineckých syndikátů, které kontrolovaly místní obchod s drogami. Významně se zde prosazoval i vliv Číny, jež měla v těchto oblastech své ekonomické zájmy a snažila se rovněž omezovat přísun drog z Barmy na své území. Pozvolna zde narůstala přítomnost organizací mezinárodní pomoci, které se snažily pomáhat obyvatelstvu při překonávání ekonomických dopadů zákazů produkce opia na území Waů a v Koukanu.

Oblast Waů

UWSA byla největší z nových uskupení, jež se zformovala po rozpadu KS Barmy. Disponovala zhruba 15 000 bojovníky a byla nejsilnější povstaleckou organizací v menšinových oblastech. To jí umožnilo vystupovat při jednáních s juntou značně sebevědomě. UWSA a její civilní politické křídlo, Strana sjednoceného Waoského státu (UWSP), získaly pod svoji kontrolu rozsáhlé území, Zvláštní oblast 2, severní Šanský stát. Měla rovněž své jižní velení při hranici s Thajskem a zastupitelské úřady v různých částech Barmy.³¹⁸ V mnoha ohledech začala vystupovat jako samostatný stát s daleko těsnějšími vazbami na Čínu nežli na Barmu. Waové si zřídili svoji vlastní správu, vlastní obranné síly a vlastní zahraniční politiku. Do oblasti přicházel silný čínský kapitál a imigranti. Místní ekonomika byla čínská a čínština dominovala i jako správní jazyk; většina škol vyučovala v čínštině. Současně však UWSA/UWSP udržovaly přátelské vztahy s centrální barskou vládou. Jejich jednotky v několika případech operovaly společně s *tatmato*. UWSA roku 1996 pomáhala vládě donutit Kchun Saovu MTA ke kapitulaci. Poté se jí podařilo prosadit kontrolu nad bývalými územími MTA při thajské hranici. Sem, do údolí v oblasti Müang Yanu, následně přesídlila 100 000–130 000 waoských vesničanů z hor na severu. Vedení UWSA tvrdilo, že tento přesun přispěl k lividaci pěstování opiového máku v horách a poskytl waoským vesničkám lepší životní podmínky. Důležitou roli však hrály i jiné důvody, resp. posilování přítomnosti UWSA ve strategicky dů-

ležitém a ekonomicky výnosném thajsko-bamském pohraničí. UWSA rovněž pokračovala v bojích se zbytky oddílů Armády Müang Thaj (MTA), které odmítly kapitulovat. Ty se reorganizovaly v Armádu Šanského státu-Jih (SSA-S). Obě uskupení se navzájem obviňovala z obchodu s drogami.³¹⁹

Do čela politbyra a ústředního výboru UWSP, sídlícím ve staré základně KS Barmy Panschamu, nastoupil Pao Ju-čang, bývalý člen vedení KS Barmy a původem Wa. Finanční záležitosti UWSP začal spravovat od prosince 2007 jeho bratr Pao Ju-liang. Ten v této funkci nahradil etnického Čiňana Wej Š'-kanga, jehož vláda USA označila za významného obchodníka s drogami a vypsala na něj odměnu dva miliony dolarů. Wej dnes vlastní jednu z největších bank v Barmě (*May Flower Bank*), která má řadu poboček v barmsko-thajském pohraničí a nadále si udržuje významné postavení v ekonomice waoských oblastí.³²⁰ UWSP/UWSA získaly pod svoji kontrolu teritorium s přibližně s 600 000 obyvateli. Zatímco v severních oblastech převládali etničtí Waové, jih se vyznačoval značnou etnickou diverzitou.³²¹ Na tomto území UWSP zorganizovala vysoce centralizovanou a hierarchicky uspořádanou správu, zahrnující úřady pověřené dohledem nad zemědělstvím, financemi, zdravotnictvím, vzděláváním a vnějšími vztahy. Jak poznamenává zpráva *Joint Kokang-Wa Hummanitarian Needs Assessment Team* z roku 2003: „Autoritativní správní systém Waů vybudovaný podle správního modelu Komunistické strany Barmy poskytuje jen malý prostor místním iniciativám. Nařízení a příkazy putují z Panschamu prostřednictvím oblastních a městských správ k místním lidem. Vyjednávání není vždy možné.“³²²

Po ekonomické stránce se v oblasti kontrolované UWSP/UWSA prosadily dva protichůdné trendy. Městské oblasti prodělaly rychlou modernizaci, zejména díky přílivu lidí a investic z Číny. Místní podnikatelé dokázali navázat obchodní kontakty i s řadou měst ve vnitřní Barmě. V obou směrech proto putovalo legální i ilegální zboží. Významným zdrojem příjmů ve městech jako Müang La se stal i gambling, který sem lákal hráče z Číny a Thajska.

Naproti tomu venkov čelil vážným ekonomickým problémům. I přes dílčí pomoc centrální vlády a zahraničních organizací, ve venkovských oblastech nadále chyběla základní infrastruktura, více než 80 % populace nemělo přístup ke zdravotnickým službám, existoval zde nedostatek školských zařízení (místy přetrvával až 100% analfabetismus).³²³

Ekonomika rolnických domácností byla v minulých letech z velké části nastavena na finanční příjmy pocházející z produkce opia. Když vedení

UWSP pod tlakem mezinárodní komunity, čínské vlády a vlády v Rangúnu přislíbilo zlikvidovat produkci opia do roku 2005, přineslo to vesničanům značné problémy. Amáda začala ničit maková pole, přitom však nebyl vytvořen uspokojivě efektivní substituční program, který by rolníkům ztrátu příjmů z prodeje opia pomohl překonat. I když byly waoské oblasti roku 2005 označeny za „území bez drog“, ilegální obchod zde pokračoval a pokračuje i nadále. Produkci opiátů zčásti nahradila výroba *já-bá* – drogy na bázi metamfetaminů.

UWSP/ UWSA disponovala armádou 30 000 vojáků a příslušníků milici vyzbrojených moderními zbraněmi, jako jsou těžké 12.7 a 14.5 mm kulometry, 120 mm minomety, protiletadlová děla a rakety země-vzduch (sovětské (SAM-7) a čínské (HN-5Ns). Rovněž mohla počítat s pomocí další frakce v bývalé KS Barmy, Armády národně demokratické aliance (NDAA), jež měla hlavní základnu v Müang La a měla ve zbraní více jak 3000 šanských a akhaských bojovníků.³²⁴ Média v minulých letech s oblibou označovala UWSA za „největší ozbrojenou milici obchodující s drogami na světě“.³²⁵

Vedle některých předáků UWSA se do obchodu s drogami zapojili i bývalí příslušníci čínské Kuomintangu a čínské překupnické sítě operující v Barmě, Číně, Hongkongu, na Tchaj-wanu aj. Je zřejmé, že UWSP neměla dostatek prostředků a pravděpodobně ani přílišný zájem o skutečnou likvidaci drogového problému.

Vedení UWSP bylo víceméně spokojené s existujícím uspořádáním. Současně však, jako jedna z mála etnických organizací, mělo i dlouhodobé strategické cíle. Své dokumenty podepisovalo jako „Vláda Waoského státu“. V minulosti se opakovaně snažilo přimět centrální vládu, aby udělila waoským územím statut „státu“ (či vyšší formy autonomie nežli je „zvláštní území“), a snažilo se vymanit z administrativní struktury Šanského státu, kterému podléhalo.

Oblast Koukanu

Koukan byl původně stát, který vznikl v 18. století na severu dnešního Šanského státu, při hranici s Čínou. Většinu jeho obyvatel tvořili etničtí Čiňané. Vládcí Koukanu spolupracovali s Brity. Ti jim za pomoc v době druhé světové války udělili roku 1947 nezávislý statut a titul *sao pha*. Roku 1959 tradiční vládce v Koukanu nahradili barmští úředníci. Od šedesátých let oblast Koukanu ovládaly povstalecké oddíly KS Barmy. Po rozpadu komunistic-

kého hnutí v roce 1989 a uzavření dohod s vládou se Koukan stal Zvláštní oblastí 1, Šanský stát.³²⁶

Strana/armáda myanmarské národně demokratické aliance (MNDAP/MNDAA) získala na základě dohod o příměří území v Koukanu s 100 000–200 000 obyvatel. Toto číslo zahrnuje Čínany, kteří v minulosti imigrovali do Koukanu z čínské provincie Jün-nanu a tvoří zde dnes 80 % populace, dále řadu menších etnik Šanů, Palaunů, Lahuů, Lisuů, Waů a Hmongů.³²⁷

Správu zvláštní oblasti řídil Úřad Koukanu, známý ve vládním tisku i jako Koukanská národní skupina, vedený Pcheng Ĺia-šengem.

Úřad disponoval armádou MNDAA o síle asi 2000 mužů. Politické a ekonomické elity napojené na MNDAA a Úřad Koukanu významně profitovaly z formálního a neformálního obchodu s Čínou. Nejvýznamnější město v Koukanu, Laukkain, se po uzavření příměří značně rozrostlo díky přílivu podnikatelů a pracovníků z Číny. Město si vybudovalo nový a relativně spolehlivý systém dodávek vody a elektřiny a rovněž dobré komunikace, několik škol a nemocnic. Úřad Koukanu poskytl čínským společnostem licence na vybudování a provoz velkých kasin a zábavních podniků, do nichž přijíždějí Číňané z druhé strany hranice (80 % zaměstnanců místních kasin tvořili pracovníci z Číny). Herny, karaoke bary, noční kluby a prostitutky se staly v Laukkainu prosperujícím průmyslem. Bohatší obyvatelé Koukanu začali posílat své děti do škol v Mandalaji a Rangúnu.

Klíčovým ve vztahu k mezinárodnímu společenství se stal problém nelegální produkce a obchodu s drogami. Představitelé MNDAP/MNDAA v dohodách o příměří přislíbili zlikvidovat pěstování opiového máku do roku 2003 (později dokonce do roku 2001). Po zavedení úplného zákazu pěstování opiového máku v roce 2003 a v souvislosti s probíhající eradikací poklesla produktivita venkovských hospodářství v Koukanu v průměru o 10 %. To se týkalo zejména peněžních příjmů, nutných k nákupu potravin, oděvů, léků a dalšího zboží. Již v roce 2003 v důsledku toho došlo v horalských vesnicích k nárůstu případů malárie, jež podle oficiálních údajů způsobila 279 úmrtí. Čínská vláda vyslala do oblasti mobilní lékařské týmy a materiální pomoc. Humanitární aktivity zde zahájil i Světový potravinový program OSN (UNWFP).

Substituční programy pěstování opiového máku nebyly dostatečně rozsáhlé, aby vzniklé ztráty nahradily. V Koukanu začalo postupně působit dvanáct rozvojových agentur (OSN a rovněž dalších mezinárodních a barmských rozvojových organizací), jež však dokázaly pokrýt pouze část existujících po-

třeb. Podle zprávy Japonské agentury mezinárodní spolupráce (JICA) z roku 2005 měli v důsledku toho rolníci v Koukanu problémy s nákupy potravin, hnojiv a osiv z Číny, museli omezovat náklady na vzdělání svých dětí, zdravotnictví a další rodinné výdaje. Pro velkou část obyvatel venkova představovala migrace za prací do měst či jiných regionů vážný problém – vzhledem k izolovanosti regionu na to neměli dostatek prostředků a postrádali rovněž často i základní vzdělání, jež by jim umožnilo zaměstnání získat.³²⁸

MNDAP/MNDAA v Koukanu se ve vztahu k centrální vládě snažila udržet a upevnit svůj status. *Tatmato* do této oblasti přesunula 12 praporů o síle přibližně 2400 mužů. To jí zde zajistilo určitý vliv, ovšem omezený „izolací, špatnou komunikací, jazykovou bariérou a nedostatkem finančních zdrojů“.³²⁹

Koexistence: rezignace, kompromis a přijetí

Koexistenční území zahrnula Čjinský stát, velkou část Kačjinského státu, paoská území v Šanském státě, část Karenského státu kontrolovanou Demokratickou karenskou buddhistickou organizací/armádou (DKBO/DKBA) a části Monského státu přinejmenším nominálně v rukou Strany nového Monského státu (NMSP).

Signifikanční je, že rezignace byla příznačná pro regiony s malými možnostmi ekonomického využití a malým bezpečnostním významem pro ústřední vládu, jako je Čjinský stát. Místní elity zde měly omezený vliv, armáda a vojenský režim zde naopak dominovaly.

V regionech, přes něž vedly důležité komunikace, byly strategicky významné, či zde existovaly bohaté přírodní zdroje, měli místní předáci a uskupení výraznější tendenci se bránit a prosazovat zde své parciální lokálně definované ekonomické, kulturní a politické zájmy. Nicméně výměnou za výhody poskytnuté státem se i tito předáci a uskupení přizpůsobili (Kačjinský stát) a v některých případech pragmaticky akceptovali úzkou spolupráci s centrální vládou (oblast Paoů).

Rezignace: Čjinský stát

Čjinský stát je jednou z nejdlehlších oblastí v Barmě při hranici s Indií. Jeho populace čítá zhruba půl milionu lidí. Čjinové se dělí do četných klanů. Jejich dominantní sociální systém je organizován na vesnické úrovni. V období britské koloniální vlády mnoho Čjinů konvertovalo ke křesťanství a sloužilo v britské armádě. V roce 1974 byla čjinská zvláštní oblast o roz-

loze 36 019 km² povýšena na stát, 1,5 milionu Čjinů však nadále žilo mimo toto území.³³⁰ Změna statutu neproběhla na základě dohod o příměří s povstalcí, ale byla iniciována z Rangúnu, na základě změn v ústavě. Čjinové zůstali ekonomicky napojeni na vnitřní Barmu.

Před rokem 1988 ústřední orgány nepřikládaly Čjinskému státu zvláštní hospodářský a politický význam. Během nepokojů však došlo k protestům i ve zdejších městech. Někteří z protivládních aktivistů poté uprchli do Indie, kde roku 1988 zformovali opoziční Čjinskou národní frontu (CNF). Ta se stala členem Národně demokratické fronty (NDF). V čjinských pohraničních oblastech propukly ozbrojené boje, které s různou intenzitou přetrvaly po dvě dekády. Vláda sem proto přesunula silné jednotky *tatmato*. Čjinské politické strany, které získaly pět míst v parlamentu při volbách v roce 1990, byly zakázány. Tři zvolení poslanci, Zahle Tchan, Lian Uk a Than Lian Pau, odešli do exilu.³³¹

Třebaže Indie zpočátku opoziční hnutí Čjinů podporovala, v polovině devadesátých let změnila názor a začala vojensky spolupracovat s barmskou vládou při jeho potlačování.

V Čjinském státě postupně vzrostl vliv ústřední vojenské vlády. Junta poskytla místním provládním předákům poměrně velký podíl na správě, ovšem pod svým dohledem. Počet praporů *tatmato* ve státě vzrostl v letech 1990–2007 z jednoho na deset, což představovalo přítomnost zhruba 5000 vládních vojáků. To kladlo značné nároky na místní ekonomiku a společnost.³³²

Znepokojivé informace o situaci v Čjinském státě přinesla detailní zpráva, kterou vypracovala americká organizace Lékaři za lidská práva (PHR). Ta vyškolila skupinu dobrovolníků, kteří v období od října 2009 do listopadu 2010 provedli řadu interview s obyvateli různých částí Čjinského státu, mapující situaci po nástupu vojenské junty k moci. Zpráva, první svého druhu z Barmy, uvedla, že Čjinové čelili pod vojenskou vládou „obzvláště brutálnímu zacházení“. Z 621 rodin, jež dobrovolníci PHR kontaktovali, 91,9 % oznámilo, že nejméně jeden jejich člen byl násilím přinucen k neplacené práci pro armádu a vládu jako nosič vojenských dodávek či dělník při výstavbě cest. Dělníci byli vojáky fyzicky týráni a docházelo i k vraždám. Šest rodin oznámilo, že jejich člen byl zabit vojáky, dalších 29 uvedlo, že jejich příbuzný zmizel beze stopy, 23 oznámilo, že jejich členové byli mučeni, 17 rodin oznámilo znásilnění a sexuální zneužívání žen vojáky. Téměř třetina obětí znásilnění a 20 % obětí mučení byla ve věku pod 15 let. 17 rodin uvedlo,

že jejich děti byly násilně zapsány do armády. Některým z dětských vojáků bylo méně než 11 let.

Celkem PHR zaregistrovalo v Čjinském státě 1768 případů vražd, násilí a vážného porušování lidských práv. Vládní složky, zejména vojáci (68,3 %), stály za 98,3 % těchto útoků.³³³

Organizace lidských práv rovněž upozorňovaly na rostoucí počet buddhistických mnichů, kteří za podpory vlády prováděli misijní činnost mezi čjinskými křesťany. Křesťanům nebyla udělována povolení ke stavbě nových kostelů a vojáci zlikvidovali ve vesnicích a při cestách velké křesťanské kříže. Některé zprávy hovořily o tom, že mniši nabízeli rodinám za konverzi k buddhismu peníze, osvobození od nucených prací pro vládu aj. Čjinská křesťanská diaspora se pokusila mobilizovat mezinárodní veřejné mínění, ale neuspěla.³³⁴

I když měl Čjinský stát bohaté lesní a nerostné zdroje, slabá dopravní infrastruktura omezovala jejich širší využití. Obyvatelstvo v Čjinském pohorí nebylo schopné vyprodukovat dostatek potravin na celý rok. Některé domácnosti musely potraviny doplňovat z jiných zdrojů po 4–8 měsíců v roce. Proto ekonomicky závisely na příjmech z migrace za prací do nížin a oblastí vnitřní Barmy. Čjinský stát postrádal dostatek finančních zdrojů a řada chudých rodin je zadlužena.³³⁵ Zpráva PHR uvedla, že 114 rodin z oblasti Kanpekleku na jihu Čjinského státu čelilo nedostatku potravin kvůli invazi kryš.³³⁶

Roku 2002 prohlásila SPDC a velení *tatmato* Čjinský stát „čajovým státem“ a začala zde nutit rolníky k pěstování čaje a jatrophy.³³⁷ Mnoho malých rolníků se zavedení nové plodiny bránilo, protože pěstování čaje je náročné na lidskou práci a je nutné nakupovat drahá hnojiva. Přesto bylo mnoho rodin přinuceno přestat pěstovat potraviny pro vlastní potřebu a osadit svá pole kefi čaje a jatrophou.

Státní „čajová“ politika rovněž narušila systém tradiční držby půdy. Armáda zkonfiskovala pozemky rolníků v okolí měst a začala na nich zakládat své vlastní plantáže. Zároveň začala prodávat koncese na pěstování čaje místním bohatým podnikatelům.

SPDC tvrdí, že od roku 1988 do roku 2006 zřídila v Čjinském státě okolo stovky škol. Problémem ovšem je, že tyto školy postrádaly učitele. Ti byli vládou špatně placeni a místní komunity nebyly schopné je z vlastních zdrojů dofinancovat.

Do Čjinského státu v minulých letech směřovala část mezinárodní rozvojové pomoci Barmě. Například nevládní sdružení Skupina pro výzkum a výměnu technologií (GRET) zde na vesnické úrovni zavedlo mikrokreditní systém; humanitární organizace *World Vision* zde realizovala prevenční programy proti šíření HIV/AIDS; další organizace zde zahájily programy zaměřené na zlepšení výživy a zdravotního systému. Celkově tyto programy nebyly příliš rozsáhlé.³³⁸

Všeobecně ve vztahu k možnostem politických a sociálních změn ve státě Čjinů v minulých letech panovala rezignace, podporovaná přítomností *tatmato*, buddhistické *sanghy*, aktivitami místních buněk Sdružení rozvoje a solidarity Svazu (USDA), vazbami současných čjinských administrativních elit na vládu aj. Stát se změnil v region, který byl ze strany centrální vlády a ekonomických struktur jednostranně vytěžován. Opoziční hnutí bylo slabé.

Zpráva organizace PHR odhadla, že aby unikli bojům, nuceným pracem a dalším formám porušování lidských práv, okolo 50 000 Čjinů uprchlo do Malajsie a 75 000 do Indie.³³⁹

Kompromis: Kačjinský stát

Složitý kompromisní soužití vzniklo mezi místními etnickými autoritami a centrální vládou v Kačjinském státě. Tento region má bohaté přírodní zásoby dřeva, nefritu, zlata a dalších minerálů. Jejich využívání však omezoval tři desítky let trvající ozbrojený konflikt. Stát, v němž žijí i menšinová etnika Šanů a Barmánců, byl založen po získání nezávislosti v roce 1948. Po zformování KIO v roce 1961 se stal jedním z hlavních regionů ozbrojeného konfliktu v Barmě. KIO a NDF udávají, že mezi roky 1961 a 1986 zde *tatmato* zavraždila na 30 000 kačjinských vesničanů.³⁴⁰ Na počátku devadesátých let bylo 130 000 Kačjinů (10 % populace) vnitřními uprchlíky.³⁴¹

Roku 1989 uzavřela příměří s vládou organizace Nová demokratická armáda-Kačjinů (NDA-K). Šlo o frakci rozštěpené KS Barmy. Na základě dohody získala do své správy území v Kačjinském a Šanském státě, Zvláštní oblast 1, severovýchodní Kačjinský stát při barsko-čínské hranici. Jejím hlavním centrem se stalo město Panwa.

Organizace kačjinské nezávislosti (KIO) a její ozbrojená složka Armáda kačjinské nezávislosti (KIA) uzavřely příměří s vládou v roce 1994 a získaly pod svoji kontrolu Zvláštní oblast 2, Kačjinský stát. KIA tehdy disponovala ozbrojenou silou 6000 mužů. KIO měla hlavní základnu v Laisinu a KIA

v Laza. Obě základny ležely na východ od hlavního města Kačjinského státu Myist'iny, tedy při čínské hranici. Zvláštní území KIO a NDKA-K byla oficiálně součástí Kačjinského státu a formálně podléhala jeho správě. Ve skutečnosti si na nich KIO a NDKA-K počínaly značně nezávisle.

Jak KIO, tak NDA-K kontrolovaly hraniční přechody; obě organizace měly na základě dohod zakázáno verbovat nové vojáky a vybírat poplatky – a obě tak nadále činily. Obě organizace rovněž ekonomicky silně závisely na příjmech z koncesí na těžbu dřeva; a obě vyslaly své zástupce do Ústavodárného shromáždění.

Zde však podobnosti končí. Zatímco NDKA-K fungovala spíše jako vojensko-politický syndikát, KIO se snažila vytvořit na svých územích jistou formu „státu ve státě“.³⁴² KIO ve své zvláštní oblasti kontrolovala dvě desítky distriktů a měla rovněž vliv v řadě vesnic na severu Šanského státu. KIO zavedla na svých územích specializované úřady typu ministerstev a rozmístila na nich jednotky KIA.

Zbylá území Kačjinského státu, jež nebyla vyčleněna pro KIO či NDA-K, zůstala pod správou SPDC a kontrolou *tatmato*. Tato území zahrnuje přibližně dvě třetiny Kačjinského státu.³⁴³ Neexistující uspořádání dalo ve státě značnou moc do rukou velení barské armády. *Tatmato* zde získala kontrolu nad velkou částí hospodářských aktivit, které zasahovaly i na zvláštní území.

Stoupenci KIO, jako nejstaršího a největšího nacionalistického uskupení ve státě, očekávali, že po dohodách o příměří, které zastavily válečný konflikt, bude následovat politické řešení kačjinského problému a vláda poskytne Kačjinům určitou politickou autonomii v rámci barského státu. To se však nestalo. Na zvláštních územích proto vznikla v mnoha ohledech nejasná mocenská situace. Velitelé *tatmato* a etnické organizace zde např. začali vyvíjet podobné aktivity při těžbě dřeva, resp. udělovat povolení k jeho těžbě a vývozu do Číny. Fakticky se tak stali konkurenty. Jinou variantou bylo, že velitelé *tatmato*, někdy za podíl na zisku, nad formálními i neformálními aktivitami místních etnických podnikatelů zavírali oči.³⁴⁴ Zahraniční společnosti, místní podnikatelé, KIO a NDA-K často platili odpovědným úředníkům ze správy SPDC a velitelům *tatmato* za to, že ignorovali jejich neformální a ilegální ekonomické aktivity.³⁴⁵ Organizace *Global Witness* informovala o tom, že „skupiny, které uzavřely příměří, mají dohody s *tatmato* o podílech na ziscích a jednotky *tatmato* jsou známy tím, že udělují koncese na těžbu dřeva“.³⁴⁶

Uzavření dohod o příměří přispělo k výraznému poklesu násilí a porušování lidských práv v Kačjinském státě. Současně však trvající nepřehledná situace, poznamenaná koexistencí různých mocenských struktur a častým křížením kompetencí – tedy správ SPDC, *tatmato* a správ KIO/NDA-K, v mnoha ohledech zpomalovala rozvoj místní ekonomiky a rovněž omezovala možnosti poskytování ekonomické a sociální pomoci rolníkům či kačjinským přesídlencům. Konzervoval se tak postkonfliktní stav.

Exportéři surovin a dovozci průmyslových výrobků museli nezřídka dopravovat své komodity přes území podléhající různé administrativě a lokálním autoritám, jimž všem odváděli poplatky.³⁴⁷ Překrývání kompetencí vedlo v letech po uzavření příměří ke sporům a násilí. Pozornost médií vyvolal případ z roku 2003, kdy vojáci *tatmato* zatkli šest čínských dělníků a zabavili čtyři kamiony dopravující náklad dřeva. Muže i náklad vydali až poté, co jim čínští bossové zaplatili výkupné.³⁴⁸

V některých oblastech Kačjinského státu, kde byl i přes úřední zákaz nadále pěstován opiový mák, byli rolníci navštěvováni představiteli všech tří správních autorit, tedy SPDC, *tatmato* a KIO/NDA-K, kteří je oficiálně nutili, aby produkci opia zastavili. Za malé poplatky je však nechávali být. Protože nebyla určena jediná autorita, která by byla za eradikaci opiového máku zodpovědná, jednotliví úředníci si pouze odebírali svůj „podíl“ a dále se o problém nezajímali.³⁴⁹

Hlavní rozvojové projekty ve státě se soustřeďovaly na dopravní infrastrukturu. Dvě třetiny vyčleněných finančních prostředků směřovaly do této oblasti. To na jedné straně otvíralo další možnosti k hospodářskému rozvoji regionu, na druhé straně umožňovalo *tatmato* snáze kontrolovat odlehlejší území.

Jak v městských, tak i ve venkovských oblastech se křesťanské církve snažily podporovat rozvoj školství v nejchudších komunitách. Na územích kontrolovaných SPDC byla však jejich činnost místní administrativou, sledující vládní strategii „barmanizace země“ (prosazování buddhistických tradic), omezována.

Nevládní organizace začaly působit v Kačjinském státě po roce 1993. Zaměřily se zde na menší rozvojové programy v oblasti zdravotnictví, vzdělávání a v hospodářském environmentálním a sociálním sektoru. Příznačné bylo, že jak zahraniční, tak barmští pracovníci nevládních organizací, kteří

chtěli pracovat v oblastech KIO, museli žádat o povolení SPDC, regionálního velitele *tatmato* a KIO.³⁵⁰

Humanitární situace ve státě byla vážná, zejména vzhledem k rozšířenému zneužívání drog a rychlému šíření HIV/AIDS mezi mladými lidmi.³⁵¹

Kačjinský stát se stal typickým příkladem „rodícího se politického komplexu“ charakterizovaného neustálým setkáváním různých mocenských, administrativních a ekonomických struktur. To vedlo na jedné straně k soupeření těchto struktur, na druhé straně ke kompromisnímu jednání mezi různými státními a nestátními administrativami a aktéry, nevládními organizacemi, komerčními a náboženskými uskupeními.³⁵²

V řadách KIO během let narůstala nespokojenost s existující situací v Kačjinském státě. *Tatmato* měla jednotky po celém státě – dokonce i na územích dříve kontrolovaných KIO. Pronikaly sem společnosti z vnitřní Barmy a ze zahraničí (zejména z Číny), které bezostyšně drancovaly místní přírodní zdroje. Byly zničeny místní lesy, v mnoha oblastech byly vytěženy zlato, nefrit a drahé kameny, které daly státu Kačjinů přídomek „Země nefritu“. Deforestace a devastace krajiny začaly způsobovat záplavy a jiné přírodní pohromy.³⁵³ Někteří předáci KIO a KIA se proto chtěli vrátit ke statutu před rokem 1994, tedy před uzavřením příměří. Rozpory vedly v letech 1994–2004 ke třem převratům v řadách KIO.³⁵⁴

Vztahy mezi KIO/KIA a vládními orgány se dále vyostřily v letech 2007 a 2008 v souvislosti s vládními represemi v době „Šafránové revoluce“ a rovněž s postojí KIO, která odmítla dementovat prohlášení Aun Schan Su Ťij z 8. 11. 2007. Su Ťij v tomto prohlášení informovala, že byla kontaktována představiteli etnických skupin, aby je zastupovala při jednáních s juntou. *Tatmato* zorganizovala přepady několika center KIO a zvýšila počet svých vojáků v okolí Laza.³⁵⁵ KIO rovněž nedokázala prosadit žádný ze svých devatenácti návrhů na úpravu návrhu nové ústavy, což u jejího vedení vyvolalo značnou nevoli vůči centrální vládě.³⁵⁶

Pragmatické přijetí: Paoská národní organizace

Na jihozápadě Šanského státu dnes žije přibližně 500 000 příslušníků etnické skupiny Pao (Pa-O). Dalších 100 000 jich obývá venkovské oblasti Karenského a Monského státu. Paové jsou převážně buddhisté a v minulosti žili roztroušeně mezi Šany, Dhanuy a dalšími etnickými skupinami. Po zís-

kání nezávislosti Barmy v roce 1948 paoské ozbrojené oddíly *Pa-O Lam Bhu* (volně přeloženo „Paoského svazu“) zahájily boj proti dominanci šanských knížat a později i proti ústřední vládě v Rangúnu. V roce 1966 vyhlásila ozbrojený boj vládě Paoská národně osvobozená organizace (PNLO) a roku 1968 Organizace osvobození národností Šanského státu (SSNLO). Podobně jako řada dalších povstaleckých organizací, i paoské hnutí prodělalo ideologické rozštěpení. Roku 1968 se od SSNLO odtrhla levicová frakce Lidová osvobozená organizace národností Šanského státu (SSNPLO), kterou vedl Tha Kalei, a v roce 1974 se spojila s oddíly KS Barmy. Tato frakce byla známá jako „Rudí Paové“. Jiná paoská povstalecká skupina vedená Kchun Ye Naunem se spojila se SSNLO v roce 1975 a společně vytvořily novou organizaci, od roku 1976 nazývanou Paoská národní organizace/armáda (PNO/PNA).³⁵⁷ PNO řídil bývalý buddhistický mnich Aun Kchan Tchi. PNO a SSNPLO proti sobě bojovaly. PNO uzavřela příměří s vládou v roce 1991 a SSNPLO v roce 1994.³⁵⁸

Na rozdíl od předcházejících dvou koexistenčních typů (rezignace a kompromisu) popsanych ve státech Čjinů a Kačjinů, PNO zvolila pragmatickou strategii vycházející z jejich reálných možností a aktuální situace na územích, na nichž operovala.

Na základě dohod o příměří získala určitou formu autonomie v šesti okresech Šanského státu – v Zvláštní oblasti 6, jižní Šanský stát. Hlavní základnu si zřídila v městě Ťauktaloumu. Nebyla však schopna sama zajistit správu těchto oblastí. Situaci pragmaticky řešila přijetím modelu koexistence s místními orgány SPDC. To znamenalo, že na svých územích oficiálně deklarovala svoji kontrolu, administrativní aparát těchto území byl však z velké části vybudován z Barmánců a propojen sítí vztahů s administrativou Šanského státu a centrální barmské vlády. Jeden z bývalých důstojníků ozbrojených oddílů PNO k tomu poznamenal: „Naši lidé jsou nevzdělaní. Jestliže by vládní úředníci opustili naše správní oblasti, nebyli bychom je schopni spravovat. Nevíme jak. Umíme jen bojovat. Náš problém je, jak udělat z revolucionářů správce.“

Důvodem přijetí administrativy SPDA byla i obava z nárůstu vlivu Šanů a šanských opozičních ozbrojených skupin na paoských územích. Paové s šanskými knížectvími v minulosti často válčili, zatímco s Barmánci měli podstatně přátelštější vztahy. V aktuální situaci tak volili cestu menšího zla.

PNO na svá území pozvala nevládní organizace, zahraniční a barmské podnikatele, turistické operátory a další odborníky. Začala klást značný důraz

na vzdělání Paoů a posílat studenty do škol v Taund'i, Mandalaji a Rangúnu. Zřídila školy ve většině vesnic a posílila i zdravotní sektor. Část vzdělávacích kurzů na paoských územích organizovala a sponzorovala provládní USDA.

Většina paoských vesnic se stala, na rozdíl od minulosti, díky nově přidělené půdě a odborné asistenci, soběstačná v produkci rýže a základních potravin. Rolníci rovněž začali pěstovat diverzifikované průmyslové plodiny. Významnou součástí jejich peněžních příjmů se stal *thanappchek*, tabákové listy určené k výrobě doutníků.

Hlavním ekonomickým aktérem ve vztazích mezi barmskou vládou a paoským vedením se stala *joint venture* Společnost Rubínového draka, řízená bývalým generálem PNA Nei Win Tchunem. Společnost se soustředovala na těžbu a obchod s drahými kameny a podnikatelské aktivity v oblasti stavebnictví, hotelového a turistického průmyslu a v zemědělství.³⁵⁹ PNO na základě dohod o příměří získala koncesi na těžbu drahokamů v Pchakanu v Kačjinském státě. (V Pchakanu byl v lednu 2001 nalezen dosud největší existující nefritový valoun na světě.³⁶⁰)

Na některých územích ve Zvláštní oblasti 6 však nadále panovala nestabilní situace. Například v roce 2005 se SSNPLO rozpadla na dvě válčící frakce. Vůdce SSNPLO Tha Kaleie odstranil z vedoucího postu jeho stranický rival Kchun Čjis Maun. Ten frakci SSNPLO se základnou v Nauntchao, kontrolující oblast Šišenu, přejmenoval na Organizaci jednoty paoských regionálních národností (PRNUO). PRNUO měla údajně méně než stovku bojovníků. Ti se záhy dostali do ozbrojeného střetu s jednotkami PNA. Do blízkosti konfliktní oblasti se přesunuly jednotky *tatmato*, aby „chránily Nauntchao před útoky sil loajálních sesazenému předákovi Tha Kaleiovi“, jež měly mít údajně 250 mužů.³⁶¹

Paoská „zvláštní oblast“ byla územím s určitým ekonomickým potenciálem, zejména v oblasti zemědělství a turistiky. Jeho fungování bylo založeno na koexistenci řady složek: SPDC, PNO/PNA, PRNUO, USDA, úřadů státních ministerstev, zahraničních poradců, společností obchodníků s drahými kameny a dalšími komoditami, dalších podnikatelských uskupení a nevládních organizací. Koexistence Paoů a Barmánců (v těsném sousedství Šanů) byla stabilizovaná. Otevřenou otázkou zůstávalo budoucí postavení rodící se paoské intelektuální a ekonomické elity, která začala projevovat zájem o to, získat na paoských územích význačnější postavení.

Okupace

V Barmě nalézáme dvě hlavní okupační strategie vlády: okupaci území vně ozbrojeného konfliktu (Arakanský stát) a okupaci území, na nichž nadále probíhal ozbrojený konflikt (např. Karenský stát, Kajaský stát, oblast Nagů).

Okupace etnických území mimo zóny ozbrojeného konfliktu:

Arakanský stát

Většinu ze tří milionů obyvatel v Arakanském/Rakhinském státě na západě Barmy tvoří etničtí Arakanci (Rakhinové). Jsou to převážně buddhisté a hovoří dialektem barmštiny. Vzhledem ke starší tradici arakanské státnosti existuje mezi Arakanci silné národní povědomí a dlouhodobě zde přetrvávají požadavky na autonomii. Od konce čtyřicátých let na území Arakanu operovaly různé povstalecké skupiny, ve většině případů nacionalistické či komunistické. Roku 1974 byl vytvořen zvláštní Arakanský stát. Koncem sedmdesátých let pak intenzivní operace *tatmato* zatlačily arakanské povstalecké síly přes barmskou hranici do Bangladéše. Zde se zformovalo několik arakanských opozičních uskupení, zejména Strana osvobození Arakanu (ALP), člen NDF, a Strana národní jednoty Arakanu (NUPA). V roce 1988 vznikla sloučením několika arakanských podzemních stran nacionalistická organizace Národní jednotná fronta Arakanu (NUFA). Původně ozbrojené povstalecké hnutí později z velké části přešlo na politickou platformu. Na domácí scéně se zformovala Arakanská liga za demokracii (ALD), která získala několik parlamentních míst ve volbách v roce 1990, následně však byla zakázána a řada jejích vůdců uvězněna.

Další významnou složku Arakanského státu tvoří vedle menších etnik, jako jsou Čjinové, Maraové aj., i muslimská komunita Rouhindžaů. Rouhindžaové obývají zejména severní území státu, situovaná blíže k hranici s Bangladéšem, odkud v minulosti migrovali do Barmy za prací a za obchodem. Odhady jejich počtu se pohybují mezi 700 000–1,5 milionu, nejčastěji okolo 800 000 osob.³⁶²

Zatímco etničtí Arakanci jsou buddhisté a hovoří dialektem barmštiny, Rouhindžaové jsou muslimové hovořící dialektem bengálštiny. I když Rouhindžaové představují kulturně a jazykově specifickou vnitřně integrovanou etnicko-náboženskou komunitu, žádná z barmských vlád jim neposkytla zvláštní status v rámci národností Barmy. Již v době britské koloniální vlády byli v cenzech muslimští obyvatelé Arakanu identifikováni jako dočasní

rezidenti bengálského původu a nikoli „domorodé“ etnikum. Situaci Rouhindžaů navíc vždy zatemňovala neustálá migrace islámského obyvatelstva přes indicko-bengálskou hranici. Ani po odchodu Britů Rouhindžaové nebyli zařazeni mezi 135 původních národností Barmy, i když předkové mnohých z nich se usadili na území dnešní Barmy před rokem 1826, jak to požaduje Občanský zákoník z roku 1982.³⁶³ To je zbavuje práva na barmské občanství. Doklady požadované na Rouhindžaech barmskými úřady k udělení občanství je v praxi téměř nemožné získat. Barmské úřady se dlouhodobě chovají k Rouhindžaům v severním Arakanu jako k ilegálním imigrantům³⁶⁴ a nezařadily je ani do posledního cenzu z roku 1983.³⁶⁵

Po získání nezávislosti Barmy se ozbrojené hnutí islámských mudžáhidů neúspěšně pokusilo odtrhnout pohraniční oblasti v Arakanu od Barmského svazu a přičlenit je k Východnímu Pákistánu. Muslimské povstání, vedené Národní organizací arakanských Rouhindžaů (ARNO), poté nadále pokračovalo s nízkou intenzitou. Po roce 2002 bylo do značné míry paralyzováno ofenzivami *tatmato* a rovněž vnitřním frakcionářstvím. Proislámská Národní demokratická strana lidských práv (NDPHR) získala v roce 1990 čtyři místa v parlamentu.³⁶⁶

Hlavní obětí konfliktu v Arakanu se stalo civilní obyvatelstvo. Roku 1978 uprchlo do sousedního Bangladéše na 200 000 arakanských muslimů. Důvodem byl „cenzus“, jenž vedly místní barmské úřady značně násilnými prostředky, včetně týrání a vražd islámských aktivistů.³⁶⁷ Většinu uprchlíků barmská vláda nakonec pod mezinárodním tlakem umožnila návrat.³⁶⁸

V letech 1991–1992 následovala další 250tisícová vlna uprchlíků do Bangladéše (emigrovala tedy polovina islámské populace Arakanu), podnícená stupňováním protiislámských represí ze strany provládních složek a *tatmato*. Na základě jednání, iniciovaných Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) mezi vládami Barmy a Bangladéše, byl v roce 1996 zahájen repatriační proces. V roce 2002 se do Barmy vrátilo na 90 % rouhindžaoských uprchlíků. Tito navrátilci, kteří tvoří třetinu obyvatel severního Arakanu, se dodnes potýkají s vážnými ekonomickými a sociálními problémy spojenými s reintegrací.³⁶⁹

Navrátilci, stejně jako muslimové, kteří nikdy neopustili Arakan, žili v minulých letech pod silným tlakem ze strany vládních orgánů. Ty zavedly řadu opatření na kontrolu porodnosti a omezení nárůstu populace Rouhindžaů. Na rozdíl od ostatních obyvatel Barmy, Rouhindžaové museli žádat o povolení

ke sňatku, jež bylo možné získat mnohdy jen za vysoké úplatky a někdy jeho udělení trvalo i několik let. Polygamie, běžná v islámských komunitách, byla zakázána a vdovy musely čekat tři roky, než jim bylo povoleno se znovu vdát. Rouhindžaové platili vysoké poplatky za registraci nově narozených dětí, museli žádat o povolení ke stavbě nových domů či pouze jejich přestavbě, k cestování mimo okruh svých vesnic a měst. Protože získat povolení k cestě do hlavního města Arakanu Sistwei a do Rangúnu bylo obtížné, tito lidé měli omezený přístup ke vzdělání, podnikání a zdravotnímu zabezpečení. Každá rodina byla povinna vést „rodinný seznam“ u místního zástupce SPDC. Seznamy byly ověřovány každých šest měsíců při návštěvách úředníků SPDC v domácnostech Rouhindžaů. Nepřítomné osoby byly vyškrtávány a přicházely o povolení k pobytu.³⁷⁰

Ceny potravin byly na místní poměry vysoké. Důvodem byla jednak restriktivní omezení pohybu a jednak monopolní systém, který ve státě zasahoval do řady odvětví výroby a obchodu.³⁷¹

V ekonomice Arakanu v minulých letech dominoval malý počet zámožných podnikatelů, napojených na Imigrační centrálu pohraničních oblastí (BIHQ) známou pod barským akronymem *Na Sa Ka*. Tato operační skupina kombinovala složky armády, imigrační úřady, celní službu, policii a zpravodajskou službu.³⁷² Její agentury každého roku vydávaly koncese na obchod se základními komoditami včetně rýže, drůbeže, ryb či výroby rybářských sítí. Podnikatelské elity a *Na Sa Ka* tak v severním Arakanu vytvořily prakticky všemocnou hospodářsko-administrativní oligarchii.

Podle odhadů pracovníků rozvojové pomoci téměř dvě třetiny populace v severním Arakanu neměly vlastní půdu a závisely na námezdní práci. Tu přitom bylo vzhledem k cestovním omezením obtížné získat. Na místních muslimech bylo požadováno více bezplatné „práce pro společnost“ (tedy nucených služeb jako nosiči, zedníci či dělníci při výstavbě a opravě komunikací), nežli tomu bylo v jiných částech země. Naproti tomu místní buddhisté bývali od těchto prací často osvobožováni. SPDC a *Na Sa Ka* povolovaly v Arakanu pouze omezenou vnější humanitární a rozvojovou pomoc. Proniklo sem jen málo mezinárodních organizací.

Znepokojivé byly rovněž informace o častých konfiskacích půdy a potravin prováděných vojáky. Vláda očekávala, že *tatmato* v Arakanu, stejně jako v jiných částech země, bude „soběstačná“. Tedy že si bude doplňovat příjmy z místních zdrojů. Vojáci dostávali pouze minimální žold a byli nu-

cení vytěžovat území, na nichž se pohybovali. To nezřídka vedlo k násilí a excesům.³⁷³

Veřejné mínění v severním Arakanu bylo na jedné straně zaměřeno proti centrální vládě, na druhé straně se však neztotožňovalo s opozičním hnutím z vnitřní Barmy, reprezentovaným Národní ligou pro demokracii (NLD). Jak zaznamenává Ch. Lewa, muslimové neočekávali, že „diskriminační politika by byla odstraněna po nástupu demokratické vlády k moci“. Buddhistické obyvatelstvo Arakanu, veřejné mínění v ostatní Barmě a rovněž prodemokratické hnutí nebyly podle Ch. Lewy připraveny na to, „uznat muslimskou populaci Arakanu za lid Barmy“.³⁷⁴ To vedlo k nárůstu napětí mezi buddhistickými a muslimskými obyvateli Arakanu.

Arakanský stát byl nejvíce ze všech menšinových států zasažen „Šafránovou revolucí“ v roce 2007. Revoluci zde podpořilo značné množství buddhistických mnichů i laické buddhistické obyvatelstvo. Vláda odpověděla na masové protesty rozsáhlou vlnou represí a zatýkání.³⁷⁵

Okupace etnických území v zónách ozbrojeného konfliktu:

Karenský a Kajaský stát

V devadesátých letech a v první dekádě 21. století nadále bojovala proti režimu v Barmě tři velká povstalecká uskupení a řada menších organizací. Aktivní byla zejména v Karenském státě, v Kajaském státě, v Šanském státě a v oblastech Nagů při hranici s Indií.

Kombinace dohod o příměří a úspěšné protipovstalecké operace *tatmato* k deteritorializaci konfliktu, kdy povstalci přestali pevně kontrolovat svá území. Vytrácel se tak prvek předcházejících povstaleckých „států ve státech“. Povstalecká uskupení byla zatlačována do nepřístupných oblastí. Zároveň se zvětšovala území nikoho, na nichž současně operovala jak vládní, tak opoziční ozbrojená uskupení. Tímto oboustranným tlakem bylo nejvíce postiženo civilní obyvatelstvo, od něhož obě strany vyžadovaly potraviny, služby a zpravodajské informace. Vládní jednotky na územích nikoho nadále praktikovaly strategii „čtyř řezů“. Docházelo zde proto k násilným přesunům obyvatel. Rovněž povstalci, vědomi si této strategie, často přesouvali civilní obyvatelstvo na svá vlivová území mimo dosah *tatmato*.

Organizace a frakce, které uzavřely příměří s vládou, napadaly své bývalé spolubojovníky a asistovaly *tatmato* při vojenských operacích. Měnící se aliance a autority na územích bojů ponechávaly civilní obyvatelstvo ještě

méně chráněné před násilím, než tomu bylo v obdobích před uzavřením dohod o příměří. Jeho situaci navíc zhoršoval omezený přístup k ekonomickým zdrojům a silné zaminování.

Karenské oblasti

Karenové jsou společně se Šany největší etnickou menšinou v Barmě a z pohledu vlády také menšinou nejvíce problematickou. V roce 1949 povstaly karenské jednotky v barské armádě. Povstání se rozšířilo na řadu karenských území a s větší či menší intenzitou přetrvalo až do roku 2012.³⁷⁶ V roce 1952 byl v rámci Barského svazu v pohraničních horských oblastech při hranici s Thajskem vytvořen Karenský stát, ovšem na jeho území dnes žije přibližně pouze čtvrtina veškeré karenské populace v Barmě.³⁷⁷

Největším a nejvýznamnějším povstaleckým uskupením se stal Karenský národní svaz (KNU), operující při thajské hranici ve státech Karenů, Kajaů a Monů.

Karenští povstalci byli v průběhu devadesátých let zatlačováni do defenzivy. V prosinci 1994 navíc došlo k rozdělení jejich sil. Od KNU, v jehož vedení sice dominují křesťané, ovšem hlavní kádr bojovníků tvoří buddhisté, se odštěpila frakce, která ustavila vlastní Demokratickou karenskou buddhistickou organizaci/armádu (*Democratic Karen Buddhist Organization/Army*; DKBO/DKBA), a rovněž několik menších uskupení.³⁷⁸ DKBO/DKBA záhy uzavřela příměří s vládou. To hnutí výrazně oslabilo. Již v lednu 1995 padla základna KNU v Manerpo a barská armáda začala na povstaleckých územích postupně získávat převahu. V roce 1997 *tatmato* zahájila mohutné operace proti zbytku území kontrolovaného KNU a obsadila řadu základen hnutí. Společné operace *tatmato* a DKBA zatlačily KNU k thajské hranici.³⁷⁹ I přes snahy prostředníků dosáhnout příměří mezi vůdci KNU a SPDC v průběhu devadesátých let, došlo k závažnějším jednáním až v letech 2003–2004. Jejich výsledkem byla předběžná dohoda o zastavení bojů. Když byl však koncem roku 2004 sesazen premiér Kchin Ňjun, jednání byla přerušena.³⁸⁰

Roku 2006 protipovstalecké operace *tatmato* na severu Karenského státu a na východě v oblasti Pegu přinutily 27 000 civilistů, většinou Karenů, uprchnout do džungle nebo přes hranici do Thajska.³⁸¹ V prosinci 2006 zemřel předák KNU (a její předseda v letech 1976–2000) Boul Mya.³⁸² Následné mocenské boje uvnitř KNU vedly k dalšímu rozštěpení. V lednu 2007 se

od KNU oddělila skupina zformovaná z příslušníků 7. brigády vojenského křídla KNU – Karenské národně osvobozené armády (KNLA).³⁸³

V Karenském státě bylo často obtížné identifikovatelné, zda je dané území pod kontrolou KNU, *tatmato* či DBKA. Místní obyvatelstvo nezdědka podléhalo trojí správě a muselo plnit trojí požadavky na výběr daní a poplatků, poskytování potravin či pracovní síly. Bylo rovněž jak vládními jednotkami, tak povstanci přesouváno z místa na místo, či byla omezována volnost jeho pohybu. Jak KNU, tak DKBA a SPDC na různých úrovních nutily mladé muže ke službě ve svých ozbrojených oddílech.

Řada území při hranicích Barmy s Thajskem nadále zůstala válečnou zónou. Humanitární pracovníci, kteří se snažili do těchto oblastí dopravovat přes hranici z Thajska zdravotní aj. pomoc, tak museli činit ilegálně. Vláda sice vyslala do Karenského státu silné vojenské jednotky, do rozvoje regionu však investovala pouze minimálně. Výjimku tvořilo udělování koncesí na těžbu přírodních surovin společností z Barmy, Thajska, Číny či Malajsie.³⁸⁴ Příznačné bylo, že zahraniční společnosti, zejména dřevařské, musely uzavírat dohody se všemi autoritami, na jejichž území suroviny těžily či je přes něj přepravovaly, ať se jednalo o SPDC, DKBA či KNU.

Zvláštní kapitolou se stal problém karenských uprchlíků v Thajsku a jinde. Jejich počet je obtížné určit. V oblasti thajského Mae Sotu jich žilo přibližně 50 000–100 000 a tvořili zde polovinu všech barských rezidentů. Některé zdroje udávají, že asi 50 000 jich žilo v Bangkoku. Většinou byli zaměstnáni v zemědělství, továrnách, obchodech a ve stavebnictví, kde vykonávají nejtěžší a nejhůře placené práce.³⁸⁵ Karenské diaspory vznikly i ve Spojených státech (12 500 uprchlíků), stovky karenských rodin byly přesídleny i do Malajsie (5000), Singapuru (1000), Austrálie, na Nový Zéland a do Evropy.³⁸⁶

Humanitární organizace působící v barsko-thajském pohraničí poskytovaly karenským uprchlíkům a obyvatelům na územích postižených konfliktem potraviny, přístřeší a zdravotní pomoc v ceně 30–40 milionů dolarů ročně.³⁸⁷ Ani to však nedostačovalo. Problematické navíc bylo i využití humanitární pomoci. I když se humanitární organizace snažily udržovat neutrální status, utečenecké tábory a přihraniční teritoria byly kontrolovány thajskými úřady a KNU. Humanitární pomoc a zisky z ekonomických aktivit, včetně příjmů z turistiky, nezdědka končily v jejich rukou.

Kajaský stát

Kajaský stát je nejmenší z barmských etnických států. Má přibližně 260 000 obyvatel. Více než 80 % jeho populace tvoří etničti Kajaové/Karenniové, hovořící různými karenskými dialekty. Dále zde žije 10–20 % Šanů, Barmánců, Karenů, Paoů aj.³⁸⁸

Většina Kajaů jsou křesťané. Na rozdíl od ostatních karenských skupin, Kajaové modelovali svůj sociální systém podle vzoru šanských tradičních knížectví a již v 19. století zformovali značně nezávislý protostátní útvar. Na základě dohody mezi Brity a barmským králem Mintounem byla západním Kajaům roku 1875 přiznána nezávislost v rámci tzv. Karenniského státu. To vytvořilo právní anomálii, jež s určitými redukcemi přežila až do postkoloniálního období. Na základě ústavy z roku 1947 bylo Kajaům, podobně jako Šanům, poskytnuto právo na odtržení od Barmského svazu a místní administrativa byla ponechána v rukou tradičních karenniských předáků. I přesto však již v roce 1948 propukly boje mezi Kajay a vládní armádou. Jejich bezprostředním důvodem se stalo zavraždění kajaského vůdce U Bi Tu Rea barmskou vojenskou policií.

Roku 1951 byl Karenniský stát přejmenován na Kajaský stát. Jeho hlavní město a centrální oblasti kontrolovala barmská vláda, zatímco zbytek byl v rukou povstalců. Povstalecké aktivity však značně oslabovaly vnitřní rozpory – zejména mezi Karenniskou národní pokrokovou stranou (KNPP), založenou v roce 1957, a levicovou Lidovou osvobozenou frontou karenniských národností (KNPLF), která se od KNPP odtrhla v roce 1978.³⁸⁹

V roce 1994 uzavřely dohody o příměří s vojenskou vládou v Kajaském státě KNPLF, Strana nové země Kajaů (KNLP), Organizace osvobození národností Šanského státu (SSNLO) a malá paravojenská organizace odtržená od KNLP, tzv. Kajaská národní stráž (KNG). Tyto skupiny v následujícím období bojovaly společně s *tatmato* proti KNPP. KNPLF krátce po uzavření příměří získala kontrolu nad hraničními přechody do Thajska, do té doby kontrolovanými KNPP, a zbavila tak toto opoziční karenniské uskupení hlavního zdroje příjmů – poplatků z přeshraničního obchodu.³⁹⁰

Ekonomická situace v Kajaském státě byla dlouhodobě špatná. Většinu nejlepších půdy ve státě vlastnila malá skupiny bohatých rodin. Řada kajaských domácností trpěla nedostatkem potravin a byla schopna se samozásobit z vlastních zemědělských zdrojů 3–10 měsíců v roce. Lesy, tradiční zdroj dodatečných potravin Karenniů, byly z velké části vykáčeny na základě kon-

cesí udělovaných dřevařským společenstvem místními vládními úřady, veliteli *tatmato* a také předáky opozičních ozbrojených organizací.

Počet jednotek *tatmato* začal narůstat počátkem šedesátých let minulého století, kdy byla poblíž Lweko, hlavního města Kajaského státu, vybudována s japonskou pomocí na vodopádech Lopita řeky Bhilu Čjaun velká vodní elektrárna. Toto zařízení dnes pokrývá 20 % spotřeby elektrické energie v Barmě. Další dvě elektrárny, jejichž výstavba byla zahájena v roce 2007, strategický význam oblasti dále zvýšily.³⁹¹ Elektrárny, budované s čínskou investiční pomocí, měly prodávat elektrickou energii Thajsku. Značný podíl ze zisku měla mít i barmská vláda.³⁹²

Protipovstalecké operace donutily mnoho vesničanů přestěhovat se do relokčních center kontrolovaných *tatmato*, či se dlouhodobě skrývat v džungli. Odhaduje se, že na území Kajaského státu bylo v roce 2005 na 90 000 vysídlenců. Více než 22 000 Kajů žilo v utečeneckých táborech v Thajsku.³⁹³ Jak udává zpráva Skupiny výzkumu karenniského rozvoje (KDRG) z roku 2006, „přemísťování civilistů v Kajaském státě je všeobecným jevem“.³⁹⁴ Barmská vláda kvůli konfliktu umožňovala humanitárním organizacím pouze omezený přístup do regionu.

Podobně jako v Karenském státě, i v Kajaském státě byl rodící se politický komplex vysoce militarizován. Dohody o příměří poskytly mnoha ozbrojeným uskupením příležitost legalizovat své doposud kriminální aktivity, či je dále rozšířit. Tato uskupení se napojila zahraniční finanční instituce a firmy, pro něž byla láková zejména účast v energetických projektech a možnosti vytěžování přírodních zdrojů ve státě.

Nagské oblasti

V pohraničních oblastech barmské oblasti Sakainu při hranici s indickými státy Manipúr a Nagaland dnes žije přibližně 100 000 Nagů. V sousední Indii jejich počet přesahuje 1 milion. Většina Nagů jsou křesťané.

Nagové se stali jediným etnickým povstaleckým uskupením v Barmě, které bojovalo proti režimům na obou stranách hranice – tedy proti barmské i indické vládě. Roku 1990 získala politická strana Nagů, Pokroková strana Nagského pohoří (NHPP), jedno místo v parlamentu. Následně byla vojenskou juntou zakázána.

V roce 1989 byla největší povstalecká organizace Nagů, Národní socialistická rada Nagalandu (NSCN), oslabena rozpadem na dvě frakce, z nichž

jedna byla aktivnější na indické straně hranice, zatímco druhá operovala více na barmském území, především v oblasti Sakainu. Na přelomu století obě frakce uzavřely dohody o příměří s indickou vládou. K občasným vojenským incidentům však nadále docházelo.

Během desítek let války bylo v Nagské oblasti zabito množství civilních obyvatel a mnoho jich ztratilo své domovy. Problém vnitřních uprchlíků zde byl stejně závažný jako v jiných oblastech státu, kde přetrvával ozbrojený konflikt.³⁹⁵ Oblast se prakticky uzavřela okolnímu světu a byla ekonomicky marginalizována.

To tedy byla reálná situace, na kterou museli reagovat tvůrci nové barmské ústavy a další politika barmské vlády.

Ústava z roku 2008

Koncept nové barmské ústavy vznikl již v roce 1989 na základě ústavy USA. S tímto demokratickým dokumentem má však verze z roku 2008 již málo společného. Prostřednictvím mnoha dílčích dodatků, úprav a výjimek byla totiž významně zkorigována. Dnes díky těmto úpravám představuje dlouhý a detailní dokument o 15 kapitolách, 457 člancích a pěti dodatcích.³⁹⁶ Mezi svými hlavními principy ústava potvrzuje zachování vedoucí úlohy armády ve státě, již vymezuje pevné místo ve vládě a v parlamentech, a cíl bránit „dezintegraci Barmy“, resp. oprávnění zasahovat proti nežádoucím emancipačním snahám etnických menšin či politickým aktivitám opozičních hnutí aj.

Ústava v základě zachovává předcházející státní strukturu. Barma byla přejmenována na Republiku Myanmarský svaz. Sedm existujících administrativních oblastí ústava designuje jako sedm oblastí (*tain deitha*) – Sakain, Taninthayi/Tenaserim, Mandalaj, Makwei, Pegu, Iravadi, Rangún; a sedm etnických států jako sedm států (*pyijne*) – Kačjinský, Kajaský, Karenský, Čjinský, Monský, Arakanský, Šanský. Oblasti a státy mají podle ústavy rovnoprávný status. Oblast hlavního města Neipyijto je vymezena jako zvláštní svazové teritorium (*pyijthaunsu nemyei mja*) podléhající přímé správě prezidenta.³⁹⁷

Na první pohled tak byly zrovnoprávněny oblasti vnitřní a vnější Barmy a dosaženo víceméně proporčního zastoupení etnik v centrálních orgánech. V praxi je však touto cestou kodifikována dominance a výlučný status ma-

joritního barmského etnika ve státě a zlikvidovány požadavky menšin na federalistické uspořádání Barmy.³⁹⁸

Ústava dále vymezuje pět samosprávních zón (*koujpain oupčjoup kchwinya deitha*) Nagů, Danuů³⁹⁹, Paoů, Palaunů a Koukan a jedno samosprávné území (*koujpain oupčjoup kchwinya tain*) pro Way.⁴⁰⁰ To znamená, že sedmnáct zvláštních oblastí, v podobě jak byly vytvořeny po podepsání dohod o příměří s povstaleckými organizacemi, přestalo existovat. Ustavení samosprávních teritorií bylo z části potvrzením existujícího statusu quo před schválením nové ústavy. Způsob fungování správ svazových teritorií není zcela vyjasněn a tvůrci ústavy zřejmě předpokládali, že se bude odvíjet od konkrétní situace na daných územích.

Žádná část území Myanmarského svazu nemá právo se odtrhnout.⁴⁰¹

Legislativní moc ve státě je sdílena svazovým parlamentem (*Pyijthaunsu hlutto*) a 14 oblastními a státními parlamenty (*hlutto*). *Pyijthaunsu hlutto* se skládá ze dvou komor: *Pyijthu hlutto* (Státní rada) je volený na základě územního principu a počtu obyvatel. Má 440 členů, z nichž je 330 volených zástupců a 110 zástupců armády, jmenovaných vrchním velitelem armády z aktivně sloužících důstojníků.⁴⁰²

Amjoutha hlutto (Národní rada) má 224 členů volených podle národnostního principu. 168 zástupců je volených po 12 zástupcích z každého státu a regionu. V tomto počtu je jeden zástupce z každé samosprávné zóny a samosprávního území; velitel armády do *Amjoutha hlutto* jmenuje 56 zástupců z aktivně sloužících důstojníků. Armáda si tak v obou komorách vyhradila právo na 25 % křesel. Armádní poslanci mají rovněž v obou komorách parlamentu výsadní právo sestavovat a vést bezpečnostní výbory.⁴⁰³

Oblastní a státní *hlutto* jsou formovány podle principu dvou zástupců na jeden volební obvod plus jeden zástupce na každou etnickou skupinu s více než 0,1 % obyvatel ve státě – to bez ohledu na skutečnost, zda již bylo pro tuto skupinu vytvořeno vlastní samosprávné teritorium či nikoliv. Počet poslaneckých křesel *hlutto* závisí na počtu volebních obvodů a počtu etnických zástupců. Největší *hlutto* se 143 poslaneckými křesly má Šanský stát, nejmenší jsou v Kajaském státě a Karenském státě, kde *hlutto* mají 20 a 22 poslaneckých křesel.⁴⁰⁴ V případě oblastních a státních parlamentů vrchní velitel armády jmenuje jednu třetinu poslanců z řad příslušníků armády.⁴⁰⁵ Vyšší podíl příslušníků armády reflektuje zejména tradiční nedůvěru centrální vlády vůči nestabilní situaci v okrajových etnických regionech.

Ústava deklaruje právo zástupců národních etnik participovat na správě oblastí, států a samosprávních území – to především v záležitostech svých etnik.⁴⁰⁶

Stát by měl minoritám:

- pomáhat při rozvoji jazyka, literatury, umění a kultury;
- pomáhat v rozvoji solidarity, přátelství, respektu a vzájemné pomoci mezi národními etniky;
- podporovat sociálně-ekonomický rozvoj, včetně vzdělání, zdraví, ekonomiky dopravy a komunikací atd., méně rozvinutých národních etnik.⁴⁰⁷

Články ústavy se přitom soustřeďují na národní etnika (resp. *tain yintha* – „původní národnosti“), a pomíjejí problém minorit, které nejsou jako národní etnika uznána, tedy Rouhindžau, Indů, Číňanů a Anglobarmánců.⁴⁰⁸

Armáda má v regionech, státech a na samosprávních teritoriích zajištěn značný vliv. Do sféry kompetencí velitele místních ozbrojených sil spadá zajištění obrany, bezpečnosti a pohraniční služby.⁴⁰⁹ V praxi tak armáda může nadále prosazovat svoji moc a kontrolovat ekonomické aj. aktivity v menšinových oblastech.

Problematické je rovněž ustanovení, podle něhož je možné, jestliže vznikne aktuální potřeba, vymezit území, která jsou důležitá ve vztahu k národní obraně, bezpečnosti, právu, ekonomice atd. Tato území mohou být vyčleněna jako svazová teritoria pod přímou správou prezidenta, tedy být vymaněna z administrativy dané oblasti či státu, a mohou na nich být uplatňována zvláštní nařízení a správa.⁴¹⁰ Vláda a armáda tak mohou v daných oblastech v případě potřeby efektivně zasahovat proti opozici.

Rozpočtový proces je vysoce centralizován. Fiskální aj. zisky z jednotlivých oblastí a států putují do centrálního rozpočtu, z něj pak vláda zpětně přiděluje prostředky na provoz států a regionů. Rozpočty sestavuje zvláštní finanční komise, jejímiž členy jsou prezident, dva viceprezidenti, vrchní státní zástupce, vrchní auditor, 14 prvních ministrů regionů a států, předseda hlavního města Neipyitjo a ministr financí. Výrazně je tak omezena samostatná rozpočtová politika jednotlivých oblastí a menšinových států. To zvyšuje jejich závislost na centru. Personál ve státní službě by měl být podle ústavy nestranný.⁴¹¹

Celkově lze ústavu z roku 2008 hodnotit jako efektivní nástroj v rukou současného vojensko-politického bloku k dalšímu udržení si moci v zemi.

Reakce na novou ústavu ze strany menšinových organizací

Novou barskou ústavu již v návrhu odsoudily Spojené státy a opoziční exilové skupiny jako nedemokratickou a jako nástroj k utužení moci vojenské junty.⁴¹² V samotné Barmě nebyla reakce tak jednoznačná. Návrh ústavy vyvolal před připravovaným referendem diskuse uvnitř opozičního hnutí a rovněž etnických organizací. Část z nich návrh ústavy odsoudila, část se přikláněla k názoru, že návrh znamená určitý posun směrem k demokracii. Tyto názorové rozdíly zasáhly jak NLD, tak další opoziční uskupení. Rovněž etnické organizace, které přistoupily na příměří, reagovaly na návrh ústavy rozdílně. Některé skupiny, zejména ty, kterým návrh zajišťoval vytvoření samosprávních teritorií, vyjadřovaly spokojenost, jiné, které v návrhu ústavy viděly dokument potenciálně ohrožující jejich autonomii, získanou na základě uzavřených dohod o příměří, hrozily, že budou blokovat plánované referendum. Organizace větších etnik, jako jsou Šanové a Kač-jinové, s vlastními státy v nové ústavě, ovšem bez samosprávních teritorií, jež dříve získaly na základě dohod o příměří, čelily dilematům, zda akceptovat nový stav, či přejít zpět na ozbrojený boj.⁴¹³ Jejich postoje se vyvíjely od konkrétní vojensko-politické situace na jejich územích. V této souvislosti vyvolával diskuse zejména článek 338 ústavy, který určoval, že „všechny ozbrojené síly Svazu budou podřízeny velení obranných služeb“. To v praxi znamenalo, že se etnické armády buď podřídí velení *tatmato*, nebo budou muset odevzdat zbraně.⁴¹⁴

Etnické ozbrojené organizace, které nepřistoupily na příměří a pokračovaly v povstání proti vládě, a rovněž exilové organizace novou ústavu kritizovaly. Představitelé KNU ji označili za „reakcionářský návrat země do období imperialismu“.⁴¹⁵ Všeobecnému referendu o nové ústavě v květnu 2008 etnické organizace většinou otevřeně nebránily, ale často na něm odmítly účast. Vzhledem k pravděpodobně zmanipulovaným výsledkům není jasné, v jaké to bylo míře. Transparentnější byl až vývoj po referendu, kdy státní orgány zahájily reformní proces. Do všeobecných voleb, plánovaných na konec roku 2010, musela být provedena likvidace starých správních celků a vytyčení nových celků, aby vláda mohla v těchto oblastech zřídit nové volební obvody. Vojenská vláda potřebovala od menšinových organizací v bývalých zvláštních oblastech znovu alespoň nominálně přebrat správu a přimět bývalé povstalecké organizace, aby se transformovaly v politické strany, ochotné zúčastnit se voleb. To vyvolalo napětí.

Proti ústavě a novým volbám se v únoru 2009 postavila např. Armáda Šanského státu-Jih (SSA-S).⁴¹⁶ Rovněž Strana sjednoceného waoského státu (UWSP), jež již dříve ve svých oficiálních dokumentech vystupovala jako „Vláda Waoského státu, Zvláštní autonomní oblast, Myanmarský svaz“, odmítla označit svůj region jako „Samosprávné území Šanského státu“, jak to vymezuje nová ústava, a nebyla ochotna přijmout menší míru autonomie. V březnu–dubnu 2009 došlo mezi waoskými vojáky a vládními vojáky k menším ozbrojeným srážkám souvisejícím s pronikáním *tatmato* do waoských oblastí.⁴¹⁷

Obdobně došlo v srpnu 2009 k vojenskému tažení *tatmato* do Koukanu, ovládanému Stranou/Armádou myanmarské národně demokratické aliance (MNDAP/MNDAA). Důvodem tažení bylo zřejmě využít vnitřních sporů v Koukanu k upevnění moci centrální vlády a rovněž vyslat signál ostatním uskupením, jež s vládou dříve uzavřela příměří, že jestliže se nepřipojí ke konstitučnímu procesu, vláda vůči nim zaujme tvrdý postoj. Tažení doprovázely ozbrojené boje. Obava z vojenských represí zdvihla vlnu 37 000 uprchlíků přes hranici do Číny.⁴¹⁸ Šéf Úřadu Koukanu a předák MNDAP Pcheng Ťia-šeng byl odstraněn a na jeho místo byl vojenskou juntou dosazen jeho bývalý zástupce a rival Pai Suo-čeng.⁴¹⁹

Další dvě silné organizace, jež s vládou uzavřely příměří, Organizace kačjinské nezávislosti (KIO) a rovněž Strana nového Monského státu (NMSP), která měla s vládou uzavřené příměří, oficiálně oznámily, že se nezúčastní voleb v roce 2010. NMSP prohlásila, že odmítá novou ústavu, prosazenou vojenskou juntou.⁴²⁰

S nejpropracovanější kritikou nové ústavy vystoupil v polovině července 2007 Ústřední výbor Organizace kačjinské nezávislosti (KIO). Výbor navrhoval, že nová ústava by měla vytvořit etnický stát, nikoli teritoriální stát. Z toho důvodu by sedm regionů vnitřní Barmy mělo vytvořit jeden etnický stát rovnoprávný se sedmi státy etnických menšin. KIO dále navrhovala, že státy a oblasti by měly mít větší legislativní a soudní a ekonomickou autonomii nežli navrhuje nová ústava. Tato autonomie by se měla odvíjet od specifických tradic různých etnických menšin, nikoli od centrálních zákonů Svazu. Členové vlád jednotlivých států by měli být voleni státními parlamenty, nikoli jmenováni svazovým prezidentem. V poněkud nedemokratickém duchu KIO navrhovala, aby členové *Amjoutha hlutto* byli voleni v každém

státě pouze z příslušníků etnika, podle něž je stát pojmenován. Ústavní výbor a SPDC na návrhy KIO nereagovaly.⁴²¹

KIO poté oficiálně oznámila, že bude volby bojkotovat, ovšem záhy přišla s jinou strategií. Společně s významným ozbrojeným uskupením, Novou demokratickou armádou-Kačjinů (NDA-K), a dalšími občanskými a náboženskými organizacemi v Kačjinském státě se dohodla na podpoře Pokrokové strany Kačjinského státu (KSPP), která by měla zastupovat zájmy Kačjinů v novém celostátním parlamentu. Strana byla oddělena od ozbrojených uskupení, ovšem jejím předsedou se stal vicepředseda KIO dr. Menem Toudža.⁴²²

Většina ozbrojených organizací odmítla transformaci na politické strany a účast ve volbách. Volbám však aktivně nebránily. Stejný postoj zaujal i poměrně vlivný Výbor etnických národností (ENC) sdružující různé etnické organizace ze sedmi menšinových barmských států. Výbor na své konferenci v srpnu 2008 doporučil, aby jeho členové volby bojkotovali, ovšem zároveň prohlásil, že je zcela na svobodném rozhodnutí jednotlivých organizací, jestliže naopak zformují své vlastní politické strany či budou strany vstupující do voleb podporovat.⁴²³

Další polarizaci sil přineslo vládní nařízení z března 2009. Podle tohoto nařízení, vydaného na základě zmiňovaného článku 338 ústavy o vytvoření jednotných ozbrojených sil Svazu, se měly ozbrojené organizace, jež dříve uzavřely s vládou příměří, transformovat v Pohraniční strážní síly (BGF), podřízené velení armády. Každou jednotku BGF mělo tvořit 326 mužů. Třicet z nich bylo vojáky *tatmato*. Velitel a jednotky BGF a jeho zástupce měli pocházet z řad bývalých povstalců, ovšem třetí velitel, pověřený „administrativou“, měl být armádní důstojník. Příslušníci jednotek BGF měli pobírat žold od armády.⁴²⁴

Transformace měla proběhnout do konce června, později byl termín prodloužen na říjen, prosinec 2009 a nakonec, bez přesného, určení na rok 2010.⁴²⁵ Nařízení se podřídlilo devět organizací, šest z největších menšinových uskupení – kačjinská Mírová skupina Lasang Ong Wa (LAWPG), Nová demokratická armáda-Kačjinů (NDA-K), Kačjinská armáda obrany (KDA), Lidová osvobozená fronta kareniských národností (KNPLF), Demokratická karenká buddhistická armáda (DKBA) a Karenká mírová fronta (KPF/a). Po tažení *tatmato* do Koukanu se stala součástí BGF i MNDAA. Šest ozbrojených organizací vstup do BGF odmítlo, z toho čtyři z největších

menšinových uskupení – Armáda kačjinské nezávislosti (KIA), šanská Armáda národně demokratické aliance (NDAA), Armáda Šanského státu-Sever (SSA-N) a Armáda nového Monského státu (NMSP). Tyto skupiny se ocitly před volbou – buď obnovit ozbrojený boj proti vládě, nebo složit zbraně a přetransformovat se v politické strany. Všechny si zvolily ozbrojený boj.⁴²⁶

Situaci dále vyostřily pokračující boje mezi barmskou armádou a ozbrojenými skupinami, které nepřistoupily na příměří.

Volby 2010

Roku 2010 byly na základě nové ústavy uskutečněny všeobecné volby. Volební komisi jmenovala vláda. Podle hodnocení Úřadu Fondu OSN pro Barmu (*Burma Fund UN Office*) tato komise po dobu volebního procesu „postrádala nezávislost, nestrannost a transparentnost“.⁴²⁷ V jejím čele stanul bývalý generálmajor vojenské junty, zástupce předsedy Nejvyššího soudu Thein Sou. Tento muž byl na seznamu předáků barmské vojenské junty, proti nimž Evropská unie zavedla sankce.⁴²⁸

Dne 8. března vydala vláda sérii volebních zákonů. Tyto zákony v zásadě odpovídaly staré legislativě, která fungovala během voleb v roce 1990, vyznačovaly se však podstatně restriktivnějšími opatřeními v oblasti registrace politických stran a kandidátů. Každá politická strana, která se chtěla zúčastnit voleb na národní úrovni, musela mít nejméně 1000 členů; na regionální úrovni pak 500 členů. Své kandidáty musela postavit nejméně ve třech volebních obvodech, jinak byla (podobně jako v roce 1990) deregistrována. Za registraci kandidátů a rovněž za publikování volebních materiálů musely politické strany zaplatit na barmské poměry poměrně vysoké částky (např. registrační poplatky za kandidáta činil 500 000 barmských kyatů (zhruba 500 dolarů)). Na rozdíl od voleb v roce 1990 se tato částka nevracela, když kandidát zvítězil.⁴²⁹ Pro malé politické strany anebo naopak pro větší strany, které chtěly bojovat na národní úrovni ve více obvodech, to představovalo značný finanční výdaj.

Podle volebního zákona se voleb nesměli zúčastnit jako voliči nebo kandidáti lidé, kteří si v dané době odpykávali trest vězení. Z volebního procesu tak bylo vyloučeno více jak 2200 politických vězňů. Znamenalo to významný problém pro nejsilnější opoziční stranu, Národní ligu pro demokracii (NLD), která v té době měla uvězněno 412 aktivistů, včetně své předsedkyně Aun

Schan Su Ťij. Věznění byli i veřejně známí předáci dalších opozičních a etnických politických stran, schopní získat hlasy voličů.

Například předseda Ligy pro demokracii šanských národností (SNLD), jež byla druhou nejsilnější politickou stranou ve volbách v roce 1990, Kchun Tun U, si v té době odpykával trest 93 let vězení.⁴³⁰ Voleb se nesměli zúčastnit ani buddhističtí mniši a členové náboženských řádů. To je ovšem součástí dlouhodobé barmské tradice. Již Aun Schan se k tomu vyjádřil: „Jestliže směšujeme náboženství a politiku, útočíme na samého ducha náboženství.“ Oddělení náboženství a politiky bylo začleněno již do barmské ústavy z roku 1947.⁴³¹ Volební zákon umožnil na základě tzv. „přidruženého občanství“ volit muslimským Rouhindžům, i když jim barmská vláda nadále upírá plné občanství. Obyvatelé čínského a indického původu, a rovněž příslušníci některých menšinových etnik v okrajových oblastech, byli z voleb vyloučeni. Nešlo o nijak malý počet lidí. Číňané a Indové tvoří přibližně 5 % barmské populace, v případě neregistrovaných příslušníků dalších minoritních etnik šlo přibližně o stejné množství.⁴³²

Pro etnické politické strany se stal problematický i oddíl 12 (a/iii) volebního zákona. Ten určoval, že politická strana, která má přímé či nepřímé vazby na ozbrojené etnické organizace, jež sice přistoupily na příměří, ovšem odmítly složit zbraně či vstoupit do řad BGF (a staly se tudíž podle nové ústavy nezákonné), bude z voleb vyškrtuta. Toto nařízení postihlo např. Pokrokovou stranu Kačjinského státu (KSPP), Pokrokovou stranu severního Šanského státu (NSSPP) a kačjinskou Spojenou demokratickou stranu (UDP).⁴³³

Nejsilnější opoziční politické uskupení NLD se nakonec rozhodlo volby jako nedemokratické bojkotovat a vyzvalo k tomu i další politické strany a voliče. To vedlo k jeho názorovému rozštěpení a vytvoření frakce NLD – Národně demokratické síly (NDFo), která se rozhodla voleb zúčastnit. Ze silných menšinových politických stran odmítla volby jako nedemokratické Národní organizace arakanských Rouhindžů (ARNO), zastupující zájmy arakanských muslimů. Někteří bývalí členové Strany nového Monského státu (NMSP) a Monské národně demokratické fronty (MNDF) společně s dalšími představiteli Monů vytvořili zvláštní společný výbor k volbám, ten se však nakonec rozhodl voleb nezúčastnit.⁴³⁴ Naproti tomu Liga pro demokracii šanských národností (SNLD) se transformovala v Demokratickou stranu šanských národností (SNDP) a voleb se zúčastnila. Z 37 politických stran, které se nakonec dokázaly úspěšně zaregistrovat, bylo 33 nových, jež se účastnily

voleb poprvé. Pouze čtyři strany se zúčastnily voleb v roce 1990. Šlo o Stranu národní jednoty (NUP), která byla před rokem 1988 úzce spojena se socialistickým vojenským režimem, ovšem v nových volbách vyjadřovala zájmy spíše barmských elit nežli vlády vojenské junty. Dále šlo o dvě etnické strany: Maraouskou/Khamiskou organizaci národní solidarity (MKNSO) a Lahuskou stranu národního rozvoje (LNDP); a rovněž o jednu regionální stranu – Stranu demokracie a jednoty Koukanu (KDUP).⁴³⁵

Vládní Sdružení rozvoje a solidarity Svazu (USDA), které mělo v roce 2010 již 24 milionů členů, se transformovalo na politickou stranu a v červnu 2010 se registrovalo k volbám jako Strana rozvoje a solidarity Svazu (USDP). Do nové strany byla převedena velká část členské základny a rovněž majetek USDA.⁴³⁶ Při verbování nových členů ve střední Barmě a v Arakanském státě jim USDP nabízela např. výhodné půjčky s nízkým úrokem.⁴³⁷

Předvolební soupeření proběhlo zcela pod taktovkou vojenské junty a USDP. Sdružení s podporou státních a armádních zdrojů bylo nakonec schopno nasadit do voleb přes 1100 kandidátů – téměř o 1000 více nežli nejsilnější opoziční strana NDFo.

Předvolební kampaň provázely nátlakové akce ze strany státních úřadů, policie a armády a další neregulérnosti. Opozice a etnické organizace se ve volební kampani projevovaly jen omezeně.⁴³⁸

V neděli 7. 11. 2010 proběhly dlouho očekávané všeobecné volby v Barmě, první po dvaceti letech. Volilo se celkem v 1171 obvodech (oproti 492 v roce 1990). Na základě ústavy z roku 2008 měl každý z oprávněných voličů vhodit do urny jeden lístek s volbou do *Pyijthu hlutto*, jeden lístek s volbou do *Amjoutha hlutto* a jeden lístek s volbou do regionálního či státního *hlutto*. Voliči náležející k etnickým skupinám, jež ve státech tvořily více než 0,1 % obyvatel, byli nadto oprávněni volit i svého vlastního zástupce. Protože v některých regionech se z bezpečnostních důvodů nevolilo, byl nakonec celkový počet křesel, o něž se kandidáti mohli ucházet, zredukován na 1154. Oprávněno volit bylo přibližně 29 milionů voličů.⁴³⁹

V centrálních oblastech země i na většině etnických teritorií měly volby poklidný průběh, pečlivě sledovaný policií a armádou. Volby nakonec neproběhly z organizačních, bezpečnostních aj. důvodů v částech Monského státu (4,08 % vesnic), Šanského státu (10,69 % vesnic), Kajaského státu (11,93 % vesnic), Kačjinského státu (16,6 % vesnic), Karenského státu

(47,25 % vesnic). Nezasažen byl pouze Čjinský stát.⁴⁴⁰ Zpráva *Alternative Asean Network* uvádí, že v menšinových oblastech nevolilo přibližně 1,5 milionu lidí.⁴⁴¹ Mezinárodní pozorovatelé nebyli k volbám přizváni, místní nezávislé organizace a pozorovatelé upozorňovali na řadu neregulérností, jež volební proces provázely – snahy o aktivizaci a ovlivňování voličů, uplácení, netransparentní sčítání hlasů atd.⁴⁴² Rovněž zástupci prodemokratických stran, stran etnických menšin a dokonce i USDP a NUP, nespokojení s výsledky voleb, se později snažili napadnout některé dílčí volební výsledky. Oficiálních stížností ústřední volební komisi však bylo málo. Důvodem byl zřejmě fakt, že existovala minimální šance, že stížnost bude řádně prošetřena, a rovněž skutečnost, že podání stížnosti bylo spojeno s poplatkem jednoho milionu barmských kyatů (přibližně 1000 amerických dolarů). Vítězná USDP neměla na výraznějších korekcích výsledků zájem a rovněž hlavní opoziční strany nechtěly jít tak daleko, aby popřely volební výsledky a ztratily možnost účasti v novém parlamentu.

Výsledky voleb byly oficiálně oznámeny 17. listopadu. Podle očekávání ve volbách zvítězila provládní USDP, která získala celkem 883 z 1154 parlamentních křesel, tedy 77 % všech hlasů. Na druhém místě se umístila NUP s 63 křesly (5,5 % hlasů). Odštěpenecká frakce NLD, NDFo, získala pouhých 16 křesel (1,4 % hlasů). V tomto ohledu se bojkot voleb ze strany NLD ukázal být taktickou chybou, jež umožnila USDP hladké vítězství. Ve volbách zvítězil i malý počet nezávislých kandidátů.⁴⁴³

Etnické strany ve volbách dopadly relativně dobře, zejména na úrovni voleb do parlamentů etnických států. Šanská SNDP získala 57 poslaneckých křesel (5 % hlasů) a Strana rozvoje národností Rakhinu (RNDP) získala 35 křesel (3 %); Všemonská strana regionální demokracie (AMRDP) obsadila, stejně jako NUP, 16 křesel (1,4 %). Menší počty poslaneckých křesel získalo dalších dvacet politických stran etnických menšin.⁴⁴⁴ USDP se výrazně profilovala i v etnických státech, kde si vybudovala početnou členskou základnu. Stala se nejsilnější stranou v šesti státních parlamentech s výjimkou Arakanského státu, kde zvítězila RNDP. Ve spolupráci s armádními poslanci tak získala ve všech sedmi státních parlamentech pohodlnou většinu (v Kajaském státě obsadily USDP a armáda všechna poslanecká křesla). Do čela šesti státních *hlutto* USDP prosadila své předsedy.⁴⁴⁵ Výjimkou se stal pouze neklidný Karenský stát, kde se předsedou stal velitel místních vojenských jednotek, brigádní generál Zo Min.⁴⁴⁶ Menšinové strany však ve státních parlamentech

získaly možnost zformovat poměrně silné politické bloky schopné iniciovat zvláštní parlamentní sezení či hlasování o důvěře na regionální úrovni.⁴⁴⁷

Mezinárodní reakce na volby byla rozporuplná a odvíjela se spíše od lokálních zájmů jednotlivých zemí nežli od reálného zhodnocení průběhu voleb. OSN, USA a řada západních zemí ve svých prohlášeních vyjádřily pochybnosti o regulérnosti voleb. Naproti tomu státy Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) na zasedání svých ministrů zahraničních věcí v Indonésii v lednu 2011 označily volby za „konstruktivní a transparentní“.⁴⁴⁸ Podobně pozitivně zhodnotily volby i Čína a Rusko, které mají v Barmě silné ekonomické a politické zájmy.⁴⁴⁹

Volby, označené za „pátý krok“ na barmské cestě k demokracii, tak představitelům vojenské junty zajistily i po přechodu na politickou platformu pevné postavení do budoucích let.

Nová vláda

První společné zasedání obou komor barmského parlamentu se uskutečnilo 31. 1. 2011 v 8.55 hod. Stejněho dne zasedly i státní a regionální parlamenty. Datum bylo pečlivě vybráno numerology.⁴⁵⁰ Tímto dnem formálně vstoupila v platnost i nová barmská ústava.

Hlavními řečníky na zasedání byli za *Pyijthu hlutto* Šwei Man, bývalý generál a třetí muž SPDC, a za *Amjoutha hlutto* Kchin Aun Myin, bývalý ministr kultury vlády SPDC. Vystoupili zde rovněž vybraní řečníci ze všech 14 států a regionů. Všichni byli členy vítězné USDP.

Na zasedání byla přijata řada dodatečných zákonů a regulí, upravujících chod parlamentů, procedurální otázky týkající se volby prezidenta a viceprezidentů aj. Úředně oznámeny byly i dva nové vojenské zákony (viz níže).

Dne 4. února vybralo kolegium, složené ze všech členů *Pyijthaunsu hlutto*, U Thein Seina jako prezidenta, Tin Aun Myin Ua jako prvního viceprezidenta a dr. Sai Mauk Khama jako druhého viceprezidenta. Podle ústavy se museli prezident a viceprezidenti oficiálně vzdát svých poslaneckých mandátů a politických funkcí. Jejich předcházející kariéra však byla příznačná: Thein Sein byl bývalým premiérem vlády SPDC, „mužem číslo 4“ v hierarchii bývalého velení armády (po generálech Than Šweiovi, Maun Eiovi a současném mluvčím *Pyijthu hlutto* Šwei Manovi) a bývalým předsedou

USDP, Tin Aun Myin U byl bývalým 1. tajemníkem SPDC (a jedním z jejích nejbohatších a údajně i nejkorumpovanějších členů),⁴⁵¹ Sai Mauk Kham, původem Šan, byl kandidátem USDP ve volbách. Překvapením bylo, že dva nejvýznamnější představitelé starého vojenského režimu – generálové Than Šwei a Maun Ei – na nejvyšší úřady nekandidovali a stáhli se z popředí politické scény i velení armády. Novým vrchním velitelem armády se stal v červnu 2010 generál Min Aun Hlain, předtím velitel jednotek *tatmato* bojujících na severu proti povstalcům.⁴⁵²

Byl vytvořen vládní kabinet složený z 30 ministrů (stejně jako doposud) s čtyřmi ministry zastávajícími dvě portfolia; směsice starých a nových tváří. Přibližně třetina ministrů přešla ze starého kabinetu, většinou na své bývalé posty. Ve vládě rovněž přibýlo technokratů, kdy se ministrem školství stal bývalý univerzitní rektor a ministrem zdravotnictví lékař, ministrem zahraničních věcí bývalý ambasador, ministrem turistiky podnikatel, ministrem průmyslu bývalý předseda obchodní komory.⁴⁵³

Dne 30. 3. 2011 vydala SPDC čtyři dekrety, zajišťující předání její moci nové vládě a orgánům na národní, regionální a oblastní úrovni a generál Than Šwei podepsal dekret o oficiálním rozpuštění SPDC. Ve svém projevu k parlamentu řekl, že SPDC vybudovala „pevné základy“ nového státu poté, co byla Strana barmského socialistického programu dezintegrována po masových protestech, že armáda v roce 1988 zamezila „zhoršování podmínek“ v řadě oblastí a znovu vybudovala stát. „Tatmato se svým silným duchem povinnosti a loajality zachránila několikrát zemi, když byla blízko kolapsu a ztrátě nezávislosti a suverenity. (...) Nyní nás lidé zvolili a dali nám mandát, abychom pokračovali v budování stabilního, mírového a rozvinutého státu...“⁴⁵⁴ Stejněho dne složil Thein Sein prezidentskou přísahu a nastoupil do úřadu. Přísahy složili i jeho viceprezidenti, členové svazové vlády a ministři. Vláda vojenské junty v Barmě tak oficiálně skončila.⁴⁵⁵

Současnost etnického problému v Barmě

Hlavní aktéři na barmské politické scéně

Po provedené politické transformaci je dnes na barmské politické scéně možné identifikovat tři hlavní uskupení – nadále dominantní vojenskopolitické uskupení reprezentované na politické platformě USDP a armádou, demokratickou opozici reprezentovanou zejména NLD a etnické hnutí reprezentované různými organizacemi etnických menšin. Je zřejmé, že budoucí politický vývoj v Barmě se bude odvíjet od vzájemného dialogu mezi těmito aktéry. Všichni se vyznačují specifickými postoji a přístupy k etnickému problému.

Transformované vojenskopolitické uskupení

V politické rovině došlo v prostředí transformovaného vojenského režimu k několika výrazným změnám. Především je to generační výměna. V posledních dvou dekadách si udržoval moc ve státě generál Than Šwei. Stál v čele čtyřicetileté vlády SPDC, a když byl v srpnu 2003 obnoven úřad hlavy státu (*nainngamto a'i ake*), zaujal i tento post. Během let okolo sebe vybudoval silnou a vlivnou klientskou síť a soustředil ve svých rukou veškerou soudní a výkonnou moc. V politickém dění v průběhu voleb a po volbách se však již výrazně neprofiloval.

Than Šwei (nar. 1933) se při svém odchodu snažil zajistit, aby na jeho místo nenastoupil další „silný muž“, který by ohrozil jeho budoucí pozici a rovněž pozice a ekonomické zájmy jeho rodiny a stoupenců. Obava ze silného nástupce byla i hlavním důvodem odstranění dalšího vlivného muže režimu SPDC – premiéra Kchin Ňjuna. Namísto hledání vhodného nástupce se Than Šwei zaměřil na rozdělení moci mezi různé instituce. Tvůrci nového ústavního systému se přitom snažili o to, aby ani jedno z těchto center nemohlo v budoucnu převzít absolutní moc. Právě to bylo pro Than Šweiovu odchodovou

strategii klíčové. Umožnilo mu to stáhnout se bezpečně do pozadí (dva jeho předchůdci skončili v domácím vězení), nadále odtud ovlivňovat politický vývoj v Barmě a stylizovat se do role „otce“ nového barmského státu.

Jeho role v novém mocenském uspořádání stále vyvolává diskuse. I když oficiální vládní představitelé opakovaně ubezpečují novináře a veřejnost, že generál se vzdal všech funkcí a odešel na odpočinek, tato tvrzení vzbuzují četné pochybnosti. Ty se odvíjejí od předcházejících zkušeností se způsobem Than Šweiovy vlády. Tento diktátor za osmnáct let, kdy stál v čele barmského státu, jen zřídka vystupoval s veřejnými projevy a rovněž na zasedáních vlády SPDC se vyjadřoval velmi úsporně. Od svých spolupracovníků vyžadoval, aby se na něj se svými problémy obraceli nikoli na veřejných jednáních, ale v soukromí. Svá nařízení vydával ve formě stručných „doporučení“, která již dále nezdůvodňoval.

Than Šwei je dnes v barmských politických kruzích přezdíván *schayad'i yazat*, „ředitel opery“. Tuto „operu“ řídí, přiděluje role, ale sám už není hercem. Nejbližší okruh jeho spolupracovníků tvoří dva tajemníci, jimž důvěřuje, a rovněž skupina starých členů SPDC a armády. Jeho osobní intervence, zejména u konzervativních odpůrců reformu, jsou všeobecně známé.⁴⁵⁶ Than Šwei v únoru 2011 oznámil, že osobně povede nově vytvořenou Nejvyšší státní radu. Jejími členy se dále stali bývalý druhý muž ve vládě SPDC generál Maun Ei, prezident Thein Sein, viceprezident Tin Aun Myin U, mluvčí parlamentu U Šwei Man a dva bývalí generálové vojenské junty. I když rada byla oficiálně ustavena jako poradní orgán, jde o vlivný nástroj zajišťující kontinuitu moci bývalých předáků vojenské junty v nových podmínkách.⁴⁵⁷

Na politickou scénu nastoupila nová pozměněná vládní garnitura v čele s Thein Seinem. Tito noví vůdci jsou otevřenější vůči změnám. Namísto autoritativního úřadu hlavy státu v současné době v Barmě vznikla čtyři hlavní mocenská centra: prezidentský úřad, parlamenty, USDP a armáda.

Prezidentský úřad: Podle nové ústavy má prezident Republiky Myanmar-ského svazu nejvyšší výkonnou moc jako hlava státu a vlády, jmenuje vládní kabinet a premiéry čtrnácti oblastí a států. Předsedá, ale nikoli nezbytně ovládá mocný Výbor národní obrany a bezpečnosti (NDSC). Oproti úřadu hlavy státu z éry SPDC jsou jeho pravomoci podstatně omezeny a přeneseny na půdu parlamentů a vrchního velení armády. Současný prezident Thein Sein stojí v čele reformního procesu v Barmě. Jeho ochotu k radikálním změnám však není možné vzhledem k jeho minulosti a politickým vazbám přeceňovat.

Rozhodně to není člověk, který by měl zájem jakkoliv ohrožovat postavení vojenskopolitických elit. V tomto ohledu má jeho reformní politika jasné mantinely.

Pro potřeby prezidenta byl sestaven devítičlenný sbor poradců. Podle informací získaných během výzkumu v listopadu 2011 se tento sbor schází jen nepravidelně a jeho členy jsou především staří vládní úředníci a příslušníci vládní garnitury, kteří, slovy jednoho z respondentů „umí jen poslouchat a jako poradci jsou nepoužitelní“.⁴⁵⁸ Thein Sein má určitě celkovou vizi reformního procesu, řada jeho rozhodnutí však vzniká *ad hoc* a odvíjí se od momentální situace. Podle některých informací potvrzených během interview v prosinci 2012 se stále více opírá o vzdělané experty z prostředí ministerstev.

V projevu v parlamentu Thein Sein vyjádřil přání snížit napětí mezi vládou a silami, „jež dosud neakceptovaly Ústavu“, včetně opozice a etnických ozbrojených organizací.⁴⁵⁹ Významně se angažuje v procesech jednání o příměří. Má i určitou vizi strategie urovnání etnického konfliktu (viz subkapitola *Ozbrojená opozice*).⁴⁶⁰ Zůstává otázkou, jak tuto strategii dokáže naplnit.

Parlamenty: V případě parlamentů není jejich skutečný vliv na záležitosti barmského státu ještě zcela jasný. Parlamenty přijímají nové zákony, volí prezidenta a viceprezidenty, mohou potenciálně blokovat jmenování kandidátů, mohou provádět *impeachment* zaměstnanců veřejných úřadů, diskutovat a schvalovat státní rozpočet apod.⁴⁶¹ Přitom ale není určeno, jak pravidelně se parlamenty budou v budoucnu scházet. Vůdčí osobností na parlamentní scéně je U Šwei Man, mluvčí *Pyijthu hlutto* a v případě společných zasedání i obou komor parlamentu. Šwei Man je považován za reformátora, ovšem i on je bývalým členem vládní garnitury SPDC. Jeho záměrem je vytvořit z doposud slabě profilovaného parlamentu mocenskou alternativu prezidentského úřadu Thein Seina. Na závěrečném zasedání *Pyijthu hlutto* 24. 11. 2011 se vyjádřil, že „základem ústavy je vykonávat legislativní, výkonnou a soudní moc tak odděleně, jak je to jen možné, protože jestli je moc soustředěna v jedné osobě nebo skupině lidí, země může skončit na cestě tyranie“. Proto je důležité mít silné *hlutto*.⁴⁶² To vyvolává napětí a soupeření mezi Thein Seinem a Šwei Manem. Namísto orgánu parlamentní demokracie se ovšem Šwei Man snaží, aby parlament fungoval spíše jako disciplinovaný mocenský blok, a omezuje na jeho půdě nepohodlnou diskusi a kritiku.⁴⁶³ Ještě na konci listopadu 2010 přijala SPDC zákon, který omezuje svobodu projevu poslanců v parlamentu. Zákon je široce koncipován a určuje, že projevy poslanců nesmějí ohrožovat

národní bezpečnost, jednotu státu a napadat ústavu. Určuje postihy za protesty na parlamentní půdě a nezákonný vstup do budovy parlamentu. V případě striktního uplatnění prakticky zamezuje kritice vládní strany a armády ze strany parlamentní opozice.⁴⁶⁴ Příznačné rovněž je, že otázky poslanců, které „by neměly být kladeny, které nejsou zákonné, či které mohou nějak narušovat národní jednotu“⁴⁶⁵, mohou být z rozhodnutí mluvčího parlamentu zodpovězeny písemně a nikoli veřejně projednávány v parlamentu.

Zkušenost parlamentní práce většiny poslanců je minimální a efektivita práce poslanců a poslaneckých klubů je na nízké úrovni. Zejména státní a oblastní parlamenty zůstávají ve značné míře nefunkční. Všeobecně příznačná pro práci poslanců je neujasněnost kompetencí, kdy se např. problémy lokálního charakteru často stávají předmětem interpelací poslanců svazového parlamentu, namísto aby byly řešeny na úrovni regionálních a státních *hlutto* či orgány místní správy. Státní parlament je podobnými interpelacemi zahlcen a na odpověď na interpelaci se čeká značně dlouho. Řešení závažnějších problémů pak zůstává stranou.⁴⁶⁶

Práce poslanců se pozvolna zlepšuje, ovšem řada problémů nadále přetrvává. Současné rozložení sil, kdy v parlamentech na národní a regionální úrovni dominují USDP a armáda, nedává mnoho optimismu do budoucnosti. Důkazem snadnosti, s níž vojenskopolitický blok prosazuje zákony, umožňující mu udržovat kontrolu nad opozicí, se stalo přijetí nového zákona o shromažďování v prosinci 2011. Zákon sice povoluje mírová shromáždění a protestní průvody, vyžaduje však, aby organizátoři protestů požádali o povolení místní policii pět dní před pořádáním akce a předložili jí ke schválení vedle cíle protestů a místa konání akce i takové detaily, jako např. znění použitých hesel a sloganů. Zákon ostře kritizovala nevládní organizace *Human Rights Watch* jako „nevyhovující mezinárodním standardům“.⁴⁶⁷

Pozitivní vývoj představuje např. prosazení dvou pozemkových zákonů (i když s určitými slabinami), jako legálního rámce v Barmě urgentně potřebné pozemkové reformy, či zvýšení mezd státních zaměstnanců (včetně vojáků) v roce 2012.⁴⁶⁸

V barské legislativě ovšem nadále přežívá množství nedemokratických, snadno zneužitelných zákonů z minulých dob. Situaci v této souvislosti dále zhoršuje i fakt, že Barma postrádá nezávislý, nestranný a efektivní soudní systém. Justice zde zůstává vysoce politizována a úzce propojená s vládou.

Radikální iniciativy a změny se z prostředí parlamentů zřejmě nedají očekávat. To se týká i práce zástupců etnických menšin. Na druhém zasedání svazového parlamentu (*Pyijthaunsu hlutto*) v srpnu 2011 poslanci zformovali zvláštní výbor, jehož úkolem je dosažení míru mezi ozbrojenými etnickými organizacemi a vládou. Do čela výboru byl vybrán U Thein Zo, bývalý brigádní generál SPDC a poslanec USDP za Kačjinský stát.⁴⁶⁹

Interview z listopadu–prosince 2012 potvrdila, že výbor do mírového procesu zatím významněji nezasáhl. Aktivita zástupců etnických politických stran na parlamentní půdě zůstávají z velké části roztržštěné.

USDP: Vládní politická strana kontroluje více než polovinu míst v obou komorách parlamentu. Proto nepotřebuje podporu vojenského bloku při prosazení legislativních změn vyžadujících prostou většinu (tedy většiny legislativních změn). Vybírá rovněž dva ze tří kandidátů na posty prezidenta a viceprezidenta. S podporou armády či části ostatních politických stran má moc odvolat prezidenta nebo další veřejné činitele. Je nejsilnější barskou politickou stranou i na regionální úrovni.⁴⁷⁰

Problémem USDP je její vedení. Po odchodu Thein Seina do prezidentského úřadu byl jmenován dočasným předsedou USDP Šwei Man. Zároveň zastával post místopředsedy.

Interview provedená v roce 2011 potvrdila, že Thein Sein a Šwei Man v té době měli na řízení strany omezený vliv a skutečná rozhodovací moc spočívala v rukou čtveřice konzervativců – generálního tajemníka strany U Tchaj Ua, 1. tajemníka U Aun Thaua, 2. tajemníka Thein Zoa a výkonného sekretáře U Maun Ua. Ti nadále vzhlíželi k Than Šweiiovi a udržovali úzké kontakty s konzervativními kruhy v armádě. Mezi konzervativním vedením USDP, Thein Seinem a Šwei Manem panovalo napětí.⁴⁷¹

Tento stav pouze mírně zkorigoval první sjezd USDP v únoru 2012, kdy byl Thein Sein opět zvolen předsedou strany s tím, že ho po dobu výkonu prezidentské funkce bude zastupovat Šwei Man. Ten společně s U Ei Myinem a Tchaj Uem zároveň zastává post jednoho ze tří místopředsedů. Generálním tajemníkem strany byl zvolen U Maun Maun Thein a druhým generálním tajemníkem U Thein Zo.⁴⁷²

Ei Myin a Maun Maun jsou více napojeni na parlamentní prostředí. Ei Myin je předseda poslaneckého Výboru pro rozvoj sportu, kultury vztahů s veřejností *Pyijthu hlutto* a U Maun Maun Thein je předseda Výboru pro rozvoj ekonomiky a obchodu *Pyijthu hlutto*. Ovšem opět jsou to lidé, zastávající

spíše konzervativní názory. Rovněž řada dalších vedoucích členů a poslanců USDP jsou bývalí nebo současní vojenští činitelé a odpůrci nových pořádků. Je zřejmé, že jestliže USDP nedokáže změnit svá současná konzervativní stanoviska, je možné očekávat pozvolný pokles jejího vlivu na barmské politické scéně. Diskutabilní je i její početná členská základna – část členů nepochybně působí v USDP pouze formálně a za změněných politických podmínek by mohla stranu opustit. V budoucnu zřejmě dále poroste tlak na vnitřní reformu strany.

Armáda: Počet příslušníků barmských ozbrojených sil není přesně znám. Vláda tvrdí, že jich 400 000, různé odhady se pohybují od 180 000 do 300 000.⁴⁷³ Shromážděné informace naznačují, že by se mělo jednat spíše o nižší čísla.

Barmská armáda, *tatmato*, je organizačně členěna na 500 pluků po přibližně 700 lidech. Z toho vycházejí i odhady celkového počtu vojáků. Faktem ovšem je, že řada pluků *tatmato*, zejména pluků dislokovaných v okrajových oblastech, má dnes podstav a počty jejich příslušníků bývají třetinové. Není neobvyklé, že si oblastní velitelé pluků při návštěvách zástupců vrchního velení „půjčují“ vojáky, aby tyto mezery zaplnili. Počet ozbrojených sil *tatmato* by tak mohl být i pouze něco přes 100 000 mužů, plus 100 000 příslušníků podpůrného personálu (či spíše méně).⁴⁷⁴

To na národní úrovni omezuje schopnost armády potlačit ozbrojená povstalecká hnutí. Na politické scéně má armáda pevně vymezené místo, kodifikované ústavou. Její předcházející legislativní moc byla poněkud oslabena (alespoň nominálně) ve prospěch USDP, ovšem vyhrazena poslanecká křesla v parlamentech armádě zajišťují, že v případě potřeby může zablokovat ústavní změny, jež by ohrožily její postavení. Armáda si udržuje značný vliv i v exekutivě, protože na základě ústavy má právo se podílet na volbě prezidenta a viceprezidentů. Vrchní velitel armády rovněž nominuje armádní důstojníky v činné službě na klíčové posty ministra obrany, vnitra a pohraničních záležitostí a má i právo zasahovat do výběru ostatních ministrů. Ústava dále zajišťuje, že armáda má právo řídit záležitosti ozbrojených sil nezávisle na státní administrativě. To zahrnuje i vlastní armádní justici, jejíž rozhodnutí podléhají konečnému odsouhlasení velitelem armády.⁴⁷⁵

Dne 4. 11. 2010, tedy těsně před volbami, schválila vláda SPDC zákon č. 27/2010 o odvozech do armády. Tento zákon nebyl zveřejněn a byl dán na

vědomí poslancům až na prvním zasedání obou komor nového parlamentu v lednu 2011. Doposud nebyl uveden v platnost. Na základě tohoto zákona může být každý muž ve věku od 18 do 45 let a žena ve věku od 18 do 35 let odvedeni do armády na dobu dvou let, v případě výjimečného stavu na dobu pěti let. Muži i ženy mají povinnost se registrovat, když dosáhnou věku 18 let. Ti, kdo neuposlechnou, mohou být potrestáni vězením na dobu tří let, pokutou, nebo obojím.⁴⁷⁶ Armáda tak dostala pod svou kontrolu značnou část barmského obyvatelstva a může kdykoli podle potřeby zvýšit své stavy. Umožňuje jí to rovněž kontrolovat příslušníky ozbrojených etnických uskupení, která přistoupila na dohody o příměří.

Nominálně je nejvyšším vojenským činitelem v Barmě prezident Thein Sein, který předsedá svazovému Výboru národní obrany a bezpečnosti; po něm následují viceprezidenti, rovněž členové výboru. Až teprve „mužem číslo 4“ je velitel armády a obranných služeb generál Min Aun Hlain a „mužem číslo 5“ jeho zástupce generálporučík Sou Win. Ve skutečnosti má ovšem rozhodující vliv ve výboru armáda, protože šest z jeho 11 členů jsou nejvyšší vojensští představitelé a armáda zde tak má zajištěnu hlasovací většinu. Respondenti vesměs udávají, že vliv Thein Seina a viceprezidentů na armádu omezený a ta tvoří víceméně autonomní blok řízený Min Aun Hlainem a Sou Winem. Tento blok se ve vztahu k prezidentovi a vládě chová značně nezávisle. Dokládají to události v Kačjinské státě, kdy armáda pokračuje v bojích s povstalci i přesto, že prezident opakovaně vydal příkaz k zastavení vojenských operací.⁴⁷⁷

Prezident Thein Sein si uvědomuje silné postavení armády, z níž vyšel a v níž má i řadu přátel, a své rozpory s velením armády nevyhrocuje.⁴⁷⁸

Ve vztahu k parlamentu je možné zaznamenat ze strany představitelů armády určitý přezíravý postoj. Tento postoj je v barmské politice hluboce zakořeněn a odvíjí se od historické role, jakou poslanci sehráli v poválečném vývoji. Armáda vždy pohlížela na poslance jako na zkorumpované a egoistické frakcionáře. Jmenovanými zástupci armády v parlamentech jsou nižší důstojníci v hodnostech majorů a kapitánů, v několika případech plukovníků. Vrchní velení armády se tak od parlamentů distancuje a zároveň jmenování nižších důstojníků umožňuje udržet soudržnost vojenského bloku a zajišťuje poslušnost armádních poslanců vůči jejich nadřízeným. Respondenti udávají, že armádní poslanci jsou dnes otevřenější k diskusi, i když jejich hlasování bývají jednotná.⁴⁷⁹

Zatímco ve městech se armáda „vrátila do kasáren“ a vzrostl zde vliv civilní správy, ve venkovských oblastech, zejména v oblastech zasažených etnickým konfliktem, zůstává armáda dominantní mocenskou silou. Nadále zde přetrvává silný vliv oblastních velitelů, kteří jsou na svých územích nezfikla prakticky neomezenými vládci. Příznačné je, že velení v určité oblasti znamená vstupenku do vyšších pater kariéry. Například z oblasti delty řeky Iravadi bývají později jmenováni ministři a jejich náměstci. Armáda si zejména na okrajových územích zasažených povstáním počíná se značnou brutalitou, jsou zde rozsáhle porušována lidská práva.

V ekonomické oblasti se transformovaný vojenskopolitický blok snaží vytvářet elitní vrstvu byzysmenů a těm poskytuje značné výhody. Příslušníci tohoto bloku dnes ovládají barmskou ekonomiku. Pět největších společností, které tvoří její pilíř, vlastní vesměs vysocí armádní důstojníci a osoby spojené s velením armády. Rozsáhlá a značně neprůhledná privatizace ekonomiky nabrala na tempu zejména před volbami 2010 a pokračuje nadále. Podle ekonomického magazínu *Business Weekly* měla na konci roku 2011 zasáhnout 90 % barmských státních podniků.⁴⁸⁰

Privatizace umožnila vojenským podnikatelům zajistit si přednostní vlastnická práva a kontrolu dříve státních firem. Osoby napojené na vojenské kruhy v Barmě vlastní přibližně 80 % podniků s více než 100 zaměstnanci. Kontrolují i příliv zahraničních investic. To jim dává rozhodující ekonomickou moc ve státě.⁴⁸¹

Rovněž všechny větší banky dnes patří příslušníkům elitních finančních vrstev, či na nich tito příslušníci mají podíl. Zahraniční investoři dnes v Barmě jen obtížně podnikají bez krytí domácími partnery. Důvodem je rozsáhlá korupce a byrokracie. Účast domácích partnerů vládě umožňuje efektivní kontrolu zahraničních investic.

V barmské ekonomice se dnes profiluje nová vrstva dravých podnikatelských prominentů, nazývaných mimo jiné *tajkun* (z anglického *tycoon*). Ti si ve svých aktivitách počínají často značně bezohledně. Významně se angažují i v exploataci menšinových oblastí.

I když mezi nimi dochází k neshodám, úřad prezidenta, armádní špičky, rozhodovací většina v parlamentu, hlavní politické uskupení USDP a ekonomické elity jsou v zemi úzce propojeny. Moc transformovaného vojenskopolitického bloku, který nahradil vládu vojenské junty v Barmě, je proto jen obtížně otřesitelná. Není pravděpodobné, že by se zájmy jeho hlavních

aktérů v dohledné době významně rozešly, do budoucna se to ovšem nedá vyloučit.

Demokratická opozice

Opoziční hnutí v Barmě bylo vždy silné, nikdy však jednotné. Ve spektru boje za vznik funkčního demokratického systému zde nalézáme vedle politických stran i četná neformální občanská hnutí a organizace, exilové organizace apod. Tato opoziční uskupení zatím nebyla schopna vytvořit společnou platformu. V následujícím textu je rozebrán stav vybraných uskupení, která se po volbách 2010 výrazněji profilovala na barmské politické scéně.

Nejsilnější opoziční politická strana Národní liga pro demokracii (NLD) je v současné době ve složité situaci. Potýká se se značnými problémy ve vedení, postrádá jasný program a transparentní přístupy. Aktivita NLD dlouhodobě omezují vleké vnitřní názorové rozpory, jak a do jaké míry komunikovat s vládou.⁴⁸²

NLD již roce 1997 a opět v roce 1999 vyloučila ze svých řad několik poslanců (zvolených v roce 1990), kteří se zasazovali o užší spolupráci s vojenskou juntou. Po událostech v září 2007 naopak mnoho mladých aktivistů NLD kritizovalo strategii „aktivního pacifismu“ Aun Schan Su Ťij a do budoucna požadovalo rozhodnější akci. Rovněž řada mladších členů hnutí se dnes staví proti „přestárlému“ vedení NLD. V říjnu 2008 více než 100 mladých předáků NLD rezignovalo kvůli tomu, že se nemohli účastnit rozhodování o záležitostech hnutí.⁴⁸³ V řadách NLD zůstali buď její staří členové, anebo naopak mladí aktivisté. Slabě zastoupená je střední generace.

Názorové rozpory se vyostřily okolo voleb v roce 2010 a vedly k vytvoření odštěpené frakce Národně demokratické síly (NDFo), která se neúspěšně zúčastnila voleb, zatímco NLD volby bojkotovala. Nadále probíhá diskuse, zda NLD měla do volebního procesu vstoupit a snažit se jej aktivně ovlivňovat, či zahájit bojkot. Výsledkem bojkotu totiž bylo, že NLD byla jako politická strana, neregistrovaná do voleb, na základě volebního zákona oficiálně rozpuštěna. I když *de facto* nadále zůstala hlavním opozičním uskupením v zemi, její operační prostor tak byl značně omezen.

Dne 13. 11. 2010, tedy krátce po volbách, úřady propustily z dlouholetého domácího vězení Aun Schan Su Ťij. K dalším aktivitám Su Ťij úřady zaujaly vyčkávací postoj a neomezovaly ji ve vyjadřování názorů. Jejich shromáždění se nadále účastní množství lidí. Su Ťij se snaží oživit NLD, konzultuje

s parlamentními opozičními uskupeními jejich strategie v novém parlamentu, snaží se o dialog s vládou a s organizacemi etnických menšin. Zrevidovala přitom své původní pacifistické postoje. V přednášce, kterou pronesla v rámci prestižního rozhlasového cyklu BBC „Reith Lectures“, v němž k daným tématům vystupují významné světové osobnosti, prohlásila: „Nezastávám nenávisť z morálních důvodů, ale z politických a praktických důvodů.“⁴⁸⁴

Dne 19. 8. 2011 se uskutečnilo první setkání Aun Schan Su Ťij s prezidentem Thein Seinem v Neipyijto, které vymezilo jejich další vzájemné vztahy. Podle zdrojů blízkých oběma stranám se diskutovalo o otázkách podpory Su Ťij při odstraňování zahraničních ekonomických sankcí a podpory barmského předsednictví v ASEAN v roce 2014 výměnou za větší prostor pro NLD na barmské politické scéně. Su Ťij se později vyjádřila, že Thein Sein chce dosáhnout „skutečných pozitivních změn“.⁴⁸⁵

Stalo se téměř rituálem, že se cizí státníci při návštěvě Barmy setkávají nejen s jeho nejvyšším vedením, ale požadují i setkání se Su Ťij. Současné barmské vedení si dobře uvědomuje, že se Su Ťij stala během let ikonou barmského boje za demokracii a její spolupráce by mohla významně přispět k legalizaci barmského režimu v očích světové veřejnosti. Vytvořilo proto post styčného důstojníka pro komunikaci se Su Ťij a v prosinci 2011 umožnilo registraci NLD k doplňujícím volbám do parlamentu. Fakticky ji tak znovu legalizovalo. Podle vyjádření jednoho z respondentů bylo v období před volbami známo, že „Su Ťij v těchto volbách zvítězí, i kdyby je prohrála“.⁴⁸⁶ Záměrem vlády je zřejmě vytvořit z postavy Su Ťij a NLD prominentní opozici, na jejímž příkladě by mohli demonstrovat „demokratičnost“ svého systému.

V doplňujících volbách bylo ve hře pouhých 45 ze 664 parlamentních míst. Představitelé NLD si proto sami dobře uvědomovali, že jejich vliv i v případě výrazného volebního vítězství bude značně omezený. Vítili ovšem příležitost opětovné legalizace své politické strany.⁴⁸⁷ Volby proběhly 1. 4. 2012 a NLD v nich získala 43 ze 44 poslaneckých míst, o něž se ucházela.⁴⁸⁸ Su Ťij se dnes snaží za nových podmínek oživit NLD, snaží se o dialog s dalšími parlamentními stranami a vládou. Rovněž se vyslovuje pro odstranění ekonomických sankcí vůči Barmě a vyzývá ke společnému budování nové Barmy. K radikálnějším aktivitám opozice se mnohdy staví rezervovaně. Vyslovuje se však i proti některým opatřením vlády. Na nové platformě očividně hledá svoji pozici.⁴⁸⁹ Není vyloučeno, že v budoucnu bude nucena řešit krizi integrity.

Rozhovory provedené v prosinci 2012 potvrdily, že přes pokračující obtíže probíhá uvnitř NLD pozitivní vývoj. Strana především překvapivě rychle rozšířila svoji členskou základnu. Po dvou dekádách represí ze strany centrální vlády a politických bojů byla značně zdecimovaná. Z dvoumilionového hnutí na počátku devadesátých let zůstalo v NLD podle odhadu jejího vedení z listopadu 2011 zhruba 30 000 členů. Vedení strany se v roce 2011 rozhodlo provést re-registraci svých členů. K tomuto účelu nechalo vytisknout 100 000 přihlášek. Sami představitelé NLD během interview v roce 2011 tvrdili, že je to značně optimistické číslo.⁴⁹⁰

Další vývoj ovšem vysoko předčil jejich očekávání. Po opětovné legalizaci strany v roce 2012 se do jejich řad vrátilo mnoho starých členů a vzrostl i zájem nových adeptů. Problémem do budoucna zůstává jasněji vymezený politický program a profesionalita jejich stranických kádřů. V NLD dnes dochází ke zvyšování počtu schopných (i když nezřídka nezkušených) členů, ovšem velká část vedoucích představitelů NLD jsou nadále šedesátníci a sedmdesátníci, často zasloužilí veteráni boje s vojenským režimem, obtížně se orientující v nových podmínkách.⁴⁹¹

Strana se potýká i s ekonomickými problémy. V této souvislosti vyvolalo pozornost přijímání sonzorských darů od *tajkunů* spojených s bývalou vojenskou juntou.⁴⁹²

Etnický problém Su Ťij chápe jako významný pro další vývoj demokratického hnutí. Dne 28. 6. 2011 zaslala otevřený dopis prezidentu Thein Seinovi, povstalecké Organizaci kačjinské nezávislosti (KIO), Karenskému národnímu svazu (KNU), Straně nového Monského státu (NMSP) a Armádě Šanského státu (SSA). V dopise nabídla pomoc při zahájení národního dialogu o řešení etnického konfliktu a zorganizování konference k etnické otázce.

„...Jsem připravena a zavazuji se učinit vše, co je v mých silách, k zastavení ozbrojeného konfliktu a nastolení míru ve Svazu,“ napsala k tomu Su Ťij.⁴⁹³

Předáci etnických organizací, jimž byl dopis adresován, se bez výjimky vyjádřili, že by angažování Su Ťij v mírových rozhovorech uvítali.⁴⁹⁴ Tisk nazval plánovanou konferenci „Druhým Pinloumem“ podle konference z roku 1947, jíž organizoval otec Su Ťij Aun Schan. Vláda na iniciativu Su Ťij nereagovala. Za současného stavu neměla přílišný zájem podobnou konferenci zorganizovat a trvala na udržování *statu quo* vyplývajícího z nové ústavy a voleb 2010.⁴⁹⁵

Rovněž v děkovném projevu u příležitosti udělení Nobelovy ceny míru v norském Oslu v červnu 2012, který mohla pronést až s 21letým zpožděním, Su Ťij prohlásila, že: „Barma je zemí mnoha etnických národností a víra v její budoucnost se může zakládat jenom na duchu jejich jednotnosti. (...) Moje strana, Národní liga pro demokracii, a já s ní stojíme připraveni sehrát úlohu v procesu národního usmíření.“⁴⁹⁶

Celkově však tato prohlášení zůstala spíše v deklarativní rovině a veřejné aktivity Su Ťij v oblasti řešení etnického problému byly doposud značně omezené. Su Ťij byla kritizována za svoji neochotu vyjadřovat se k násilí, jež propuklo v Arakanském a Kačjinském státě (bližší viz subkapitola *Ozbrojená opozice*).⁴⁹⁷

Su Ťij a vedení NLD si ovšem uvědomují strategický význam etnických států, a proto v nich dnes NLD zvyšuje počet svých středisek i objem aktivit.⁴⁹⁸ Problémem, opakovaně zmiňovaným během interview 2012, je častý nezájem představitelů NLD spolupracovat s etnickými stranami, tendence vystupovat v etnických státech dominantně a prosazovat zde parciální stranické zájmy. To má negativní vliv na vytváření širší opoziční platformy jak na svazové tak i regionální úrovni.

Další z významných opozičních uskupení z osmdesátých a devadesátých let, Generace 88, je v současné době rozdrobeno a z velké části paralyzováno. Na vedoucí místo v hnutí si činí nárok několik jeho předáků. Hnutí postrádá jasnější politický program a jako takové se zřejmě nebude schopné konstituovat jako politická strana. Ovšem bývalí studentští předáci hnutí jsou dnes ve věku okolo čtyřiceti let, obvykle zaujímají radikálnější postoje, jsou schopni rychle organizovat demonstrace a vyvolávat nepokoje. Část z nich se snaží o vstup do politiky. Pro vládu proto představují reálnou hrozbu. Na rozdíl od Su Ťij a její NLD, vláda nemá zájem studenty zahrnout do politického procesu a jejich aktivity se snaží omezovat.⁴⁹⁹

Nadále aktivní, i když v menší míře, zůstává Celobarmská studentská demokratická fronta (ABSDF). Jedná se o opoziční organizaci vytvořenou ze studentů po prodemokratických nepokojích v roce 1988. Hlásí se ke Generaci 88. Část jejich členů působí v zahraničí, část uprchla do pohraničních oblastí, kde zformovala ozbrojené oddíly. Má odbočky ve Spojených státech a Austrálii. Kombinuje politické aktivity s ozbrojeným bojem. V letech 2001–2010 byla na seznamu teroristických organizací USA. ABSDF podporuje KIA

v ozbrojeném boji s vládou. Dnes má více jak 600 příslušníků, z toho jich dvě stovky operují v Kačjinském státě.⁵⁰⁰

Za umírněnou opozicí je možné označit stoupence bývalé vojenské vlády svržené v roce 1988 (dnes z velké části sdružené ve Straně národní jednoty; NUP) a rovněž stoupence bývalého barského premiéra, generála Kchin Ťjuna. Tito lidé stojí názorově mezi vojenskopolitickým blokem a demokratickou opozicí a zatím se neúspěšně snaží vytvořit středovou názorovou alternativu. Jejich politické postoje nejsou vyhraněné, přesto mají určitý opoziční potenciál.

Exilová barská opozice je rozštěpená do četných skupin, často názorově značně odlišných. Mezi těmito skupinami nadále panují neshody v otázkách další strategie boje ve změněných podmínkách, úrovně dialogu s nově nastolenou barskou vládou, podpory či naopak blokování zahraniční pomoci Barmě aj.⁵⁰¹ V minulých letech se v zahraničí etablovala řada center a organizací, které se významně zasazovaly za lidská práva a demokracii v Barmě, podporovaly domácí opozici a upozorňovaly světovou veřejnost na barský problém. Jednalo se o *Alternative Asean Network on Burma*, *Karen Womens Organisation*, *Shan Women's Action Network*, *Assistance Association for Political Prisoners*, *Australia Campaign for Burma*, *Burma Campaign UK*, *Euro – Burma Office*, *Burma Center Prague*, *Forum for Democracy in Burma* a mnoho dalších. Barmští exulanti nezhádka stáli u jejich zrodu a významně se podíleli na jejich činnosti. V USA rovněž nadále existuje opoziční exilová Národní koaliční vláda Barského svazu (NCGUB), která má základnu v Marylandu v USA a v jejímž v čele stojí představitelé NLD působící v exilu. Tato vláda je vrcholným orgánem opoziční fronty Národní rada Barského svazu (NCUB). Problémem je, že po zahájení transformace má exilová opozice nadále pouze omezený přístup a vliv na aktuální barskou vnitropolitickou scénu. Vláda sice vyzvala k návratu domů barské exulanty, netýká se to však lidí, kteří v minulosti výrazněji vystupovali proti režimu. Vedoucí představitelé zahraniční opozice zůstávají často zapsáni na černých listinách a v případě návratu by jim hrozilo zatčení. V srpnu 2012 sice barská vláda oznámila, že ze seznamů „nežádoucích“ odstranila 2082 jmen, více jak 4000 lidí má však vstup do země nadále zamezen.⁵⁰²

Ve vztazích mezi zahraniční a vnitrobarskou opozicí je možné sledovat určitý despekt vyplývající z rozdílných postojů a chápání domácí situace.

Exilová opozice navíc ztrácí podporu ze strany vlád řady zemí a nevládních organizací, které dnes míří přímo do Barmy.

Zvláštní kapitolu opozičního hnutí tvoří buddhistické sdružení, *sangha*. Buddhističtí mniši v minulosti opakovaně vystoupili proti vládě a zahájili rovněž „Šafránovou revoluci“ v roce 2007. Tento protest byl celonárodní a zapojili se do něj i buddhističtí mniši v menšinových státech. Buddhistické sdružení se poté stalo objektem vládních represí. Jak však ukázaly následující události, *sangha* není v otázce boje proti vojenskému režimu ani zdaleka jednotná. Velká část jejích členů se postavila na stranu vlády, která aktivně podporuje šíření buddhismu v rámci svého nacionalistického programu.

Za současné situace se vláda obává i vzniku neformálních masových hnutí. V Barmě existuje dlouhodobá tradice občanských sdružení.⁵⁰³

Pracovníci zahraničních nevládních organizací, kteří dnes přicházejí do Barmy s projekty vytváření občanských organizací a občanské společnosti, s překvapením zjišťují, že zde již existují stovky takových sdružení, většinou neregistrovaných.⁵⁰⁴

Tato uskupení mají mnohdy velice silný opoziční potenciál. To se významně projevilo např. v souvislosti s plánovanou výstavbou přehrady Myis schoum na řece Iravadi v Kačjinském státě. Výstavbu financovali Číňané. Vybudování přehrady by znamenalo vážné ekologické škody a nucenou relokační 7000 lidí, kteří by tak ztratili své domovy, náboženská a kulturní místa. Iravadi je navíc považována za tepnu barmského národa. Na počátku protestního hnutí stála původně malá skupinka pěti lidí, kteří iniciovali první informační kampaně a akce proti výstavbě přehrady. K nim se připojili předáci kačjinských komunit a další aktivisté. Z hnutí se v průběhu dvou let stala celonárodní záležitost a protestní akce byly organizovány po celé zemi. Nejvýznamnější veřejná schůze se uskutečnila 23. 9. 2011 v hotelu Park Royal v Rangúnu. Zúčastnilo se jí na sedm stovek zástupců politických stran, spisovatelé, novináři, filmaři, herci, předáci komunit aj. Byla zde sestavena petice prezidentovi, kterou podepsalo značné množství představitelů barmského veřejného života. Příznačné bylo, že Su Ťij se setkání nezúčastnila. Vláda nakonec 30. 9. 2011 rozhodla na doporučení prezidenta Thein Seina výstavbu přehrady pozastavit. Informace z Thein Seinova okruhu uvádějí, že prezident reagoval tak rychle proto, aby předešel podobné konkurenční iniciativě Šwei Mana na půdě parlamentu a získal politický kapitál ve svůj prospěch. Vláda tak demonstrovala navenek svoji „demokratičnost“ a zá-

roveň eliminovala narůstající a těžko zvládnutelné masové hnutí.⁵⁰⁵ Podle neověřených informací se tak stalo za cenu 600 milionů dolarů, jež musela zaplatit čínské straně v reparacích.⁵⁰⁶

Silný vliv neformálního občanského hnutí se projevil i v listopadu a prosinci roku 2012 v případě masových protestů proti výstavbě dolu na měď v Letpadaungu v oblasti Sakainu na severovýchodě Barmy. Důl, budovaný s čínskou účastí, silně ohrožuje místní životní prostředí. Protesty doprovázely násilnosti ze strany policie. Z případu se stal celonárodně diskutovaný problém.⁵⁰⁷

Častým lidskoprávním tématem jak v Barmě, tak v zahraničí je problém barmských „vězňů svědomí“. Prezident Thein Sein podepsal v květnu 16. 5. 2011 amnestii, na jejímž základě lidé odsouzení k smrti byli potrestáni „pouze“ doživotním vězením a ostatním vězňům byl snížen trest o jeden rok. Místní a mezinárodní média odhadla, že na základě zkrácení doby trestu bylo propuštěno na svobodu 17 000 vězňů.⁵⁰⁸ Amnestie se týkala i politických vězňů. Amnestie z října 2011 přinesla svobodu dalším zhruba 6000 vězňům, z toho přibližně dvěma stovkám politických vězňů. V lednu 2012 bylo propuštěno 651 osob, z nichž bylo podle Sdružení pomoci politickým vězňům/Barma (AAPP/Burma) 300 politických vězňů. Podle stejného zdroje jich v lednu 2013 zůstávalo uvězněno 222.⁵⁰⁹ Propouštění tedy nadále pokračovalo.

Podle svědectví vězňů výběr amnestovaných osob doposud probíhal účelově a neodvíjel se ani od výše trestu ani od typu obvinění. Termín „politický vězeň“ barmská vláda neuznává. Faktem je, že většina politických vězňů byla odsouzena na základě zákonů, jako jsou rušení veřejného pořádku, zákaz shromažďování, napadení veřejného činitele, členství v nezákonné organizaci apod. „Populární“ bylo odsuzování na základě tzv. počítačového zákona (*Cyber Act*), zakazujícího odesílání informací prostřednictvím e-mailů do zahraničí. Během „Šafránové revoluce“ byla řada studentských předáků za tento „zločin“ odsouzena k vysokým trestům. Stejně tak je stále v platnosti zákon, zakazující vlastnit bez licence rozhlasový přijímač. Narušitel tohoto zákona může být odsouzen až k sedmi letům vězení. Oficiálně zakázáno je rovněž vlastnit videa a rekordéry umožňující vytváření kopií. Tyto zákony jsou dnes v Barmě běžně ignorovány, ovšem v případě potřeby mohou být znovu zneužity.⁵¹⁰

Současné docházelo k novým zatčením. AAPP/Burma registrovala v období od ledna do září 2012 nejméně 200 politicky motivovaných zatčení. Třemi

nejvýznamnějšími důvody byla účast na protestech, otevřená kritika vlády a podezření ze spojení s etnickými povstanci.⁵¹¹

Vláda je si vědoma, že tři hlavní problémy, o kterých se diskutuje v zahraničí v souvislosti s opozicí, jsou začlenění Su Ťij do politického života, problém politických vězňů a etnická otázka. K demokratické opozici zaujala dvojaký přístup. Uvolnila řadu restrikcí a vyčkává, jaký efekt tento postoj bude mít.

Hnutí etnických menšin

Zatímco mezi vládou a NLD existuje víceméně jasná polarita, v případě etnických menšin a jejich území jsou tyto vztahy podstatně složitější. Ve vztahu k vládě se pohybují ve spektru od úzké spolupráce, navázané po uzavření příměří, až po ozbrojený boj. Rovněž ve vztahu k demokratické opozici nejsou jasněji vymezené. Svědčí o tom události z posledních let, kdy při vlnách prodemokratických nepokojů zůstávaly menšinové organizace stranou. Pozorovatelné se ovšem shodují na tom, že jejich angažovanost na straně vlády či v opozici by mohla být pro další politický vývoj v zemi klíčová. Tato angažovanost se zřejmě bude odvíjet od aktuálně nastolených vztahů s centrální vládou a její ochotě vyhovět parciálním požadavkům jednotlivých etnických skupin.

Vztahy mezi centrální vládou a obyvateli území etnických menšin jsou nadále značně variabilní, výrazně reflektují konkrétní situaci na daných územích, tak jak se vyvinula před přijetím nové ústavy a volbami 2010.

Vlády etnických států a etnické politické strany

Etnické menšiny dostaly na základě ústavy 2008 a po volbách 2010 větší podíl na správě svých záležitostí. Tuto skutečnost není možné přeceňovat. Centrální vláda a transformované vojenskopolitické elity si v menšinových státech i nadále uchovaly dominantní postavení.

Podle ústavy prezident jmenuje ministry vlád menšinových států. Jako hlava ústřední finanční komise má značný vliv i na utváření rozpočtů těchto států, do nichž přicházejí prostředky ze svazové státní pokladny. V menšinových oblastech přetrvává silná přítomnost *tatmato* a silný vliv provládní USDP. Ovšem etnické politické strany začínají projevovat emancipační tendence a pokoušejí se o nezávislejší politiku. V souvislosti s tím požadují

výraznější decentralizaci moci a větší ekonomickou a politickou autonomii v regionálních záležitostech.⁵¹² Rovněž zástupci USDP v parlamentech a vládách etnických států jsou sice v rámci stranické disciplíny vázáni rozhodnutími centrálního vedení strany, zároveň ale začínají prosazovat i své lokální politické a ekonomické zájmy. K tomu jim mimo jiné poskytují silné výchozí pozice úzké kontakty na velitele vojenských jednotek dislokovaných v menšinových oblastech.

Armáda a podnikatelé napojení na armádní kruhy jsou dnes v menšinových oblastech silně angažováni. Tito lidé bohatnou z vytěžování přírodních zdrojů na menšinových územích a kalkulují zde s přílivem nových zahraničních investic. Za nové situace se odmítají svých výnosných pozic vzdát. Stejně je tomu i v případě předáků bývalých etnických povstaleckých organizací, které uzavřely s vládou příměří a získaly díky tomu v oblastech pod svojí kontrolou množství ekonomických a jiných výhod. Za nového uspořádání řadu z těchto výhod ztrácejí. To vyvolává napětí a střety.

Na půdě parlamentů a vlád etnických států se dnes formují nové elity, které by chtěly získat podíl na benefitech. Operační prostor jim poskytuje jejich nově nabyté postavení v čele států. Mnozí z představitelů politických stran dnes zároveň podnikají. Vláda v této souvislosti učinila již v roce 2011 poněkud překvapivé gesto a umožnila třem nejúspěšnějším etnickým politickým stranám, aby si pro své financování založily vlastní obchodní společnosti. Záměrem bylo zřejmě získat podporu těchto stran v novém parlamentu.⁵¹³ Například Demokratická strana šanských národností (SNDP), podle svého loga známější jako Strana bílého tygra, zahájila spolupráci s thajskými firmami v oblasti důlních a dalších podnikatelských projektů, zejména ve východních oblastech Šanského státu při hranicích s Thajskem.⁵¹⁴

V průběhu let 2011–2012 vzrostl počet zpráv z etnických států o konfliktech mezi regionálními veliteli *tatmato*, bývalými povstaleckými předáky a představiteli nově zformovaných vlád etnických států o kontrolu nad lukrativními koncesemi.⁵¹⁵

Emancipační tendence se projevují i v sociální oblasti. Pět etnických politických stran, sdružených v Bratrském fóru národností (NBF),⁵¹⁶ se v květnu 2011 dohodlo na společném návrhu prosazujícím výuku etnických jazyků ve státních školách. Tato výuka existovala ve státních školách až do vojenského převratu v roce 1962, kdy byla zrušena.⁵¹⁷

Objevují se apely ze strany etnických politických stran vůči novým vládám etnických států vyzývající k eliminaci chudoby, nelegálního obchodu a zneužívání drog apod.⁵¹⁸

Politické strany vyzývají k uzavření míru s povstaleckými skupinami.⁵¹⁹ Aktivita v této oblasti ovšem komplikuje fakt, že podle direktivy Svazové volební komise z 5. 4. 2010 mají zakázáno s povstanci komunikovat, jinak jim hrozí zrušení. V tomto ohledu je vláda opakovaně varovala.⁵²⁰

Ozbrojená opozice

Již následujícího dne po volbách v listopadu 2010 propukly boje mezi Demokratickou karenskou buddhistickou armádou (DKBA) a vládními silami poblíž známého přechodu Tří pagod u hranice s Thajskem.⁵²¹ Ozbrojený konflikt nabral na intenzitě. Zasaženy jím byly především státy Kačjinů, Šanů, Karenů a Monů. Vedle povstaleckých uskupení, která nepřistoupila na příměří s vládou, se v něm angažovala etnická uskupení, jež sice dříve uzavřela příměří, ale odmítla transformaci na Pohraniční strážní síly (BGF), podřízené velení *tatmato*. Na územích, kde povstalci operovali, zahájila *tatmato* vojenské operace doprovázené taktikou „čtyř řezů“. To vedlo k násilnostem na civilním obyvatelstvu, včetně vražd, znásilňování, vypalování vesnic podezříváných ze spolupráce s povstanci, věznění etnických předáků a aktivistů, nucených prací pro armádu aj. Zvedla se vlna uprchlíků.

V Šanském státě propukly 11. 11. 2010, tedy pouhé čtyři dny po volbách, boje mezi *tatmato* a bojovníky Armády Šanského státu-Sever (SSA-N). V důsledku ofenzivy barmské armády a probíhajících bojů došlo v Šanském státě k humanitární krizi. Přibližně 32 000 lidí zde bylo vyhnáno ze svých domovů. Tito lidé trpěli nedostatkem vody, potravin, přístřeší, léků a agresivitou barmských vojáků. Zpráva nevládních organizací Akční síť šanských žen (SWAN) a Šanská nadace pro lidská práva (SHRF) ze srpna 2011 v této souvislosti hovořila o vraždách, znásilňování, mučení a amputacích končetin vesničanů. Situaci ještě zhoršily silné deště. Šanské nevládní organizace se proto obrátily s žádostí o pomoc na mezinárodní komunitu.⁵²²

Další dvě významné etnické organizace v Šanském státě, Armáda sjednoceného Waoského státu (UWSA) a Armáda národně demokratické aliance (NDAA), které nepřistoupily na začlenění do BGF a byly tak formálně ve sporu s vládou, zaujaly v konfliktu vyčkávací postoj a jejich velení bylo rozhodnuto se do něj zapojit pouze v případě, že budou území kontrolova-

ná UWSA a NDAA přímo napadena barmskou armádou. *Tatmato* přimělo NDAA opustit „z důvodů zajištění bezpečnosti oblastí před bandity“ některé její základny, k přímé ozbrojené konfrontaci však nedošlo.⁵²³

V Kačjinském státě kulminovaly dlouhodobé spory mezi vedením KIO a vládou o federalizaci Myanmarského svazu a kontrolu nad kačjinskými oblastmi. V květnu 2011, po 17 letech příměří, zde opět propukly boje mezi *tatmato* a Armádou kačjinské nezávislosti (KIA). Bezprostředním důvodem bylo odmítnutí vstupu KIA do BGF.⁵²⁴

V Monském státě Strana nového Monského státu (NMSP) 23. 4. 2010 oficiálně odmítla začlenění svých zbrojených sil, Monské národně osvobozené armády (MNLA), do BGF a vyhlásila, že se bude vojensky bránit případnému útoku *tatmato*.⁵²⁵

V Karenském státě pokračovaly v boji Karenská národně osvobozená armáda (KNLA) a Demokratická karenská buddhistická armáda (DKBA). DKBA obnovila ozbrojený boj v prosinci 2010 a následný konflikt vedl k vysídlení více než 27 000 lidí.⁵²⁶

Barmská vláda v období po volbách použila stejnou strategii, jako při sérii příměří uzavřených s povstanci v devadesátých letech. Povstaleckým organizacím nabídla jednání o míru a zároveň se snažila, aby tato jednání probíhala separátně. V srpnu 2011 proto vyzvala etnické ozbrojené organizace k individuálním mírovým jednáním s vládami svazových oblastí a států. Prezidentův poradce a vyjednavatel U Aun Min vládní strategii specifikoval na setkání se zástupci pěti povstaleckých uskupení v thajském městě Chiang Raji 19. 11. 2011. Mírový proces měl mít tři fáze: zastavení bojů, rozvoj politického dialogu a nakonec uspořádání celonárodní konference o etnické otázce ve stylu konference v Pinloumu (1947). Prezident Thein Sein tuto strategii dále upřesnil během svého projevu v *Pyijtchaunsu hlutto* 1. 3. 2012. Jednání o etnické otázce podle něj měla mít několik úrovní:

Úroveň států: zastavit veškeré nepřátelství, udržovat ozbrojené oddíly pouze ve vymezených oblastech, nemít zbraně na jiných místech nežli v dohodnutých oblastech, otevřít styčné úřady, určit místo, čas a datum setkání k dialogu na úrovni Svazu.

Úroveň Svazu: na celonárodní úrovni se bude s etnickými zástupci diskutovat o problémech: neodtržení se od Svazu, spolupráce v oblasti ekonomického rozvoje, spolupráce při eliminaci drog, účast v politických procesech ustavením politických stran, účast ve volbách, diskuse s ostatními národní-

mi etniky na půdě parlamentu o dodatcích k ústavě a vytvoření jednotných ozbrojených sil.

Navazujícím třetím krokem se měla stát dohoda o ústavních dodatcích týkajících se etnické otázky a schválení těchto dodatků v parlamentu.⁵²⁷

Povstalecké organizace mezitím zformovaly tzv. Federální radu sjednocených národností (UNFC). Rada vyhlásila za svůj cíl boj za federální stát a vzájemnou pomoc proti útokům barmské armády.⁵²⁸ Rovněž odmítla separátní jednání a snažila se přenést jednání o míru přímo na celonárodní platformu. To narušovalo vládní strategii parcializace povstaleckého hnutí. Vláda se proto jednáním s UNFC opakovaně vyhýbala.⁵²⁹ Vzhledem k roztržičnosti etnického hnutí bylo jen otázkou času, kdy jednotlivé etnické organizace na nabídky k separátním jednáním přistoupí. Jednání vedená přímo s jednotlivými etnickými povstaleckými organizacemi nakonec převážila. Příměří s vládou postupně uzavřela většina povstaleckých uskupení.⁵³⁰

I přes uzavřená příměří však nadále docházelo k občasným ozbrojeným srážkám.⁵³¹

Rovněž probíhala další kola jednání s ozbrojenými organizacemi na úrovni jednotlivých oblastí a států a rovněž na národní úrovni s cílem dále vymezit budoucí koexistenci. Z významných uskupení v roce 2013 v boji nadále pokračovala Organizace/Armáda kačjinské nezávislosti (KIO/KIA) a také několik menších organizací.

Ve dnech 30.–31. 3. 2013 se v thajském Čijang Maji sešli vedoucí představitelé deseti hlavních etnických ozbrojených organizací v Barmě.⁵³² S výjimkou čtyř organizací⁵³³ se jednalo o členy aliance Federální rada sjednocených národností (UNFC). Na setkání byly dohodnuty společné požadavky strategie těchto organizací při jednáních se svazovou vládou. Dílčí podmínky dohod o příměří doposud uzavřených mezi Neipyijto a třinácti ozbrojenými organizacemi měly být spojeny do jedné souhrnné dohody o příměří. Jednání o etnické otázce na národní úrovni měla být uskutečněna v období do voleb v roce 2015.⁵³⁴

Mezinárodní společenství se dnes mírový proces v Barmě snaží podpořit prostřednictvím tzv. Myanmarské iniciativy na podporu míru (MPSI). Projekt iniciovala a koordinuje norská vláda. MPSI komunikuje s barmskou vládou, nestátními ozbrojenými a politickými uskupeními, občanskými organizacemi a komunitami, a rovněž s partnery na mezinárodní úrovni s cílem podporovat jednání o zastavení bojů a další jednání o vyřešení etnického konfliktu

v zemi. I přes kritiku ze strany některých představitelů etnických organizací, obviňujících MPSI z příliš úzkých kontaktů s vládou, má projekt již některé pozitivní výsledky.⁵³⁵

V listopadu 2012 bylo rovněž s podporou Evropské unie zřízeno v Rangúnu Myanmarské mírové centrum (MPC). EU pro tento účel vyčlenila na rok 2013 částku 30 mil. euro. Barmská vláda, ve snaze institucionalizovat mírový proces, zřídila k tomuto účelu Svazový mírový ústřední výbor (UPCC) a Svazový mírový pracovní výbor (UPWC). MPC slouží jako sekretariát těchto výborů a jako centrum pro kontakty se zahraničními partnery a občanskými organizacemi spojenými s mírovým procesem. Mělo by působit i jako otevřený think tank.⁵³⁶

Problémem je, že se ani zdaleka nejedná o neutrální platformu. MPC má úzké kontakty na vládu a bylo zřízeno na základě nevládní organizace Myan-mar Egress, která vždy zastávala vyhraněně prorežimní postoje.⁵³⁷

Konflikt v Arakanu

V první polovině roku 2012 se zdálo, že pacifikace Barmy úspěšně pokračuje. V červnu však propukly srážky a nepokoje mezi buddhistickými a muslimskými obyvateli Arakanu. Jejich roznětkou bylo znásilnění a zabití buddhistické ženy, z něhož byli obviněni muslimové. Odplatou za tento čin dav buddhistů napadl místní autobus, vytáhl z něj deset muslimů a ubil je k smrti. Dne 9. června se zdvihla vlna násilností a nepokojů, jež zasáhla nejedříve Maundo, jeden ze tří distriktů při hranici s Bangladéšem, v nichž převládají muslimští Rouhindžaové, a později se rozšířila do hlavního města Arakanu, Sistwei.

Skupiny buddhistických Arakanců a muslimských Rouhindžaů, ozbrojené noži, mačetami a bambusovými kopími, se napadaly navzájem, ničily si majetek a vypalovaly domy. Během nepokojů byl zabito zatím neurčené množství lidí a vypáleno na 1600 domů. Prezident Thein Sein byl nucen 10. června vyhlásit v zasažených oblastech výjimečný stav. Dva muslimští muži, obvinění ze znásilnění, byli odsouzeni k trestu smrti.

Mnoho Rouhindžaů i s rodinami se pokusilo uprchnout přes hranice do sousedního Bangladéše, ten však uprchlíky odmítl přijmout a jeho pohraniční stráž je vrátila zpět. Bangladěš v současné době oficiálně hostí přibližně 25 000 rouhindžaských uprchlíků ve dvou utečeneckých táborech. Podle vládních odhadů na jeho území rovněž nelegálně pobývá dalších

200 000–300 000 „nezdokumentovaných“ Rouhindžů, kteří nemají status uprchlíků. Tito lidé se pohybují mimo utečenecké tábory a žijí ze špatně placené práce pro místní obyvatelstvo. Bangladéš se proto dalšímu přílivu imigrantů z Barmy brání. Výrazně vzrostl i počet tzv. *boat people*, lidí z lodí, procházejících z Rakhinu v malých rybářských lodích po moři přes Bengálský záliv do Malajsie.⁵³⁸

Události v Arakanu jsou vyústěním dlouholetého napětí mezi místními Arakanci a Rouhindžai a tvrdé okupační strategie vlády vůči obyvatelům Arakanu, zejména Rouhindžai. Tuto strategii odstartování procesu reformem příliš nezměnilo. V Arakanu i dnes vládne všemocná *Na Sa Ka*, která kontroluje všechny aspekty života místních obyvatel. Zejména muslimové jsou zde však nadále odváděni k nuceným pracím, je jim konfiskována půda, mají omezený přístup k zaměstnání, vzdělání a zdravotnímu zabezpečení. Podle analýzy Světového potravinového programu (WFP) z roku 2011, čtyři z pěti domácností v severním Arakanu jsou zadlužené. Rodiny si zde půjčují peníze i na nákup potravin. Zpráva francouzské skupiny Akce proti hladu (ACF) z roku 2010 udává, že v Rakhinu trpí podvýživou 20 % obyvatel, což je číslo vysoko nad kritickou hranicí vymezenou Světovou zdravotnickou organizací (WHO).⁵³⁹

Na 800 000 muslimských Rouhindžů v Arakanu vláda nadále pohlíží jako na ilegální imigranty ze sousedního Bangladéše. I ten jim ovšem upírá občanská práva.⁵⁴⁰

„V naší zemi není etnická skupina jménem Rouhindžův,“ vyjádřil se k tomu v květnu 2011 ministr pro imigraci Kchin Yi. Vládní tisk, jako např. anglojazyčný *New Light of Myanmar*, a rovněž místní buddhistické obyvatelstvo označují Rouhindžy jako „Bengálce“. Thein Seinova vláda v roce 2012 sice poněkud uvolnila omezení pohybu pro Rouhindžy, ti však zpravidla nevlastní půdu a jsou odsouzeni ke špatně placeným, příležitostným námezdním pracím. Nadále jsou v Arakanu obyvateli nižší kategorie.⁵⁴¹

Sektářské násilí nezůstalo omezeno pouze na Arakan. Dne 20. 3. 2013 propukly násilné střety mezi muslimy a buddhisty ve městě Meitthila ve střední Barmě. Odtud se rozšířily do okolních měst. Podle oficiálních vládních údajů bylo při nepokojích zabito 43 lidí. Podle zdrojů OSN na 13 000 muslimských obyvatel města bylo donuceno uprchnout. Prezident Thein Sein zde vyhlásil výjimečný stav a vyslal do postižených oblastí armádu.⁵⁴²

Tyto události, v nichž se proti sobě postavilo buddhistické a muslimské obyvatelstvo, obnažily další, doposud spíše dřímající dimenzi etnonáboženských problémů v Barmě. Konflikt mezi buddhisty a muslimy dnes navíc hrozí přerůst v mezinárodní problém. Mohl by se totiž změnit v teroristickou „islámskou válku“, kdy by obrana muslimů přiváděla do Barmy muslimské bojovníky, mudžáhidy, z Malajsie, Bangladéše i odjinud.

Aktuální problémy menšinových oblastí

Menšinové oblasti dnes mají pro centrální vládu značný ekonomický i strategický význam. Jsou bohaté na přírodní zdroje a mají značný energetický potenciál. V politicko-bezpečnostní rovině představují z velké části území v sousedství významných zemí regionu, zejména Číny, Indie a Thajska. Zároveň se jedná o území nejvíce zasažená etnickým konfliktem a s ním souvisejícími jevy, jako je porušování lidských práv, uprchlický problém, drogový problém aj. I když v Barmě dochází v poslední době k řadě pozitivních změn, tyto změny z velké části probíhají v centrálních oblastech. Na situaci v menšinových oblastech mají podstatně menší dopad. Ta zde zůstává dlouhodobě špatná.

Území obývaná etnickými menšinami patří mezi nejméně rozvinuté oblasti Barmy, potýkající se s množstvím ekonomických a sociálních problémů. Žije zde nejvíce obyvatel pod hranicí chudoby. V řadě regionů je jen minimálně rozvinuta dopravní, ekonomická a sociální infrastruktura, zajištěno zdravotní zabezpečení a přístup ke vzdělání. I když aktuální prioritou vlády i mezinárodního společenství je ukončení vleklého etnického konfliktu, bez alespoň částečného vyřešení těchto problémů nebude možné menšinové oblasti stabilizovat a integrovat je do barského státního celku. Tuto skutečnost by měly reflektovat i mezinárodní strategie rozvojové pomoci Barmě.

Ve škále obtíží, s nimiž se v současné době menšinové oblasti Barmy potýkají, vystávají, mezi mnoha jinými, zejména tři okruhy problémů. Je to bezohledná ekonomická exploatace a devastace menšinových oblastí, uprchlický problém a drogový problém.

Ekonomické vytěžování

Významné zdroje zisků v menšinových oblastech Barmy dnes představují přírodní plyn, ropa, minerály, vzácná dřeva, drahokamy a polodrahokamy. Jsou zde proto zřizovány doly, ropovody a plynovody a probíhá zde rozsáhlá dřevařská těžba. V horách jsou budovány komunikace a infrastruktura. To se děje s významnou účastí zahraničních firem.

V roce 2010 byla v menšinových oblastech zahájena, nebo se plánovala výstavba 25 velkých vodních elektráren a řady menších vodních děl, jež by měly zásobit energií nejen Barmu, ale i Čínu, Indii, Thajsko a Bangladéš. V září 2010 Čína poskytla Barmě na energetické projekty půjčku ve výši 4,2 mld. dolarů. Kromě Číny přichází většina investic z Indie, Thajska, Jižní Koreje a Ruska.⁵⁴³

Průmyslové projekty jsou často realizovány bez ohledu na devastaci přírodního prostředí a zájmy místních obyvatel. Proto nezřídka ohrožují jejich obživu a způsob života. Častým jevem doprovázejícím realizaci projektů je i porušování lidských práv.

Příslušníci etnických menšin bývají z oblastí výstavby násilně vysídlováni bez toho, že by jim byly poskytnuty adekvátní kompenzace, jejich půda je zabírána, je jim bráněno v návratu, jsou odváděni k nuceným pracem, jsou vystavováni násilí, jejich předáci a aktivisté jsou zatýkáni aj. Významnými aktéry jsou při tom barmská armáda a policie, jejichž regionální velitelé a ozbrojené oddíly slouží jako ochranka a vykonavatelé „špinavé práce“ pro velké domácí a zahraniční společnosti. Obyvatelé menšinových oblastí se proti těmto praktikám brání. Projekty se často snaží blokovat a zejména v zónách konfliktu v minulých letech docházelo k ozbrojeným útokům na tato díla.

Značné diskuse i na mezinárodní úrovni v minulých letech vyvolala problematika výstavby plynovodu Yatana přes území Karenského státu do Thajska. Stavbu plynovodu realizovala barmská vláda společně s francouzskou společností Total, americkou společností Unocal a thajskou společností Petroleum Authority. Po útocích karenských povstalců na plynovod v roce 1996 vysídlila *tatmato* násilně vesničany z oblasti, jíž plynovod procházel, a vytvořila okolo něj silný bezpečnostní koridor. Při budování infrastruktury projektu armáda využívala nucené bezplatné pracovní síly místních obyvatel.⁵⁴⁴ Občasné útoky karenských povstalců na plynovod však nadále pokračovaly.⁵⁴⁵ Ukončilo je až příměří s vládou uzavřené v roce 2012.

K bojům došlo i např. během výstavby plynovodu a ropovodu z Ťaukp-chyu v Arakanském státě do jihozápadní Číny. Nepokoje způsobily, že do oblasti bylo dislokováno několik tisíc vojáků *tatmato*. V Šanském státě vyvolala spory výstavba přehradní nádrže Tsang a vodní elektrárny na řece Salwinu, jež by měla vyrábět elektřinu určenou z větší části na vývoz do Thajska. V důsledku výstavby přehrady došlo k rozsáhlému ničení přírodního prostředí v oblasti, násilným přesunům obyvatel, jejich odvodům k nuceným pracem a násilnostem. V Čjinském státě vyvolala odpor místních obyvatel výstavba cest a vojenských budov, spojená s rozsáhlými konfiskacemi půdy. Menšinoví aktivisté se staví i proti výstavbě přehrad Dakwin a Hait'i na řece Salwinu v Karenském státě. Obávají se, že přehrada zničí životní prostředí okolo řeky a vyžene tisíce lidí z jejich domovů. Stejně obavy jsou spojovány i s výstavbou přehrady Wei'i, jež je sice budována v Karenském státě, ale silně ovlivní životní prostředí v Kajaském státě.

Přehrada Wei'i má zaplavit území o rozloze 640 km². Zpráva Skupiny výzkumu karenského rozvoje (KDRG) z roku 2006 upřesňuje, že zaplaveno bude 28 měst a vesnic. Projekt tak zasáhne na 30 000 lidí. Etnická skupina Jintalai, která dnes má již jen kolem 1000 příslušníků, ztratí trvale své domovy. Nevratně bude zasaženo i místní přírodní prostředí, mezinárodně známé svojí vysokou biodiverzitou.⁵⁴⁶

Dopad výstavby přehrad a elektráren na řece Salwinu a rovněž výstavba plynovodu Kanpauk-Myain Kaley vyvolává odpor i v Monském státě.⁵⁴⁷ V Kačjinském státě je diskutabilním rozvojovým projektem již zmiňovaná výstavba přehrady Myis schoum na řece Iravadi, pozastavená vládou v září 2011. Jedná se o největší ze sedmi přehrad, jež mají vyrůst na třech řekách v Kačjinském státě. Další osud projektu zůstává otevřený.

Ekonomické a mocenské elity zformované na menšinových územích v minulých letech na těchto projektech a aktivitách významně profitují. To se týká jak barmských podnikatelů napojených na vládní kruhy či oblastních velitelů *tatmato*, tak i představitelů etnických organizací a armád, kteří po uzavření dohod s vládou v minulých letech získali kontrolu nad „zvláštními oblastmi“ a z této kontroly začali ekonomicky těžit. Rovněž nově se formující podnikatelské a politické elity v etnických státech po volbách v roce 2010 stále hlasitěji požadují svůj podíl na zisku. Podle názoru řady pracovníků humanitárních, církevních a etnických organizací dnes konflikt v Kačjinském státě nemá ani tak charakter boje za národní zájmy Kačjinů, ale spíše jde

o konflikt mezi nacionalistickými elitami, jež zbohatly díky svým dřívějším výsadám a odmítají se jich vzdát, a novými mocenskými strukturami vzešlými z voleb v roce 2010, podporovanými *tatmato*.⁵⁴⁸ Naproti tomu většina prostých obyvatel menšinových území má přístup k místním ekonomickým zdrojům omezený. Společnost menšinových oblastí je v tomto ohledu silně polarizována.

Strategií mezinárodního společenství by se měla stát na jedné straně podpora vyváženějšího přístupu obyvatel menšinových oblastí k ekonomickým zdrojům, eliminace bezpráví a omezování ekologických škod. Na druhé straně pak účinná intervence zejména vůči zahraničním společnostem, které do menšinových oblastí Barmy vstupují a v honbě za maximálním ziskem zavírají oči nad metodami, jimiž se prosazují jejich domácí partneři.

Uprchlíky problém

Represe ze strany vlády a armády a rovněž povstaleckých organizací a rovněž vleklá občanská válka donutily řadu obyvatel Barmy opustit své domovy. V Thajsku je dnes 149 000 barmských uprchlíků, v Bangladéši zhruba 250 000, v Indii 150 000 a v Malajsii 100 000 (oficiálně 60 000). Uprchlíci zde dlouhodobě žijí v utečeneckých táborech. V Thajsku je dnes průměrná doba pobytu uprchlíka v táboře 12 let. V minulosti byli tito lidé financováni převážně ze zahraničních zdrojů. V souvislosti se změnami politické situace v Barmě však ochota donorů přispívat na uprchlíky rychle klesá. Ti dnes mají tendenci přesunout se přímo do Barmy. Rovněž se objevují snahy, zejména ze strany thajské vlády, přesunout uprchlíky zpět na barmské území, což v utečeneckých táborech vyvolává značnou nervozitu. Hrozí, že barmští uprchlíci budou kvůli politickým zájmům donorských zemí „opuštěni“ dříve, než budou vytvořeny vhodné podmínky pro jejich bezpečný návrat domů.

Přímo na barmském území je rovněž 450 000 tzv. vnitřních uprchlíků. Nejhorší v tomto ohledu byla druhá polovina roku 2011 a první polovina roku 2012, kdy bylo v důsledku opětovného nárůstu etnického konfliktu donuceno opustit své domovy 112 000 lidí. Tito lidé zpravidla žijí hluboko pod mezinárodními utečeneckými standardy. Aktuálně existuje vážná situace zejména v Kačjinském státě. Humanitární organizace se zde dlouho bránily vytváření utečeneckých táborů a zakládaly pouze distribuční centra potravin a oděvů. Zejména od září 2011 však začal počet uprchlíků stoupat a tábory uprchlíků

vznikaly živelně. V květnu 2012 šlo přibližně o 85 000 lidí. Zhruba 10 000 lidí přešlo přes hranici do Číny, kde podle zprávy organizace *Human Rights Watch* z března 2012 žijí jako „neuznaní uprchlíci ve špinavých a improvizovaných táborech a táborech v džungli“.⁵⁴⁹

Rychlý nárůst počtu uprchlíků vyvolal problémy s financováním a distribucí humanitární pomoci. Barmská vláda změnila koncem roku 2011 svůj dřívější postoj, kdy povolovala distribuci pomoci pouze na územích kontrolovaných *tatmato*, a pod tlakem OSN přislíbila humanitárním organizacím, že jim umožní působení i na územích kontrolovaných KIO/KIA. Ještě do května 2012 tak ale neučinila. Objem humanitární pomoci je nedostatečný.⁵⁵⁰

Zájmem mezinárodního společenství je dnes podporovat návrat a resocializaci barmských uprchlíků; je nutné, aby v průběhu repatričních procesů nedocházelo k bezpečnostním, právním a ekonomickým excesům. Je nutné repatriaci materiálně zajistit a rovněž pomáhat při adaptaci navrátilců, z nichž mnozí strávili v utečeneckých táborech podstatnou část svého života, na nové prostředí.

Nelegální produkce a obchod s drogami

Během desítek let etnického konfliktu se zisky pocházející z nelegální produkce a obchodu s drogami staly součástí příjmů jak řady povstaleckých organizací, tak i organizací napojených na vládu a velitelů *tatmato*. V barmských pohraničních oblastech se pevně usadily mezinárodní překupnické organizace, exportující odtud nelegální drogy do řady zemí. Barma se stala po Afghánistánu druhou nejvýznamnější oblastí produkce opia na světě. Podobně jako v Afghánistánu a Kolumbii, i zde byly z výtěžku z obchodu s drogami financovány nákupy zbraní a vojenského materiálu.

Dohody o příměří a vytváření „zvláštních oblastí“ situaci nezměnily. I když všechny etnické organizace deklarovaly likvidaci drog na svých územích, nelegální produkce a obchod s drogami zde nadále pokračovaly. Barmská vláda je ve snaze o zachování existujícího *statu quo* rozsáhle tolerovala. K obratu došlo až v roce 2001, kdy barmská vláda ve snaze napravit svoji mezinárodní reputaci začala proti drogám rozhodněji vystupovat. *Tatmato* a policie začaly likvidovat pole opiového máku, došlo rovněž k několika zatčením osob spojených s nelegálním obchodem s drogami. Mezi roky 2001–2006 Barma zaznamenávala postupný pokles nelegální produkce drog. Roku 2007 však produkce drog začala opět narůstat. V následujících pěti letech se plo-

chy osázené opiovým mákem v Barmě zdvojnásobily a dosáhly odhadované rozlohy 43 600 ha. Roku 2011 dosáhl odhadovaný objem produkce opia 610 tun. Nejvíce opia bylo vyprodukováno v Šanském státě (91 %), největší nárůst ploch osetých opiovým mákem byl příznačně zaznamenán v Kačjinském státě,⁵⁵¹ silně zasaženém opětovným nárůstem etnického konfliktu. Novým trendem se vedle opiátů stala i narůstající produkce metamfetaminů a jejich export do zahraničí.⁵⁵²

Prezident Thein Sein se po odstartování ekonomických a politických reforem snaží napravit reputaci Barmy jako „narkostátu“ a zasazuje se o tvrdou protidrogovou politiku. Barmští představitelé jsou si dobře vědomi, že nelegální obchod s drogami a ozbrojený konflikt jsou natolik vzájemně propojeny, že jeden problém není možné řešit bez řešení druhého problému.

Thei Seinův poradce Sis Ei se v interview pro agenturu Reuters vyjádřil, že barmská vláda „s mezinárodní pomocí garantuje likvidaci drogového problému do roku 2014“. ⁵⁵³ To je chvályhodný záměr. Důležité ovšem je, aby likvidace opiového problému v Barmě neproběhla na úkor jejích prostých obyvatel. Do nelegální produkce a obchodu s drogami totiž nejsou zapojeni pouze drogoví překupníci a kriminální organizace, ale příjmy z prodeje opia se staly součástí strategie přežití řady komunit etnických menšin. V roce 2011 bylo podle odhadů Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNDOC) zapojeno do pěstování opiového máku na 256 000 rolnických hospodářství. Výtěžek z jenoho akru (1/3 hektaru) osetého opiovým mákem činí přibližně 1000 amerických dolarů. A to je v zemi, kde více než třetina obyvatel žije z méně než 1 dolaru denně, značná částka.⁵⁵⁴ Podle odhadů UNDOC by v Barmě zhruba 35 procent hospodářství zapojených do produkce opia bez příjmů z jeho prodeje trpělo vážným nedostatkem finančních prostředků na nákup potravin, oděvů a léků. Rychlá likvidace polí opiového máku by jim způsobila vážné problémy. „Máte zde lidi, kteří v případě, že nebudou moci sklídit opium, budou muset po následujících pět či šest měsíců přežít prakticky z ničeho,“ vyjádřil se k tomu manažer programu UNODC v Barmě John Eligh.⁵⁵⁵ Eradikační kampaně prováděné bez toho, že by venkovanům byly zajištěny náhradní zdroje příjmů, představují v tomto ohledu vůči rolníkům likvidační záležitost. S tím musejí státy a mezinárodní organizace usilující o eliminaci produkce drog v Barmě počítat.

Závěr

Vyřešení etnického problému, přinejmenším jeho utlumení, je předpokladem existence Barmy jako státního celku, její národní konsolidace a rovněž jedním ze základních předpokladů pokračování demokratizačních procesů.

Vztahy mezi centrální národní majoritou a menšinami se utvářely po staletí a dodnes významně ovlivňují politické dění v zemi. Jejich kořeny sahají ještě do předkoloniálního období, kdy se v okolí center barmských mandalových států, obydlených majoritními etniky, rozkládala rozsáhlá menšinová území s většími či menšími vazbami na vládce těchto států. Šlo často o svazky velice volné, jež se měnily v závislosti na aktuální politické situaci a rozložení sil v regionu.

Tuto skutečnost později uznali i Britové, kteří v Barmě ustanovili dvojí systém administrativy: centrální oblasti, v nichž dominovali etničti Barmánci, řídili přímo, zatímco menšinové oblasti kontrolovali prostřednictvím místních vládců. Britové rovněž podporovali nacionalismus v prostředí menšin a jejich emancipační snahy. Ještě více tak prohloubili existující rozdíly mezi barmskými etniky a vytvořili ohniska mezietského napětí, jež po získání nezávislosti Barmy po druhé světové válce vyústilo ve vleklou občanskou válku. Etnické organizace v ní bojovaly za různé formy samostatnosti od odrážení a nezávislosti v rámci britského společenství národů (Karenové) přes federalismus a různé formy autonomie v rámci Barmského svazu.

Tento boj ještě více vyostřily události počátku šedesátých let, kdy se k moci v Barmě dostal vojenský režim. Ten vyhlásil tzv. „barmskou cestu k socialismu“ a strategii vytváření „celonárodní pospolitosti“ všech etnik Barmy, mezi nimiž budou postupně likvidovány rozdíly. Nová ústava z roku 1974 tyto snahy dále kodifikovala. Vojenská vláda proti jakýmkoli emancipačním tendencím menšinových etnik nadále ostře zasahovala, v občanské válce nastala v podstatě patová situace. Zatímco centrální oblasti Barmy kontrolovala vládní vojska, okrajová území ovládaly nejrůznější ozbrojené povstalecké organizace etnických menšin, KS Barmy a rovněž ozbrojená

uskupení s kriminálním pozadím. Tato tzv. „osvobozená území“ s vlastní správou se rozkládala od indicko-bangladéšské hranice přes celý sever Barmy až po její hranici s Thajskem.

Snahy centrálních vlád o dohody s etnickými povstaleckými organizacemi byly až do konce osmdesátých let neúspěšné. Všeobecně narážely na neochotu obou stran ustoupit ze svých požadavků, zejména v otázce federalizace Barmy – resp. vytvoření systému, v němž by byl namísto duálního modelu barmských centrálních oblastí, obydlených převážně barmskou majoritou na jedné straně a menšinových etnických států na straně druhé, nastolen model rovnoprávných federálních států. Situace se výrazněji změnila až po vojenském převratu v roce 1988, kdy nová vláda vojenské junty přijala strategii uzavírání separátních dohod o příměří s představiteli jednotlivých etnických organizací. Juntu k těmto dohodám vedla zejména snaha vyhnout se v zosílené politické situaci po roce 1988 boji na dvou frontách a soustředit síly na potlačení demokratické opozice ve vnitřní Barmě. To se jí také podařilo.

Podmínky dohod se v konkrétních případech lišily, jejich základním principem však byla ujednání, umožňující povstalcům ponechat si zbraně a získat správní kontrolu nad územími, jež doposud ovládali vojensky. V praxi to znamenalo „balkanizaci“ a další štěpení barmského území na sedmáct „zvláštních oblastí“, ovládaných etnickými organizacemi. V důsledku této politiky intenzita občanské války výrazně poklesla. Došlo i k rozpadu a utlumení činnosti řady povstaleckých front a koalic, část jejichž členských etnických organizací přistoupila na dohody s vládou.

Štěpení proběhlo i uvnitř etnických organizací, které se rozpadaly na frakce, jež chtěly pokračovat v boji, a frakce, které chtěly uzavřít dohodu s vládou. Klíčová pro nastartování těchto procesů byla vnitřní vzpoura v řadách ozbrojených oddílů Komunistické strany Barmy v roce 1988, která vedla k rozpadu tohoto uskupení na čtyři nezávislé etnické frakce. Ty následně uzavřely dohody o příměří s vládou. Síla povstaleckého hnutí na severovýchodě Barmy tak významně poklesla.

V souvislosti s bouřlivými událostmi roku 1988 v Barmě se výrazně změnila i polarita barmského politického spektra. Zatímco před rokem 1988 se politicko-vojenské soupeření koncentrovalo na třístranný boj mezi centrální barmskou vládou, KS Barmy a etnickou Národně demokratickou frontou (NDF), sdružující řadu vlivných etnických organizací, v následujícím období ji nahradilo soupeření mezi vojenským režimem, opoziční Národní ligou

pro demokracii (NLD) ve vnitřní Barmě a různými organizacemi etnických menšin, které nadále vedly proti vládě boj ať už politickými, či násilnými prostředky.

Dohody o příměří přinesly výrazné zklidnění situace v menšinových oblastech a ve značné míře omezily porušování lidských práv, jež si s sebou nese ozbrojený konflikt. Naproti tomu v oblastech, kde k uzavření příměří nedošlo, agresivita vládní armády dále narostla. Je nutné si rovněž uvědomit, že v případě dohod o příměří se nejednalo o politické, ale vojenské řešení problému. Řada otázek politického charakteru, včetně federativního uspořádání Barmy a autonomie menšinových oblastí, zůstala otevřená. V Barmě se navíc ještě zkomplikoval problém integrity země jako státního celku. V jejím administrativním uspořádání se protnul tři značně odlišné koncepty: koncept sedmi svazových oblastí, sedmi etnických států a sedmnácti samosprávních oblastí s rozdílně definovanou autonomií v rámci těchto států. Spíše nežli o kompaktní státní útvar šlo v případě Barmy o „rodící se politický komplex“, který jen částečně naplňuje koncept státu a vyznačuje se multiplicitou autorit a systémů. Tento systém však, i přes svoji mnohotvárnost, umožnil centrální vládě ve značné míře stabilizovat situaci v menšinových oblastech. To se výrazně projevilo i při vlnách prodemokratických nepokojů, které od roku 1988 v Barmě proběhly. Etnické menšiny a menšinové organizace do nich nezasahovaly, nebo se angažovaly jen okrajově. Časté v etnickém prostředí se stalo označování prodemokratického hnutí za záležitost vnitřní Barmy.

Etnické organizace a uskupení se na svých vlivových územích různě etablovaly a vybudovaly si zde vlastní ekonomické, politické a sociální zázemí i různé vztahy s centrální vládou a jejími orgány. Přes značnou složitost situace je na menšinových územích možné vymezit tři základní typy těchto vztahů: devoluci, koexistenci a okupaci.

Devoluční typ politických vztahů vznikl na teritoriích Waů a na poněkud nižší úrovni v regionu Koukanu v Šanském státě. V těchto regionech byla autorita centrální vlády omezená a měla klesající tendenci. Došlo zde ve značné míře k předání moci vedení místních mocenských uskupení, složených z předáků nacionalistických organizací a rovněž obchodních a podnikatelských elit. Ekonomika těchto regionů se orientovala na Čínu. Devoluce centrální autority byla výrazná zejména v oblasti Waů, jejíž vedení deklarovalo dlouhodobé cíle směřující k vymanění se z administrativní struktury Šanského státu a autonomii v rámci Myanmarského svazu.

Koexistenční typ vztahů zahrnul území, na nichž koexistovaly a koope-rovaly různé administrativní, mocenské a ekonomické autority – předáci bývalých povstaleckých organizací, místní vlivní podnikatelé a obchodníci, armáda, předáci státem sponzorovaných masových organizací, státní představitelé, náboženští vůdci, zaměstnanci nevládních organizací. Šlo o území Čjinského státu, velkou část Kačjinského státu, Paoské území v Šanském státě, část Karenského státu a část Monského státu. Tato koexistence se pohybovala ve spektru od rezignace na existující stav a dominance SPDC (Čjinský stát) přes různé formy soupeření mezi vládními složkami a místními mocenskými strukturami a dosahování kompromisů ve vzájemném soužití (Kačjinský stát) až po pragmatickou aktivní spolupráci s vládními složkami (oblast Paoů).

Okupační typ vztahů zahrnul území, kde centrální vláda vystupovala jako dominantní a utlačovatelská okupační autorita. V Barmě bylo možné ze strany centrální vojenské vlády vytyčit dvě hlavní okupační strategie. První strategií byla okupace území vně ozbrojeného konfliktu (Arakanský stát), kde armáda a centrální administrativa vystupovaly jako okupační složky, docházelo zde k rozsáhlé exploataci těchto území a porušování lidských práv, ovšem neprobíhaly zde rozsáhlejší ozbrojené střety. Druhá strategie zahrnovala okupaci území v zónách ozbrojeného konfliktu (Karenský stát, Kajaský stát a Nagské oblasti). Zde k ozbrojeným bojům docházelo a jak ze strany *tatmato*, tak povstalců zde byla rozsáhle porušována lidská práva místních obyvatel.

S výjimkou území v Barmě, kde nadále probíhal otevřený konflikt, na většině menšinových území vznikla situace, kterou A. South označuje jako „negativní mír“ (*negative peace*).⁵⁵⁶ Jde o nestabilní situaci, kterou nelze označit ani za válku, ani za úplný mír. M. Kaldorová, která se zabývá vztahy mezi globalizací a bezpečností, tvrdí, že v tomto kontextu dochází ke smazávání „rozdílů mezi válkou (obvykle definovanou jako násilí mezi státy či organizovanými politickými uskupeními s politickými motivy), násilnými aktivitami organizovaného zločinu (násilí prováděné organizovanými kriminálními skupinami k soukromým účelům, obvykle za účelem zisku) a rozsáhlým porušováním lidských práv (násilí prováděné státy či politicky organizovanými skupinami proti jednotlivcům)“.⁵⁵⁷

Nové problémy do vztahů mezi menšinami a centrální vládou přinesla ústava, schválená roku 2008. V administrativní rovině v mnoha ohledech

zrovnoprávnila regiony vnitřní Barmy a etnické státy, federální princip však nedeklarovala. Navíc zlikvidovala většinu zvláštních etnických oblastí. Etnické organizace se měly transformovat na politické strany a jejich ozbrojené složky se měly podle článku 338 ústavy o vytvoření jednotných ozbrojených sil Svazu transformovat v Pohraniční strážní síly (BGF), podřízené velení armády. To vyvolalo v prostředí organizací etnických menšin napětí a část z nich opět zahájila ozbrojený boj proti vládě. Situaci dále komplikovaly pokračující boje mezi barskou armádou a ozbrojenými skupinami, které v dřívějších letech nepřistoupily na příměří.

Všeobecné volby v roce 2010 jednoznačně potvrdily vedoucí úlohu armády a příslušníků transformovaného vojenskopolitického bloku ve státě, a to jak v centrálních, tak i v menšinových oblastech. Krátce po volbách 2010 nabral na intenzitě ozbrojený konflikt. Zasaženy jím byly především státy Kačjinů, Šanů, Karenů a Monů. I když se etnické organizace snažily přenést jednání o míru na celonárodní platformu, barská vláda se opět uchýlila k osvědčené taktice separátních jednání. Ta byla nakonec úspěšná a vládě se podařilo ozbrojený konflikt významně utlmit. Menšinové oblasti a jejich obyvatelé však nadále čelí řadě problémů.

Oblasti obývané menšinovými etniky v Barmě jsou bohaté na přírodní zdroje, mají i značný energetický potenciál a vojensko-strategický význam. Menšinové oblasti se však rovněž potýkají s množstvím ekonomických a sociálních problémů a patří mezi nejméně rozvinutá teritoria Barmy.

Významné zdroje zisků v menšinových oblastech představují zemní plyn, ropa, minerály, vzácná dřeva, drahokamy a polodrahokamy. Jsou zde proto zřizovány doly, ropovody a plynovody a probíhá zde rozsáhlá dřevařská těžba a výstavba elektráren. To vše se často děje na úkor domorodých obyvatel a jejich životního prostředí. Podnikatelské aktivity na menšinových územích se často vyznačují bezohlednou ekonomickou exploatací a vytěžováním přírodních zdrojů, mnohdy za účasti zahraničních podnikatelských subjektů. V řadě oblastí je jen minimálně rozvinuta dopravní, ekonomická a sociální infrastruktura, zajištěn přístup jejich obyvatel ke vzdělání a zdravotní péči. Bezpečnostní situace je dlouhodobě špatná, rozsáhlá území nadále ovládá *tatmato*. Jsou zde rozsáhle porušována lidská práva, statisíce lidí přišly během konfliktu o své domovy. Zejména po volbách v roce 2010 zde dochází ke střetům různých mocenských a ekonomických uskupení, včetně uskupení s kriminálním pozadím, o sféry vlivu.

Vládní politika minulých let v některých regionech země rovněž významně přispěla k nárůstu mezietnického a náboženského napětí, jak je tomu v případě muslimského a buddhistického obyvatelstva Arakanského státu.

Vleký konflikt na menšinových územích podnítl vznik vysoce decentralizovaných válečných ekonomik a hospodářských aktivit, z nichž mnohé jsou nadále závislé na vnějších zdrojích, vazbách, *know how* a kapitálu. Mnohé z těchto aktivit jsou z pohledu centrální barmské vlády nelegální. Jak uskupení, která s vládou uzavřela příměří, tak uskupení, které proti vládě nadále bojují, pokračují ve financování svých aktivit prostřednictvím rabování, konfiskací, neformálního zdaňování, těžby a vývozu nerostných surovin, obchodu s drogami aj. Centrální vláda a rovněž nové vlády etnických států mají zájem tyto zdroje zisků kontrolovat. V menšinových oblastech dnes nastupují k moci nové politické garnitury tvořené zástupci transformovaného vojenskopolitického bloku, v menší míře pak zástupci etnických politických stran. Ti se ve svých mocenských a ekonomických aspiracích střetávají s představiteli starších paralelních mocenských struktur – regionálními veliteli *tatmato*, bývalými povstaleckými předáky a příslušníky ekonomických elit. To vyvolává napětí a konflikty. Etnický konflikt v Barmě je dnes v mnoha ohledech konfliktem o zdroje.

I když v řadě regionů proběhly formální administrativní změny, často zde nadále přetrvává situace nastolená před rokem 2008. Nové dohody o příměří mezi povstalci a centrální vládou, uzavřené po volbách 2010, z velké části kodifikují postavení starých mocenských struktur. Příznačné rovněž je, že zatímco v centrální Barmě se i přes represe vládnoucího vojenskopolitického bloku vytvořila řada opozičních politických uskupení, v etnických státech lokální nacionální autority opozici potlačují ještě daleko razantněji a možnost volby místních obyvatel je více omezena.

Množství různých soupeřících autoritativních systémů vytváří nejasnou situaci, která dezorientuje jak místní obyvatele, tak mezinárodní společenství. Ve vztahu k mezinárodní komunitě se proto nezřídka prosazují uskupení, která jsou sice schopna komunikovat na mezinárodní úrovni, doma však mají, zejména na menšinových územích, jen minimální vliv. Tyto nejasnosti rovněž vytvářejí příležitosti pro mocenské prosazování se silných osobností a uskupení a jejich obohacování, zatímco většinová populace se nadále pohybuje na hranici chudoby.

Zatímco vztahy mezi vojenskopolitickým blokem a demokratickou opozicí jsou, i přes probíhající diskuse, víceméně vymezené, v případě četných organizací etnických menšin jsou podstatně složitější. Ve vztahu k vládě se pohybují od úzké spolupráce až po ozbrojený boj. Ani ve vztahu k demokratické opozici nejsou jasné. Rovněž v řadách demokratické opozice panují rozdílné názory na to, do jaké míry s organizacemi etnických menšin spolupracovat a akceptovat jejich politické požadavky. Přitom to, na čí stranu se etnické menšiny v budoucím období ve své majoritě přikloní, významně ovlivní rozložení sil v boji za nastolení demokracie v Barmě. Toto hnutí, či jeho část, by mohlo sehrát významnou roli v transformačních procesech.

Vliv opozičního hnutí centrální Barmy je na menšinových územích omezený. Provládní či naopak protivládní postoje menšinových uskupení se převážně odvíjejí od reakcí na konkrétní politiku a akce centrální vlády, nikoli od aktivit či agitace opozičních politických organizací. Je zřejmé, že především pozitivní či negativní vztahy s centrální vládou v budoucnu výrazně ovlivní spolupráci různých etnických uskupení s demokratickou opozicí a jejich roli v demokratizačních procesech. Demokratické hnutí by mohlo těžit z existujících ohnisek napětí mezi centrální vládou a menšinovými etniky. I přes výraznou parcialitu zájmů různých uskupení je to jedna z významných cest, jak posílit tlak na vojenskopolitický blok. Jak demokratické hnutí vnitřní Barmy, tak mezinárodní organizace snažící se podpořit demokratizační procesy v Barmě však zatím s etnickými uskupeními příliš nekomunikují a nekooperují.

Země Evropské unie se v posledních letech v Barmě především zaměřovala jednak na humanitární oblast, jednak na projekty podporující snahy o demokratizaci země. V oblasti podpory demokratizačních procesů se soustředily zejména na podporu demokratického hnutí vnitřní Barmy. Etnická hnutí zůstávala stranou jejich zájmu. Pokračovat v této strategii by bylo taktickou chybou. Podpora větší angažovanosti etnických uskupení v demokratizačních procesech a přemostování mezer v komunikaci mezi demokratickou opozicí a etnickým hnutím by se měly stát jednou z významných součástí strategie podpory demokratizačních procesů realizované ze strany mezinárodního společenství vůči Barmě. V této souvislosti roste i význam rozvojových projektů v menšinových oblastech podporovaných zeměmi EU. I když jde o kvalitativně rozdílné aktivity, v praxi se jedná o spojitě nádoby.

Résumé

Burma: Ethnic Problems, War, and the Struggle for Democracy

According to the official data, there are 135 ethnic groups in Burma/Myanmar. The members of the minority groups constitute more than 1/3 of its population of 51 million people. The co-existence of the different ethnic groups is complicated and frequently violent. The ethnic conflict in Burma, which started in 1948, is the longest civil war in the new world history. Finding a successful solution of the ethnic issue is one of the main conditions of the existence of Burma as a consolidated state, and also of the continuation of the democratisation processes that were started in Burma in recent years. The key moment of these processes was the formal end of military rule and the establishment of a civil government in March 2011. The relations between the central national majority and the minorities have been developing for centuries and still significantly influence the political situation in the country. Their roots lie in the pre-colonial period of Burmese history. At that time, the central states in Burma, which were populated by the ethnic majorities, were surrounded by numerous ethnic minority territories. Their chiefs had stronger or weaker ties to the rulers of the central states, depending on the political situation at the time and the balance of power in the region.

In 19th century, the British recognised the existing situation and established a dual system of administration in Burma – one system for the central regions dominated by ethnic Burmese (Bamar) and another for the minority areas. They also supported the minority nationalism and the emancipatory efforts of the ethnic minorities. As a result of this, the existing differences between the Burmese and the members of the ethnic minorities deepened and created a base for interethnic tensions. After the 2nd World War, the situation resulted in a protracted civil war. In the independent Burma, the ethnic organisations fought for various forms of independence within the framework

of the British Commonwealth of Nations (the Karens), federalism and various forms of autonomy within the Union of Burma.

The struggle intensified even more in the 60s, when the military regime of General Ne Win came to power in Burma and proclaimed the “Burmese way to socialism” and the strategy of building a “national community” of all the ethnic groups in Burma through liquidation of ethnic differences. The new Constitution of 1974 codified these efforts. Although the military government intensified its war against ethnic insurgents, the conflict stagnated. While the government army (*tatmadaw*) controlled the central parts of Burma, the peripheral areas of the country were dominated by armed rebel organisations of ethnic minorities, the communist insurgents and also various armed groups with criminal backgrounds. These so-called “liberated territories” with their own administrations stretched from the India-Bangladesh border, across the north of Burma and to the border of Burma with Thailand. The efforts of the central government to enter into agreements with the rebel ethnic organisations were unsuccessful. They generally failed because of the reluctance of both sides to retreat from their demands, particularly on the issue of the federalisation of Burma.

In 1988, a military regime took power after a violent coup d'état. The following more than two decades of Burmese history were marked by the economic exploitation of the country by members of the military junta, the arrests of and repressions against opposition activists, and violations of basic human rights and freedoms. It raised the resistance against the government on both the domestic and the international political scenes. The military junta was interested in avoiding fighting on two fronts and in concentrating its forces to suppress the democratic opposition in central Burma. Because of this, it adopted a strategy of separate ceasefires with individual insurgent organisations. The terms of the agreements were different in each specific case but their basic principle was that the agreement should allow the rebels to keep their weapons and gain administrative control over the territories which they had hitherto dominated militarily. In practice, this led to a fission of the Burmese territory into seventeen “special areas” controlled by ethnic organisations. As a result of this policy, the intensity of the civil war was reduced significantly. On the other hand, the ceasefire agreements were not political but military solutions to the problem. A lot of political issues, including the federal arrangement of Burma and the autonomy of minority

areas, remained open. The problem of the integrity of the state became more complicated. Three very different concepts intersected in its administrative structure: the concept of the seven union territories, that of the seven ethnic states and that of the seventeen self-administered regions with differently defined autonomies. Ethnic organisations and groups variously established themselves on their territories and created their own economic, political and social structures there.

The new Constitution, approved in 2008, equalised the inner regions of Burma and the ethnic states in many ways but did not declare federal principles. Additionally, it canceled most of the self-administered regions. Ethnic organisations were to be transformed into political parties, and their armed forces were to be reorganised into the Border Guard Forces (BGF), which were subordinated to the Burmese Army command. This created tensions in the environment of the ethnic organisations, and some of them decided to continue in their armed struggle against the government. The situation is further complicated by the ongoing fighting between the Burmese army and armed groups which rejected ceasefire agreements in earlier years.

The general elections in 2010 confirmed the leading role of the military and the transformed military-political power bloc in the state, both in the central and in the minority areas. Shortly after the 2010 elections, the armed conflict further intensified. The conflict affected mainly Kachin State, Shan State, Karen State, and Mon State. Although the ethnic organisations tried to pass the peace talks onto the national platform, the Burmese government again resorted to the tactics of separate negotiations. It was ultimately successful, and it did manage to limit the armed conflict significantly.

However, the minority areas and their residents continue to face a number of problems. They have rich natural resources, a considerable energetic potential, and a military-strategic importance for the security of Burma. The main resources of income in the minority areas are natural gas, oil, minerals, rare woods, and precious and semiprecious stones. Mines, oil and gas pipelines, and dams with power stations are built there, and the large forests are extensively logged, frequently with participation of foreign companies.

On the other hand, the minority areas are the least developed territories of Burma. The industrial activities are often done at the expense of the indigenous people and their environment. The access of the indigenous people to education and health care are limited as well. The security situation in the

minority areas is bad, as the Burmese Army still controls large territories there. The ongoing fighting is accompanied by extensive human rights abuses such as rapes, forced labor for both the army and the insurgents, destructions of villages and forced resettlements of their residents, etc. Hundreds of thousands of people lost their homes during the civil conflict. Also, especially after the elections in 2010, various power and economic groups, including the organisations with criminal backgrounds, are struggling for spheres of influence in the minority states. Plus, many of their activities are illegal. The current ethnic conflict in Burma is a conflict for economic resources in many of its aspects.

A number of different competing authoritarian systems create an ambiguous situation which confuses both local residents and the international community. It is frequently the case that some minority organisations are well known internationally but have only a limited real influence at home. While the relations between the military-political bloc and the democratic opposition are more or less defined, the situation is much more complex in the case of the numerous ethnic minority organisations. Their relations with the Burmese government range from close cooperation to armed struggle. Also the ethnic minorities' relations to the democratic opposition are not clear. On either side, there are different views on the extent to which the democratic opposition should cooperate with ethnic minority organisations and accept their political demands.

It is obvious that a support of the ethnic minority organisations would significantly affect the distribution of forces on the Burmese political scene in the struggle for the restoration of democracy. The ethnic movement, or a part of it, could play an important role in the transformation processes. The support of the greater involvement of the ethnic organisations in the democratisation processes and the bridging of gaps in the communication between the democratic opposition and the ethnic movements should thus become one of the important parts of the strategy of the support for the democratisation processes from the side of the international community.

Poznámky

- ¹ Srv. *EU-Burma/Myanmar Strategy Paper 2007–2013*.
- ² Srv. *Koncepce transformační politiky a popis Programu transformační spolupráce/TRANS* (2010).
- ³ Interview Rangún, Barma, listopad 2011.
- ⁴ Stát. In: *Velký sociologický slovník* (1996): 1218.
- ⁵ Duffield (2001): 156; viz též Kingston (2004): 7.
- ⁶ Callahan (2007).
- ⁷ Tamtéž: 3.
- ⁸ Tamtéž: 1.
- ⁹ Duffield (2001).
- ¹⁰ Scott (2010).
- ¹¹ Taylor (2007); Taylor (2009).
- ¹² Charney (2009).
- ¹³ Bečka–Bečková (1979); Bečka (2007); Bečka (1983) aj.
- ¹⁴ Callahan (2007).
- ¹⁵ Zaw Oo–Win Min (2007).
- ¹⁶ Kramer (2007).
- ¹⁷ Ardeth Maung Thawngmung (2008).
- ¹⁸ Jelsma–Kramer–Vervest (2005).
- ¹⁹ Lintner (1999); Lintner–Black (2009); Lintner (1990a); Lintner (1997); Lintner (1990b) aj.
- ²⁰ *South-East Asia. Opium survey 2011; Replacing Opium in Kokang and Wa Special Regions, Shan State, Myanmar* (2003) aj.
- ²¹ *Internal Displacement and Protection in Eastern Burma* (2005); *Internal Displacement in Eastern Burma* (2007); *Displacement and Poverty in South East Burma/Myanmar* (2011) aj.
- ²² South (2008).
- ²³ South (2003).
- ²⁴ Smith (2002).
- ²⁵ Smith (1999).
- ²⁶ Bečka (2007): 7.
- ²⁷ Min Naing (2000).
- ²⁸ Bečka (2007): 7.
- ²⁹ Srv. U Min Naing (2000): f–g.
- ³⁰ *The Repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 14.

- ³¹ *Myanmar Sign Agreement for Census-Taking to Help* (2012); *Burmese Census Offers Hope to Ethnic Groups*.
- ³² *Country profile* (2009).
- ³³ *Burmese Census Offers Hope to Ethnic Groups*.
- ³⁴ Tamtéž; Bečka (2007): 7.
- ³⁵ Respektive tibeto-barmské větve čínsko-tibetské jazykové rodiny. Tato etnika mají v jihovýchodní Asii více než 20 milionů příslušníků. Roztroušena jsou v západní, východní a severní Barmě, v Jün-nanu a severních regionech v Thajsku, Laosu a Vietnamu. Známy skupinami jsou i Akhové, Lahuové, Lisuové, Lolové aj.
- ³⁶ Někteří etnolingvisté řadí karenno-kajaské jazyky rovněž do tibeto-barmské větve čínsko-tibetské jazykové rodiny, srv. Chazée (2002): 13. Jiní je v rámci čínsko-tibetské jazykové rodiny vyčleňují zvlášť mimo tibeto-barmskou jazykovou větev. Srv. LeBar–Hickey–Musgrave (1964): 58. Diskuse není ještě ukončena. V tomto textu karenno-kajaskou jazykovou skupinu vyčleňujeme zvlášť.
- ³⁷ Respektive mon-khmerské větve austroasijské jazykové rodiny (austroasijská jazyková rodina se dělí do dvou podskupin na etnika hovořící mon-khmerskými jazyky v jihovýchodní Asii a etnika hovořící jazyky munda v severovýchodní Indii). Tato příbuznost spojuje barmská mon-khmerská etnika na jedné straně s velkými etniky, jako jsou Khmerové v Kambodži, Vietové ve Vietnamu, na druhé straně pak s desítkami malých, geograficky značně roztroušených etnik – Khasii v indickém Ásámu, některými skupinami Orang Asliů v Malajsií a na Nikobarských ostrovech. Celkově do této rodiny náleží přibližně 150 jazyků. Viz *The Cambridge History of Southeast Asia* (1999): 109.
- ³⁸ Etnika hovořící thajskými jazyky jsou rozšířena od čínských provincií Jün-nan, Chu-nan, Kuang-si, Kuej-čou a ostrova Chaj-nan po Šanský a Kačjinský stát v Barmě, jižní thajsko-malajskou hranici, Laos, severovýchodní Kambodžu, severní a střední Vietnam. V celé jihovýchodní Asii se jedná přibližně o 70 milionů lidí. Nejvýraznější složky této jazykové rodiny tvoří Laové, Thajci (Siamci), Šanové, Thoové, Nungové, Ťuangové, Ahomové. Viz Nožina (2008): 43–44.
- ³⁹ Smith (2002): 18; *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 15.
- ⁴⁰ Smith (2002): 18; Callahan (2007): 42.
- ⁴¹ Smith (2002): 16.
- ⁴² *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 15.
- ⁴³ Tamtéž.
- ⁴⁴ Smith (2002): 18.
- ⁴⁵ Ashin Moonieinda (2010): 6–7; Karen People.
- ⁴⁶ Smith (2002): 17, 19; *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 16.
- ⁴⁷ Bečka (2007): 7–9.
- ⁴⁸ Srv. Silverstein (1980).
- ⁴⁹ Bečka (2007): 17.
- ⁵⁰ *Narody Jugo-Vostočnoj Azii* (1966): 296.
- ⁵¹ Bečka (2007): 28.

- ⁵² *A Karen History*; karenský mnich a badatel Ashin Moonieinda odhaduje přítomnost Monů a Karenů na barmském území na více než dva tisíce let. Srv. Ashin Moonieinda (2010): 9.
- ⁵³ *Narody Jugo-Vostočnoj Azii* (1966): 296.
- ⁵⁴ Tamtéž; Rakhine people.
- ⁵⁵ *Narody Jugo-Vostočnoj Azii* (1966): 296.
- ⁵⁶ Srv. O'Reilly (2007): 7–31; Bečka (2007): 21.
- ⁵⁷ *Narody Jugo-Vostočnoj Azii* (1966): 296.
- ⁵⁸ Sai Aung Tun (2009): xvii., 91.
- ⁵⁹ Bečka (2007): 29–30.
- ⁶⁰ Lintner (2003): 65.
- ⁶¹ Blíže viz Yegar (1971).
- ⁶² *Narody Jugo-Vostočnoj Azii* (1966): 296.
- ⁶³ Bečka (2007): 30–31.
- ⁶⁴ Sai Aung Tun (2009): xvii.; srv. Aung Thwin (1976): 218–220.
- ⁶⁵ Bečka (2007): 59.
- ⁶⁶ Bečka (2007): 59.
- ⁶⁷ Aung Win (2005); k historii Arakanu viz Leider (2004).
- ⁶⁸ Bečka (2007): 59–60, 65–66.
- ⁶⁹ Sai Aung Tun (2009): 89–90.
- ⁷⁰ Bečka (2007): 70–85.
- ⁷¹ Aung Win (2005).
- ⁷² Bečka (1979): 59–62; Bečka (2007): 70–85.
- ⁷³ Bečka (1979): 62.
- ⁷⁴ Bečka (2007): 91–92.
- ⁷⁵ Leach (1954): 34.
- ⁷⁶ Bečka (2007): 91–92.
- ⁷⁷ Coedès (1948).
- ⁷⁸ Srv. Nožina (2010): 36–39.
- ⁷⁹ Bečka (2007): 46–47, Bečka (1979): 37.
- ⁸⁰ Bečka (2007): 49.
- ⁸¹ Taylor (2009), 22.
- ⁸² Srv. Bečka (2007): 43.
- ⁸³ V dnešní barmštině toto slovo znamená stát nebo země, v pugamském období se užívalo spíše ve významu „dobyta země“ a označovalo válkou připojená území.
- ⁸⁴ Taylor (2009): 22.
- ⁸⁵ Bečka (2007): 44.
- ⁸⁶ Taylor (2009): 23.
- ⁸⁷ Bečka (2007): 77–78.
- ⁸⁸ Tamtéž: 91–92.
- ⁸⁹ Taylor (2009): 23.
- ⁹⁰ K diskusi o islámských vlivech v Arakanu srv. Charney (2010).
- ⁹¹ Srv. Nožina (2010): 50–51; Nožina (2008): 44–49.
- ⁹² Leach (1954): 214–215.

- ⁹³ LeBar–Hickey–Musgrave (1964): 15.
⁹⁴ Srv. Leach (1954).
⁹⁵ Srv. tamtéž; *Kachin – Sociopolitical organization*.
⁹⁶ LeBar–Hickey–Musgrave (1964): 54; srv. Lehman (1963).
⁹⁷ LeBar–Hickey–Musgrave (1964): 61.
⁹⁸ Christensen–Sann Kyaw (2006): 4.
⁹⁹ LeBar–Hickey–Musgrave (1964): 48.
¹⁰⁰ Tamtéž: 131.
¹⁰¹ Leach (1954): 5.
¹⁰² South (2008): 6–7.
¹⁰³ Srv. Leach (1954).
¹⁰⁴ Pryskyřičný extrakt z akácie katechové (*Accacia catechu*) obsahující zejména tanin, využívaný při výrobě ústních vodiček, kloktadel, proti průjmům a zejména v koželužství a v barvárnách bavlněných a hedvábných látek.
¹⁰⁵ Scott (2010): 107.
¹⁰⁶ Lehman (1967): 1–104, zejm. s. 22–24.
¹⁰⁷ Scott (2010): 152.
¹⁰⁸ LeBar–Hickey–Musgrave (1964): 54; srv. Lehman (1963).
¹⁰⁹ Scott (2010): 151.
¹¹⁰ Tamtéž: 13.
¹¹¹ Srv. Esman (1975): 391–419.
¹¹² Srv. South (2008): 5.
¹¹³ Tamtéž: 7.
¹¹⁴ Scott (2010): 60–61.
¹¹⁵ South (2008): 5.
¹¹⁶ Bečka (2007): 75.
¹¹⁷ Bečka (1979): 61.
¹¹⁸ Bečka (2007): 108.
¹¹⁹ Tamtéž: 112–113; Bečka (1979): 61–62.
¹²⁰ Bečka (2007): 127–128.
¹²¹ Bečka (1979): 63; Bečka (2007): 131, 134.
¹²² Srv. Crosthwaite (1968).
¹²³ Tamtéž: 14–15.
¹²⁴ Bečka (2007): 136–137.
¹²⁵ Safman (2007): 53.
¹²⁶ Bečka–Bečková (1979): 2.
¹²⁷ Taylor (2009): 93.
¹²⁸ Bečka (2007): 141.
¹²⁹ Tamtéž: 142; Bečka–Bečková (1979): 2.
¹³⁰ Taylor (2009): 93.
¹³¹ Tamtéž.
¹³² Bečka–Bečková (1979): 3.
¹³³ Taylor (2007): 79; Bečka–Bečková (1979): 1.

- ¹³⁴ Tamtéž: 3.
¹³⁵ Tamtéž: 3–4.
¹³⁶ Bečka (2007): 142.
¹³⁷ Sai Aung Tun (2009): 173–177.
¹³⁸ Tamtéž: 178.
¹³⁹ Bečka (2007): 124.
¹⁴⁰ Aung Thwin (1985): 245.
¹⁴¹ Bečka–Bečková (1979): 2.
¹⁴² Myint Thant (2006): 185.
¹⁴³ Lintner (1999): 66.
¹⁴⁴ Bečka–Bečková (1979): 2; Lintner (1999): 66–67; Bečka (2007): 146, 148.
¹⁴⁵ Srv. Bečka–Bečková (1979); Bečka (2007): 153.
¹⁴⁶ Srv. Bečka (2007): 155–161.
¹⁴⁷ Myint Thant (2006): 209–210.
¹⁴⁸ Srv. Bečka (2007): 163–170.
¹⁴⁹ Tamtéž: 170.
¹⁵⁰ Smith (2002): 7.
¹⁵¹ Ve skutečnosti dnes křesťané představují pouhých 5 % obyvatel země. Dokonce i mezi Kareny označovanými za „křesťanské etnikum“ jde o pouhých 20 % populace. Muslimové tvoří přibližně 3 % populace, „animisté“ 1 % a hinduisté 0,5 % barmské populace. Téměř 90 % barmské populace je klasifikována jako buddhisté. Viz Matthews (1994): 1.
¹⁵² South (2008): 14.
¹⁵³ Lintner (1999): 50.
¹⁵⁴ South (2008): 14.
¹⁵⁵ Lintner (1999): 49.
¹⁵⁶ Smith (2003): 12.
¹⁵⁷ Tamtéž.
¹⁵⁸ Tamtéž: 51.
¹⁵⁹ Matthews (1994): 1.
¹⁶⁰ Lintner (1999): 51–52.
¹⁶¹ Smith (2003): 12.
¹⁶² Bečka (2007): 166–167.
¹⁶³ Tamtéž: 139.
¹⁶⁴ Tamtéž: 145; srv. Smith (1999): 44.
¹⁶⁵ Taylor (2007): 77; Lintner (1999): 55.
¹⁶⁶ Bečka (2007): 166.
¹⁶⁷ Aung Win (2005).
¹⁶⁸ South (2008): 21.
¹⁶⁹ Stevenson (1945): 15.
¹⁷⁰ Bečka (2007): 175–179.
¹⁷¹ Lintner (1999): 9.
¹⁷² Smith (2003): 12.
¹⁷³ Lintner (1999): 9.

- ¹⁷⁴ Bečka (2007): 179.
¹⁷⁵ Tamtéž: 181.
¹⁷⁶ Sai Aung Tun (2009): 192–193.
¹⁷⁷ Bečka (2007): 183–184.
¹⁷⁸ Cruiskshank (1983): 5.
¹⁷⁹ Sai Aung Tun (2009): 196–200.
¹⁸⁰ Lintner (1999): 68; Sai Aung Tun (2009): 201.
¹⁸¹ South (2008): 22.
¹⁸² Lintner (1999): 72.
¹⁸³ Smith (1999): 62–64.
¹⁸⁴ Selth (1986): 502.
¹⁸⁵ Srv. Simpson (1983): 14; South (2008): 23.
¹⁸⁶ Lintner (1999): 71.
¹⁸⁷ Bečka (2007): 189.
¹⁸⁸ Tamtéž: 198.
¹⁸⁹ Tamtéž: 193.
¹⁹⁰ Lintner (1999): 77; Bečka (2007): 204.
¹⁹¹ Svědčí o tom i Aung Schanův dopis předákům Karenů z roku 1945, v němž Aung Schan slibuje rovná práva na vlastní kulturu, vzdělání a náboženství, „bez ohledu na národnost, náboženství či pohlaví“. Viz Naw (2001): 249–250.
¹⁹² Smith (1999): 85.
¹⁹³ Lintner (1999): 77.
¹⁹⁴ Bečka (2007): 204.
¹⁹⁵ Smith (1999): 72; South (2008): 24.
¹⁹⁶ Bečka (2007): 206.
¹⁹⁷ Tamtéž: 208.
¹⁹⁸ Smith (2002): 7.
¹⁹⁹ Lintner (1999): 81.
²⁰⁰ Silverstein (1980): 116.
²⁰¹ South (2008): 26.
²⁰² Bečka (2007): 208.
²⁰³ Smith (1999): 86.
²⁰⁴ Smith (2003): 13; South (2008): 26.
²⁰⁵ South (2008): 26.
²⁰⁶ Bečka (2007): 209.
²⁰⁷ Viz Silverstein (1977): 54–55.
²⁰⁸ O demarkaci hranic Karenského státu mělo být rozhodnuto až po odchodu Britů.
²⁰⁹ Smith (2002): 8.
²¹⁰ Bečka (2007): 203.
²¹¹ Tamtéž.
²¹² Bečka (2007): 213; Lintner (1999): 80.
²¹³ Sinh (2007): 43.
²¹⁴ Bečka (2007): 213–216.

- ²¹⁵ Generál Nei Win nahradil Smith Duna na postu velitele ozbrojených sil v únoru 1949.
²¹⁶ McCoy (1972): 127.
²¹⁷ Nožina (2001): 80–81.
²¹⁸ Zaw Oo–Win Min (2007): 7–8.
²¹⁹ Tamtéž: 8.
²²⁰ Smith (1999): 168.
²²¹ Zaw Oo–Win Min (2007): 8.
²²² Smith (1999): 175.
²²³ Bečka (2007): 234–235.
²²⁴ Tamtéž: 241.
²²⁵ Tamtéž: 237, 238.
²²⁶ Tamtéž: 240.
²²⁷ Smith (2002): 99, 184–185.
²²⁸ Zaw Oo–Win Min (2007): 8–9.
²²⁹ Bečka (2007): 240–241.
²³⁰ Smith (2002): 46.
²³¹ Předák federalistického hnutí So Šwei Thaik (*Shwe Taik*) ve vězení zemřel.
²³² Bečka (2007): 242.
²³³ Smith (2002): 6.
²³⁴ Bečka (2007): 244.
²³⁵ Tamtéž: 248.
²³⁶ Tamtéž: 253.
²³⁷ Pettman (1973): 36–37.
²³⁸ Bečka (2007): 249.
²³⁹ Lintner (1999): 484.
²⁴⁰ Charney (2009): 125.
²⁴¹ Zaw Oo–Win Min (2007): 9.
²⁴² Viz Smith (1999): 258–262.
²⁴³ Charney (2009): 125.
²⁴⁴ Viz Smith (1999): 258–262.
²⁴⁵ Bečka (2007): 250.
²⁴⁶ Charney (2009): 126.
²⁴⁷ Tamtéž: 126–127.
²⁴⁸ Tamtéž: 127.
²⁴⁹ Viz Smith (1999): 276–280.
²⁵⁰ Charney (2009): 127; Lintner (1999): 494.
²⁵¹ Nožina (1989): 46–47.
²⁵² Charney (2009): 128.
²⁵³ Nožina (1989): 46.
²⁵⁴ Tamtéž.
²⁵⁵ Nožina (2010): 200.
²⁵⁶ Bo Yang (1987): 21–22; McCoy (1991): 427.
²⁵⁷ Tamtéž: 426.

- ²⁵⁸ Nožina (1989): 46.
- ²⁵⁹ Bečka (2007): 254, 256.
- ²⁶⁰ *The Constitution of the Socialist Republic of the Union of Burma* (1974); Bečka (2007): 256.
- ²⁶¹ Lintner (1999): 494.
- ²⁶² Bečka (2007): 262; Lintner (1999): 494.
- ²⁶³ Bečka (2007): 358.
- ²⁶⁴ Tamtéž: 263.
- ²⁶⁵ Tamtéž: 262.
- ²⁶⁶ Smith (2002): 10.
- ²⁶⁷ Bečka (2007): 263.
- ²⁶⁸ Nožina (1989): 46–47.
- ²⁶⁹ Tamtéž: 47.
- ²⁷⁰ McCoy (1991): 434.
- ²⁷¹ Fuller, T. (2007); *Burma Refuses to Extradite Drug Chieftain* (1996).
- ²⁷² Bečka (2007): 263.
- ²⁷³ Smith (2002): 10.
- ²⁷⁴ Tamtéž.
- ²⁷⁵ Bečka (2007): 263.
- ²⁷⁶ Smith (2002): 10.
- ²⁷⁷ Srv. Bečka (2007): 267–270.
- ²⁷⁸ Smith (2002): 10.
- ²⁷⁹ Bečka (2007): 273.
- ²⁸⁰ Tamtéž: 357; Lintner (1999): 494–495; Leavitt (2004).
- ²⁸¹ Bečka (2007): 270–271.
- ²⁸² Smith (2002): 10; *Burma: The Land of Fear; United Nationalities League for Democracy – Liberated Areas*; UNLD–LA.
- ²⁸³ *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 15–16.
- ²⁸⁴ Smith (2002): 19.
- ²⁸⁵ *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 15–16.
- ²⁸⁶ Viz Diller (1997): 43–45.
- ²⁸⁷ *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 16.
- ²⁸⁸ Tamtéž: 273–274.
- ²⁸⁹ Smith (2002): 10.
- ²⁹⁰ Bečka (2007): 275.
- ²⁹¹ Bečka 2007, 276; *Burma junta support group USDA disbands* (2010); *Union Solidarity and Development Association*.
- ²⁹² Bečka (2007): 275.
- ²⁹³ *Burma: The Land of Fear*.
- ²⁹⁴ *Myanmar Prisoners of Political Repression* (2001): 1.
- ²⁹⁵ Bečka (2007): 278.
- ²⁹⁶ Tamtéž: 280; *Democracy and Discontent* (2010): 7.
- ²⁹⁷ Charney (2009): 181–182.
- ²⁹⁸ *Burma: The Land of Fear*.

- ²⁹⁹ Srv. South (2008): 137–139.
- ³⁰⁰ Srv. *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 29–32.
- ³⁰¹ Tamtéž; srv. *Burma: The Land of Fear*.
- ³⁰² *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 35.
- ³⁰³ *Referendum v Barmě provázely podvody*.
- ³⁰⁴ Zaw Oo–Win Min (2007): 7.
- ³⁰⁵ Tamtéž: 13.
- ³⁰⁶ Lintner (1999): 363–365.
- ³⁰⁷ K problematice KS Barmy viz: Lintner (1990b).
- ³⁰⁸ Zaw Oo–Win Min (2007): 12.
- ³⁰⁹ Tamtéž: 13.
- ³¹⁰ *Opiový král a barmské úřady oslavili dohodu* (1996).
- ³¹¹ Lintner–Black (2009): 156.
- ³¹² Fuller (2007).
- ³¹³ Karenniská armáda národní obrany (KNDA) – frakce odštěpená od Karenniské národní pokrokové strany (KNPP), Karenská mírová síla (KPF/b), Monská merguiská armáda (MMA) a Skupina zvláštní oblasti KNU (KNU-SRG).
- ³¹⁴ Čjinská národní fronta (CNF), Národní socialistická rada Nagalandu (NSCN), Strana osvobození Arakanu (ALP), Strana národní jednoty Arakanu (NUPA), Národní aliance Rouhindžaů (RoNA), Lahuská národní organizace (LNO), Waoská národní organizace (WNO).
- ³¹⁵ Zaw Oo–Win Min (2007): 86.
- ³¹⁶ Tamtéž: 13.
- ³¹⁷ Až ústava z roku 1974 definovala Karenský stát (dříve zvláštní oblast Kothulei), Čjinský stát (dříve Čjinská zvláštní oblast), Monský stát (dříve oblast Tenesarim – I) a Arakanský stát (dříve Arakanská oblast).
- ³¹⁸ *Myanmar Background: Ethnic Minority Politics* (2003): 8.
- ³¹⁹ Tamtéž: 8–9.
- ³²⁰ Lintner–Black (2009): 153–154; *Myanmar Drug Lord Wei Xuekang Becomes Banker* (2000).
- ³²¹ Callahan (2007): 27–28.
- ³²² *Replacing Opium in Kokang and Wa Special Regions, Shan State, Myanmar* (2003).
- ³²³ Callahan (2007): 29; *Myanmar Background: Ethnic Minority Politics* (2009): 9.
- ³²⁴ *The Burma Army's Offensive Against the Shan State Army-North* (2011).
- ³²⁵ Srv. Black–Fields (2006). Bliže k problému Kramer (2007); *Deciphering Myanmar's Peace Process. A Reference Guide 2013*: 140.
- ³²⁶ Kokang.
- ³²⁷ *Show Business: Rangoon's War on Drugs in Shan State* (2005): 20.
- ³²⁸ Callahan (2007): 25–27; Kokang.
- ³²⁹ *Show Business: Rangoon's War on Drugs in Shan State* (2005): 20.
- ³³⁰ Smith (2002): 15.
- ³³¹ Tamtéž: 15.
- ³³² Callahan (2007): 40.
- ³³³ *Life Under the Junta: Evidence of Crimes Against Humanity in Burma's Chin State* (2011).
- ³³⁴ Callahan (2007): 40.

- 335 Tamtéž.
 336 *Life Under the Junta: Evidence of Crimes Against Humanity in Burma's Chin State* (2011).
 337 Tamtéž; Callahan (2007): 40. Dávivec černý (*Jatropha curcus*), rostlina bohatá na oleje.
 338 Tamtéž: 41.
 339 *Life Under the Junta: Evidence of Crimes Against Humanity in Burma's Chin State* (2011).
 340 *KIO, Policy Statement, Pajao 1987*. Cit. podle Smith (2002): 16.
 341 Tamtéž: 16.
 342 *A Choice for China: Ending the Destruction of Burma's Northern Frontier Forests* (2005): 54.
 343 Tamtéž: 61.
 344 Callahan (2007): 42–43.
 345 Tamtéž: 44.
 346 *A Choice for China: Ending the Destruction of Burma's Northern Frontier Forests* (2005): 70.
 347 Callahan (2007): 44.
 348 Tamtéž: 44.
 349 Tamtéž: 45.
 350 Tamtéž: 44.
 351 Smith (2002): 16.
 352 Blíže ke kačjinské problematice viz Lintner (1997).
 353 *The Kachins' Dilemma – Become a Border Guard Force or return to warfare* (2010): 2.
 354 Tamtéž.
 355 *The Repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 38.
 356 *The Kachins' Dilemma – Become a Border Guard Force or return to warfare* (2010): 2.
 357 Lintner (1999): 490.
 358 Pro bližší rozbor paoského problému viz Christensen–Sann Kyaw (2006): 15–38.
 359 Callahan (2007): 46–47.
 360 Ma Thanegi (2002).
 361 *Ceasefire Factions Keep up „Uncivil War“* (2006).
 362 Smith (2002): 18; Marshall (2012).
 363 Callahan (2007): 30.
 364 Tamtéž: 31.
 365 Marshall (2012).
 366 Smith (2002): 19.
 367 Tamtéž.
 368 Tamtéž.
 369 Callahan (2007): 31.
 370 Lewa (2003).
 371 Callahan (2007): 32.
 372 Lewa (2003).
 373 Callahan (2007): 32.
 374 Lewa (2003).
 375 *The Repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 18–19, 28, 38, 51–54.

- 376 Blíže viz Aedeth Maung Thawngmung (2008).
 377 Smith (2002): 17.
 378 Jedno z těchto uskupení, Mírová skupina Zvláštní oblasti Thandaung (*Thandaung Special Region Peace Group*), uzavřelo v roce 1997 s vládou příměří. Od vlády dostávalo žold pro své vojáky (vypočtený podle platů barmské armády). Třetina z těchto příjmů byla určena pro potřeby organizace. Viz Callahan (2007): 59.
 379 Callahan (2007): 34.
 380 Tamtéž: 35.
 381 *Internal Displacement in Eastern Burma* (2007).
 382 Aedeth Maung Thawngmung (2008): 26.
 383 Callahan (2007): 35.
 384 Tamtéž: 36.
 385 Aedeth Maung Thawngmung (2008): 24.
 386 Tamtéž: 23–24.
 387 Callahan (2007): 37.
 388 Tamtéž.
 389 Smith (2002): 17.
 390 Callahan (2007): 37.
 391 Tamtéž: 38.
 392 *Dammed by Burma's Generals – New Report on Salween Dam* (2006).
 393 *Internal Displacement and Protection in Eastern Burma* (2005): 24.
 394 *Dammed by Burma's Generals: The Karenni Experience with Hydropower Development from Lawpita to the Salween* (2006).
 395 Smith (2002): 18.
 396 Blíže viz *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008).
 397 Tamtéž: srv. kapitola 1, čl. 2, 49, 50.
 398 Podle těchto požadavků se měly oblasti vnitřní Barmy stát jedním z federálních států se stejnými právy ve svazu jako ostatní státy – to bez ohledu na početní převahu barmského obyvatelstva.
 399 Samosprávná zóna Dhanuů byla vytvořena v Šanském státě ma území obývaném etnikem Danuů čítajícím pouhých několik tisíc lidí. Převážně se jedná o rolníky. Dhanuové hovoří dialektem barmštiny, nosí barmský kroj a mají tradice podobné barmským. Okolní území obývají Šanové a další etnika. To byl zřejmě důvod, proč byla zvláštní zóna vymezena.
 400 Blíže viz *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008): kapitola 2, čl. 56.
 401 Tamtéž: kapitola 1, čl. 10.
 402 Tamtéž: kapitola 4, čl. 74, čl. 109.
 403 Tamtéž: kapitola 4, čl. 74 b, 141, 115 b a 147 b.
 404 State and Region Hluttaws.
 405 *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008): kapitola 4, čl. 161 d; Taylor (2009): 500.
 406 *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008): kapitola 1, čl. 17 c.
 407 Tamtéž: kapitola 1, čl. 22a, b, c.
 408 Tamtéž: kapitola 1, čl. 17 b.

- ⁴⁰⁹ Tamtéž: kapitola 1, čl. 17 c2, čl. 50 b.
⁴¹⁰ Tamtéž: kapitola 1, čl. 50 b.
⁴¹¹ Taylor (2009): 500–501; *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008): kapitola 5, čl. 229–231; kapitola 1, čl. 26a.
⁴¹² Taylor (2009): 503–504.
⁴¹³ Tamtéž: 504–505.
⁴¹⁴ *Myanmar: Towards the Elections* (2009): 14–16.
⁴¹⁵ *Irrawaddy: Junta Must Withdraw Constitution: KNU – Saw Yan Naing* (2008).
⁴¹⁶ *Rebels to Combat Burma Polls* (2009).
⁴¹⁷ Informace z terénního pobytu ve Waoském státě, duben–květen 2009.
⁴¹⁸ *The Myanmar elections* (2010): 9; *The Burma Army's Offensive Against the Shan State Army-North* (2011).
⁴¹⁹ *Kokang wants to join ceasefire talks* (2012).
⁴²⁰ Min Zin (2009).
⁴²¹ Taylor (2009): 505–506.
⁴²² *Myanmar: Towards Elections* (2009): 14–16.
⁴²³ Tamtéž.
⁴²⁴ Tamtéž.
⁴²⁵ *The Repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 17.
⁴²⁶ Tamtéž.
⁴²⁷ *Burmas'2010 Elections* (2011): 9.
⁴²⁸ *Profiles of Union Election Commission Members* (2010); *Burmas'2010 Elections* (2011); *The Myanmar elections* (2010): 3.
⁴²⁹ Htet Aung (2010); *The Myanmar elections* (2010): 9.
⁴³⁰ *The Myanmar elections* (2010): 7; *Burmas'2010 Elections* (2011): 8.
⁴³¹ *The Myanmar elections* (2010): 7.
⁴³² Tamtéž: 3, 4, 7.
⁴³³ Tamtéž: 4; Kudo Toshihiro 2011.
⁴³⁴ *Burmese general election 2010*.
⁴³⁵ Kudo Toshihiro (2011).
⁴³⁶ *Burma junta support group USDA disbands* (2010); *Union Solidarity and Development Party; Union Solidarity and Development Association*.
⁴³⁷ *Join the USDP Party, Get a Low – interest Loan* (2010).
⁴³⁸ Srv. *Burmas'2010 Elections* (2011): 7.
⁴³⁹ Kudo Toshihiro (2011).
⁴⁴⁰ *Burmese general election 2010*.
⁴⁴¹ *Burma: Elections As „Death Sentence for Ethnic Diversity“?* (2008).
⁴⁴² Kudo Toshihiro (2011); *Burmas'2010 Elections* (2011).
⁴⁴³ Kuppuswamy (2011).
⁴⁴⁴ Kudo Toshihiro (2011); *Burmas'2010 Elections* (2011): 7.
⁴⁴⁵ *State and Region Hluttaws*.
⁴⁴⁶ Tamtéž; *Division and State Administrations* (2013).
⁴⁴⁷ *Myanmar's Post-Election Landscape* (2011).

- ⁴⁴⁸ Kuppuswamy (2011).
⁴⁴⁹ *Burmese general election* (2010).
⁴⁵⁰ Datum 31. 1. 2011, resp. $3 + 1 + 1 + 2 + 1 + 1 = 9$; obdobně $8 + 5 + 5 = 18$, tedy násobek 9. Datum voleb byl určen stejně: $7 + 11 = 18$, resp. násobek 9. Číslo devět bylo spojováno s vojenským režimem po desetiletí. Bývalý diktátor Nei Win z toho důvodu dokonce vydal bankovy v hodnotách, jež byly násobky 9 (45 a 90 kyatové bankovky).
⁴⁵¹ Tin Aun Myin U na tento post v květnu 2012 rezignoval ze zdravotních důvodů a stal se budhistickým mnichem.
⁴⁵² *Vice-Senior General Min Aung Hlaing Tatmadaw Commander-in-Chief*.
⁴⁵³ *Myanmar's Post-Election Landscape* (2011).
⁴⁵⁴ Shwe Yinn Mar Oo–Soe Than Lynn (2011).
⁴⁵⁵ Tamtéž.
⁴⁵⁶ Interview, N. W. M., provládní organizace Myanmar Egress; P. W., pravicová opozice spojená s bývalou klientskou sítí bývalého premiéra režimu SPDC Khin Nyunta; K. T. S., zdroj blízký okruhu poradců prezidenta, Rangún, listopad 2011.
⁴⁵⁷ *Than Shwe to Head Extra-Constitutional „State Supreme Council“* (2011).
⁴⁵⁸ Interview K. T. S., zdroj blízký okruhu poradců prezidenta, Rangún, listopad 2011.
⁴⁵⁹ Ba Kaung (2011).
⁴⁶⁰ Tamtéž.
⁴⁶¹ Viz příslušné články ústavy: *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008).
⁴⁶² Soe Than Lynn (2011).
⁴⁶³ Interview, N. W. M., provládní organizace Myanmar Egress a rovněž zdroje z prostředí etnických politických stran, Rangún, listopad–prosinec 2011.
⁴⁶⁴ Kuppuswamy (2011).
⁴⁶⁵ Tamtéž.
⁴⁶⁶ Interview, N. S. A., 2012; M. K. N., 2012.
⁴⁶⁷ *Burma: New Law on Demonstrations Falls Short. Legal Reforms Should Meet International Human Rights Standards* (2012).
⁴⁶⁸ Srv. Hiebert–Phuong (2012); interview M. K. N., poslanec *Amjoutha hlutto* za Karenský stát, USDP, Pha-an, Karenský stát, listopad 2012; interview N. S. A., poslankyně *Pyijthu hlutto*, Pha-an, Karenský stát, interview listopad 2012.
⁴⁶⁹ *Burma's Peace Committee Formed in Naypyidaw* (2011).
⁴⁷⁰ *Myanmar's Post-Election Landscape* (2011): 4.
⁴⁷¹ Interview, N. W. M., provládní organizace Myanmar Egress; P. W., pravicová opozice spojená s bývalou klientskou sítí bývalého premiéra režimu SPDC Khin Nyunta; K. T. S., zdroj blízký okruhu poradců prezidenta, Rangún, listopad 2011.
⁴⁷² President U Thein Sein re-elected as Myanmar's ruling party leader (2012).
⁴⁷³ Callahan (2007): 7.
⁴⁷⁴ Osobní odhad na základě provedených interview.
⁴⁷⁵ *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008): kapitola 5, čl. 232 b; dále srv. kapitolu 7, zejména čl. 343.
⁴⁷⁶ Kuppuswamy (2011).
⁴⁷⁷ Srv. Thein Sein's orders for Burma army to halt Kachin offensive are worthless (2012).

- ⁴⁷⁸ Interview, P. W., pravicová opozice; K. T. S., zdroj blízký okruhu poradců prezidenta, Rangún, listopad 2011.
- ⁴⁷⁹ Interview, členové Ústředního výkonného výboru NLD, U. H. M. a S. W., Rangún, listopad 2011.
- ⁴⁸⁰ Kuppuswamy (2011).
- ⁴⁸¹ Srv. Zhome (2008): 31–32.
- ⁴⁸² Interview, členové Ústředního výkonného výboru NLD, U. H. M. a S. W., Rangún, listopad 2011.
- ⁴⁸³ Selth (2008).
- ⁴⁸⁴ Simpson (2011).
- ⁴⁸⁵ Ba Kaung (2011).
- ⁴⁸⁶ Interview, P. W., pravicová opozice, Rangún, listopad 2011.
- ⁴⁸⁷ Interview, členové Ústředního výkonného výboru NLD, U. H. M. a S. W., Rangún, listopad 2011.
- ⁴⁸⁸ *April 2012 By-Elections*.
- ⁴⁸⁹ Srv. Kramer (2012).
- ⁴⁹⁰ Interview, členové Ústředního výkonného výboru NLD, U. H. M. a S. W., Rangún, listopad 2011.
- ⁴⁹¹ Hla Tun (2013); srv. *National League for Democracy. Burma*; Kuppuswamy (2013).
- ⁴⁹² Soe Zeya Tun (2013); Kuppuswamy (2013).
- ⁴⁹³ *Suu Kyi's Open Letter Calls for Immediate Cease-fire in Ethnic Areas* (2011).
- ⁴⁹⁴ Wai Moe (2011).
- ⁴⁹⁵ *Burmese government rejects peace talks based on Panglong Treaty* (2011).
- ⁴⁹⁶ Roky vězněná Su Ťij převzala Nobelovu cenu míru z roku 1991 (2012).
- ⁴⁹⁷ Soe Zeya Tun (2013).
- ⁴⁹⁸ Interview, NLD, setkání aktivistů, Pha-an, Karenský stát, listopad 2012.
- ⁴⁹⁹ Série interview s členy hutí Generace 88, Rangún, listopad–prosinec 2011.
- ⁵⁰⁰ *Deciphering Myanmar's Peace Process. A Reference Guide 2013*: 87.
- ⁵⁰¹ Série interview s představiteli barmské domácí a exilové opozice 2009–2012.
- ⁵⁰² Barta (2012).
- ⁵⁰³ Srv. Kramer (2012).
- ⁵⁰⁴ Interview, A. M., nevládní organizace Karuna, Rangún, listopad 2011; P. T. H. A., pracovník nevládní organizace ADRA Myanmar, Rangún–Pha-an, listopad 2012.
- ⁵⁰⁵ Interview, T. K., jeden z iniciátorů a vedoucích aktivistů hnutí proti výstavbě přehrady Mjishoun; K. T. S., zdroj blízký okruhu poradců prezidenta, Rangún, listopad 2011; Harvey (2011).
- ⁵⁰⁶ Interview, N. W. M., provládní organizace Myanmar Egress.
- ⁵⁰⁷ Srv. Lawi Weng (2012).
- ⁵⁰⁸ *Government Reduces Sentences of Prisoners by one Year* (2011).
- ⁵⁰⁹ *Assistance Association for Political Prisoners (Burma). AAP/B Data – Political Prisoners List* (2013)

- ⁵¹⁰ V době výzkumu v listopadu 2011 byl zaregistrován případ Myin Nana, rolníka z Patheinu v oblasti Irawadi. Tento muž vedl spor o půdu s místními úřady. Byl však zatčen na základě „nelegálního“ držení videa a kopií filmů. Za to mu hrozilo až 15 let vězení.
- ⁵¹¹ *Arbitrary Arrests in Burma: a tool to repress critical voices* (2012).
- ⁵¹² Srv. *RNDP Calls for Decentralization in States, Regions* (2011).
- ⁵¹³ Kuppuswamy (2011).
- ⁵¹⁴ *White Tiger party to cooperate with Thai Company for mining in Shan State* (2011).
- ⁵¹⁵ Srv. Yan Pai (2011).
- ⁵¹⁶ Demokratická strana šanských národností (SNDP), Strana demokracie všech monských oblastí (AMRDP), Strana rozvoje národností Rakhinu (RNDP), Čjinská národní strana (CNP) a Demokratická strana Phaloun Soo (PSDP).
- ⁵¹⁷ *Ethnic Political Parties Plan to Submit Proposal on Ethnic Education in Parliment* (2011): 5.
- ⁵¹⁸ *3 Parties Call for a Drug – Free Kachin State* (2011): 3; *Mon Party Wants State Government to Focus on More Jobs* (2011): 1.
- ⁵¹⁹ Srv. *Karen Political Party Calls for Peace in Karen State* (2011): 1; *Statement by Nationalities Brotherhood Forum No. 4 /2011*.
- ⁵²⁰ Srv. *Politicians Warned Against „Unlawful“ Contacts* (2011): 2.
- ⁵²¹ *Burmese general election* (2010).
- ⁵²² *The Burma Army's Offensive Against the Shan State Army-North* (2011).
- ⁵²³ *Tamťez; Press Release by the Shan Women's Action Network and the Shan Human Rights Foundation* (2011).
- ⁵²⁴ Srv. *The Kachins' Dilemma – Become a Border Guard Force or return to warfare* (2010).
- ⁵²⁵ Srv. *The Situation in Mon State (2010); The Burma Army's Offensive Against the Shan State Army-North* (2011).
- ⁵²⁶ Srv. *The Situation in Karen State after the Elections* (2011): 1–7.
- ⁵²⁷ *Ethnic alliance ready to meet government negotiator* (2012).
- ⁵²⁸ *The Burma Army's Offensive Against the Shan State Army-North* (2011). K UNFC bliže: *Deciphering Myanmar's Peace Process. A Reference Guide 2013*: 56–58.
- ⁵²⁹ *Myanmar: Burmese gov't still exercising an ethnic „divide and rule“ strategy* (2011); *DKBA Rejects Peace Talks* (2011).
- ⁵³⁰ Čjinská národní fronta (CNF), Armáda národně demokratické aliance (NDAA), Strana/Armáda sjednoceného Waoského státu (UWSP/UWSA), Demokratická karenská buddhistická organizace/armáda (DKBO/DKBA), Strana nového Monského státu/Monská národně osvobozenecá armáda (NMSP/MNLA), Karenský národní svaz/Karenská národně osvobozenecá armáda (KNU/KNLA), Armáda Šanského státu (SSA), Karenská národní pokroková strana (KNPP), Strana pokroku Šanského státu (SSPP), Strana/Armáda osvobození Arakanu (ALP/ALA).
- ⁵³¹ Srv. Saw Yan Naing (2013).
- ⁵³² Arakanská armáda (AA), Strana osvobození Arakanu (ALP), Čjinská národní fronta (CNF), Organizace kačjinské nezávislosti (KIO), Karenská národní pokroková strana (KNPP), Karenský národní svaz (KNU), Karenská mírová rada (KPC), Strana národní jednoty Arakanu

- (NUPA), Strana nového Monského státu (NMSP), Rada obnovy Šanského státu (SSRC), Strana pokroku Šanského státu (SSPP).
- ⁵³³ Strana/Armáda osvobození Arakanu (ALP/ALA), Arakanská armáda (AA), Karenská mírová rada (KPC), Rada obnovy šanského státu (SSRC).
- ⁵³⁴ *Draft Framework for Political Parley Approved by Armed Movements* (2013).
- ⁵³⁵ Srv. *Myanmar Peace Support Initiative*.
- ⁵³⁶ *EU-funded Myanmar Peace Center Established for Ethnic Peace Dialogue* (2012).
- ⁵³⁷ Interview, A. S., expert Myanmar Peace Support Initiative, Pha-an, Karenský stát, prosinec 2012. K mezinárodní podpoře mírového procesu srv. *Deciphering Myanmar's Peace Process. A Reference Guide 2013*: 61–70.
- ⁵³⁸ Marshall (2012).
- ⁵³⁹ Tamtéž.
- ⁵⁴⁰ *U.N. envoy says abuses still go on in Myanmar despite reforms* (2013).
- ⁵⁴¹ Marshall (2012).
- ⁵⁴² Lawi Weng (2013); Aye Aye Win (2013); Sai Latt (2012).
- ⁵⁴³ *The Repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010); *Grave human rights violations against minorities in Eastern Burma* (2010).
- ⁵⁴⁴ Karen Rebels Clash with Burmese/Mya (1999).
- ⁵⁴⁵ Srv. Davis (2003).
- ⁵⁴⁶ Tamtéž.
- ⁵⁴⁷ *The repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010): 47–48.
- ⁵⁴⁸ Série interview s pracovníky UNDCP, UNHCR, nevládních organizací Myanmar Egres, Mingalar, Karuna – Myanmar a představitelů katolické církve aj. Rangún, listopad–prosinec 2011.
- ⁵⁴⁹ Macan–Markar (2012); *Burma/Myanmar* (2012).
- ⁵⁵⁰ Tamtéž; k situaci barmských uprchlíků srv. *Displacement and Poverty in South East Burma/Myanmar* (2011) a další zprávy Thailand Burma Border Consortium (TBBC).
- ⁵⁵¹ *South-East Asia. Opium survey 2011*: 43.
- ⁵⁵² Srv. Lintner–Black (2009).
- ⁵⁵³ Marshall (2012).
- ⁵⁵⁴ Tamtéž.
- ⁵⁵⁵ Tamtéž.
- ⁵⁵⁶ South (2004).
- ⁵⁵⁷ Kaldor (2001): 2.

Seznam zkratk

- 21 pati – 21 Party (Strana 21)
- AA – *Arakan Army* (Arakanská armáda)
- AAPP/Burma – *Assistance Association for Political Prisoners* (Sdružení pomoci politickým vězňům)
- ABSDF – *All Burma Student's Democratic Front* (Celobarmská studentská demokratická fronta)
- AC – *Action Contre la Faim* (Akce proti hladu)
- ADNSC – *Anti-Military Dictatorship National Solidarity Committee* (Výbor národní solidarity proti vojenské diktatuře)
- AFPFL – *Anti-Fascist People's Freedom League*; *Pchekschis scham'tjinyei pyijthu lutlapyei apchwečjoup* (Liga boje proti fašismu a za svobodu lidu)
- AIO – *Arakan Independence Organization* (Organizace nezávislosti Arakanu)
- ALD – *Arakan League for Democracy* (Arakanská liga za demokracii)
- ALP/ALA – *Arakan Liberation Party/Army* (Strana/Armáda osvobození Arakanu)
- AMRDP – *All Mon Region Democracy Party* (Strana demokracie všech monských oblastí)
- ANC/a – *Arakan National Congress* (Arakanský národní kongres)
- ANC/b – *Arakan National Council* (Národní rada Arakanu)
- ANLP – *Arakan National Liberation Party* (Arakanská národně osvobozenecská strana)
- ANPDF – *All Nationalities People's Democratic Front* (Lidově demokratická fronta všech národností)
- APLP – *Arakan Peoples' Liberation Party* (Arakanská lidová osvobozenecská strana)
- ARIF – *Arakan Rohingya Islamic Front* (Islámská fronta arakanských Rouhindžů)
- ARMA – *All Ramanya Mon Association* (Sdružení všech Ramaňja-Monů)
- ARNO – *Arakan Rohingya National Organization* (Národní organizace arakanských Rouhindžů)
- ASA – *Arakan State Army* (Armáda Arakanského státu)
- ASEAN – *Association of South East Asian Nations* (Sdružení zemí jihovýchodní Asie)
- BDA – *Burma Defence Army*; *Bama kakweyei tapmato* (Armáda obrany Barmy)
- BGF – *Border Guard Forces* (Pohraniční strážní síly)
- BIA – *Burma Independence Army*; *Bama lutlapyei tatmato* (Armáda nezávislosti Barmy)
- BIHQ/Na Sa Ka – *Border Area Immigration Headquarters* (Imigrační centrála pohraničních oblastí)
- BNA – *Burma National Army*; *Myanma tapmato* (Barmská národní armáda)

BSPP – *Burma Socialist Programme Party; Myanma schouſelis lamsin pati* (Strana barmského socialistického programu)
 CEFU – *Committee for the Emergence of a Federal Union* (Výbor pro vytvoření federálního svazu)
 CIA – *Central Intelligence Agency* (Ústřední zpravodajská služba)
 CIF – *Chinese Irregular Forces* (Čínské nepravidelné síly)
 CNF – *Chin National Front* (Čjinská národní fronta)
 CNF/CNA – *Chin National Front/Army* (Čjinská národní fronta/armáda)
 CNLD – *Chin National League for Democracy* (Čjinská národní liga za demokracii)
 CNP – *Chin National Party* (Čjinská národní strana)
 CNVP – *Chin National Vanguard Party* (Čjinská národní pokroková strana)
 CPA – *Communist Party of Arakan* (Komunistická strana Arakanu)
 CPB/KS Barmy – *The Communist Party of Burma; Bama pyij kunmyunis pati* (Komunistická strana Barmy)
 CPRF – *Communist Party Red Flag; Alamni kunmyunis pati* (Komunistická strana Rudé vlajky)
 CRDB – *Committee for the Restoration of Democracy in Burma* (Výbor pro obnovu demokracie v Barmě)
 ČLR – Čínská lidová republika
 DAB – *Democratic Alliance of Burma* (Demokratická aliance Barmy)
 DDSI – *Directorate of Defence Services Intelligence* (Ředitelství zpravodajství obranných služeb)
 DFB – *Democratic Front of Burma* (Demokratická fronta Barmy)
 DKBO/DKBA – *Democratic Karen Buddhist Organization/Army* (Demokratická karenská buddhistická organizace/armáda)
 DKBA-Klou Tchú Bo – *Democratic Karen Benevolent Army – Klo Htoo Baw* (Demokratická karenská dobročinná armáda – Klou Tchú Bo)
 DNUF – *Democratic Nationalities United Front* (Sjednocená fronta demokratických národností)
 Dou Bama – *Dou Bama asij ayoum; Dobama, Our Burma/We Burmese Association* (Sdružení Naše Barma/My Barmánci)
 DPA – *Democratic Party of Arakan* (Demokratická strana Arakanu)
 ENC – *Ethnic Nationalities Council* (Výbor etnických národností)
 ENNC – *Eastern Naga National Council* (Národní rada východních Nagů)
 ENSCC – *Ethnic Nationalities Solidarity and Cooperation Committee* (Výbor solidarity a spolupráce etnických národností)
 FNDF – *Federal National Democratic Front* (Federální národně demokratická fronta)
 GCBA – *General Council of Burmese Associations; Myanma nainngam wunthanu athinčjoutpi, též Myanma athinčjoutpi* (Obecná rada barmských organizací)
 GCSS – *General Council of Sangha Sametgii; Thamghatha thamaggi* (Obecná rada buddhistických organizací)
 GRET – *Group de Recherche et d' Echanges Technologiques* (Skupina pro výzkum a výměnu technologií)
 HRP – *Home Rule Party; Hummayu pati* (Strana samosprávy)
 INC – *Indian National Congress* (Indický národní kongres)

JICA – *Japan International Cooperation Agency* (Japonská agentura mezinárodní spolupráce)
 KA – *Karenni Army* (Karenniská armáda)
 KAF – *Kawthoolei Armed Forces* (Ozbrojené síly Kothuleje)
 KCO – *Karen Central Organisation* (Karenská ústřední organizace)
 KDA – *Kachin Defense Army* (Kačjinská armáda obrany)
 KDP – *Kokang Democratic Party* (Kačjinská armáda obrany)
 KDRG – *Karenni Development Research Group* (Skupina výzkumu karenniského rozvoje)
 KDUP – *Kokang Democracy and Union Party* (Strana demokracie a jednoty Koukanu)
 KGB – *Kawthoolei Governing Body* (Vládní orgán Kothuleie)
 KIA – *Kachin Independence Army* (Armáda kačjinské nezávislosti)
 KIO – *Kachin Independence Organisation* (Organizace kačjinské nezávislosti)
 KKY – *Ka Kwe Ye; Kakweyei apchwe* (Oddíl obrany)
 KMT – *Kuomintang* (Čínská národní strana)
 KNA – *Karen National Association* (Karenské národní sdružení)
 KNDA – *Karenni National Defence Army* (Karenniská armáda národní obrany)
 KNDO – *Karen National Defence Organization* (Organizace karenské národní obrany)
 KNG – *Kayan National Guard* (Kajanská národní stráž)
 KNLA – *Karen National Liberation Army* (Karenská národně osvobozenecá armáda)
 KNLP – *Kayan New Land Party* (Strana nové země Kajanů)
 KNO – *Karenni National Organization* (Karenniská národní organizace)
 KNPLF – *Karenni Nationalities People's Liberation Front* (Lidová osvobozenecá fronta karenniských národností)
 KNPP – *Karenni National Progressive Party* (Karenniská národní pokroková strana)
 KNU – *Karen National Union* (Karenský národní svaz)
 KNU/KNLAPC – *Karen National Union/Karen National Liberation Army Peace Council* (Karenský národní svaz/Mírový výbor Osvobozenecá armády karenského lidu)
 KNUF – *Karen National United Front* (Karenská národní sjednocená fronta)
 KNUP – *Karen National United Party* (Karenská národní jednotná strana)
 KPC – *Karen Peace Council* (Karenská mírová rada)
 KPF/a – *Karen Peace Front* (Karenská mírová fronta)
 KPF/b – *Karen Peace Force* (Karenská mírová síla)
 KPLA/a – *Kokang People's Liberation Army* (Lidově osvobozenecá armáda Koukanu)
 KPLA/b – *Karen People's Liberation Army* (Osvobozenecá armáda karenského lidu)
 KRC – *Karen Revolutionary Council* (Karenská revoluční rada)
 KRF – *Kokang Revolutionary Force* (Revoluční síla Koukanu)
 KSNCD – *Kachin State National Congress for Democracy* (Národní kongres za demokracii Kačjinského státu)
 KSNLF – *Karenni State Nationalities Liberation Front* (Osvobozenecá fronta národností Karenniského státu)
 KSPP – *Kachin State Progressive Party* (Pokroková strana Kačjinského státu)
 KYO – *Karen Youth Organisation* (Organizace karenské mládeže)
 LAWPG – *Lasang Awng Wa Peace Group* (Lasan Ong Waova mírová skupina)
 LDU – *Lahu Democratic Union* (Lahuský demokratický svaz)

LNDP – *Lahu National Development Party* (Lahuská strana národního rozvoje)
 LNO/LNA – *Lahu National Organization/Army* (Lahuská národní organizace/armáda)
 LNUP/LSA – *Lahu National United Party/Lahu State Army* (Lahuská národní sjednocená strana/Armáda Lahuského státu)
 MFL – *Mon Freedom League* (Monská liga za svobodu)
 MKNSO – *Mro/Khami National Solidarity Organization* (Mrooská/Khamiská organizace národní solidarity)
 MMA – *Mon Mergui Army* (Monská merguiská armáda)
 MNDAA – *Myanmar National Democratic Alliance Army* (Armáda myanmarské národně demokratické aliance)
 MNDAP – *Myanmar National Democratic Alliance Party* (Strana myanmarské národně demokratické aliance)
 MNDF – *Mon National Democratic Front* (Monská národně demokratická fronta)
 MNDO – *Mon National Defence Organization* (Organizace monsské národní obrany)
 MNLA – *Mon National Liberation Army* (Monská národně osvobozenecá armáda)
 MP – *Mujahid Party* (Strana mudžáhidů)
 MPC – *Myanmar Peace Center* (Myanmarské mírové centrum)
 MPF – *Mon People's Front* (Monská lidová fronta)
 MPSI – *Myanmar Peace Support Initiative* (Myanmarská iniciativa na podporu míru)
 MTA – *Mong Thai Army* (Armáda Müang Thaj)
 MUF – *Mon United Front* (Monská sjednocená fronta)
 NACA – *New Arakan Construction Army* (Armáda budování nového Arakanu)
 NBF – *Nationalities Brotherhood Forum* (Bratrské fórum národností)
 NC – *National Convention* (Ústavodárné shromáždění)
 NCGUB – *National Coalition Government of the Union of Burma* (Národní koaliční vláda Barmského svazu)
 NCUB – *National Council of the Union of Burma* (Národní rada Barmského svazu)
 NDAA – *National Democratic Alliance Army* (Armáda národně demokratické aliance)
 NDA-K – *New Democratic Army-Kachin* (Nová demokratická armáda-Kačjinů)
 NDF – *National Democratic Front* (Národně demokratická fronta)
 NDFo – *National Democratic Force* (Národně demokratická síla)
 NDPHR – *National Democratic Party for Human Rights* (Národně demokratická strana lidských práv)
 NDUF – *National Democratic United Front; Myanma nainngam amjoutha dimoukareisi ŋjiŋjutyeyi tapüpaunsu; Madañjata* (Národně demokratická jednotná fronta)
 NLC – *National Liberation Council* (Rada národního osvobození)
 NLD – *National League for Democracy; Amjoutha dimoukareisi apchwečjoup* (Národní liga pro demokracii)
 NMSP/MNLA – *New Mon State Party; Mon National Liberation Army* (Strana nového Monského státu/Monská národně osvobozenecá armáda)
 NNC – *Naga National Council* (Národní rada Nagů)
 NP – *Nationalist Party; Amjoutha pati* (Nacionalistická strana)
 NRMA – *National Religious Minorities Alliance* (Národní sdružení náboženských menšin)

NSCN – *National Socialist Council of Nagaland* (Národní socialistická rada Nagalandu)
 NSSPP – *Northern Shan State Progressive Party* (Pokroková strana severního Šanského státu)
 NUF – *Nationalities United Front* (Sjednocená fronta národností)
 NUFA – *National United Front of Arakan* (Národní jednotná fronta Arakanu)
 NULF – *National United Liberation Front* (Národní sjednocená osvobozenecá fronta)
 NUP – *National Unity Party* (Strana národní jednoty)
 NUPA – *National Unity Party of Arakan* (Strana národní jednoty Arakanu)
 OSS/a – *Office of Strategic Services* /americký Úřad strategických služeb/
 OSS/b – *Office of Strategic Services* /barmský Úřad strategických služeb/
Pa-O Lam Bhu – Paoský svaz
 PCP – *People's Comrade Party; Pyijthu yebho pati* (Lidová soudružská strana)
 PDF – *People's Democratic Front* (Lidově demokratická fronta)
 PDP – *Parliamentary Democracy Party; Paliman dimoukareisi pati* (Strana parlamentní demokracie)
 PHR – *Physicians for Human Rights* (Lékaři za lidská práva)
 PLA – *Patriotic Liberation Army* (Vlastenecká osvobozenecá armáda)
 PLP – *Peoples' Liberation Party* (Lidová osvobozenecá strana)
 PNA – *Pao National Army* (Paoská národní armáda)
 PNF – *Palaung National Front* (Palaunská národní fronta)
 PNLO – *Pa-O National Liberation Organization* (Paoská národně osvobozenecá organizace)
 PPLO/PPLA – *Pa-O People's Liberation Organization/Army* (Osvobozenecá organizace/Armáda paoského lidu)
 PNOPNA – *Pao National Organization/Army* (Paoská národní organizace/armáda)
 PRNUO – *Pao Regional Nationalities Unity Organization* (Organizace jednoty paoských regionálních národností)
 PRP – *People's Revolutionary Party; Pyijthu ayeitopoum pati* (Lidová revoluční strana)
 PSDP – *Phalon-Sawaw Democratic Party* (Demokratická strana Phaloun Soo)
 PSLF – *Palaung State Liberation Front* (Osvobozenecá fronta Palaunského státu)
 PSLO/PSLA – *The Palaung State Liberation Organization/Army* (Organizace/Armáda osvobození Palaunského státu)
 PSLP/PSLA – *Palaung State Liberation Party/Army* (Strana/Armáda osvobození Palaunského státu)
 PVO – *People's Volunteer Organization; Pyijthu yebho apchwe* (Organizace lidových dobrovolníků)
 PVO-WB – *People's Volunteer Organisation – White Band* (Organizace lidových dobrovolníků bílé pásy)
 RBA – *Revolutionary Burma Army* (Revoluční barmská armáda)
 RC – *Revolutionary Council; Tohlanye kaunsi* (Revoluční rada)
 RNA – *Revolutionary Nationalities Alliance* (Aliance revolučních národností)
 RNDP – *Rakhine Nationalities Development Party* (Strana rozvoje národností Rakhinu)
 RNLA – *Revolutionary Nationalities Liberation Alliance* (Osvobozenecá aliance revolučních národností)
 RoNA – *Rohingya National Alliance* (Národní aliance Rouhindžů)

RSO – *Rohingya Solidarity Organization* (Organizace solidarity Rouhindžaů)
 SAC – *Security and Administrative Councils; Loumčjoumyei hnin oupčjouphmu kaunsi mja* (Bezpečnostní a správní rady)
 SACC – *Security and Administrative Central Commitee; Loumčjoumyei htin oupčjouphmu ba-houl komati* (Ústřední bezpečnostní a správní výbor)
 SCOUHP – *Supreme Council of the United Hill Peoples* (Nejvyšší rada sjednocených horských národů)
 SHRF – *Shan Human Rights Foundation* (Šanská nadace pro lidská práva)
 Schinyetha – *Schinyetha wuthanu apchwe; Poor Man's Party* (Chudý člověk)
 SLORC – *State Law and Order Restoration Council; Nainngamto ñeimwuppiyahmu tijschaukyei apchwe; Nawata* (Státní rada pro udržení zákonnosti a pořádku)
 SNDP – *Shan Nationalities Democratic Party* (Demokratická strana šanských národností)
 SNLD – *Shan Nationalities League for Democracy* (Liga pro demokracii šanských národností)
 SNLF – *Shanland Nationalities Liberation Front* (Osvobozenická fronta národností země Šanů)
 SNUF – *Shan National United Front* (Šanská národní sjednocená fronta)
 SOE – *Special Operations Executive* (Oddělení pro zvláštní operace)
 SPDC – *State Peace and Development Council; Nainngamto eičjamthayayei hnin pchumpchyouyei kaunsi; Naapcha* (Státní rada míru a rozvoje)
 SSA – *Shan State Army* (Armáda Šanského státu)
 SSA-N – *Shan State Army-North* (Armáda Šanského státu-Sever)
 SSA-S – *Shan State Army-South* (Armáda Šanského státu-Jih)
 SSC – *Shan State Congress* (Kongres Šanského státu)
 SSCP – *Shan State Communist Party* (Komunistická strana Šanského státu)
 SSIA – *Shan State Independence Army* (Armáda nezávislosti Šanského státu)
 SSNA – *Shan State National Army* (Národní armáda Šanského státu)
 SSNLO – *Shan State Nationalities Liberation Organization* (Organizace osvobození národností Šanského státu)
 SSNPLO – *Shan State Nationalities People's Liberation Organization* (Lidová osvobozenická organizace národností Šanského státu)
 SSPC – *Shan State Peace Council* (Mírový výbor Šanského státu)
 SSPP – *Shan State Progress Party* (Strana pokroku Šanského státu)
 SSRA – *Shan State Revolutionary Army* (Revoluční armáda Šanského státu)
 SSRC – *Shan State Restoration Council* (Rada obnovy Šanského státu)
 SUA – *Shan United Army* (Šanská sjednocená armáda)
 SURA – *Shan United Revolutionary Army* (Šanská sjednocená revoluční armáda)
 SWAN – *Shan Women's Action Network* (Akční síť šanských žen)
 TBBC – *Thailand Burma Border Consortium* (Thajsko-barmské pohraniční konsorcium)
 TCC – *Thai Coordination Committee* (Thajský koordinační výbor)
 TNLA – *Ta'ang National Liberation Army* (T'angská národně osvobozenická armáda)
 TNPA – *Tribal Nationality Party of Arakan* (Strana kmenových národností Arakanu)
 TRC – *Thai Revolutionary Coucil* (Thajský revoluční výbor)
 UDP – *United Democracy Party* (Sjednocená demokratická strana)
 UKIS – *United Karenni Independent States* (Sjednocené nezávislé státy Karenniů)

UKSIA – *United Karenni States Independence Army* (Armáda nezávislosti spojených států Karenniů)
 UMA – *United Mon Association* (Sjednocené monské sdružení)
 UNA – *United Nationalities Alliance* (Aliance sjednocených národností)
 UNF – *United Nationalities Front* (Fronta spojených národností)
 UNFC – *United Nationalities Federal Council* (Federální rada sjednocených národností)
 UNHCR – *United Nations High Commissioner for Refugees* (Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky)
 UNLD – *United Nationalities League for Democracy* (Liga pro demokracii spojených národností)
 UNLD-LA – *United Nationalities League for Democracy – Liberated Areas* (Liga pro demokracii spojených národností – Osvobozená území)
 UNODC – *United Nations Office on Drugs and Crime* (Úřad OSN pro drogy a kriminalitu)
 UNWFP – *UN World Food Program* (Světový potravinový program OSN)
 UPCC – *Union Peace-making Central Committee* (Svazový mírový ústřední výbor)
 UPNO/PNLA – *United Pa-O National Organization/Pa-O National Liberation Army* (Sjednocená paoská národní organizace/Paoská národně osvobozenická armáda)
 UPWC – *Union Peace-making Work Committee* (Svazový mírový pracovní výbor)
 USDA – *The Union Solidarity and Development Association; Pyijitchaunsu tamkchainyei hnin pchumpchyouyei athin* (Sdružení rozvoje a solidarity Svazu)
 USDP – *The Union Solidarity and Development Party* (Strana rozvoje a solidarity Svazu)
 UWSP/UWSA – *United Wa State Party/Army* (Strana/Armáda sjednoceného Waoského státu)
 WFP – *World Food Programme* (Světový potravinový program)
 WHO – *World Health Organization* (Světová zdravotnická organizace)
 WNA – *Wa National Army* (Waoská národní armáda)
 WNC – *Wa National Council* (Waoská národní rada)
 WNO – *Wa National Organization* (Waoská národní organizace)
 YMBA – *Young Men's Buddhist Association; Bouddha bhattha kaljana juwa* (Sdružení mladých buddhistů)
 YW – *Young Warrior; šansky Num Suik Han* (Organizace mladých bojovníků)
 ZNC – *Zomi National Congress* (Zoumijský národní kongres)
 ZNF – *Zomi National Front* (Zoumijská národní fronta)

Hlavní povstalecká uskupení

Levicová a bývalá levicová uskupení

- Komunistická strana Barmy (*Bama pyij kunmyunis pati; The Communist Party of Burma; CPB/KS Barmy*)

KS Barmy byla tajně založena 15. 8. 1935 v Rangúnu. Před druhou světovou válkou neměla pevnou organizaci ani početnější členskou základnu. Byla jedním ze zakládajících členů Ligy proti fašismu. V letech 1945–1948 působila jako legální strana a její vliv značně vzrostl. V jejím čele stál Than Tchun. V únoru 1946 se od KS Barmy odštěpilo radikální křídlo, tzv. Komunistická strana Rudé vlajky (CPRF), vedené Thakchin Souem. Většinová KS Barmy si od Thakchin Soua vysloužila hanlivé pojmenování Bílá vlajka (KS Barmy – Bílá vlajka; *Alamphyu; White Flag*).

V říjnu 1946 byla KS Barmy vyloučena z Ligy. V březnu 1948 přešla do ilegality a zahájila ozbrojený boj. V letech 1948–1951 ovládala rozsáhlé oblasti centrální Barmy.

V šedesátých letech byla silně ovlivněna čínskou kulturní revolucí; vnitřní čistky a operace vládních vojsk její bojovou sílu značně oslabily a oddíly KS Barmy se v sedmdesátých a osmdesátých letech stáhly z centrální Barmy do pohraničních oblastí na severovýchodě Šanského státu. Zde pokračovaly v boji s významnou čínskou podporou, která jí umožnila obnovit bojeschopnost. Do svých řad rekrutovaly četné příslušníky různých etnik – Šany, Kačjiny, Akhay, Way, Čiňany. Podpora Číny barmským komunistům skončila v roce 1981. V osmdesátých letech byly různé sekce a oddíly KS Barmy kvůli financování svých aktivit výrazně zapojeny do nelegálního obchodu s drogami a dalšími komoditami, vybírání „daní“ („poplatků“) od obyvatel, aktivit těžbařských společností a pašeráckých uskupení operujících na jejich územích.

V roce 1989 došlo v KS Barmy ke vzpouře proti starému barmskému vedení a ta se rozpadla na čtyři frakce – Armádu myanmarské národně demokratické aliance (MNDAA), Armádu sjednoceného Waoského státu (UWSA), Armádu národně demokratické aliance (NDAA) a Novou demokratickou armádu-Kačjinů (NDA-K).

- Komunistická strana Rudé vlajky (*Alamni kunmyunis pati; Communist Party Red Flag; CPRF*)

Odštěpená frakce KS Barmy, Komunistická strana Rudé vlajky, ustavila své základny v Arakanském pohoří v Horní Barmě a v deltě Iravadi. V padesátých letech měla 1500–2000 bojovníků. V listopadu 1970 byla prakticky zlikvidována armádou, její ústředí zničeno a před-

seda Thakchin Sou zatčen (odsouzen na doživotí, v roce 1980 propuštěn na amnestii; aktivní v demokratickém hnutí roku 1989, zemřel v Rangúnu 4. 5. 1989). Poslední skupiny Komunistické strany Rudé vlajky operovaly podél hranic s Bangladéšem na počátku devadesátých let.

- Organizace lidových dobrovolníků bílé pásky (*People's Volunteer Organisation – White Band; PVO-WB*)

Odštěpená frakce Organizace lidových dobrovolníků (PVO). PVO-WB odmítla rozpuštění PVO a v roce 1948 zahájila ozbrojený boj proti vládě. V padesátých letech byla jednou z nejsilnějších povstaleckých složek. V roce 1958 mnoho jejích členů využilo amnestie, složilo zbraně a ustavilo se jako legální Lidová soudružská strana (PCP). Strana byla roku 1964 zakázána. V roce 1988 někteří její bývalí vůdci PCP činnost strany obnovili, ale ta si už nezískala výraznější podporu.

- Revoluční barmská armáda (*Revolutionary Burma Army; RBA*)
Povstalecká organizace sdružující příslušníky vojenských oddílů, kteří přešli do podzemí, a několik dalších organizací. V roce 1950 se sloučila s oddíly KS Barmy.

- Čjinská národní pokroková strana (*Chin National Vanguard Party; CNVP*)
Malá prokomunistická skupina založená v březnu 1956 nižšími Čjiny v oblasti Makwei. V roce 1960 vystoupila s požadavkem vytvoření Čjinského svazového státu. Roku 1963 se zúčastnila mírových rozhovorů, později téhož roku však byla absorbována KS Barmy.

- Komunistická strana Šanského státu (*Shan State Communist Party; SSCP*)
Založená roku 1956 Mou Henem, velitelem oddílů KS Barmy v oblasti Taund'i v Šanském státě, když vedení KS Barmy odmítlo jeho požadavek na vytvoření zvláštního šanského výboru KS Barmy. Mou Hen a 400 jeho stoupenců se vzdali vládě v květnu 1958. Mou Hen se v listopadu 1958 připojil k nekomunistickému šanskému odboji (*Num Suik Han; YW*).

- Komunistická strana Arakanu (*Communist Party of Arakan; CPA*)
Formálně ji v roce 1962 založil Ťjo Zan Rí a jeho stoupenci, kteří se odtrhli od KS Rudé vlajky v roce 1956, aby bojovali za nezávislou socialistickou republiku Arakan. Byla aktivní zejména v oblasti Myapo v Arakanu. Téměř se rozpadla poté, co Ťjo Zan Rí roku 1980 využil amnestie a vzdal se vládě. Její poslední známou akcí byl útok na policejní stanici ve městě Myabo v květnu 1986. Zbylí členové CPA většinou odešli do exilu v Bangladéši. Po zformování Národní jednotné fronty Arakanu (NUFA) se připojili k této organizaci. V roce 1995 se část z nich pod vedením U Thein Piha opět odtrhla a dále operovala nezávisle.

- Strana/Armáda myanmarské národně demokratické aliance (*Myanmar National Democratic Alliance Party/Army; MNDAP/MNDAA*)

Po vnitřní vzpouře proti vedení KS Barmy v roce 1989 se v oblasti Koukanu etablovala nástupnická Demokratická strana Koukanu (KDP) v čele s Pcheng Ťia-sengem. Ta byla později přejmenována na Stranu/Armádu myanmarské národně demokratické aliance (MNDAP/MNDAA). Uskupení uzavřelo v březnu 1989 dohodu o příměří s vládou.

Oblasti Koukanu pod kontrolou MNDAP/MNDAA ekonomicky prosperovaly zejména díky formálnímu i neformálnímu obchodu s Čínou. Významným problémem se stalo napojení MNDAP/MNDAA a místních jednotek *tatmato* na obchod s drogami. V srpnu 2009 došlo k vojenskému tažení *tatmato* do Koukanu a ozbrojeným střetům s MNDAA. Obava z vojenských represí vyvolala vlnu 37 000 uprchlíků přes hranici do Číny. Pcheng Ťia-šeng byl odstraněn a na jeho místo byl vojenskou juntou dosazen jeho bývalý zástupce a rival Pai Suo-čeng. MNDAA se stala součástí BGF. Na základě ústavy z roku 2008 se Koukan stal „samosprávním zónou“. Pai a jeho kolega Liu Kuo-si byli zvoleni poslanci parlamentu. Jsou označováni za dva ze sedmi známých obchodníků s drogami, kteří v tomto ústavním orgánu zasedají.

- Strana/Armáda sjednoceného Waoského státu (*United Wa State Party/Army*; UWSP/UWSA)

UWSP s její ozbrojenou složkou UWSA byla největší z nových uskupení, jež se zformovala po rozpadu KS Barmy. Waoské oddíly KS Barmy se spojily s organizací Waoská národní rada (WNC) a v roce 1989 zformovaly UWSP/UWSA. Ta uzavřela příměří s vládou v Rangúnu a prosadila svoji autoritu ve Waoském pohoří a později v některých oblastech jižního Šanského státu. V čele UWSA/UWSP stojí Pao Ju-čang, bývalý člen vedení KS Barmy, původem Wa. Finanční záležitosti UWSP začal spravovat od prosince 2007 jeho bratr Pao Ju-liang. Ten v této funkci nahradil etnického Číňana Wej Š'-kanga, jehož vláda USA označila za významného obchodníka s drogami a vypsala na něj odměnu dvou milionů dolarů. Městské oblasti na územích, která UWSP/UWSA kontroluje, prodávaly rychlou modernizaci, zejména díky přílivu lidí a investic z Číny, gamblingu a obchodu s drogami. Na základě ústavy z roku 2008 území pod kontrolou UWSA/UWSP získaly statut „samosprávních území“. UWSA v současné době disponuje armádou 30 000 mužů a je vyzbrojena moderními zbraněmi. K tomu je třeba přičíst i dalších 10 000 příslušníků domobrany. Je označována za „největší ozbrojenou milici obchodující s drogami na světě“. K ozbrojenému konfliktu po volbách v roce 2011 zaujala UWSA/UWSP vyčkávací postoj a v září 2011 uzavřela dodatečnou dohodu o příměří s vládou.

- Armáda národně demokratické aliance (*National Democratic Alliance Army*; NDAA)

Šansko-akhaské uskupení vedené čínsko-šanským mišencem Lin Ming-sienem, bývalým velitelem oddílů KS Barmy. Odštěpená frakce KS Barmy. Po rozpadu KS Barmy uzavřela příměří s vládou a získala pod svoji kontrolu tzv. Zvláštní oblast č. 4 ve východním Šanském státě. Roku 1997 vyhlásil Lin Ming-sien území NDAA za „oblast bez drog“, ovšem nelegální obchod zde nadále pokračoval. Roku 2009 NDAA odmítla transformaci na Pohraniční strážní policii (BGF) a opět oficiálně obnovila ozbrojený boj, ovšem bez toho, že by zahájila významnější vojenské operace. Následně obnovila příměří s vládou. NDAA má hlavní základnu v Müang La a disponuje silou více jak 3000 šanských a akhaských horalských bojovníků. Udržuje těsné kontakty zejména s UWSA a rovněž s MNDAA a NDAK. V září 2011 uzavřela příměří s vládou.

- Nová demokratická armáda-Kačjinů (*New Democratic Army-Kachin*; NDA-K)

Původně známá jako oddíly Válečné zóny 101 (*War Zone 101*) KS Barmy. Válečnou zónu 101 založili dva bývalí důstojníci KIA Zakchun Tin Jin a Lajok Zelum, kteří se svými stoupenci odtrhli od KIA v roce 1968. Po rozpadu KS Barmy v roce 1989 přejmenovali své oddíly na NDA-K. Vrchním velitelem NDA-K se stal Zakchun Tin Jin.

Organizace se prosadila v oblastech na severovýchodě Kačjinského státu při čínské hranici. Roku 1989 uzavřela příměří s vládou. Poté působila jako provládní milice a zároveň byla zapojena do obchodu s drogami a dřevem do Číny. Její představitelé se spíše nežli politice věnovali podnikání. Jako jedna z prvních organizací přistoupila v listopadu 2009 na začlenění do BGF. Někteří její členové vstoupili do Pokrokové strany Kačjinského státu (KSPP), aby se mohli zúčastnit voleb v roce 2010. KSPP byla z voleb vyloučena kvůli kontaktům s povstanci.

Etnonacionální uskupení

Arakanci (Rakhinové) a Rouhindžaové

- Arakanská lidová osvobozená strana (*Arakan Peoples' Liberation Party*; APLP)
- Lidová osvobozená strana (*Peoples' Liberation Party*; PLP)

APLP, známá i jako Lidová osvobozená strana (PLP), vznikla roku 1945 odštěpením od Arakanského národního kongresu. Strana vedená U Seinantou usilovala o vytvoření samostatného arakanského státu a opírala se hlavně o etnické Arakance. Roku 1946 zahájila ozbrojený boj proti Britům a po získání nezávislosti Barmy v roce 1948 pokračovala v ozbrojeném boji za nezávislost Arakanského státu. U Seinanta a čtyři stovky jeho posledních stoupenců se vzdali vládě v roce 1958.

- Arakanská národně osvobozená strana (*Arakan National Liberation Party*; ANLP)

Založená v červnu 1960, když se někteří bývalí aktivisté APLP rozhodli opět odejít do illegality. Pod vedením Maun Sein Ňjuna vybudovala několik základů v Arakanském pohoří, ale brzy se stáhla do Bangladéše. V září 1988 se připojila k Národní jednotné frontě Arakanu (NUFA).

- Strana/Armáda osvobození Arakanu (*Arakan Liberation Party/Army*; ALP/ALA)

ALP a její ozbrojené křídlo ALA byla založena v roce 1968 Kchain Prei Theinem. Barmská vláda však hnutí rychle potlačila a pozatýkala jeho vůdce. Po amnestii na počátku sedmdesátých let prezident hnutí Kchain Mou Lin a viceprezident Kchain Ba Ťjo organizaci s pomocí karenské KNU reformovali. KNLA vycvičila a vyzbrojila na tři stovky bojovníků ALA. Po založení NDF v roce 1976 se ALP se záhy stala jejím vůdčím členem. V následných letech vedla partyzánskou válku proti vládě. Roku 1981 se ALP/ALA znovu reorganizovala pod vedením Kchain Rei Kchaie s cílem boje za ustavení nezávislého Arakanského státu. Operovala v severním Arakanském státu a v Karenském státu. ALP má přibližně 2000 členů, ALA disponuje 60–100 bojovníky. V dubnu 2012 uzavřela dohodu o příměří s vládou.

- Národní jednotná fronta Arakanu (*National United Front of Arakan*; NUFA); Fronta národní jednoty Arakanu (*National Unity Front of Arakan*; NUFA)
- Strana národní jednoty Arakanu (*National Unity Party of Arakan*; NUPA)
- Armáda budování nového Arakanu (*New Arakan Construction Army*; NACA)
- Arakanská armáda (*Arakan Army*; AA)

- Armáda Arakanského státu (*Arakan State Army*, ASA)

NUFA vznikla v roce 1988 sloučením původně pěti menších odbojových skupin v bangladésko-barmském pohraničí: Organizace nezávislosti Arakanu (AIO), Strany osvobození Arakanu (ALP), Arakanské národně osvobozené strany (ANLP), Komunistické strany Arakanu (CPA) a frakce Strany kmenových národností Arakanu (TNPA – kmenové organizace vedené bývalými kádry KS Barmy v Arakanu). Známa je též jako Fronta národní jednoty Arakanu (NUFA).

Organizace se v listopadu 1988 stala členem DAB. Odbojové skupiny vytvořily společnou Armádu budování nového Arakanu (NACA), složenou z jejich původních ozbrojených oddílů. Její operativní schopnosti v Arakanu však byly kvůli roztržitému oddílů omezené. Ozbrojené složky ALP totiž bojovaly po boku Karenů při thajsko-barmské hranici. Od roku 1991 nezávisle na NACA operovalo ozbrojené uskupení Arakanská armáda (AA) vedené Bou Kchain Razou.

Roku 1994 byly jednotlivé členské organizace NUFA s výjimkou ALP rozpuštěny a sloučeny do jediné organizace – Strany národní jednoty Arakanu (NUPA) s ozbrojenou složkou Arakanská armáda (AA), jíž velel Bou Kchain Raza. Vnitřní rozbroje v následujících letech způsobily oslabení NUPA. V roce 1995 se od ní oddělila frakce bývalých členů Komunistické strany Arakanu (CPA), v roce 1996 frakce TNPA. Roku 1998 NUPA oslabily vraždy Bou Kchain Razy (zabit indickou armádou na Andamanských ostrovech) a dalších předáků. V roce 2001 se od NUPA odtrhla skupina členů Arakanské armády (AA) a po půl roce se vzdala barmské armádě. Roku 2005 se NUPA rozpadla kvůli vnitřním rozporům o vedení organizace na dvě navzájem soupeřící části. Jádro NUPA nadále pokračovalo v ozbrojeném boji proti vládě. V roce 2008 byla zformována nová Arakanská armáda (AA) se základnou na územích kontrolovaných KIA, která odmítla uzavřít příměří s vládou. Disponuje více jak pěti stovkami bojovníků.

V roce 2010 byla rovněž ustavena Armáda Arakanského státu (ASA), operující společně s DKBA na území Karenského státu. Má asi 30 bojovníků.

- Strana mudžahidů (*Mujahid Party*; MP)

Ozbrojená protivládní organizace arakanských muslimů založená v roce 1947. Zpočátku ji vedl Džáfar Husajn. Počátkem roku 1948 strana přešla do ilegality. Usilovala o vytvoření muslimského autonomního státu v rámci federalizované Barmy. Po zavraždění Husajna v roce 1950 vedení strany převzal Kásim. Hnutí postrádalo mezinárodní podporu a počátkem šedesátých let se rozpadlo.

- Národní aliance Rouhindžů (*Rohingya National Alliance*; RNA)
- Národní organizace arakanských Rouhindžů (*Arakan Rohingya National Organization*; ARNO)
- Organizace solidarity Rouhindžů (*Rohingya Solidarity Organization*; RSO)
- Islámská fronta arakanských Rouhindžů (*Arakan Rohingya Islamic Front*; ARIF)

Roku 1995 dvě organizace Rouhindžů, Organizace solidarity Rouhindžů (RSO) a Islámská fronta arakanských Rouhindžů (ARIF), ustavily společnou alianci Národní aliance Rouhindžů (RNA). RSO a ARIF se dohodly, že budou spolupracovat v politické a vojenské oblasti, v sociální sféře, kulturní sféře a dalších oblastech zájmu Rouhindžů. Aliance vydržela pouhých několik měsíců. Důvodem byl rozpad RSO na dvě soupeřící frakce vedené dr. Mohamedem Yunusem a Mohamedem Zakariou. To činnost RNA paralyzovalo. Po dvou letech diskusí uzavřely roku

1998 RSO a ARIF dohodu, na jejímž základě byly tyto organizace rozpuštěny a vznikla jednotná Národní organizace arakanských Rouhindžů (ARNO). Jejím prezidentem se stal Nurul Islam.

Organizace bojuje za práva Rouhindžů a ustavení muslimského autonomního státu v Arakanu. Mnoho bojovníků ARNO bylo naverbováno v utečeneckých táborech v Bangladéši. Hnutí se v posledních letech radikalizuje. Podle zpravodajských zdrojů USA ARNO navázala kontakty s afghánským radikálním hnutím Tálibán a teroristickou organizací al-Káida.

Barmánci

- Celobarmská studentská demokratická fronta (*All Burma Student's Democratic Front*; ABSDF)

ABSDF je opoziční organizace vytvořená ze studentů po prodemokratických nepokojích v roce 1988. Část jejích členů působí v zahraničí, část uprchla do pohraničních oblastí, kde zformovala ozbrojené oddíly. Operuje zejména v thajsko-barmském pohraničí, na územích kontrolovaných KNU, s níž po více než dvě desetky let úzce spolupracuje. Má rovněž základny v barmsko-indickém a barmsko-čínském pohraničí a také odbočky ve Spojených státech a Austrálii. Kombinuje politické aktivity s ozbrojeným bojem. V letech 2001–2010 byla na seznamu teroristických organizací USA. Má více jak 600 členů.

Čjinové

- Čjinská národní fronta/Armáda (*Chin National Front/Army*; CNF/CNA)

Založena v roce 1985. V roce 1988 bylo zformováno její ozbrojené křídlo CNA. KIA pomohla CNA vycvičit roku 1989 na svých základnách okolo stovky bojovníků. Ti byli odesláni zpět do Čjinského státu, kde CNA v následujících letech prováděla přepady *tatmato* a rovněž bombové útoky. V současnosti má o něco více než 200 bojovníků. V lednu 2012 uzavřela příměří s vládou.

Čiňané

- Kuomintang (KMT)
- Čínské nepravidelné síly (*Chinese Irregular Forces*; CIF)

Po vítězství komunistů v Číně v letech 1949–1950 přibližně 1500 mužů 93. divize 8. armády Kuomintangu generála Li Mia uprchlo do Barmy a usadilo se na území Šanských států. V lednu 1950 si zřídili hlavní základnu v oblasti města Keng Tungu. Úzce spolupracovali s americkou CIA, tchajwanskou a thajskou zpravodajskou službou. V Šanském státě vybudovali síť obchodu s opiem. V roce 1961 byli příslušníci KMT zčásti evakuováni na Tchaj-wan a zčásti se po společných operacích barmské armády a armády Čínské lidové republiky stáhli za hranice do severního Thajska. Zde začali fungovat jako ozbrojené milice, tzv. Čínské nepravidelné síly (CIF), podřízené prostřednictvím speciální thajské skupiny bezpečnosti s kódovým označením „04“ přímo vrchnímu velení thajské armády. Zároveň se věnovali obchodu s opiem, který dále realizovali prostřednictvím svých spojenců v Šanském státě – Mou Henovy SURA, oddílů KK Y, v nichž dominovali etničtí Čiňané, Waoské národní armády (WNA) v Mahasangu, Kchun Saa, a dokonce i některých oblastních velitelů KS Barmy, s níž vedli boj. Podle zprávy CIA z roku

1971 fungovala ve středisku Kuomintangu v thajském Mae Salongu jedna z největších rafinérií opia na heroin v jihovýchodní Asii. Thajským bezpečnostním silám se situaci v barském pohraničí podařilo dostat pod kontrolu až koncem osmdesátých let.

- Šanská sjednocená armáda (*Shan United Army*; SUA)
- Thajský revoluční výbor (*Thai Revolutionary Council*; TRC)
- Armáda Müang Thaj (*Mong Thai Army*; MTA)
- Rada obnovy Šanského státu (*Shan State Restoration Council*; SSRC)

Roku 1963 založil šansko-čínský mišenec Čang Čchi-fu Oddíl obrany, *Kakweyei apchwe* (KKY), v Loi Mo v Šanském státě. Oddíl se věnoval spíše pašování drog nežli boji s povstanci. V říjnu 1963 byl Čang Čchi-fu zatčen a jeho muži odešli do ilegality a vytvořili alianci s SSA. Roku 1972 vytvořili SUA. Čang Čchi-fu byl roku 1974 propuštěn. Roku 1976 se připojil ke svým mužům a přijal šanské jméno Kchun Sa („Kníže úspěchu“). SUA měla základnu ve „Vesnici rozbitého kamene“, Bán Hín Téku na thajském území, severozápadně od města Čijang Raje. Odtud byla roku 1982 vytlačena thajskou armádou do Barmy. Zde si Kchun Sa vybudoval základnu v Homongu. V roce 1985 se SUA sloučila s TRA, vzniklým spojením SURA a SSA, resp. její 2. brigádou vedenou Mou Henem (tzv. Armádou Šanského státu-Jih; SSA-S). Ozbrojené křídlo TRC bylo roku 1985 nazváno Armáda Šanského státu (SSA), roku 1987 však bylo přejmenováno na Armádu Müang Thaj (MTA). Oficiálním předsedou nové aliance se stal Mou Hen, ale Kchun Sa si fakticky uchoval kontrolu nad financemi a armádou. Odhady z roku 1986 hovořily o tom, že Kchun Saova organizace rafinovala a přepravila zhruba 80 % úrody opia ve Zlatém trojúhelníku. Po Mou Henově smrti v červnu 1991 zaujal jeho post, ale v červenci 1992 rezignoval ve prospěch Bou Dewina. TRC byl roku 1991 přejmenován na Radu obnovy Šanského státu (SSRC) a Kchun Sa byl znovu zvolen předsedou Rady v listopadu 1993. Jeho MTA měla v té době okolo 10 000 ozbrojených mužů. Většina vojáků byli Šanové, ale bylo mezi nimi i mnoho Waů, Palaunů, Kačjinů. V lednu 1996 se Kchun Sa a jeho MTA se vzdali vládě, Kchun Sa nadále žil jako prominentní podnikatel v Rangúnu. Zemřel roku 2007.

- Revoluční síla Koukanu (*Kokang Revolutionary Force*; KRF)
- Lidově osvobozenecská armáda Koukanu (*Kokang People's Liberation Army*; KPLA/a)

KRF byla místní povstalecká skupina operující v oblasti Koukanu na severovýchodě Šanského státu. Založená byla roku 1963 Jimmy Yangem pocházejícím z vládnoucí čínské rodiny v Koukanu. Roku 1964 se stala 5. brigádou SSA, ale brzy se rozpadla na různé frakce. Velitel KRF Luo Sin-chan přešel roku 1963 na stranu vlády a v Koukanu založil oddíl *Kakweyei apchwe* (KKY). Velitelé Pcheng Ťia-šeng in a jeho bratr Pcheng Ťia-fu se roku 1967 připojili k oddílům KS Barmy. Téhož roku založili s podporou komunistů v Číně KPLA/a. Do Koukanu se vrátili v roce 1968 a své jednotky KPLA/a oficiálně sloučili s jednotkami KS Barmy. Jimmy Yang se roku 1970 stal vojenským velitelem v U Nuově Národní sjednocené frontě (NUF). Luo Sin-chan se rozešel s vládou v únoru 1973, kdy byl zrušen program KKY, a vstoupil do SSA. Byl zatčen v červenci téhož roku v Thajsku a roku 1976 odsouzen k trestu smrti. Propuštěn byl na amnestii v roce 1980. Stal se drogovým „kmotrem“ v Koukanu. Jimmy Yang přešel na stranu vlády během amnestie v roce 1980.

- Revoluční armáda Šanského státu (*Shan State Revolutionary Army*; SSRA)

Založená roku 1976 Luo Sin-minem (mladším bratrem Luo Sin-chana) a bývalými členy jeho KKY společně se synovcem Jimmyho Yanga, Donaldem Yangem a jeho stoupenci v Mé O poblíž Mé Hong Sonu při thajsko-barské hranici. SSRA měla úzké vztahy s tehajwanskou zpravodajskou službou a byla aktivní v obchodu s opiem. Po propuštění Luo Sin-chana na amnestii v roce 1980 se Donald Yang s 200 muži přesunuli od thajské hranice do oblasti Lašou.

Kačjinové

- Organizace/Armáda kačjinské nezávislosti (*Kachin Independence Organisation/Army*; KIO/KIA)
- Kačjinská armáda obrany (*Kachin Defense Army*; KDA)

Založena v únoru 1961 v oblasti Schenwi na severovýchodě Šanského státu třemi bratry: Zau Sengem, Zau Tuem a Zau Danem. Hnutí se brzy rozšířilo i na území Kačjinského státu. V šedesátých a sedmdesátých letech kontrolovalo většinu jeho území. Na počátku devadesátých let měla KIA, ozbrojená složka KIO, ve zbrani 6000–7000 bojovníků plus příslušníky místních kačjinských milicí. V lednu 1991 však 4. brigáda KIA na severovýchodě Šanského státu podepsala příměří s vládou v Rangúnu a přejmenovala se na Kačjinskou armádu obrany (KDA). KDA měla dvě brigády o síle přibližně 1500 mužů na severovýchodě Šanského státu. V lednu 2010 byla transformována na dva oddíly BGF o síle přibližně 100 mužů.

Hlavní část KIO/KIA uzavřela dohodu o příměří s vládou v dubnu 1993, dále finalizovanou v únoru 1994. Vnitřní rozpory o další strategii boje a vztahy s vládou v jejích řadách vedly v letech 1994–2004 ke třem převratům. Vztahy mezi KIO/KIA a vládními orgány se dále vyostřily v letech 2007 a 2008. Existující situace vyústila v opětovném zahájení bojů s vládou po volbách v roce 2010. KIA má dnes odhadem 7000–10 000 bojovníků plus přibližně stejný počet příslušníků milicí. Je rozdělena do 5 brigád. Operuje v Kačjinském státě a její 4. brigáda je umístěna v Kutkai v severním Šanském státě.

- Kačjinská národní organizace (*Kachin National Organisation*; KNO)

Politická organizace založená v lednu 1999 po diskusích mezi představiteli kačjinského exilu a kačjinskými předáky v Barmě. Jejím cílem byl boj za práva Kačjinů a ustavení nezávislého Kačjinského státu. Absorbována KIO v období prosinec 2011/květen 2012.

- Lasan Ong Waova mírová skupina (*Lasang Awng Wa Peace Group*; LAWPG)

LAWPG vznikla počátkem roku 2004 poté, co se od KIO/KIA odtrhla skupina více než 300 bojovníků pod velením plukovníka Lasan On Waa a ustavila svoji vlastní základnu v Lawa Yangu v Kačjinském státě. Roku 2005 uzavřela příměří s vládou. Na základě příměří získala pod svoji kontrolu území, na němž udělila dřevařské licence několika čínským společnostem. V říjnu 2009 byla přeměněna na milice BGF.

Kajanové (Padaunové)

- Strana nové země Kajanů (*Kayan New Land Party*; KNLP)
- Kajanská národní stráž (*Kayan National Guard*; KNG)

KNLP zformovali v roce 1964 kajanský studentský aktivista Šwe Ei, který uprchl po vojenském převratu v roce 1962 z Rangúnu, a kajanský vesnický starosta Bo Pyan. V roce 1976 se KNLP stala členem NDF, ale později se odtrhla a navázala spojení s KS Barmy. Vytvořila alianci s dalšími dvěma povstaleckými organizacemi v Kajanském státě – Organizací osvobození národnosti Šanského státu (SSNLO) a Lidovou osvobozenou frontou karenských národností (KNPLF), která se odtrhla od Karenského národní pokrokové strany (KNPP) kvůli sporům o to, zda navázat spojení s komunisty. V roce 1994 KNPP uzavřela příměří s vládou a rozešla se s KNLP. Rovněž krátce zadržovala Šwei Eie. KNLP ztratila značnou část vlivu po rozpadu KS Barmy v roce 1989. Její úpadek dále pokračoval v roce 1991, kdy se od ní odtrhla frakce v čele s Gabrielem Pyanem a zformovala Kajanskou národní stráž (KNG). Ta v únoru 1992 uzavřela mír s vládou a vyměnila zbraně za finanční podporu a ustavení Zvláštní oblasti 1, Kajanský stát. KNLP uzavřela příměří s vládou v červenci 1994. Ta jí poskytla území známé jako Zvláštní oblast 3, Kajanský stát. V roce 2009 měla KNLP okolo 200 mužů ve zbraních a KNG okolo 150 mužů. Roku 2010 KNLP odmítla vstup do BGF a obnovila ozbrojený boj proti vládě. V roce 2012 uzavřela dohodu o příměří s vládou.

Karenové

- Karenský národní svaz (*Karen National Union*; KNU)
- Organizace karenské národní obrany (*Karen National Defence Organization*; KNDO)
- Karenská národní jednotná strana (*Karen National United Party*; KNUP)
- Ozbrojené síly Kothuleie (*Kawthoolei Armed Forces*; KAF)
- Vládní orgán Kothuleie (*Kawthoolei Governing Body*; KGB)
- Osvobozená armáda karenského lidu (*Karen People's Liberation Army*; KPLA/b)
- Karenská národní sjednocená fronta (*Karen National United Front*; KNUF)
- Karenská revoluční rada (*Karen Revolutionary Council*; KRC)
- Demokratická karenská buddhistická organizace/Armáda (*Democratic Karen Buddhist Organization/Army*; DKBO/DKBA)
- Karenský národní svaz/Mírový výbor Osvobozené armády karenského lidu (*Karen National Union/Karen National Liberation Army Peace Council*; KNU/KNLAPC)
- Karenská mírová síla (*Karen Peace Force*; KPF/b)
- Demokratická karenská dobročinná armáda-Klou Tchú Bo (*Democratic Karen Benevolent Army-Klo Htoo Baw*; DKBA-Klou Tchú Bo)

KNU byla založena v únoru 1947 z iniciativy So Ba U Ťiho a dalších karenských politiků s cílem prosazovat karenské zájmy s blížící se nezávislostí Barmy. Jejím cílem se stalo vytvoření nezávislého Karenského státu (Karenistanu). KNDO byla založena v červnu 1947 Man Bei Zeinem jako milice KNU. Byla tvořená převážně z demobilizovaných karenských vojáků koloniální armády. V lednu 1949 KNU a KNDO přešly do podzemí a zahájily ozbrojený boj proti barmské vládě. V téže roce karenské oddíly obsadily rozsáhlá území v Dolní Barmě a oblehly

Rangún. Roku 1950 pod tlakem svazové barmské armády ustoupily do venkovských oblastí na jihovýchodě země. Hnutí bylo v listopadu 1953 reorganizováno na všelidovou organizaci KNU s avantgardní Karenskou národní jednotnou stranou (KNUP) a armádou, tzv. Ozbrojenými silami Kothuleie (KAF), *Kothulei* je karenské označení pro karenský stát. Síly KAF byly organizovány na brigády pravidelného vojska podporované místními partyzánskými jednotkami a jednotkami domobrany (KNDO). Počátkem padesátých let měly jednotky KAF/KNDO celkem asi 10 000–12 000 bojovníků. Administrativní složka KNU byla nazývána v letech 1950–1954 Vládní orgán Kothuleie (KGB) a v letech 1954–1962 Karenská revoluční rada (KRC). KAF byla roku 1956 oficiálně přejmenována na Osvobozenou armádu karenského lidu (KPLA/b), její staré jméno bylo nadále rovněž užíváno. Předseda KRC So Hunter Thamwe s několika stovkami stoupenců uzavřel mír s vládou v Rangúnu v roce 1963, karenské hlavní síly o počtu více než 5000 bojovníků však nadále pokračovaly v boji. V červnu 1968 se odtrhly východní jednotky vedené generálem Boul Myou a ustavily Karenskou národní sjednocenou frontu (KNUF) s Man Bei Zeinem jako předsedou a Boul Myou jako místopředsedou. Ozbrojená složka KNUF byla pojmenována Karenská národně osvobozená armáda (KNLA). Obě frakce karenského povstaleckého hnutí se opět sjednotily v roce 1975 (po rozpadu levicového vedení KNUP) jako KNU; jejich společná ozbrojená složka dostala název KNLA. Předsedou sjednocené KNU byl v letech 1975–1976 Man Bei Zein a od roku 1976 Boul Mya. KNU se opět rozdělila v prosinci 1994, kdy od ní odpadl významný počet karenských buddhistů a ustavil vlastní Demokratickou karenskou buddhistickou organizaci/armádu (DKBO/DKBA), která záhy na to uzavřela příměří s vládou v Rangúnu. To hnutí výrazně oslabilo. Již v lednu 1995 barmská armáda začala na povstaleckých územích postupně získávat převahu. V roce 1997 *tatmato* zahájila mohutné operace proti zbytku území kontrolovaného KNU a obsadila řadu základů hnutí. Roku 1997 se od KNLA odtrhla její 6. brigáda, ustavila vlastní organizaci Karenská mírová síla (KPF/b) a uzavřela příměří s vládou. Později byla transformována na BGF.

Společné operace *tatmato* a DKBA zatlačily KNU k thajské hranici. Roku 2004 KNU uzavřela s vládou předběžnou dohodu o zastavení bojů. Když byl však koncem roku 2004 sesazen premiér Kchin Ňjun, jednání byla přerušena. V prosinci 2006 zemřel předák KNU (a její předseda v letech 1976–2000) Boul Mya. Následné mocenské boje uvnitř KNU vedly k dalšímu rozštěpení. V lednu 2007 se od KNU oddělila skupina zformovaná z příslušníků 7. brigády KNLA a ustavila Karenský národní svaz/Mírový výbor Osvobozené armády karenského lidu (KNU/KNLAPC) v čele s bývalým velitelem KNLA Tchain Maunem. KNU/KNLAPC v únoru 2007 uzavřela příměří s vládou. V říjnu 2009 odmítla začlenění do BGF, následně v únoru 2012 příměří s vládou obnovila. Nemá více než 200 bojovníků. DKBA se v roce 2010 rozpadla na dvě frakce; její větší část souhlasila se začleněním do BGF a menší část (5. brigáda) se připojila ke KNU/KNLA. Během voleb 2010 provedla několik útoků na oddíly *tatmato* v Karenském státě. V listopadu 2010 se reformovala a přejmenovala na Demokratickou karenskou dobročinnou armádu (DKBA-Klou Tchú Bo). Má více jak 1500 ozbrojených mužů. V listopadu 2011 uzavřela příměří s vládou.

Vlastní KNU má dnes přibližně 5000 bojovníků. V lednu 2012 uzavřela dočasné příměří s vládou 2012. To poté potvrdila v dubnu 2012.

Karenniové (Kajaové)

- Spojené nezávislé státy Karenniů (*United Karenni Independent States*; UKIS)
- Karennická národní pokroková strana (*Karenni National Progressive Party*; KNPP)
- Karennická národní organizace (*Karenni National Organization*; KNO)
- Armáda nezávislosti spojených států Karenniů (*United Karenni States Independence Army*; UKSIA)
- Karennická armáda (*Karenni Army*; KA)
- Lidová osvobozená fronta karennických národností (*Karenni Nationalities People's Liberation Front*; KNPLF)
- Karennická armáda národní obrany (*Karenni National Defence Army*; KNDA)

V září 1946 byla ustavena vláda tzv. Spojených nezávislých států Karenniů (UKIS), s cílem zachovat „nezávislý“ status karennických knížectví, získaný dříve od Britů. Na její podporu byla v listopadu 1947 ustavena Karennická národní organizace (KNO) a koncem roku 1948 její ozbrojené křídlo Armáda nezávislosti spojených států Karenniů (UKSIA). KNO se roku 1949 pod tlakem barmské armády spojila s KNDO. V roce 1957 byla založena KNPP, více nezávislá na karenském hnutí, s cílem ustanovit samostatný Karennický stát. V šedesátých letech ovládala většinu území Kajaského svazového státu. Roku 1974 bylo její ozbrojené křídlo UKSIA reformováno na Karennickou armádu (KA). Ta disponovala silou zhruba 1000 mužů.

V sedmdesátých letech se KNPP rozštěpila na několik frakcí. Roku 1978 se od ní kvůli ideologickým neshodám odtrhla levicově orientovaná Lidová osvobozená fronta karennických národností (KNPLF). Ta poté udržovala těsné vztahy s KS Barmy, od ní dostávala výcvik, vojenský materiál a rovněž ozbrojenou podporu. Měla přibližně 4000 ozbrojených mužů.

V březnu 1995 uzavřela KNPP příměří s vládou, to ale bylo po třech měsících přerušeno a boje obnoveny. Po obnovení bojů se od KNPP odtrhla frakce, tzv. Karennická armáda národní obrany (KNDA), jež v listopadu 1996 uzavřela příměří s vládou. Měla přibližně 150–200 bojovníků, jejichž počet v pozdějších letech ještě klesl. KNDA operovala společně s *tatmato* proti KNPP a stala se i součástí BGF. Karenniové jejím vojákům přezdívali *Naga Ni* (Rudí draci) podle barvy výložek na uniformách. V posledních letech byla KNDA pod vlivem KNPLF, která v květnu 1994 uzavřela příměří s vládou a později se připojila k BGF.

KNPP má dnes přibližně 600 bojovníků. V březnu 2012 uzavřela příměří s vládou Kajaského státu.

Lahuové

- Lahuská národní sjednocená strana/Armáda Lahuského státu (*Lahu National United Party/Lahu State Army*; LNUP/LSA)
- Lahuská národní organizace/armáda (*Lahu National Organization/Army*; LNO/LNA)

Roku 1972 zahájili Lahuové povstání proti vládě. LNUP byla založena v únoru 1973 s pomocí Armády Šanského státu (SSA). Až do své smrti v roce 1980 ji vedl lahuský předák – *pchaja* Pu Ťjaun Lon a poté jeho syn a nový *pchaja* Lahuů Čai Ui. Oddíly její ozbrojené složky LSA bojovaly v Šanském státě. Svoji hlavní základnu měla v Doi Langu při thajsko-barmské hranici. Zde LNUP založila v sedmdesátých letech řadu rafinérií na výrobu heroínu. Roku 1976 se

stala členem NDF. V srpnu 1982 LNUP/LNA z Doi Langu vytlačily Kchun Saovy síly. Vnitřní rozpory vedly v roce 1984 k rozpadu LNUP/LNA. Její část se vzdala vládě. V srpnu 1985 vytvořil Čai Ui ze zbytku LNUP/LNA novou povstaleckou Lahuskou národní organizaci/armádu (LNO/LNA). Ta se stala členem NDF v roce 1985. Disponovala zhruba 150 bojovníky. V minulých letech operovala při thajsko-barmské hranici západně od Čijang Daa.

Monové

- Organizace monské národní obrany (*Mon National Defence Organization*; MNDO)
- Monská sjednocená fronta (*Mon United Front*; MUF)
- Monská liga za svobodu (*Mon Freedom League*; MFL)
- Spojené monské sdružení (*United Mon Association*; UMA)
- Monská lidová fronta (*Mon People's Front*; MPF)
- Strana nového Monského státu/Monská národně osvobozená armáda (*New Mon State Party*; *Mon National Liberation Army*; NMSP/MNLA)
- Monská merguiská armáda (*Mon Mergui Army*; MMA)

První povstalecká armáda Monů, Organizace monské národní obrany (MNDO), byla ustavena v březnu 1948 a organizována podle vzoru karenského KNDO. Podporovala KNDO při okupaci Moulmeinu v srpnu 1948. Společně s Kareny se počátkem roku 1949 stáhla do podzemí. Ve stejné době reprezentovaly Mony i tři etnické politické organizace: Monská sjednocená fronta (MUF), vedená Nai Hla Maunem, Monská liga za svobodu (MFL) vedená Nai Šwei Ťjinem a Spojené monské sdružení (UMA) vedené Mon U Pho Čouem. V listopadu 1952 byla ustavena Monská lidová fronta (MPF), která sloučila MUF, MFL a UMA. Jejím předsedou se stal Nai Aun Tchun. Téměř celá organizace se vzdala vládě 19. 7. 1958. Již následujícího dne byla ustavena Strana nového Monského státu/Monská národně osvobozená armáda (NMSP/MNLA) v čele s Nai Šwei Ťjinem. Ten se svými stoupenci pokračoval v boji. Roku 1963 posílili řady NMSP/MNLA studenti, kteří odešli do podzemí po neúspěchu mírových rozhovorů. V dubnu 1981 se NMSP rozpadla na dvě frakce, z nichž jednu nadále vedl Nai Šwei Ťjin a druhou Nai Nol La. Druhá frakce se v červnu 1982 připojila k NDF. Obě frakce se opět sjednotily v prosinci 1987 s Nai Šwei Ťjinem jako předsedou. Znovu sjednocená NMSP zůstala členem NDF. V červnu 1995 uzavřela příměří s vládou. Toto příměří však nepřijali všichni členové NMSP. Roku 1996 se od NMSP odtrhla Monská merguiská armáda (MMA), když velení MNLA v oblasti Merguie dostalo na základě dohod o příměří rozkaz se stáhnout. MMA se později vzdala vládě. V pozdějších letech došlo k vytvoření několika menších monských povstaleckých frakcí, jež však nepředstavovaly pro barmskou vládu vážnější vojenskou hrozbu.

NMSP odmítla ústavu z roku 2008; rovněž odmítla účast ve volbách v roce 2010 a vstup do BGF. V září 2010 obnovila ozbrojený boj proti vládě. Její ozbrojené křídlo MNLA disponuje více než 800 bojovníky (plus 2000 mužů rezerv). V únoru 2012 uzavřela příměří s vládou..

Nagové

- Národní socialistická rada Nagalandu (*National Socialist Council of Nagaland*; NSCN)
- Národní rada Nagů (*Naga National Council*; NNC)

- Národní rada východních Nagů (*Eastern Naga National Council*, ENNC)

NSCN byla ustaněná v lednu 1980 bývalými členy Národní rady Nagů (NNC, zal. 1946) Thuinalenem Muivou a Isaacem Čjisi Swuem a bývalým vůdcem Národní rady východních Nagů (ENNC; zal. 1972) S. S. Khaplanem. Důvodem byl odpor proti mírové dohodě uzavřené mezi NNC a indickou vládou.

NSCN sdružila několik podzemních skupin Nagů, operujících na obou stranách indicko-barmské hranice, zejména v barmské oblasti Sakainu a v indických státech Manipur a Nagaland. Jejím cílem se stalo ustavení „Velkého Nagalandu“ (resp. Nagalimu, či Lidové republiky Nagalandu založené na socialismu v oblasti ekonomiky a křesťanství v duchovní oblasti). V dubnu 1988 se NSCN rozštěpila na dvě frakce. Důvodem byly zejména spory mezi nagskými klanu Koňjaků a Tankhulů, jež vyvrcholily zavražděním několika předáků NSCN a pokusem zabít Muivaha. Obě uskupení se nadále nazývala NSCN.

Uskupení složené převážně s koňjackých Nagů pod vedením S. S. Khaplana (NSCN-K; asi 2000 členů) operovalo zejména v severních oblastech Sakainu, ale i v Indii, zatímco jižní uskupení složené převážně s tankhulských Nagů (NSCN-IM; asi 4500 členů) vedené Munivahem a Isaacem operovalo zejména v indickém Manipuru a Nagalandu. Obě uskupení mezi sebou vedla ozbrojený boj. NSCN-K uzavřelo od roku 1998 řadu dočasných příměří s indickou vládou, nadále však byla zodpovědná za řadu teroristických útoků v Indii a Barmě. Významnou část jejích příjmů tvořilo vybírání „poplateků“ od obyvatel a obchod s drogami. Od roku 2010 nedocházelo mezi NSCN-K a *tatmato* k bojům. Příměří s barmskou vládou uzavřelo NSCN-K v dubnu 2012. Mnoho jejích vojáků poté dezertovalo.

NSCN-IM byla zpočátku podporována Čínou, později se hlavním zdrojem jejích příjmů stal obchod s drogami. V roce 1997 uzavřela časově omezené příměří s indickou vládou, jež bylo v následujících letech opakovaně obnovováno a rovněž porušováno.

Palaunové

- Palaunská národní fronta (*Palaung National Front*; PNF)
- Organizace/armáda osvobození Palaunského státu (*The Palaung State Liberation Organization/Army*; PSLO/PSLA)
- Strana/Armáda osvobození Palaunského státu (*Palaung State Liberation Party/Army*; PSLP/PSLA)
- Osvobozenecská fronta Palaunského státu (*Palaung State Liberation Front*; PSLF)
- T'angská národně osvobozenecská armáda (*T'ang National Liberation Army*; TNLA)

V lednu 1963 byla ustavena Palaunská národní fronta (PNF) jako skupina podřízená SSIA. Když byla v březnu 1964 ustavena SSA, PNF zformovala 5. a 6. prapor její 1. brigády. Vedl ji Kwan Tong, který se se svými stoupenci později odtrhl od SSA a na základě staré PNF zformoval Organizaci/Armádu osvobození Palaunského státu (PSLO/PSLA). Ta úzce spolupracovala s kačjinskou KIA. V říjnu 1986 se PSLO/PSLA stala Stranou/Armádou osvobození Palaunského státu (PSLP/PSLA). Operovala na severu Šanského státu v síle 700–800 bojovníků (80 % Palaunů, 20 % Kačjinů a Šanů). V dubnu 1991 uzavřela dohodu o příměří s vládou, na jejímž základě získala pod svoji správu Zvláštní oblast 7 v Šanském státě. Někteří členové PSLP/PSLA příměří odmítli a zformovali v lednu 1992 Osvobozenecskou frontu Palaunského státu (PSLF),

kteřá pokračovala v boji. V roce 2005 se vzdala vládě. Část příslušníků PSLF odmítlo kapitulaci a zformovali stejnojmennou organizaci PSLF. V roce 2009 byla vytvořena její ozbrojená složka, T'angská národně osvobozenecská armáda (TNLA), která pokračuje v ozbrojeném boji s vládou. Má asi 600 bojovníků.

Paové (Pa-O)

- Paoský svaz (*Pa-O Lam Bhu*)
- Sjedenocená paoská národní organizace/armáda (*United Pa-O National Organization/ Pa-O National Liberation Army*; UPNO/PNLA)
- Paoská národně osvobozenecská organizace (*Pa-O National Liberation Organization*; PNLO)
- Organizace osvobození národností Šanského státu (*Shan State Nationalities Liberation Organization*; SSNLO)
- Osvobozenecská fronta národností země Šanů (*Shanland Nationalities Liberation Front*; SNLF)
- Paoská národní organizace/armáda (*Pao National Organization/Army*; PNO/PNA)
- Lidová osvobozenecská organizace národností Šanského státu (*Shan State Nationalities People's Liberation Organization*; SSNPLO)
- Osvobozenecská organizace/armáda paoského lidu (*Pa-O People's Liberation Organization/Army*; PPO/PPLA)
- Paoská národně osvobozenecská organizace (*Pa-O National Liberation Organization*; PNLO)
- Organizace jednoty paoských regionálních národností (*Pao Regional Nationalities Unity Organization*; PRNUO)

V roce 1948 odešel do ilegality paoský aktivista U Hla Pchei a ustavil zde první paoskou povstaleckou armádu (nazývanou *Pa-O Lam Bhu* – volně přeloženo „Paoský svaz“). V roce 1958 se však vzdal vládě a v říjnu 1958 ustavil Sjedenocenou paoskou národní organizaci (UPNO), zpočátku jako legální organizaci. Do ilegality se opět vrátil v roce 1972 a připojil se k ozbrojenému boji, který v roce 1966 zahájila Paoská národně osvobozenecská organizace (PNLO; od roku 1968 Organizace osvobození národností Šanského státu, SSNLO).

V roce 1973 v SSNLO začaly dominovat prokomunistické síly. U Hla Pchei se svojí UPNO/PNLA s ní proto přestal spolupracovat a zformoval Osvobozenecskou frontu národností země Šanů (SNLF).

Roku 1974 se od SSNLO odtrhla levicová frakce Lidová osvobozenecská organizace národností Šanského státu (SSNPLO), kterou vedl Tha Kalei, a spojila se s oddíly KS Barmy. Operovala v jižním Šanském státě v síle 600–700 bojovníků. V říjnu 1994 uzavřela příměří s vládou. V roce 2005 se SSNPLO rozpadla na dvě válčící frakce. Vůdce SSNPLO Tha Kaleie odstranil z vedoucího postu jeho stranický rival Kchun Čjis Maun. Ten frakci SSNLO přejmenoval na Organizaci jednoty paoských regionálních národností (PRNUO). PRNUO měla údajně méně než stovku bojovníků.

Jiná paoská povstalecká skupina vedená Kchun Ye Naunem se v roce 1975 spojila s UPNO/PNLA a společně vytvořily novou organizaci, od roku 1976 nazývanou Paoská národní organizace/armáda (PNO/PNA). V březnu 1991 uzavřela příměří s vládou. Následně byla legalizována a odešla z NDF a rovněž z Demokratické aliance Barmy (DAB). Její ozbrojené křídlo se

přeformovalo na vládní milice. PNO vedená Aun Kham Tchím se zúčastnila voleb v roce 2010, ale neuspěla.

Významný počet paoských povstalců odmítl příměří s vládou a pod vedením plukovníka Kchun Oukera ustavil v roce 1991 novou Osvobozenickou organizaci/armádu paoského lidu (PPLP/PPLA), která pokračovala v boji při thajsko-barmské hranici v oblasti poblíž thajského Mae Hong Sonu. K ní se připojila stovka bojovníků SNPLO vedených majorem Thureinem, kteří rovněž odmítl příměří s vládou. Společně zformovali v roce 2007 novou Paoskou národně osvobozenickou organizaci (PNLO). Jejím velitelem se stal Kchun Ouker. Bývalá SNPLO je nyní nefunkční, PNLO má přibližně 200 bojovníků. V srpnu 2012 uzavřela příměří s vládou.

Šanové

- Organizace mladých bojovníků (šansky *Num Suik Han*; *Young Warriors*; YW)
Šanská organizace založená roku 1958 So Jandou v thajsko-barmském pohraničí. K YW se připojili někteří univerzitní studenti z Rangúnu, brzy se však odtrhli a v roce 1960 zformovali SSIA. Někteří z členů YW se připojili k Mou Henově SURA, založené v roce 1969.

- Armáda nezávislosti Šanského státu (*Shan State Independence Army*; SSIA)
Založená v roce 1960 při thajsko-barmské hranici studenty, kteří se odtrhli od YW. Aktivní především v centrálním a severním šanském státě. Roku 1964 se spojila se SSA.

- Armáda Šanského státu (*Shan State Army*, SSA)
- Strana pokroku Šanského státu (*Shan State Progress Party*; SSPP)
- Armáda Šanského státu-Sever (*Shan State Army-North*, SSA-N)
- Mírový výbor Šanského státu (*Shan State Peace Council*; SSPC)

Roku 1964 byla sloučením SSIA, SNUF a KRF založena Armáda Šanského státu (SSA). Operovala zejména v centrálních a severních oblastech Šanského státu. Její politickou složkou se stala Strana pokroku Šanského státu (SSPP) založená roku 1971. Na vrcholu své moci v sedmdesátých letech SSA disponovala 5000–6000 bojovníky. V letech 1976–1991 byla členem NDF, poté byla vyloučena. V osmdesátých letech se SSPP/SSA pro názorové neshody v otázce strategie postupu vůči vládě a spolupráce s KS Barmy rozpadla na dvě frakce. Jedna frakce operující na severu Šanského státu se připojila ke KS Barmy. Po jejím rozpadu v roce 1989 šanští bojovníci zformovali SSPP/SSA, známější pod označením Armáda Šanského státu-Sever (SSA-N), aby se tak odlišila od jižní frakce SSA. Většina příslušníků SSA/SSPP uzavřela v roce 1989 příměří s vládou v Rangúnu. V lednu 1996 vytvořila s Národní armádou Šanského státu (SSNA), Mírový výbor Šanského státu (SSPC). Výbor se rozpadl v roce 2005, kdy část SSNA přešla k Armádě Šanského státu-Jih (SSA-S) a pokračovala v boji proti vládě. Roku 2010 část SSA-N (1. brigáda) odmítla začlenění do BGF a obnovila nepřátelství s vládou. V lednu 2012 SSPP/SSA s vládou opět oficiálně obnovila příměří. SSA-N má dnes přes 4000 bojovníků.

Menší část SSA pod velením Sai Leka nadále operovala na jihu Šanského státu při severní čínsko-barmské hranici a připojila se ke Kchun Saově armádě MTA. Sai Lek zemřel na Kchun Saově základně v Homongu v lednu 1995. Po kapitulaci MTA v roce 1996 část šanských bo-

jojovníků obnovilo Šanskou sjednocenou revoluční armádu (SURA), následně přejmenovanou na Armádu Šanského státu-Jih (SSA-S). Viz níže.

V květnu 2011 se SSA-N a SSA-S opět oficiálně sloučily v SSA, ovšem nadále operovaly samostatně.

- Šanská sjednocená revoluční armáda (*Shan United Revolutionary Army*; SURA)
- Rada obnovy Šanského státu (*Shan State Restoration Council*; SSRC)
- Armáda Šanského státu-Jih (*Shan State Army-South*, SSA-S)

SURA byla založena v roce 1969 Mou Henem v Šanském státě. Spolupracovala s Kuomintangem. Měla 1000–1200 mužů. Roku 1984 se spojila s 2. brigádou SSA a vytvořila s ní TRC. Mou Hen byl předsedou SURA/TRC v letech 1969–1991. TRC byl roku 1991 přejmenován na Radu obnovy Šanského státu (SSRC) s ozbrojenou složkou MTA. V letech 1991–1992 SSRC předsedal Kchun Sa, v letech 1992–1993 Boul Dewin a v letech 1993–1995 opět Kchun Sa. Ten se roku 1996 vzdal vládě. Po Kchun Saově kapitulaci mnoho šanských bojovníků obnovilo starou SURA a pokračovalo v boji proti barmské armádě v Šanském státě. SURA byla později přejmenována na Armádu Šanského státu (SSA), někdy opatřovanou přídomkem-Jih (SSA-S), aby se odlišila od SSA operující na severu Šanského státu (SSA-N). Ta měla dohodu o příměří s vládou. V květnu 2011 se SSA-N a SSA-S oficiálně sloučily, ovšem nadále operovaly samostatně. SSA-S, známá dnes i jako Rada obnovy Šanského státu/Armáda Šanského státu (SSRC/SSA), uzavřela příměří s vládou v prosinci 2011. Má přes 6000 bojovníků.

- Národní armáda Šanského státu (*Shan State National Army*; SSNA)

Frakce Armády Müang Thaj, která v roce 1995 uzavřela příměří s vládou. Měla 5000–6000 bojovníků rozdělených do pěti brigád. V lednu 1996 uzavřela alianci s Armádou Šanského státu-Sever (SSA-N) a zformovala s ní Mírový výbor Šanského státu (SSPC). Toto uskupení se stalo nejsilnější etnickou organizací, jež uzavřela příměří s vládou. V dubnu a květnu 2005 byly 11. a 19. brigáda SSNA donuceny *tatmato* odevzdat zbraně. Zbývající 1., 3. a 7. brigáda pod velením Sai Jiho se poté v květnu 2005 připojily k SSA-S, jež vedla ozbrojený boj s vládou.

Waové

- Waoská národní organizace/armáda (*Wa National Organization/Army*; WNO/WNA).
- Waoská národní rada (*Wa National Council*; WNC)

WNO/WNA vznikla z milice *Kakweyei apchwe* (KKY) ve Vingngunu, ustavené roku 1969 a vedené synem posledního *sao phay* Vingngunu Mahasangem. Ten v roce 1973 odešel společně s Luo Sin-chanem do podzemí a přesunul se k thajsko-barmské hranici. Zde s pomocí Armády Šanského státu (SSA) zformoval v červenci 1974 ze svých stoupenců WNA. V roce 1977 se však od SSA odtrhl a spojil se s Kuomintangem vedeným generálem Li Wen-chuanem. Politické křídlo WNA (WNO) vstoupilo do NDF v roce 1983. Protože waoské oblasti kontrolovali komunisté, WNO/WNA operovala až do rozpadu KS Barmy především podél thajsko-barmské hranice.

Oficiálně administrativní složkou WNO byla Waoská národní rada (WNC). Fakticky se ovšem jednalo o samostatnou organizaci působící v oblastech při thajsko-barmské hranici po-

blíží Fangu. Zformoval ji v roce 1984 Ei Tjo Schü. Po vzpouře v řadách KS Barmy v roce 1989 se WNC spojila s jejími waoskými jednotkami a v listopadu s nimi zformovala UWSP/UWSA; dále viz: Strana/Armáda sjednoceného Waoského státu (UWSP/UWSA).

WNO/WNA uzavřela příměří s vládou v srpnu 1997, později však odmítla vstup do BGF a obnovila ozbrojený boj.

Aliance

- Lidově demokratická fronta (*People's Democratic Front*; PDF)
Koalice KS Barmy, KS Rudé vlajky (CPRF), Arakanské lidové osvobozené strany (APLP), Organizace lidových dobrovolníků (PVO), příslušníků Revoluční barské armády (RBA) a několika dalších organizací. Vytvořená v březnu 1949 ve městě Prome. Existovala do roku 1958.
- Sjednocená fronta demokratických národností (*Democratic Nationalities United Front*; DNUF)
Volně organizovaná nekomunistická koalice založená v dubnu 1956 na hlavní základně KNU v Pchjapoumu. Zakladatelé: Karenský národní svaz (KNU), Karenniská národní pokroková strana (KNPP), Monská lidová fronta (MPF) a U Hla Pcheiovi paoští povstalci z *Pa-O Lam Bhu*. Přestala existovat, když se Monové a Paové vzdali v roce 1958 vládě.
- Národně demokratická jednotná fronta (*National Democratic United Front*, NDUF)
Komunisty inspirovaná koalice založená v roce 1959 s cílem nahradit zaniklou PDF. Jejími členy se stali KS Barmy, Čjinská národní pokroková strana (CNVP), Karenniská národní pokroková strana (KNPP), Strana nového Monského státu (NMSP), Karenská národní jednotná strana (KNUP) a paoští povstalci. NDUF se na počátku šedesátých let stala nejdůležitější povstaleckou silou. Byla rozpuštěna v roce 1975. Některé skupiny se připojily k RNA, FNDF a v roce 1976 k NDF.
- Šanská národní sjednocená fronta (*Shan National United Front*; SNUF)
Založena roku 1961 v oblasti Laikcha na sever od Taund'i jako fórum sjednocující různé šanské ozbrojené skupiny. Vedená Mou Henem (v té době členem organizace *Num Suik Han*) a Kchun Ťa Nuem (SSIA). Absorbována SSA v roce 1964.
- Sjednocená fronta národností (*Nationalities United Front*; NUF)
Aliance etnických organizací ustavená v roce 1967 v Karenniském státě. Rozpuštěna v roce 1975, kdy byla založena RNA. Zakladatelé: Karenská národní jednotná strana (KNUP), Karenniská národní pokroková strana (KNPP), Strana nové země Kajanů (KNLP), Strana nového Monského státu (NMSP); odešla v roce 1969), Lidová osvobozená organizace národností Šanského státu (SSNPLO) a Zoumijská národní fronta (ZNF).
- Fronta spojených národností (*United Nationalities Front*; UNF)
Založena v roce 1965 a rozpuštěna o rok později. Členové: Karenský národní svaz (KNU), Karenniská národní pokroková strana (KNPP), Strana nové země Kajanů (KNLP), Zoumijská národní fronta (ZNF) a Armáda Šanského státu (SSA).

- Národní sjednocená osvobozená fronta (*National United Liberation Front*, NULF)
- Vlastenecká osvobozená armáda (*Patriotic Liberation Army*; PLA)
NULF byla koalice U Nuovy exilové Strany parlamentní demokracie (PDP; založena v roce 1969 v Bangkoku) s Karenským národním svazem (KNU), Stranou nového Monského státu (NMSP) a s některými menšími organizacemi. Zformována roku 1970 v Thajsku s cílem boje proti Nei Winově vládě a obnovy demokracie v Barmě. Její ozbrojené oddíly, známé jako Vlastenecká osvobozená armáda (PLA), operovaly v thajsko-barském pohraničí. NULF vedla též tiskovou a rozhlasovou propagandu apod. Uvnitř fronty se záhy objevily rozpory. V roce 1973 se U Nu vzdal předsednictví PDP a ta se posléze rozpadla na několik frakcí. V roce 1974 se rozpadla i sama NULF.
- Aliance revolučních národností (*Revolutionary Nationalities /Liberation/ Alliance*; RNA/RNLA)
Někdy též Osvobozená aliance revolučních národností (RNLA). Předchůdce NDF (viz níže). Založena v thajsko-barském pohraničí v roce 1972. Zakládající organizace: Karenský národní svaz (KNU), Karenniská národní pokroková strana (KNPP), Strana nové země Kajanů (KNLP), Strana pokroku Šanského státu (SSPP). V květnu 1975 byla nahrazena FNDF.
- Federální národně demokratická fronta (*Federal National Democratic Front*; FNDF)
Založena na karenských územích v květnu 1975. Zakladatelé: Karenský národní svaz (KNU), Karenniská národní pokroková strana (KNPP), Strana nového Monského státu (NMSP), Strana osvobození Arakanu (ALP), Strana pokroku Šanského státu (SSPP). Roku 1976 reorganizována na NDF.
- Národně demokratická fronta (*National Democratic Front*; NDF)
Vznikla v květnu 1976 na území karenských povstalců reorganizací a rozšířením FNDF. Svým zaměřením byla převážně federalistická. Vnitřně byla jen volně propojena, její jednotlivé organizace měly vlastní vedení a operovaly většinou samostatně, v souladu se svými parciálními zájmy a cíli. I přesto byla NDF v osmdesátých letech a v první polovině devadesátých let významnou silou podzemního hnutí.
Zakladatelé: Strana osvobození Arakanu (ALP), Karenský národní svaz (KNU), Karenniská národní pokroková strana (KNPP), Lahuská národní sjednocená strana/armáda Lahuského státu (LNUP/LSA), Organizace/Armáda osvobození Palaunského státu (PSLO/PSLA), Sjednocená paoská národní organizace/armáda (UPNO/PNLA), Strana pokroku Šanského státu (SSPP).
Nástupnická organizace UPNO/PNLA, Paoská národní organizace/armáda (PNO/PNA) rezignovala v roce 1977; opět se k NLF připojila v roce 1980. Strana nového Monského státu (NMSP) se připojila k NDF v roce 1982, Organizace/Armáda kačjinské nezávislosti (KIO/KIA) v roce 1983; Waoská národní organizace/armáda (WNO/WNA) v roce 1983; Lahuská národní organizace/armáda (LNO/LNA) v roce 1987 (nahradila zde Lahuskou národní sjednocenou stranu/armádu Lahuského státu, LNUP/LSA, která opustila NDF v roce 1984); Čjinská národní fronta (CNF) v roce 1989. Strana nové země Kajanů (KNLP) vstoupila do NDF v roce 1976, rezignovala v roce 1977 a opět se k ní připojila v roce 1991.

PNO/PNA, nástupnická organizace PSLO/PSLA, Strana/Armáda osvobození Palaunského státu (PSLP/PSLA) a SSPP byly z NDF v roce 1991 vyloučeny, protože uzavřely mírové dohody s vládou.

Členové v roce 1993: Národní jednotná fronta Arakanu (NUFA; nahradila ALP v září 1988), NMSP, KNU, KNPP, WNO, LNO, KNLP, KIO, CNF. Poté NMSP, KNPP, KNLP a KIO uzavřely příměří s vládou. To hnutí postupně paralyzovalo. Po roce 1995 NDF prakticky přestala vyvíjet činnost, i když nebyla formálně zrušena. Pokusy o její oživení v roce 1997 byly neúspěšné. NDF se zčásti revitalizovala až po svém 7. kongresu konaném „kdesi na osvobozených územích“ v dubnu 2009. Zde odmítla ústavu z roku 2008 a rovněž volby z roku 2010 jako nástroj vojenské junty k udržení se u moci. Jejímí členy jsou podle údajů ze září 2011 ALP, CNF, KNU, LDU, NMSP, PNLO, PSLF, WNO. V červnu 2012 vydala NDF prohlášení, že neuznává Rouhinžay v Arakanském státě za národnost Barmy.

- Demokratická aliance Barmy (*Democratic Alliance of Burma*; DAB)

Ustavena v listopadu 1988 na základně Klerday, na území kontrolovaném KNU v barmsko-thajském pohraničí jako vrcholná organizace ilegálních opozičních sil země. V DAB se spojily všechny strany NDF s výjimkou Karennické národní pokrokové strany (KNPP). Dále se k ní připojila Celobarmská studentská demokratická fronta (ABSDF), exilový Výbor pro obnovu demokracie v Barmě (CRDB) a několik dalších menších opozičních organizací a skupin. DAB si vytýčila za hlavní cíl svržení vojenské junty, vytvoření prozatímní civilní vlády, uspořádání nových parlamentních voleb a přeměnu Barmského svazu ve federaci národních států. Fakticky se rozpadla poté, co její hlavní politická a vojenská složka KIO/KIA v roce 1993 uzavřela příměří s vládou.

- Lidově demokratická fronta všech národností (*All Nationalities People's Democratic Front*; ANPDF)

Koalice prokomunistických skupin v Šanském a Kajaském státě. Založena v roce 1989 SSNPLO, KNPLF, KNLP a zbytky příslušníků KS Barmy v jižním a středním Šanském státě, kteří se k převratu nepřipojili. Postupně se rozpadla. KNLP se připojila k NDF v roce 1991; SSNPLO podepsalo dohodu s Kchun Saem, ale později začalo operovat samostatně; KNPLF spojilo síly s KNU v roce 1992, ale uzavřelo příměří s vládou v únoru 1994. SSNPLO uzavřelo příměří s vládou v říjnu 1994.

- Demokratická fronta Barmy (*Democratic Front of Burma*; DFB)
- Národní koaliční vláda Barmského svazu (*National Coalition Government of the Union of Burma*; NCGUB)
- Výbor národní solidarity proti vojenské diktatuře (*Anti-Military Dictatorship National Solidarity Committee*; ADNCS)
- Národní rada Barmského svazu (*National Council of the Union of Burma*; NCUB)

DFB byla ustavena v Manaplo, na území kontrolovaném Karenským národním svazem (KNU) v prosinci 1990 členy DAB plus členy Národní Ligy pro demokracii (NLD), kteří uprchli k thajsko-barmské hranici po volbách a vojenském převratu v roce 1990. Paralelně byla ustavena s podporou DAB, Národně demokratické fronty (NDF) a Národní ligy za demokracii (NLD)

opoziční Národní koaliční vláda Barmského svazu (NCGUB). Vládu vedl U Sein Win, jeden ze zvolených kandidátů NLD a bratranec Aun Schan Su Ťij. DFB byla v roce 1991 přejmenována na Výbor národní solidarity proti vojenské diktatuře (ADNSC) a v roce 1992 na Národní radu Barmského svazu (NCUB). NCGUB se stal vládou NCUB a je povinen skládat účty NCUB reprezentované poslanci lidového parlamentu. Ústava, zákony a nařízení NCGUB musí být schváleny NCUB. Premiér NCGUB U Sein Win je zároveň členem prezidia NCUB.

- Národní rada Arakanu (*Arakan National Council*; ANC/b)

Jednotná politická fronta založená v roce 2004 v indickém Dillí s cílem jednotného boje obyvatel Arakanu proti vojenské diktatuře a ustavení federálního Arakanského státu. Jejímí členy jsou exilové skupiny jako Arakanská liga za demokracii (ALD) či Strana osvobození Arakanu (ALP), Demokratická strana Arakanu (DPA), Strana národní jednoty Arakanu (NUPA), rovněž další studentská a ženská sdružení, arakanští akademici a intelektuálové. Většina členských organizací ANC/b operovala v minulých letech z Bangladéše. Část z nich uzavřela příměří s vládou.

- Federální rada sjednocených národností (*United Nationalities Federal Council*; UNFC)
- Výbor pro vytvoření federálního svazu (*Committee for the Emergence of a Federal Union*; CEFU)
- Armáda federálního svazu (*Federal Union Army*; FUA)

Výbor pro vytvoření federálního svazu (CEFU) byl zformován v listopadu 2010. Jeho členskou základnu původně tvořily tři organizace, jež uzavřely příměří s vládou (KIO, NMSP, SSPP) a tři povstalecké organizace (KNU, KNPP, CNF). Tyto organizace formálně oznámily ustavení organizačního výboru, s cílem zkonsolidovat jednotnou frontu ve chvíli, kdy se etnické organizace ocitly pod tlakem *tatmato* a vojenské vlády. Na konferenci konané v únoru 2011 CEFU oznámil své rozpuštění a vytvoření UNFC jako společné platformy etnických organizací pro jednotný postup při komunikaci s vládou v Rangúnu. Cílem UNFC se stalo vytvoření budoucího Federálního svazu (Barmy). V listopadu 2011 se k UNFC připojily PSLF, LDU, NUPA (později Národní rada Arakanu, ANC/b), WNO, PNLO a Kačjinská národní organizace (KNO; později absorbována KIO). Dnes má UNFC 11 členů (KIO, NMSP, SSPP/SSA, KNU, KNPP, CNF, LDU, NUPA/ANC, PNLO, PSLF/TNLA, WNO). V prosinci 2011 vytvořila rovněž vlastní Armádu federálního svazu (FUA). Záměr UNFC byl naplněn pouze zčásti, protože jednotlivé organizace UNFC zahájily s vládou separátní jednání. CNF, KNU, KNPP, NMSP, SSPP s vládou postupně uzavřely příměří.

- Kongres Šanského státu (*Shan State Congress*; SSC)

Založen v roce 2008 v Loi Tailenu pod záštitou Jo Saka, velitele SSA. Zahrnuje i nešanské organizace. Členy jsou Lahuský demokratický svaz (LDU), Paoská národně osvobozená organizace (PNLO), Rada obnovy Šanského státu (SSRC), Thajský koordinační výbor (TCC) a Waoská národní organizace (WNO). Cílem založení Kongresu byl koordinovaný postup etnických organizací vůči vládě v Rangúnu před nadcházejícími volbami.

- Liga pro demokracii spojených národností (*United Nationalities League for Democracy*; UNLD)

- Liga pro demokracii spojených národností – Osvobozená území (*United Nationalities League for Democracy – Liberated Areas*; UNLD–LA)

UNLD byla založena v roce 1988 jako střešní aliance devatenácti etnických politických stran s cílem prosazovat federalistickou politiku založenou na demokratických principech. Ve volbách v roce 1990, do nichž vstoupila pod heslem „Demokracie a rovnost“, získala 67 poslaneckých křesel (16 %) a byla druhým nejsilnějším politickým uskupením v Barmě po NLD. Po vojenském převratu se stala častým útokem represí ze strany policie a orgánů vojenské junty. V roce 1992 byla zakázána, 17 jejích členských politických stran bylo prohlášeno za ilegální a oficiálně rozpuštěno. UNLD však pokračovala ve svých aktivitách jak na územích pod kontrolou vojenské junty, tak na povstaleckých územích. Úzce spolupracovala s NLD. Roku 1998 byla na povstaleckých územích při thajsko-barmské hranici oficiálně ustavena Liga pro demokracii spojených národností – Osvobozená území (UNLD–LA). Její inaugurační konference proběhla v roce 2001. Na konferenci UNLD–LA znovu deklarovala původní cíle UNLD. Je složena především ze stran, které v minulých letech prosazovaly ozbrojené formy boje k dosažení svých cílů a odmítaly spolupráci s vládou.

- Aliance sjednocených národností (*United Nationalities Alliance*; UNA)

Založena po volbách v roce 1990 jako sdružení etnických politických stran z prostředí Arakanců, Šanů, Čjinů, Kačjinů, Kajaů, Monů, Karenů. Podobně jako UNLD–LA se UNA hlásí k původní koalici UNLD a snaží o prosazení zájmů etnických stran na barmské politické scéně a komunikaci s mezinárodním společenstvím. V tomto ohledu se snaží profilovat jako střešní zástupce aspirací etnických uskupení. Třebaže jde o oficiálně neregistrovanou organizaci, vláda mlčky akceptovala její existenci. V posledních letech její vliv upadal.

- Bratrské fórum národností (*Nationalities Brotherhood Forum*; NBF)

NBF bylo zformováno po volbách v roce 2010 z pěti vítězných etnických stran: Demokratické strany Phalun Soo (PSDP), Čjinské národní strany (CNP), Strany demokracie všech monsých oblastí (AMRDP), Strany rozvoje národností Rakhinu (RNDP) a Demokratické strany šanských národností (SNDP). Tyto strany získaly ve volbách celkem 127 poslaneckých mandátů. Na rozdíl od etnických aliancí, které fungují vně oficiálního politického systému v Barmě, NBF je ochotná k dialogu a spolupráci s novou vládou, i když prohlašuje, že volby v roce 2010 nebyly ani svobodné, ani regulérní. Svoji strategii zaměřuje na volby plánované na rok 2015.

- Výbor etnických národností (*Ethnic Nationalities Council*; ENC)
- Výbor solidarity a spolupráce etnických národností (*Ethnic Nationalities Solidarity and Cooperation Committee*; ENSCC)

ENC byl původně ustaven jako Výbor solidarity a spolupráce etnických národností (ENSCC) v srpnu 2001. Ustavily ho společně etnická koalice osmi politických stran Národně demokratická fronta (NDF) a Liga pro demokracii spojených národností – osvobozená území (UNLD–LA). Cílem vzniku výboru bylo upevnění spolupráce a jednoty mezi všemi etniky Barmy, příprava třístranného dialogu mezi demokratickou opozicí, etnickými stranami a vládou vojenské junty s cílem dosáhnout přechodu k demokracii. V lednu 2004 byl ENSCC transformován na Výbor etnických národností (ENC) s širším mandátem, zastupujícím zájmy členů UNLD–LA, NDF

a dalších etnických organizací, které nejsou členy těchto koalicí – to jak organizací, které měly dohody o příměří s vládou, tak povstaleckých uskupení (KNPP aj.). Na konferenci v dubnu 2005 byl ENC reorganizován podle struktury barmských etnických států s cílem usnadnit tak práci místních složek ENC pro ustavení budoucích rovnoprávných států barmské federace a umožnit jim fungovat jako zástupci všech regionálních stran a národností v rámci těchto států. ENC prosazuje politický dialog s vládou v Rangúnu o těchto otázkách.

Literatura

- A Choice for China: Ending the Destruction of Burma's Northern Frontier Forests* (2005). Washington D.C.: Global Witness.
- Ardeth Maung Thawngmung (2008): *The Karen Revolution in Burma: Diverse Voices, Uncertain Ends*. Policy Studies 45 (Southeast Asia). Washington: East-West Center.
- Aung Thwin, M. (1985): British „pacification“ of Burma: order without meaning. *Journal of Southeast Asian Studies* [Singapore] 16 (2): 245–261.
- Aung Thwin, M. (1976): Kingship, the Sangha, and Society in Pagan. In.: Kenneth R. Hall–John K. Whitmore (eds.): *Explorations in Early Southeast Asian History: The Origins of Southeast Asian Statecraft*. Michigan Papers on South and Southeast Asia, 11: 205–256.
- Aedeth Maung Thawngmung (2008): *The Karen Revolution in Burma: Diverse Voices, Uncertain Ends*. Policy Studies 45 (Southeast Asia). Washington: East-West Center.
- Bečka, Jan (2007): *Dějiny Barmy*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Bečka, Jan (1979): *Socialistická republika Barmský svaz*. Praha: Nakladatelství Svoboda.
- Bečka, Jan (1983): *The National Liberation Movement in Burma during the Japanese Occupation Period (1941–1945)*. Academia: Praha.
- Bečka, Jan–Bečková, Dagmar (1979): *Barma po druhé světové válce*. Praha: Československá akademie věd (Orientální ústav, Oddělení jižní a jihovýchodní Asie).
- Bo Yang (1987): *Golden Triangle. Frontier and Wilderness*. Hongkong: Joint Publishing CO.
- Callahan, M. P. (2007): *Political Authority in Burma's Ethnic Minority States: Devolution, Occupation, and Coexistence*. Washington: East-West Center.
- Coedès, G. (1948): *Les États hindouisés d'Indochine et d'Indonésie*. Paris: Histoire du Monde, vol. 8, De Boccard.
- Crosthwaite, Ch. (1968): *The Pacification of Burma*. London: Frank Cass and co. LTD.
- Cruikshank, Ch. (1983): *SOE in the Far East*. Oxford: Oxford University Press.
- Diller, J. (1997): The National Convention: an Impediment to the Restoration of Democracy. In: P. Carey (ed.): *Burma: The Challenge of Change in a Divided Society*. Basingstoke: Macmillan.
- Displacement and Poverty in South East Burma /Myanmar* (2011). Bangkok: Thailand Burma Border Consortium.
- Duffield, M. (2001): *Global Governance and the New Wars: The Merging of Development and Security*. London: Zed Books.

- Esman, M. J. (1975): Communal Conflict in Southeast Asia. In: N. Glazer–D. P. Moynihan (eds.): *Ethnicity. Theory and Experience*. Cambridge: Harvard University Press.
- Charney, M. W. (2009): *A History of Modern Burma*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chazée, L. (2002): *The Peoples of Laos. Rural and Ethnic Diversities*. Bangkok: White Lotus Press.
- Christensen, Russ–Sann Kyaw (2006): *The Pa-O. Rebels and Refugees*. Bangkok: Silkworm Books.
- Guber, A. A.–Materin, Ju. V.–Tumarkina, D. D.–N. N. Čeboksarova, N. N. (eds.) (1966): *Narody Jugo-Vostočnoj Azii*. Moskva: Nauka.
- Jelsma, M.–Kramer, T.–Vervest, P. (eds.) (2005): *Trouble in the Triangle. Opium and Conflict in Burma*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Kaldor, M. (2001): *New and Old Wars: Organized Violence in Global Era*. Second edition. Stanford: Stanford University Press.
- Kingston, P. (2004): States-within-States: Historical and Theoretical Perspectives. In: Paul Kingston–Ian S. Spears (eds.): *States-within-State: Incipient Political Entities in the Post-Cold War Era*. New York: Palgrave Macmillan.
- Kramer, T. (2007): *The United Wa State Party: Narco-Army of Ethnic Nationalist Party?* Policy Studies 38 (Southeast Asia). Washington: East-West Center Washington.
- Leach, E. (1954): *Political Systems of Highland Burma: A Study of Kachin Social Structures*. London: G. Bell and Son.
- LeBar, F. M.–Hickey, G. H.–Musgrave, J. M. (eds.) (1964): *Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia*. New Haven: Human Relations Area Files Press.
- Lehman, F. K. (1963): *The structure of Chin Society: a Tribal People of Burma Adapted to a Non-Western Civilization*. Urbana, US: University of Illinois Press.
- Lehman, F. K. (1967): Burma: Kayah Society as a Function of the Shan-Burma-Karen Context. In: J. H. Steward (ed.): *Contemporary Change in Traditional Society. I*. Urbana, US: University of Illinois Press.
- Leider, J. P. (2004): *Le Royaume d'Arakan, Birmanie. Son histoire politique entre le début du XVIe et la fin du XVIIe siècle*. Paris: École française d'Extrême-Orient.
- Lintner, B.–Black, M. (2009): *Merchants of Madness. The Methamphetamine Explosion in the Golden Triangle*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Lintner, B. (1999): *Burma In Revolt: Opium and Insurgency Since 1948*. Bangkok: O.S. Printing House.
- Lintner, B. (1997): *The Kachin: Lords of Burma's Northern Frontier*. London: Teak House.
- Lintner, B. (1990a): *Land of Jade: a Journey through Insurgent Burma*. Edinburgh: Kiscadale Publications.
- Lintner, B. (1990b): *The Rise and Fall of the Communist Party of Burma (CPB)*. Ithaca, N.Y.: Southeast Asia Program.
- Matthews, B. (1994): *Religious Minorities in Myanmar: Hints of the Shadow*. Burma Studies Group, 7. October. DeKalb: Northern Illinois University.
- McCoy, A. (1972): *The Politics of Heroin in Southeast Asia*. With C. C. Read and L. P. Adams II. New York: Harper and Row.

- McCoy, A. (1991): *The Politics of Heroin: CIA Complicity in the Global Drug Trade*. Chicago: Lawrence Hill Books.
- Min Naing (2000): *National Ethnic Groups of Myanmar*. Yangon: Swift Winds Books.
- Myint Thant, U (2006): *The River of Lost Footsteps: Histories of Burma*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Naw, A. (2001): *Aung San and the Struggle for Burmese Independence*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Nožina, Miroslav (2001): *Cesty za opiem*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Nožina, Miroslav (2010): *Dějiny Laosu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Nožina, Miroslav (1989): Zlatý trojúhelník – počátek „rajské stezky“ II. *Nový Orient*, 2/1989, s. 45–47.
- O'Reilly, D. (2007): *Early Civilizations of Southeast Asia*. Lanham–New York–Toronto–Plymouth: Rowman and Littlefield Publishers, Inc.
- Pettman, R. (1973): *China in Burma's Foreign Policy*. Canberra: Australian National University Press.
- Replacing Opium in Kokang and Wa Special Regions, Shan State, Myanmar* (2003). Yangon: Joint Kokang-Wa Humanitarian Needs Assessment Team, UNODC.
- Sai Aung Tun (2009): *History of the Shan State. From its origins to 1962*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Safman, R. M. (2007): Minorities and State-building in Mainland Southeast Asia. In: N. Ganesan–Kyaw Yin Hlaing (eds.): *Myanmar. State, Society and Ethnicity*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, s. 30–69.
- Selth, A. (1986): *Race and Resistance in Burma 1942–1945*. Modern Asian Studies, Cambridge, 20. 3. 1986, s. 483–507.
- Scott, J. C. (2010): *The Art of Not Being Governed: An Anarchist History of Upland Southeast Asia*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Show Business: Rangoon's War on Drugs in Shan State* (2005). Shan Herald Agency for News (second ed.).
- Silverstein, J. (1977): *Burma: Military Rule and the Politics of Stagnation*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Silverstein, J. (1980): *Burmese Politics: The Dilemma of National Unity*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Simpson, Ch. M. (1983): *Inside the Green Berets*. New York: Berkeley Books.
- Singh, Bilveer (2007): *The Talibanization of Southeast Asia: Losing the War on Terror to Islamist Extremists*. Westport: Praeger Security International.
- Smith, M. (1999): *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity* (second edition). London: Zed Books.
- Smith, M. (2003): Burma: The Karen conflict. In: Rudolph, J. Jr. (ed.): *Encyclopaedia of Modern Ethnic Conflicts*. London–Connecticut: Greenwood Press.
- Smith, M. (2002): *Burma (Myanmar): The Time for Change*. Report: Minority Rights Group International. London.
- South, A. (2008): *Ethnic Politics in Burma. States of Conflict*. Routledge Contemporary Southeast Series, June. London–New York: Routledge.

- South, A. (2004): Political Transition in Myanmar: A New Model for Democratization. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs*, Vol. 26., No. 2, August, s. 233–256.
- South, A. (2003): *Mon Nationalism and Civil War in Burma*. Routledge Contemporary Southeast Series, January. London–New York: Routledge.
- South-East Asia. Opium survey 2011. Lao PDR, Myanmar*. United Nations Office on Drugs and Crime, Vienna 2011.
- Steinberg, D. I. (2010): *Burma/Myanmar. What Everyone Needs to Know*. New York: Oxford University Press.
- Stevenson, H. N. C. (1945): *The Hill Peoples of Burma*. Calcutta: Longmans and Green.
- Tarling, N. (ed.) (1999): *The Cambridge History of Southeast Asia. Volume One, Part One. From early times to c. 1500*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Taylor, R. H. (2007): British Policy Towards Myanmar and the Creation of the „Burma Problem“. In: N. Ganesan–Kyaw Yin Hlaing (eds.): *Myanmar. State, Society and Ethnicity*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, s. 70–95.
- Taylor, R. H. (2009): *The State in Myanmar*. London: Hurst and Company.
- Velký sociologický slovník. Svazek 2* (1996). Praha: Karolinum.
- Yegar, M (1971): *The Muslims of Burma: The Rise and Decline of an Immigrant Community*. London: Oxford University Press.
- Zaw Oo–Win Min (2007): *Assessing Burma's Ceasefire Accords*. Policy Studies 39 (Southeast Asia). Singapore: East-West Center Washington.
- Zhome, K. (2008): *Myanmar: Can the Generals Resist Change?* New Delhi: Rupa and Co. in association with Observer Research Foundation.

Internetové zdroje

- AAPP/B Data – Political Prisoners List* (2013). Assistance Association for Political Prisoners (Burma). On-line: www.aappb.org/Updated_PP_list.html (staženo 10. 2. 2013).
- A Karen History*. The Karen National Union. On-line: www.rainbowends.org/karen/history.htm (staženo 16. 7. 2011).
- April 2012 By-Elections*. Network Myanmar. On-line: www.networkmyanmar.org/component/content/article/88/By-Elections (staženo 6. 7. 2012).
- Arbitrary Arrests in Burma: a Tool to Repress Critical Voices* (2012). Assistance Association for Political Prisoners/Burma, 27 September 2012. On-line: www.aappb.org/Arbitrary_Arrests_in_Burma-a_tool_to_repress_critical_voices.pdf (staženo 10. 10. 2012).
- Assistance Association for Political Prisoners (Burma)*. On-line: www.aappb.org/ (staženo 11. 6. 2012).
- Ashin Moonieinda (2010): *The Karen People: culture, faith and history*. Published by the Karen Buddhist Dhamma Dhutta Foundation, b. m. On-line: www.karen.org.au (staženo 9. 3. 2012).
- Aung Hla Tun (2013): *Suu Kyi's inexperienced party in search of policies for Myanmar*. Reuters, 8. 3. 2013. On-line: www.reuters.com/article/2013/03/08/us-myanmar-party-idUSBRE92618Z20130308 (staženo 6. 4. 2013).

- Aung Win, Khaing (2005): *Arakanese Nationalism and the Struggle for National self – determination. (An overview of Arakanese political history up to 1988)*, 4. 6. 2005. On-line: www.narinjara.com/Literature/Arakanese-Nationalism-and-the-Struggle-for-National-Self-R.pdf (staženo 1. 2. 2012).
- Aye Aye Win (2013): Burma Police: 42 Arrested Over Sectarian Unrest. *The Irrawaddy*, 5. 4. 2013. On-line: www.irrawaddy.org/archives/31514 (staženo 7. 4. 2013).
- Ba Kaung (2011): Constitutional Amendment Becomes Key Issue Under New Govt in Burma. *The Irrawaddy*. August 25 2011. On-line: www.irrawaddy.org/article.php?art_id=21960 (staženo 5. 1. 2012).
- Barta, Patrick (2012): Thousands Taken Off Myanmar's Blacklists. *The Wall Street Journal*, 28. 8. 2012. On-line: online.wsj.com/article/SB10000872396390444506004577616891831855240.html#articleTabs%3Darticle (staženo 6. 9. 2012).
- Burma: *Elections as „Death Sentence for Ethnic Diversity“?* (2008). Unrepresented Nations and Peoples Organization, 8. 11. 2008. On-line: www.unpo.org/article/11903 (staženo 27. 5. 2012).
- Burma: *New Law on Demonstrations Falls Short. Legal Reforms Should Meet International Human Rights Standards*. Human Rights Watch, 15. 4. 2012. On-line: www.hrw.org/news/2012/03/15/burma-new-law-demonstrations-falls-short (staženo 20. 6. 2012).
- Burma: *The Land of Fear. Brief History*. The Burma Campaign UK. Campaigning for Human Rights and Democracy in Burma. On-line: www.burmacampaign.org.uk/aboutburma/briefhistory.html (staženo 9. 3. 2012).
- Burma junta support group *USDA disbands*. BBC News, 15. 7. 2010. On-line: www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-10651760 (staženo 20. 7. 2010).
- Burma/Myanmar (2012). Global Centre for the Responsibility to Protect. 15 May 2012. On-line: globalr2p.org/countrywork/country.php?country=17 (staženo 20. 5. 2012).
- Burma's *Peace Committee Formed in Naypyidaw* (2011). Khonumthung. Chin News Group – 24 August 2011. On-line: khonumthung.org/?p=266 (staženo 1. 9. 2011).
- Burmas' *2010 Elections: A comprehensive report*. Published by the Burma Fund UN Office, 31. 1. 2011, New York. On-line: www.burmapartnership.org/wp-content/uploads/2011/01/20110131_Comprehensive-Report-on-2010-Elections_31_Jan_2011.pdf (staženo 2. 2. 2013).
- Burmese by-elections, 2012. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Burmese_by-elections,_2012#cite_note-4 (staženo 21. 5. 2012).
- Burmese *Census Offers Hope to Ethnic Groups*. Mizzima. On-line: www.mizzima.com/news/inside-burma/7132-burmese-census-offers-hope-to-ethnic-groups.html (staženo 9. 4. 2012).
- Burmese general election 2010. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Burmese_general_election,_2010 (staženo 25. 5. 2012).
- Burmese Government Rejects Peace Talks Based on Panglong Treaty (2011). *Kachinnews.com*, 23. 8. 2011. On-line: www.kachinnews.com/news/2029-burmese-government-rejects-peace-talk-based-on-panglong-treaty.html (staženo 25. 5. 2012).
- Constitution of the Republic of the Union of Myanmar* (2008). On-line: www.scribd.com/doc/7694880/Myanmar-Constitution-2008-English-version (staženo 8. 10. 2011).

- Country profile* (2009), Burma, BBC News 13 May 2009. On-line: hnews.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/country_profiles/1300003.stm (staženo 9. 4. 2012).
- Damned by Burma's Generals – New Report on Salween Dam* (2006). The Burma Campaign UK, 14 March 2006. On-line: www.burmacampaign.org.uk/index.php/burma/news/Damned-by-Burmas-Generals-New-Report-on-Salween-Dam (staženo 8. 8. 2011).
- Damned by Burma's Generals: The Karenni Experience with Hydropower Development from Lawpita to the Salween* (2006). Karenni Development Research Group (KDRG). On-line: www.burmacampaign.org.uk/index.php/burma/news/reports/ (staženo 1. 3. 2007).
- Davis, A. (2003): Karen national rebels attack Myanmar pipeline. *Jane's Intelligence Review*. On-line: www.fqs.org/abstracts/Military-and-naval-science/Karen-national-rebels-attack-Myanmar-pipeline-Chinese-river-scheme-to-boost-trade.html (staženo 1. 3. 2011).
- Deciphering Myanmar's Peace Process. A Reference Guide 2013*. Written and Edited by Burma News International. Wanida Press, Chiangmai, January 2013. On-line: bnionline.net/images/2013/pdf/Deciphering-Myanmar's-Peace-Process-For-Web.pdf (staženo 10. 4. 2013).
- Democracy and Discontent: The 2010 Elections in Myanmar* (2010). AIIR Policy Commentary. Ed.: Melissa Conley Tyler, Australian Institute of International Affairs, 11. 5. 2010, Deakin ACT 2600. On-line: www.google.cz/search?q=democracy-and-discontent-the-2010-elections-in-myanmar (staženo 1. 8. 2010).
- Division and State Administrations*, Altsean – Burma, 15. 2. 2013. On-line: www.altsean.org/Research/Regime%20Watch/Executive/DivisionsStatesAdmins.php (staženo 20. 2. 2013).
- DKBA Rejects Peace Talks (2011). *The Irrawaddy*, 24. 8. 2011. On-line: www.irrawaddy.org/article.php?art_id=21981 (staženo 29. 8. 2011).
- Draft Framework for Political Parley Approved by Armed Movements (2013). *Shan Herald*, 4. 4. 2013. On-line: www.english.panglong.org/index.php?option=com_content&view=article&id=5337:draft-framework-for-political-parley-approved-by-armed-movements&catid=85:politics&Itemid=266 (staženo 10. 4. 2013).
- EC-Burma/Myanmar Strategy Paper 2007–2013*. European Commission. On-line: ec.europa.eu/external_relations/myanmar/csp/07_13_en.pdf (staženo 1. 3. 2012).
- Fuller, T. (2007): Khun Sa, Golden Triangle Drug King, Dies at 73. *The New York Times*, November 5. On-line: www.nytimes.com/2007/11/05/world/asia/05khunsa.html (staženo 17. 8. 2011).
- Ethnic alliance ready to meet government negotiator* (2012). Euro-Burma Office Political Monitor, 15 to 21 April. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No._11_-_25-04-12.pdf (staženo 16. 10. 2012).
- Ethnic Political Parties Plan to Submit Proposal on Ethnic Education in Parliament* (2011). *Euro-Burma Office Political Monitor*, 4 to 17 Juny. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No._18_-_14-06-11.pdf (staženo 30. 5. 2012).
- EU-funded Myanmar Peace Center Established for Ethnic Peace Dialogue*. RTT News, 4. 11. 2012. On-line: www.rttnews.com/1997242/eu-funded-myanmar-peace-center-established-for-ethnic-peace-dialogue.aspx?type=gn&utm_source=google&utm_campaign=sitemap (staženo 6. 12. 2012).

- Government Reduces Sentences of Prisoners by one Year (2011). *Euro-Burma Office Political Monitor*, 14.–20. 5. 2011, č. 17. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No_17_-_30-05-11.pdf (staženo 23. 5. 2011).
- Grave human rights violations against minorities in Eastern Burma (2010). Gesellschaft Für Bedrohte Völker, Göttingen, 02. November. On-line: reliefweb.int/node/373431 (staženo 2. 5. 2011).
- Harvey, R. (2011): *Burma dam: Why Myitsone plan is being halted*. BBC, 30. 9. 2011. On-line: www.bbc.co.uk/.../world-asia-pacific-15123833 (staženo 20. 5. 2011).
- Hiebert, Murray–Phuong Nguyen (2012): *Lad Reform: A critical Test for Myanmar's Government*. Center for Strategic and International Studies. Southeast Asia from the Corner of 18th & K Streets, 3 (21), 8. 11. On-line: csis.org/files/publication/121108_SoutheastAsia_Vol_3_Issue_21.pdf (staženo 4. 12. 2012).
- Htet Aung (2010): Party registration regulations favour wealthy. *The Irrawaddy*, 18 March 2010. On-line: election.irrawaddy.org/electoral-laws/160-party-registration-regulations-favor-wealthy.html (staženo 16. 10. 2012).
- Charney, M. (2010): *Buddhist or Muslim Rulers? Models of Kingship in Arakan (Western Burma) in the Fourteenth to Fifteenth Centuries*. On-line: eprints.soas.ac.uk/10220/1/article_Arakanese_kings.doc (staženo 28. 6. 2011).
- Internal Displacement and Protection in Eastern Burma (2005). Thailand Burma Border Consortium Survey. Bangkok. On-line: www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/RMOI-6KF3AN?OpenDocument (staženo 1. 8. 2007).
- Internal Displacement in Eastern Burma (2007). Thailand Burma Border Consortium. October. Survey. On-line: www.tbcc.org/ids/report-2007-idp-english.pdf (staženo 19. 5. 2008).
- Irrawaddy: Junta Must Withdraw Constitution: KNU – Saw Yan Naing (2008). *BurmaNet News*, 24. 10 2008. On-line: www.burmanet.org/news/2008/10/24/irrawaddy-junta-must-withdraw-constitution-knu-%E2%80%93saw-yan-naing/ (staženo 28. 10. 2008).
- Join the USDP Party, Get a Low – interest Loan. *The Irrawaddy*, 9. 8. 2010. On-line: www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=19176 (staženo 16. 10. 2012).
- Kachin – Sociopolitical organization. On-line: www.everyculture.com/East-Southeast-Asia/Kachin-Sociopolitical-Organization.html (staženo 1. 3. 2012).
- Karen People. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Karen_people (staženo 5. 5. 2012).
- Karen Political Party Calls for Peace in Karen State (2011). *Euro-Burma Office Election Monitor*, 9.–15. 4. 2011, č. 14. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No_14_-_20-04-11.pdf (staženo 20. 4. 2011).
- Karen Rebels Clash with Burmese/Mya (1999). AP, 6 January 1999. On-line: www.burmalibrary.org/reg.burma/archives/199901/msg00107.html (staženo 10. 5. 2011).
- Khun Sa. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Khun_Sa (staženo 17. 8. 2011).
- Kokang. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Kokang (staženo 16. 5. 2012).
- Kokang Wants to Join Ceasefire Talks (2012). *Shan Herald*, 29 February, update 1 March. On-line: www.shanland.org/index.php?option=com_content&view=article&id=4452:kokang-wants-to-join-ceasefire-talks&catid=85:politics&Itemid=266 (staženo 18. 6. 2012).
- Koncepce transformační politiky a popis Programu transformační spolupráce/TRANS (2010). Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. On-line: www.mzv.cz/jnp/cz/zahranic-

- ni_vztahy/lidska_prava/transformacni_spoluprace_1/koncepce_transformacni_spoluprace.html (staženo 9. 9. 2011).
- Kramer, Tom (2012): *Ending 50 years of military rule? Prospects for peace, democracy and development in Burma*. Norwegian Peacebuilding Resource Center Report, November. On-line: www.tni.org/sites/www.tni.org/files/download/noref_burma_kramer_november_2012.pdf (staženo 5. 1. 2013).
- Kudo Toshihiro (2011): *Myanmar: Results of the 2010 Elections in Myanmar: An Analysis. (1) Overview of the Elections*. January. On-line: www.ide.go.jp/English/Research/Region/Asia/pdf/20110113.pdf (staženo 26. 5. 2012).
- Kuppuswamy, C. S. (2011): *Myanmar: Post Election Developments: A Review*. South Asia Analysis Group. Paper no. 4282, 17. Jan.. On-line: www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers43%5Cpaper4282.html (staženo 25. 5. 2011).
- Kuppuswamy, C. S. (2013): *Myanmar: National league for Democracy Congress*. South Asia Analysis Group. Paper no. 5424, 14. March. On-line: www.southasiaanalysis.org/node/1200 (staženo 9. 4. 2013).
- Lawi Weng (2012): Local Protest against Letpadaung Mine Resume. *The Irrawaddy*, 17. 12. 2012. On-line: www.irrawaddy.org/archives/21414 (staženo 6. 1. 2013).
- Lawi Weng (2013): Anti-Muslim Violence Finally Subsides in Central Burma. *The Irrawaddy*, 1. 4. 2013. On-line: www.irrawaddy.org/archives/31120 (staženo 7. 4. 2013).
- Leavitt, S. (2004): *Ethnic Nationalist Politics or Rationalist Choices? Making Sense of Coalition Alliances Among Burma's Armies and Political Parties*. Department of Government, 680 ICC, Georgetown University, Washington, DC. On-line: citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/0/6/1/5/6/pages61567/p61567-1.php (staženo 4. 7. 2012).
- Lewa, CH. (2003): *Conflict, Discrimination and Humanitarian Challenges in Northern Arakan State*. Forum Asia, Bangkok. Delivered at the EU – Burma Day 2003 Conference Brussels, 8 October 2003. On-line: www.burmalibrary.org/docs/Chris-EU_Paper.htm (staženo 1. 3. 2011).
- Life Under the Junta: Evidence of Crimes Against Humanity in Burma's Chin State (January 2011). Physicians for Human Rights. Cambridge. On-line: s3.amazonaws.com/PHR_Reports/life-under-the-junta-burma-chin-state.pdf (staženo 10. 4. 2011).
- Macan-Markar, M. (2012): *Myanmar „Reforms“ Elude Kachin Refugees*. Inter Press Service, March 24. On-line: ipsnews.net/news.asp?idnews=107182 (staženo 29. 3. 2012).
- Marshall, A. R.C. (2012): *Special Report: Myanmar declares war on opium*. Reuters, 21. February. On-line: www.reuters.com/article/2012/02/21/us-myanmar-opium-idUSTRE81J02120120221 (staženo 25. 2. 2012).
- Marshall, A.R.C. (2012): *Special Report: Plight of Muslim minority threatens Myanmar Spring*. Reuters, June 15. On-line: www.reuters.com/article/2012/06/15/us-myanmar-rohingya-idUSBRE85E06A20120615 (staženo 17. 6. 2012).
- Min Zin (2009): Ethnic Minorities Hold the Key to Burma's Future. *The Irrawaddy*, May 15. On-line: www2.irrawaddy.org/opinion_story.php?art_id=14979 (staženo 25. 5. 2012).
- Mon Party Wants State Government to Focus on More Jobs (2011). Euro-Burma Office Election Monitor, 9.–15. April, no. 14. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No_14_-_20-04-11.pdf (staženo 20. 4. 2011).

- Myanmar Backgrounder: Ethnic Minority Politics* (2003). International Crisis Group Asia Report No 52, Bangkok/Brussels, 7 May. On-line: www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/052%20Myanmar%20Backgrounder%20Ethnic%20Minority%20Politics.pdf (staženo 25. 5. 2012).
- Myanmar: Burmese gov't still exercising an ethnic „divide and rule“ strategy* (2011). Caposud. On-line: caposud.wordpress.com/2011/08/20/myanmar-burmese-gov%E2%80%99t-still-exercising-an-ethnic-%E2%80%98divide-and-rule%E2%80%99-strategy/ (staženo 23. 10. 2011).
- Myanmar Drug Lord Wei Xuekang Becomes Banker* (2000). Business Library, July 18. On-line: findarticles.com/p/articles/mi_m0WDP/is_2000_July_24/ai_63674168/ (staženo 2. 6. 2004).
- Myanmar Peace Support Initiative*. Norway, the official site in Thailand. On-line: www.emb-norway.or.th/News_and_events/MPSI/ (staženo 3. 2. 2013).
- Mynamar: Towards the Elections* (2009). Asia Report N°174 – 20 August, International Crisis Group. On-line: www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/174_myanmar_towards_the_elections.pdf (staženo 29. 8. 2010).
- Myanmar Prisoners of Political Repression* (2001). Amnesty International, London. On-line: www.amnesty.org/en/library/asset/ASA16/006/2001/en/96fdd61-d875-11dd-af3c-1fd4bb8cf58e/asal60062001en.pdf (staženo 15. 5. 2011).
- Myanmar's Post-Election Landscape* (2011). International Crisis Group. Asia Briefing No 118, Jakarta / Brussels, 7. March. On-line: www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/B118%20Myanmars%20Post-Election%20Landscape.pdf (staženo 14. 4. 2011).
- Myanmar Sign Agreement for Cenzus-Taking to Help*. United Nations, UN Secretary General. SG/SM/14262. Department of Public Information. News and Media Division. New York. 30 April 2012. On-line: www.un.org/News/Press/docs/2012/sgsm14262.doc.htm (staženo 1. 6. 2012).
- National League for Democracy. Burma*. Webová stránka. On-line: www.nldburma.org/ (staženo 7. 4. 2013).
- Politicians Warned Against „Unlawful“ Contacts* (2011). Euro-Burma Office Political Monitor, 16.–29. March 2011, No. 15. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No_15_-_09-05-11.pdf (staženo 9. 4. 2011).
- President U Thein Sein re-elected as Myanmar's ruling party leader. *Xinhuanet.com*, 16. 10. 2012. On-line: news.xinhuanet.com/english/world/2012-10/16/c_131910351.htm (staženo 7. 4. 2013).
- Press Release by the Shan Women's Action Network and the Shan Human Rights Foundation* (2011). Over 30,000 displaced by Burma Army attacks face humanitarian crisis in northern Shan State. Euro-Burma Office. August 10. On-line: shanhumanrights.org/images/stories/Action_Update/Files/over-30000-displaced-by-burma-army-attacks-face-humanitarian-crisis-in-northern-shan-state-in-eng.pdf (staženo 12. 8. 2011).
- Profiles of Union Election Commission Members. *The Irrawaddy*, 23. 3. 2010. On-line: electi.on.irrawaddy.org/election-watch/53-profiles/179-profiles-of-union-election-commission-members.html (staženo 5. 2. 2013).

- Rakhine people. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Rakhine_people (staženo 15. 5. 2012).
- Rebels to Combat Burma Polls (2009). *The Bangkok Post*, February 9, 2009. On-line: www.bangkokpost.com/breakingnews/136317/rebel-group-to-boycott-burma-general-election (staženo 14. 2. 2009).
- Referendum v Barmě provázely podvody* (2008). Člověk v tísni, 13. 5. 2008. On-line: clovekvtisni.cz/index2.php?id=177&idArt=797 (staženo 15. 5. 2008).
- RNDP Calls for Decentralization in States, Regions* (2011). Euro-Burma Office Political Monitor, 2.–8. 4. 2011, č. 13. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No_13_-_14-04-11.pdf (staženo 20. 5. 2011).
- Roky vězněná Su Ťij převzala Nobelovu cenu míru z roku 1991 (2012). ČT 24, 16. 6., 13.30–14.00. On-line: www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/182067-roky-veznena-su-tij-prevzala-nobelovu-cenu-miru-z-roku-1991/ (staženo 17. 6. 2012).
- Sai Latt (2012): Intolerance, Islam and the Internet in Burma today. *New Mandala*, June 10. On-line: asiapacific.anu.edu.au/newmandala/2012/06/10/intolerance-islam-and-the-internet-in-burma-today/ (staženo 11. 6. 2012).
- Saw Yan Naing (2013): Shan Villagers Flee Army Abuses. *The Irrawaddy*, 5. 4. 2013. On-line: www.irrawaddy.org/archives/31593 (staženo 7. 4. 2013).
- Selth, A. (2008): Burma's Opposition Movement: A house divided. *The Interpreter*. Weblog of the Lowy Institute of International Policy, 25. 11. 2008. On-line: www.lowyinterpreter.org/post/2008/11/25/Burmas-opposition-movement-A-house-divided.aspx (staženo 10. 1. 2009).
- Shan civil society out to stem investment tide (2012). *Shan Herald*, 13 June. On-line: www.shanland.org/index.php?option=com_content&view=article&id=4722:shan-civil-society-out-to-stem-investment-tide&catid=85:politics&Itemid=266 (staženo 2. 7. 2012).
- Shwe Yinn Mar Oo–Soe Than Lynn (2011): Mission accomplished as SPDC „dissolved“. *Myanmar Times*, April 4.–10. On-line: www.mmtimes.com/2011/news/569/news56902.html (staženo 15. 4. 2011).
- Simpson, J. (2011): Is Aung San Suu Kyi rethinking her tactics? *Guardian.co.uk*, 27. 6. 2011. On-line: www.guardian.co.uk/world/2011/jun/27/aung-san-suu-kyi-reith (staženo 28. 6. 2011).
- Soe Zeya Tun (2013): *Suu Kyi draws rare rancor over Myanmar mine report*. Reuters, 14. 3. 2013. On-line: www.reuters.com/article/2013/03/14/us-myanmar-suukyi-protest-idUSBRE92D00T20130314 (staženo 6. 4. 2013).
- State and Region Hluttaws. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/State_and_Region_Hluttaws (staženo 1. 3. 2012).
- Statement by Nationalities Brotherhood Forum No. 4 /2011*. Euro-Burma Office. On-line: euro-burma.eu/doc/nbf_statement_4_11_%28english%29.pdf (staženo 1. 2. 2012).
- Suu Kyi's Open Letter Calls for Immediate Cease-fire in Ethnic Areas (2011). *Mizzima*, 28 July. On-line: mizzima.com/news/inside-burma/5691-suu-kyis-open-letter-calls-for-immediate-cease-fire-in-ethnic-areas.html (staženo 4. 8. 2011).
- Than Shwe to Head Extra-Constitutional „State Supreme Council“* (2011).

- Euro-Burma Office Political Monitor, 1–11 February, Political Monitor No. 6. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No_6_-_15-02-11.pdf (staženo 25. 5. 2012).
- The Burma Army's Offensive Against the Shan State Army–North* (2011). Euro-Burma Office Analysis Paper No. 3. On-line: euro-burma.eu/doc/EBO_Analysis_Paper_No_3_2011_-_Shan_State_Army-North_-_July_2011.pdf (staženo 4. 2. 2012).
- The Constitution of the Socialist Republic of the Union of Burma, 1974*. Printed by Printing and Publishing Corporation Rangoon. On-line: www.thailawforum.com/database1/constmyanmar.html (staženo 1. 8. 2011).
- The Kachins' Dilemma – Become a Border Guard Force or return to warfare* (2010). EBO Analysis Paper No. 2. On-line: www.burmalibrary.org/docs13/EBO_Analysis_Paper_No_2_2010_-_The_Kachins'_Dilemma.pdf (staženo 2. 6. 2011).
- The Myanmar elections* (2010). International Crisis Group. Asia Briefing No 105, Jakarta/Brussels, 27. May 2010. On-line: www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/B105%20The%20Myanmar%20Elections.ashx (staženo 25. 5. 2012).
- The Repression of Ethnic Minority Activists in Myanmar* (2010). Amnesty International Publications, London, February, s. 15–16. On-line: www.amnesty.org/en/library/asset/ASA16/001/2010/en/0c727278-2993-4816-90bc-e86c658d05ce/asa160012010en.pdf (staženo 23. 5. 2011).
- The Situation in Karen State after the Elections* (2011). EBO Analysis Paper No. 1. On-line: euro-burma.eu/doc/EBO_Analysis_Paper_No_1_2011_-_Karen_State.pdf (staženo 5. 2. 2011).
- The Situation in Mon State* (2010). Europe-Burma Office, Analysis Paper No. 1/2010, June. On-line: euro-burma.eu/doc/EBO_Analysis_Paper_No_1_2010_-_The_Mon_Situation.pdf (staženo 6. 8. 2010).
- Thein Sein's orders for Burma army to halt Kachin offensive are worthless. *Kachinnews.com*, 19 January 2012. On-line: www.kachinnews.com/news/2219-thein-seins-orders-for-burma-army-to-halt-kachin-offensive-are-worthless.html (staženo 20. 2. 2012).
- U.N. envoy says abuses still go on in Myanmar despite reforms*. Reuters, 16. 2. 2013. On-line: www.reuters.com/article/2013/02/16/us-myanmar-un-idUSBRE91F04320130216 (staženo 6. 4. 2013).
- Union Solidarity and Development Association. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Union_Solidarity_and_Development_Association (staženo 1. 4. 2012).
- Union Solidarity and Development Party. Wikipedia. On-line: en.wikipedia.org/wiki/Union_Solidarity_and_Development_Party (staženo 1. 4. 2012).
- United Nationalities League for Democracy – Liberated Areas; UNLD –LA*. Chin National Community Japan. On-line: www.cncjp.org/files/UNLD-LA.pdf (staženo 15. 7. 2012).
- Vice-Senior General Min Aung Hlaing Tatmadaw Commander-in-Chief*. Personal info. Altsean – Burma. On-line: www.altsean.org/Research/Regime%20Watch/Executive/CIC.php (staženo 9. 6. 2012).
- Wai Moe (2011): Suu Kyi: Ready to Help Resolve Ethnic Conflicts. *The Irrawaddy*, 28 July. On-line: www.irrawaddy.org/article.php?art_id=21791 (staženo 1. 8. 2011).
- White Tiger party to cooperate with Thai Company for mining in Shan State (2011). *Shan Herald*, 25 May. On-line: www.shanland.org/index.php?option=com_content&view=

- article&id=3722:white-tiger-party-to-cooperate-with-thai-company-for-mining-in-shan-state&catid=85:politics&Item id=266 (staženo 28. 5. 2011).
- Yan Pai (2011): Military, Regional Govts at Odds over Business Concessions. *The Irrawaddy*, 27 May. On-line: www.irrawaddy.org/article.php?art_id=21373 (staženo 2. 6. 2011).
- 3 Parties Call for a Drug – Free Kachin State* (2011). Euro-Burma Office Political Monitor, 16–29 March, No. 15. On-line: euro-burma.eu/doc/PM_No_15_-_09-05-11.pdf (staženo 3. 5. 2011).
- Novinové a časopisecké články**
- Black, M.–Fields, R. (2006): The Real „Long War“ is in Myanmar. *Asia Times*, June 10.
- Burma Refuses to Extradite Drug Chieftain (1996). *Washington Post*, January 15, p. A22.
- Ceasefire Factions Keep up „Uncivil War“ (2006). *Shan Herald Agency for News* (S.H.A.N.) June 15.
- Ma Thanegi (2002): The Green Mile. *The Myanmar Times*, March 11.–17.
- Opiový král a barmské úřady oslavili dohodu (1996). *Právo*, 9. 1. 2002, s. 6.
- Soe Than Lynn (2011): Strong hluttaw needed to avoid „tyranny“: speaker. *The Myanmar Times*, 5–11 December, s. 9.
- Nepublikované práce**
- Nožina, M. (2008): *Úloha horských etnik ve společenském vývoji Laosu*. Disertační práce. Praha: Ústav etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Rejstřík

A

Ahomové, thajské etnikum – 22, 170
 Ajuthaja, thajský (siamský) stát (1351–1767) – 25, 26
 Akce proti hladu (ACF), nevládní organizace – 150, 185
 Akční síť šanských žen (SWAN), nevládní šanská organizace – 146, 190
 Akhaové, tibeto-barmské etnikum – 23, 35, 91, 97,
 Alam (též Alammyou, angl. *Allan*; *Allanmyo*, dneš. Myeitchemyou), barm. město v oblasti Pegu – 42
 Alaunbhuya (angl. *Alaungpaya*; 1752–1760), barm. král, zakladatel kounbhaunské dynastie a říše – 26
 Aliance revolučních národností (RNA), povstalecká koalice – 76, 189, 208, 209
 Aliance sjednocených národností (UNA), opoziční etnická aliance – 191, 212
Amjoutha hlutto, národní rada – sněmovna národů (resp. Horní komora barm. svazového parlamentu *Pyijthaunsu hlutto*) – 117, 120, 124, 126, 181
 Anaukbheklun (angl. *Anaukpetlun*; 1605–1628), vládce historického barm. státu Taungngu – 26
 Angamiové, podskupina etnika Nagů – 36, 37
 Anglobarmánci, smíšené etnikum Angličanů a Barmánců – 20, 48, 118
 Angloindové, smíšené etnikum Angličanů a Indů – 20
 Anoratcha (angl. *Anawratha*; 1044–1077), vládce Pugamské říše – 23
 Arabové, etnikum – 22
 Arakanci (barm. *Yakchain*, angl. *Rakhine*), barm. etnikum – 18, 20–23, 25–27, 33, 35, 44, 57, 60, 62, 71, 108, 149, 150, 195
 Arakanská armáda (AA), nezávislé ozbrojené uskupení NUFA, od r. 1994 ozbrojená složka NUPA – 183, 195, 196
 Arakanská lidová osvobozenecská strana (APLP), ozbrojená protivládní organizace vzniklá odštěpením od ANC/a – 65, 68, 185, 195, 208
 Arakanská liga za demokracii (ALD), etnická politická strana – 85, 108, 185
 Arakanská liga za demokracii (ALD), exilová opoziční organizace – 185, 211
 Arakanská národně osvobozenecská strana (ANLP), ozbrojená etnická organizace – 73, 185, 195, 196

Rejstřík

Arakanský/Rakhinský stát (barm. *Yakchain pyijne*, angl. *Arakan/Rakhine State*), barm. svazový stát – 18, 79, 88, 92, 108, 111, 116, 125, 140, 153, 160, 162, 177
 Arakanský národní kongres (ANC/a), politická koalice – 53, 58, 185
 Armáda Barmy (angl. *Burma Army*), koloniální armáda – 53, 55, 67
 Armáda budování nového Arakanu (NACA), ozbrojená složka NUFA – 188, 195,
 Armáda federálního svazu (FUA), ozbrojená složka UNFC – 211
 Armáda kačjinské nezávislosti (KIA), ozbrojená složka KIO – 73, 79, 121, 147, 148, 187
 Armáda kačjinské nezávislosti (KIA), povstalecká organizace – 73, 76, 102, 103, 105, 140,
 Armáda lidu Barmy (barm. *Bama lekyoum tap*), nacionalistická armáda, ozbrojené křídlo *Dou Bamy* – 50
 Armáda Müang Thaj (MTA), povstalecká organizace – 81, 92, 96, 188, 198, 207
 Armáda myanmarské národně demokratické aliance (MNDAA), povstalecká organizace – 91, 120, 188
 Armáda národně demokratické aliance (NDAA), ozbrojená organizace – 91, 97, 122, 146, 147, 183, 188, 194
 Armáda nezávislosti Barmy (BIA), ozbrojená organizace – 55–58, 185
 Armáda nezávislosti spojených států Karenniů (UKSIA), ozbrojené křídlo KNO – 191, 203
 Armáda nezávislosti Šanského státu (SSIA), ozbrojená etnická organizace – 69, 74, 190, 206
 Armáda obrany Barmy (BDA) – 56, 185
 Armáda sjednoceného Waoského státu (UWSA), povstalecká organizace – 91, 94, 146, 147
 Armáda Šanského státu-Sever (SSA-N), povstalecká organizace odštěpená od SSA – 91, 190, 122, 146, 206, 207
 Armáda Šanského státu (SSA), ozbrojená etnická organizace – 81, 139, 183, 190, 198, 206–208
 Armáda Šanského státu-Jih (SSA-S), povstalecká organizace odštěpená od SSA – 81, 92, 96, 119, 190, 207
 Ásám, indický stát – 22, 26, 41, 44, 170
 Aun Ďi (angl. *Aung Gyi*; nar. 1919), člen úřednické vlády a Revoluční rady, r. 1963 rezignoval, v 80. letech se přidal k demokratickému hnutí – 83, 84
 Aun Kchan Tchi (angl. *Aung Kham Hti*), vůdce PNO – 106
 Aun Min, U (*U Aung Min*), býv. barm. generál, ministr železnic, vyjednaváč s etnickými povstalci – 147
 Aun Schan Su Ťij (angl. *Aung San Suu Kyi*; nar. 1945), dcera Aun Schana, generální tajemnice NLD, nositelka Nobelovy ceny míru (1991), v letech 1989–2010 byla opakovaně a dlouhodobě v domácí internaci – 10, 11, 83–86, 88, 105, 123, 137–140, 142, 144, 182, 211
 Aun Schan, Thakchin (angl. *Thakin Aung San*; 1915–1947), vedoucí osobnost barm. národního hnutí v letech 1935–1947, člen skupiny Třiceti druhů, předseda AFPFL (1945–1947) – 54, 55, 57–62, 83, 123, 139
 Aun Thau, U (angl. *U Aung Thaung*), bývalý generál, býv. ministr průmyslu (tzv. č. 1) vlády SPDC, předák USDP, poslanec *Pyijthu hlutto*, vedoucí vládního týmu pro jednání s povstalci – 133
 Aun Zeija (angl. *Aung Zeya*), viz král Alaunbhuya – 26
 Ava (angl. n.t. *Inwa*), lokalita a historický stát v Barmě (1364–1555) – 24, 25, 27

B

Ba U Ťi, So (angl. *Saw Ba U Gyi*; 1905–1950), karenský politik, velitel KNDO, předseda KNU (1969–1976), předseda NDF (1976–1982) – 68, 200
 Bán Hin Ték (angl. *Ban Hin Taek*), vojenská základna SUA – 198
 Bán Khuan (angl. *Ban Khuan*), vesnice poblíž laoského Huaj Saje – 77
 Bandung, indonéské město – 75
 Bangladéš, stát – 78, 108, 109, 149–152, 154, 158, 166, 193, 195–197, 211
 Baňja Dala (angl. *Binnya Dala*; 1747–1757), monský vládce – 26
 Baňja U (*Bannya U*; 1353–1385), monský vládce – 24
 Banmo (angl. *Bhamo*), město v Kačjinském státě – 42
 Barma (barm. Myanma; angl. *Myanmar*) – 11–28, 31–33, 35–51, 54–63, 66–69, 71, 73–77, 79–81, 83–85, 87, 89, 90, 93–97, 100, 101, 105, 108, 109, 111–113, 115–117, 126, 127, 130, 135–138, 140–143, 148–152, 154–163, 166, 197
 Barmánci (barm. *Bama*; angl. *Bamar*), tibeto-barmské etnikum – 18–20, 22–27, 31, 34–36, 39–42, 44–53, 55, 57, 59, 60, 73, 75, 83, 91, 102, 106, 107, 114, 157, 197
 Barmská cesta k socialismu, program RC – 72, 157
 Barmská národní armáda (BNA) – 56, 58, 185
 Barmský svaz, republika, zal. v r. 1948 – 61, 63, 78, 84, 109, 112, 114, 157
 Basein (barm. *Puthein*, angl. *Bassein*; n.t. *Pathein*), řeka – 41
 Basein (barm. *Puthein*, angl. *Bassein*; n.t. *Pathein*), město v Dolní Barmě – 32
 Beithanou (Višnuovo město, angl. *Beikthano*), pjský městský stát – 22
 Bengálsko, stát – 24, 25, 26, 109
 Bezpečnostní a správní rada (SAC), správní orgán RC – 72, 190
 Bha Mo (angl. *Ba Maw*; 1893–1977), předseda strany *Schinyetha* a bývalý premier – 54, 56
 Bhoutobhuya (angl. *Bodawpaya*; 1782–1819), barm. král z kounbhaunské dynastie – 27
 Bhuyinnaun (angl. *Bayinnaung*; 1551–1581), vládce historického barm. státu Taunngu – 25, 26, 32
 Blok svobody, nacionalistická organizace (1939–1940) – 54
 Boul Dewin (angl. *Bo Dewing*), předseda MTA – 207
 Boul Kchain Raza (angl. *Bo Khaing Raza*), vůdce AA – 196
 Boul Mya (angl. *Bo Mya*; 1927–2006), velitel KNUF, předák KNU (a její předseda v letech 1976–2000) – 112, 201
 Boul Pyan (angl. *Bo Pyan*), zakladatel KNLP – 200
 Bratrské fórum národností (NBF), koalice etnických politických stran v parlamentu – 145, 188, 212
 Bratrské fórum národností (NBF), koalice legálních etnických stran – 145, 188, 212
 Brito e Nicote, Philip de, portugalský dobrodruh a žoldněř v barmských službách, vládce Syriamu na poč. 17. stol – 41
 Britové, národ – 34, 41–49, 51, 53–55, 57–59, 62, 66, 97, 109, 114, 157, 165
 Britská Barma, britská provincie – 42, 44, 62

C

Celobarmská studentská demokratická fronta (ABSDF), opoziční povstalecká organizace – 84, 140, 185, 197, 210
 Commonwealth (celým angl. označením *Commonwealth of Nations*), britské Společenství národů – 59, 166

Č

Čai Ui (angl. *Chai Ui*), velitel LNUP, LNO/LNA – 202, 203
 Čettinád, region v jižní Indii – 47
 Čijang Kheng (angl. *Chiang Khaeng*), šanské knížectví v Barmě – 40
 Čijang Maj (angl. *Chiang Mai*), historické thajské knížectví, město v Thajsku – 40, 148
 Čijang Raj (angl. *Chiang Rai*), město v Thajsku – 198
 Čína, stát – 22, 26, 27, 34, 43, 67, 74, 75, 80, 88, 90, 91, 95–99, 103, 105, 113, 120, 126, 151–153, 159, 194, 197
 Čínská lidová armáda – 67
 Čínská lidová republika (ČLR) – 74, 186, 197
 Číňané, národ a etnikum – 20, 27, 48, 51, 73, 76, 92, 96–98, 104, 118, 123, 142, 192, 194, 197
 Čínské nepravidelné síly (CIF), ozbrojená organizace – 186, 197
 Čjinové (angl. *Chin*; známí i jako Zoumiové), tibeto-barmské etnikum – 17–19, 22, 24, 27, 31, 32, 36, 39, 42, 51, 53, 55, 59, 60, 62, 66, 69, 85, 94, 99, 100, 102, 106, 108, 197
 Čjinská národní fronta (CNF), etnická organizace – 79, 100, 177, 183, 186, 197, 209
 Čjinská národní fronta/armáda (CNF/CNA), etnická organizace – 186, 197
 Čjinská národní liga za demokracii (CNLD), etnická politická strana – 85, 86, 186
 Čjinská národní pokroková strana (CNVP), levicová strana – 69, 186, 193, 208
 Čjinská národní strana (CNP), politická strana – 183, 186, 212
 Čjinský stát (barm. *Čjin pyijne*, angl. *Chin State*), barm. svazový stát – 18, 19, 43, 69, 79, 89, 94, 99, 100–102, 116, 125, 153, 160, 177
 Čjisi Swu, Izák (angl. Isaac Chisi Swu), vůdce NNC, NSCN – 204
 Čjintwin (angl. *Chindwin*; n.t. *Chindwinn*), řeka v Barmě – 18, 22, 46
 Čtyři řezy (barm. *pchyat lei pchyat*, angl. *Four Cuts*), protipovstalecká kampaň barm. armády – 74, 81, 111, 146

D

Dakwin, přehrada na řece Salwinu v Karenském státě – 153
 Demokratická aliance Barmy (DAB), aliance ilegálních opozičních organizací – 84, 186, 196, 205, 210
 Demokratická fronta Barmy (DFB), opoziční aliance – 186, 210, 211
 Demokratická karenská buddhistická organizace/armáda (DKBO/DKBA), ozbrojená etnická organizace, buddhistická frakce KNU odtržená v r. 1994 – 92, 99, 112, 113, 121, 146,

147, 183, 186, 196, 200, 201

Demokratická karenská dobročinná armáda – Klou Tchú Bo (DKBA – Klou Tchú Bo), ozbrojená etnická organizace – 186, 200

Demokratická strana Arakanu (DPA), etnická politická strana – 186, 211

Demokratická strana Koukanu (KDP), etnická ozbrojená organizace, pozdější MNDA – 94, 187, 193

Demokratická strana Phaloun Soo (PSDP), karenská politická strana – 183, 189, 212

Demokratická strana šanských národností (SNDP), politická strana – 123, 125, 145, 183, 190, 212

Demokratická strana šanských národností (SNDP), politická strana – 123, 145

Dhaňjawati (angl. *Dhanyawadi*), historické království v Rakhinu – 21

Ďjinpcho (angl. *Jinghpaw*), viz Kačjinové – 18

Doi Lang, město, základna LNUP při thajsko-barmské hranici – 202, 203

Dou Bama, Sdružení Naše Barma/My Barmánci – 49, 50, 54, 55, 58, 186

Dufferin, Frederick, lord, Hamilton-Temple-Blackwood (1826–1902), generální guvernér a místokrál Indie (1884–1888) – 42

Dváravati, monsá kultura v Indočíně silně ovlivněná indickými vzory s vrcholem v 6.–11. století n. l. – 28

Džaintija, indická provincie – 41

E

Ei Myin, U (angl. *U Aye Myint*), místopředseda USDP, předseda Výboru pro rozvoj sportu, kultury a public relations Dolní komory barm. parlamentu (*Pyijthu hlutto*) – 133

Ei Ťjo Schü (též Sūsien Ei, Schu Schiao Ei, U Ei, angl. *Ai Kyaw Hso/Hsü; Hsu Hsiao Ai; U Ai*; zemřel r. 2011), předák WNC, UWSP/UWSA – 207

Eligh, John, manažer programu UNODC v Barmě – 156

F

Federace Šanských států (angl. *Federal Shan States*), federace šanských knížectví ustavená Brity v r. 1922, též označovaná jako Šanské státy – 46

Federální národně demokratická fronta (FNDF), koalice etnických organizací – 79, 186, 208, 209

Federální rada sjednocených národností (UNFC), koalice povstaleckých organizací – 148, 191, 211

Force 136, složka britské zvláštní služby Oddělení pro zvláštní operace (SOE) – 57

Francouzi, národ – 41, 42, 150, 152

Fronta spojených národností (UNF), koalice etnických organizací – 76, 148, 183, 191, 208, 211

G

Global Witness, nevládní organizace – 103

Gobi, poušť – 21

H

Halin (angl. *Halin; Halingyi*), pjský městský stát – 22

Hatt'i (angl. *Hatgyi*), přehrada na řece Salwinu v Karenském státě – 153

Homong (též *Houmüang*, angl. *Homong*) – 198, 206

Hongkong, město – 97

Huaj Saj (angl. *Huey Say*), laoské město – 77

Human Rights Watch, nevládní organizace – 132, 155

Husajn, Džáfar (angl. *Jaafar Hussein*), zakladatel Strany mudžáhidů – 65, 196

CH

Chaj-nan, ostrov – 170

Chu-nan, čínská provincie – 170

I

Imigrační centrála pohraničních oblastí (BIHQ/ Na Sa Ka), správní orgán v Arakanském státě – 110, 150, 185

Indický národní kongres (INC) – 52, 187

Indie, stát – 21, 22, 24, 28, 41, 42, 45, 47–49, 51, 52, 54, 55, 84, 88, 100, 102, 111, 115, 151, 152, 154

Indové, etnikum – 20, 22, 39, 48, 51, 53, 57, 73, 118, 123

Iravadi (barm. *Eijawati*, angl. *Irrawaddy*; n.t. *Ayeyarwady*), největší barm. řeka – 14, 17–19, 22, 24, 27, 31, 32, 49, 56, 59, 61, 74, 76, 116, 136, 142, 153, 183, 192

Islámská fronta arakanských Rouhindžů (ARIF), etnická organizace – 185, 196, 197

J

Japonská agentura mezinárodní spolupráce (angl. *Japan International Cooperation Agency*, JICA), nevládní organizace – 99, 187

Jintalai (angl. *Yintalai*), etnická skupina – 153

Jo Sak (angl. *Yawd Serk*, barm. *Jo Schakch*), velitel SSA – 211

Judson, Adoniram, baptistický misionář v Barmě (1788–1850) – 51

Jün-nan, čínská provincie – 22, 67, 92, 98, 170

K

Kačhár, indická provincie – 41

Kačjinové (*Kachin*; rovněž známi jako Ďjinpcho, *Jinghpaw*), tibeto-barmské etnikum – 18, 23, 24, 27, 31–35, 39, 40, 42, 51, 53, 55, 57–60, 62, 66, 69, 73, 74, 78, 81, 91, 103, 105, 106, 119, 153, 199

Kačjinská armáda obrany (KDA), ozbrojená etnická organizace, frakce KIO – 91, 121, 187, 199

Kačjinský stát (barm. *Kačjin pyijne*, angl. *Kachin State*), barm. svazový stát – 18, 19, 43, 62, 70, 79, 80, 89, 94, 99, 102, 103–105, 107, 116, 124, 133, 140–143, 146, 147, 153, 154, 160, 161, 167, 170

Kajanové (též Padaunové, angl. *Kayan, Padaung*), etnikum – 19, 200

Kajanská národní stráž (KNG), etnická ozbrojená organizace, frakce KNLP – 91, 92, 114, 187, 200

Kajaové (angl. *Kayah*), karenko-kajaské etnikum – 18, 19, 21, 62, 66, 69, 71, 73, 114, 202

Kajaský stát (barm. *Kaja pyijne*, angl. *Kayah State*), barm. svazový stát, viz též Karennický stát – 19, 46, 59, 79, 91, 108, 111, 112, 114–117, 124, 125, 160

Kakweyei apchwe (*Ka Kwe Ye*; KKY), provládní Oddíly obrany – 77, 78, 187, 197, 198, 199, 207

Kambodža, stát – 21, 170

Kanpeklek, oblast na jihu Čjinského státu – 101

Karenniové (Kajaové, angl. *Kayah, Kayan*; též Karenni – Červení Karenové), karenko-kajaské etnikum – 19, 35, 39, 46, 47, 57, 59, 89, 114, 202

Karennická armáda (KA), reformovaná UKSIA, přejmenovaná r. 1974 – 177, 187, 202

Karennická armáda národní obrany (KNDA), frakce odštěpená od KNPP – 177, 187, 202

Karennická národní organizace (KNO), etnická organizace – 187, 199, 202

Karennická národní pokroková strana (KNPP), etnická organizace – 79, 84, 92, 114, 177, 183, 187, 200, 202, 208–212

Karennický stát (angl. *Karenni State*), později Kajaský stát – 44, 46, 47, 114, 202

Karenové (Kajin; angl. *Karen, Kayin*), karenko-kajaské etnikum – 18, 19, 21, 24, 27, 32, 35, 36, 51–53, 55–57, 59, 60, 62, 66, 68, 72, 78, 81, 84, 112–114, 152, 157, 161, 166, 200

Karenská mírová fronta (KPF), etnická ozbrojená organizace – 121, 177, 187

Karenská mírová rada (KPC), ozbrojená etnická organizace – 183, 187

Karenská mírová síla (KPF/b), etnická ozbrojená organizace, bývalá 6. brigáda KNU odtržená v r. 1997 – 177, 187, 200, 201

Karenská mise dobré vůle (angl. *Karen Goodwill Mission*), mise karenských politiků do Londýna (1946) – 59

Karenská národně osvobozená armáda (KNLA), ozbrojená povstalecká organizace, od r. 1968 ozbrojená složka KNUF a od r. 1975 KNU – 81, 92, 113, 147, 183, 187, 195, 201

Karenská národní jednotná strana (KNUP), etnická politická strana – 69, 73, 187, 200, 201, 208

Karenská národní jednotná strana (KNUP), avantgardní strana KNU – 69, 73, 187, 200, 201, 208

Karenská národní sjednocená fronta (KNUF), frakce KPLA/b odtržená v r. 1968 – 187, 200, 201

Karenská revoluční rada (KRC), správní orgán KNU – 73, 74, 187, 200, 201

Karenská ústřední organizace (KCO), etnická organizace – 58, 59, 187

Karenské národní sdružení (KNA), etnická organizace – 52, 59, 187

Karenský národní svaz (KNU), etnická organizace – 60, 61, 66, 68, 73, 76, 79, 80, 84, 86, 92, 112, 113, 119, 139, 177, 183, 200, 208, 209

Karenský národní svaz/Mírový výbor Osvobozené armády karenského lidu (KNU/KNLAPC), bývalá 7. brigáda KNLA odtržená v r. 1997 – 187, 200, 201

Karenský stát (barm. *Kayin pyijne*, angl. *Kayin State, Karen State*), barm. svazový stát – 19, 59, 60, 62, 68, 79, 89, 94, 99, 105, 108, 111, 112, 115–117, 124, 125, 146, 147, 152, 153, 160, 161, 167, 177, 181, 182, 184, 201

Karenští střelci (angl. *Karen Rifles*), karenské ozbrojené oddíly kontrolované vládou – 70

Kásim (angl. *Cassim*), předák MP – 196

Keng Tung (barm. *Tjaintoum*, n.t., angl. *Keng Tung; Kengtung*), historické šanské knížectví, město v Šanském státě – 14, 38, 40, 57, 67, 197

Khamtiové, etnikum – 22

Khaplan, S. S. (angl. *Khaplang, S. S.*), vůdce ENNC, NSCN – 204

Khasiové, thajské etnikum – 170

Khmerové, mon-khmerské etnikum – 21, 28, 170

Kchain Ba Ťjo (angl. *Khaing Ba Kyaw*), předák ALP/ALA – 195

Kchain Mou Lin (angl. *Khaing Moe Linn*), předák ALP/ALA – 195

Kchain Prei Thein (angl. *Khaing Pray Thein*), předák ALP/ALA – 195

Kchain Rei Kchai (angl. *Khaing Ray Khai*), předák ALP/ALA – 195

Kchin Aun Myin (angl. *Khin Aung Myint*), býv. ministr kultury vlády SPDC, mluvčí sněmovny národů *Amjoutha hlutto* – 126

Kchin Yi (angl. *Khin Yi*), barm. ministr pro imigraci – 150

Kchin Ťjun (angl. *Khin Nyunt*; nar. 1939), šéf DDSI a OSS, premiér (2003–2004) – 87, 88, 90, 112, 129, 141, 201

Kchun Čjis Maun (angl. *Khun Chit Maung*), předák SSNPLO, PRNUO – 107, 205

Kchun Čjis Maun (angl. *Hkun Chit Maung*), vůdce PRNUO – 107, 205

Kchun Ye Naun (angl. *Hkun Ye Naung*), předák PNO/PNA – 106, 205

Kchun Sa (angl. *Khun Sa*; též *Čang Čchi-fu*; pchinjin *Zhang Qifu*); 1933–2007), drogový mag-nát, vůdce SUA a TRC – 77, 78, 80, 81, 92, 95, 197, 198, 203, 206, 207, 210

Kchun Ťa Nu (angl. *Khun Kya Nu*), předák SSIA, SNUF, SSA – 208

Kchun Tun U (angl. *Khun Htun Oo*; nar. 1943), šanský politik, předseda SNLD, politický vězeň (2005–2012) – 123

Komunistická strana Arakanu (CPA), komunistická ozbrojená organizace – 74, 186, 193, 196

Komunistická strana Barmy (KS Barmy/CPB), též Bílá vlajka (*Alampchyu*; angl. *White Flag*), též hanlivé pojmenování KS Barmy – 50, 58, 65, 66, 68, 69, 73, 75, 76, 78–80, 82, 87, 91, 92, 94–97, 102, 103, 106, 158, 177, 186, 192–194, 196–198, 200, 202, 205–208, 210

Komunistická strana Rudé vlajky (CPRF), radikální frakce KS Barmy – 65, 73, 75, 186, 192

Komunistická strana Šanského státu (SSCP), komunistická ozbrojená organizace – 190, 193

Kongres Šanského státu (SSC), opoziční etnická koalice – 190, 211

Koňjakové (angl. *Konyak*), nagské etnikum – 36, 204

Kothulei (angl. *Kawthulay*), zvláštní oblast, pozdější Karenský stát – 62, 201
 Koukan (angl. *Kokang*), region v Šanském státě – 12, 78, 94, 95, 97–99, 117, 120, 121, 159, 193, 194, 198
 kounbhaunská (angl. *Konbaung*) dynastie a říše (1752–1885) – 27, 41
 Kuang-si, čínská provincie – 170
 Kuej-čou, čínská provincie – 170
 Kukiové, tibeto-barmské etnikum, „staří“ Čjinové – 22
 Kuomintang, čínská nacionalistická organizace – 55, 67, 68, 77, 80, 81, 97, 187, 197, 198, 207
 Kutkchain, město v Šanském státě – 199

L

Lahuové, tibeto-barmské etnikum – 34, 35, 98, 170, 202
 Lahuská národní organizace/armáda (LNO/LNA), nástupnická organizace LNUP/LSA (od r. 1975) – 79, 188, 202, 203, 209
 Lahuská národní sjednocená strana/Armáda Lahuského státu (LNUP/LSA), etnická organizace – 79, 188, 202, 203
 Lahuská strana národního rozvoje (LNDP), etnická politická strana – 124, 188
 Lahuský demokratický svaz (LDU), ozbrojená etnická organizace – 188, 210, 211
 Laikcha (angl. *Lai-Hka*), město, oblast v Šanském státě – 208
 Laisin, základna KIO v Kačjinském státě – 103
 Lajok Zelum (angl. *Layawk Zelum*), důstojník KIA, velitel NDA-K – 194
 Laos, stát – 25, 26, 40, 68, 76, 77, 170
 Laové, thajské etnikum – 170
 Lasan On Wa (angl. *Lasang Awng Wa*), velitel LAWPG – 199
 Lasan Ong Waova mírová skupina (LAWPG) – 121, 187, 199
 Lašou (angl. *Lashio*), město v Šanském státě – 78, 199
 Laukkain, hlavní město Koukanu – 98
 Laza (angl. *Laiza*), základna KIA v Kačjinském státě – 103, 105
 Lékaři za lidská práva (angl. *Physicians for Human Rights*; PHR) – 100, 101, 102, 189
 Lhotové, podskupina etnika Nagů – 37
 Li Mi (angl. *Lee Ming*), generál Kuomintangu – 67, 197
 Li Wen-chuan (pchinjin *Li Wenhuan*), generál Kuomintangu – 68, 77, 81, 206
 Lian Uk, čjinský poslanec – 100
 Lidová osvobozenecská fronta karennských národností (KNPLF), etnická ozbrojená organizace – 92, 114, 121, 187, 200, 202
 Lidová osvobozenecská organizace národností Šanského státu (SSNPLO), etnická ozbrojená organizace – 92, 106, 107, 190, 205, 208, 210
 Lidová osvobozenecská strana (PLP), viz Arakanská lidová osvobozenecská strana (APLP) – 65, 68, 189, 195
 Lidová revoluční strana (PRP) – 55, 58, 189
 Lidová soudružská strana (PCP), levicová politická strana, zakázaná r. 1964 – 189, 193
 Lidově demokratická fronta, koalice levicových sil – 66, 189, 208, 210

Lidově osvobozenecská armáda Koukanu (KPLA/a), povstalecká organizace – 187, 198
 Liga boje proti fašismu a za svobodu lidu (AFPFL), barm. antifašistická liga – 58, 59, 61, 63, 185
 Liga pro demokracii spojených národností (UNLD), uskupení etnických politických stran – 85, 191, 211, 212
 Liga pro demokracii šanských národností (SNLD), etnická politická strana – 85, 123, 190
 Lin Ming-sien (pchinjin *Lin Mingxian*; alias *Sai Lün*, angl. *Sai Leun*; alias *U Sai Lin*), velitel oddílů KS Barmy, velitel NDAA, obchodník s drogami – 194
 Lisuové, tibeto-barmské etnikum – 23, 98, 170
 Liu Kuo-si (pchinjin *Liu Guoxi*), člen MNDAP, poslanec – 194
 Loi Mo (angl. *Loi Maw*), město v Šanském státě – 198
 Loi Tailen (angl. *Loi Taileng*; *Loi Tai Leng*), základna a oblast SSA v Šanském státě při thajsko-barmské hranici – 211
 Lolové, tibeto-barmské etnikum – 170
 Lopita (angl. *Lawpita*), vodopády na řece Bhilu Čjaun (angl. *Balu Chaung*) v Kajaském státě – 115
 Luo Sin-chan (pchinjin *Luo Xinkan*), velitel KKY, opiový magnát, bratr Luo Sin-mina – 80, 198, 199
 Luo Sin-min (pchinjin *Luo Xinmin*), velitel SSRA, obchodník s drogami, bratr Luo Sin-chana – 80, 199
 Lweko (angl. *Loikaw*), hlavní město Kajaského státu – 115

M

Mahábhárata, indický epos – 28
 Mahasang, syn posledního *sao phay* Vingngunu – 207
 Mahátma Gándhí, indický národní vůdce (1869–1948) – 48
 Makwei (angl. *Magwe*, n.t. *Magway*), město a oblast – 116, 193
 Mandalaj (barm. *Mantalei*, angl. *Mandalay*), město a oblast, sídelní město barmské říše (19. stol.) – 19, 42, 83, 98, 107, 116
 Manaplo (angl. *Manerplaw*), základna KNU – 112, 210
 Man Bei Zein (angl. *Mahn Ba Zan*), zakladatel a velitel KNDU – 200, 201
 Manipur, indický stát – 19, 26, 36, 41, 115, 204
 Manuha (angl. *Makuta*), monský vládce státu Thatchoum (11. stol.)
 Martaban (barm. *Mouttama*) město v Monském státě, hlavní město historického monského státu, 13.–14. stol. – 24, 25
 Maun Ei (angl. *Maung Aye*; nar. 1937), generál, místopředseda SPDC – 88, 126, 127, 130
 Maun Maun, U. dr. (angl. *U Maung Maung*; 1924–1994), barm. právník, politik a historik, předseda BSPP a prezident republiky (1988) – 83
 Maun Maun Thein, U (angl. *U Maung Maung Thein*), místopředseda USDP, předseda Výboru pro rozvoj ekonomiky a obchodu *Pyijthu hlutto* – 133
 Maun Sein Njun (angl. *Maung Sein Nyunt*), vůdce ANLP – 195
 Maunto (angl. *Maundaw*), distrikt v Rakhinu (Arakanu) – 149

Mé O (angl. *Mae Aw*), základna SSRA poblíž Mé Hong Sonu – 199
 Mé Hong Son (angl. *Mae Hong Son*), město při thajsko-barmské hranici – 199
 Min Aun Hlain (angl. *Min Aung Hlaing*; nar. 1956), generál, vrchní velitel barm. armády (od r. 2010) – 127, 135
 Meitthila (angl. *Meiktila*), město v Oblasti Mandalaj – 150
 Minkchaun I. (angl. *Minkhaung I.*; 1401–1422), král historického státu Ava – 25
 Mint'iswasoke (angl. *Minkyisawasaw*; 1368–1401), král historického státu Ava – 25
 Mintoun (angl. *Mindon*; 1853–1878), barm. král kounbhaunské dynastie – 41, 42, 46, 47, 114
 Mírová skupina Zvláštní oblasti Thandaung, karenské ozbrojené uskupení – 179
 Mírový výbor Šanského státu (SSPC), etnická organizace – 190, 206, 207
 Mjoučjis (angl. *Myochit*), barm. probritská konzervativní strana – 61
 Mokenové (též Selungové, barm. *Schaloum*, angl. *Mawken* či *Maw khen*; Selung), austronéské etnikum – 20, 21
 Mongolové, etnikum, nájezdníci – 23
 Monové (angl. *Mon*), mon-khmerské etnikum – 18–21, 23, 24, 26–28, 31, 33–36, 40, 41, 44, 52, 60, 62, 71, 76, 78, 81, 84, 161, 203, 208, 212
 Monská lidová fronta (MPF), ozbrojená organizace – 68, 188, 203, 208
 Monská lidová fronta (MPF), etnická organizace – 68, 188, 203, 208
 Monská liga za svobodu (MFL), separatistická organizace – 66, 188, 203
 Monská mergijská armáda (MMA), etnická ozbrojená organizace odštěpená od NMSP – 177, 188, 203
 Monská národně demokratická fronta (MNDF), etnická politická strana – 85, 86, 123, 188
 Monská národně osvobozená armáda (MNLA), ozbrojená složka NMSP – 91, 147, 188, 203
 Monská sjednocená fronta (MUF), etnická organizace – 188, 203
 Monský stát (barm. *Mun pyijne*, angl. *Mon State*), barm. svazový stát – 19, 66, 79, 89, 99, 105, 112, 116, 124, 146, 147, 153, 160, 161, 167, 177
 Montaguova-Chelmsfordova reforma (tzv. „diarchie“), správně-politická reforma v Barmě (1923) – 44, 49
 Mou Hen (angl. *Moh Heng*; aka *Kwon Zen*, angl. *Kworn Zerng*; 1926–1991), zakl. SSCP, zakl. a velitel SURA, zakl. a předák TRC – 81, 193, 197, 198, 207, 208
 Mouhňjin (angl. *Mohnyin*), historické šanské knížectví – 25
 Moulmein (barm. *Molamyain*, angl. *Moulmein*; n.t. *Mawlamyine*), hlavní město Monského státu – 203
 Mrooská/Khamiská organizace národní solidarity (MKNSO), etnická politická strana – 124, 188
 Mróové, etnikum, předkové dnešních Arakanců/Rakhinů – 21
 Müang Yan (angl. *Mong Yun*), region při barsko-thajské hranici – 95
 Müang La (angl. *Mong La*), město v Šanském státě – 96, 97, 194
 Müang Pan (angl. *Mong Pan*), šanské knížectví – 57
 Myanmarská iniciativa na podporu míru (MPSI) – 148, 149, 188
 Myanmarské mírové centrum (MPC) – 149, 188
 Myanmarský svaz (barm. *Pyijchaunsu Myanma nainngamto*; angl. *Union of Myanmar*), jméno barmského státu od r. 1989 – 84, 88, 116, 120, 130, 159

Myauk U (angl. a arak. *Mrauk U*), historické hlavní město stejnojmenného arakanského království – 24
 Myin Nan (*Myint Nang*), rolník z Patheinu, spor o půdu – 183
 Myinmu, barm. město – 49
 Myinsain (angl. *Myinsaing*), historické šanské knížectví – 25
 Myis schoum (angl. *Myitsone*), plánovaná přehrada na řece Iravadi – 142, 153
 Myist'ina (angl. *Myitkyina*), hlavní město Kačjinského státu – 46, 60, 103

N

Nacionalistická strana (NP) – 49, 188
 Nagaland, indický stát – 19, 108, 111, 115, 116, 160, 204
 Nagové, tibeto-barmské etnikum – 12, 19, 35, 36, 39, 54, 115, 117, 203, 204
 Nagské hory – 44
 Nai Aun Tchun (angl. *Nai Aung Tun*; *Nai Aung Htun*), ministr U Nuovy vlády, předseda MPF (1954–1962) – 203
 Nai Nol La (angl. *Nai Nol Lar*), předák frakce NMSP – 203
 Nai Šwei Tjin (angl. *Nai Shwe Kyin*), předák NMSP/MNLA – 203
 Nai Han Tha (angl. *Nai Han Thar*), monský politik, předák NMSP – 68
 Nan, historické thajské knížectví, město v Thajsku – 40
 Nandabhuyin (angl. *Nandabayin*; 1581–1599), barmský král taunnguské dynastie – 32
 Nan-čao (angl. *Nanchao*, pchinjin *Nan Zhao*), historický stát v jihozápadní Číně (729–1253) – 22
 Naramaikcha (angl. *Naramaikha*; 1404–1434), arakanský král – 25
 Nargis, cyklon – 89
 Národně demokratická fronta (NDF), koalice etnických organizací, původně FNDF – 79, 80, 84, 91, 100, 102, 108, 137, 156, 158, 186, 188, 195, 200, 203, 205–210, 212
 Národně demokratická jednotná fronta (NDUF), koalice ozbrojených etnických organizací – 69, 73, 74, 188, 208
 Národně demokratická síla (NDFo), politická strana, frakce NLD – 123–125, 137, 188
 Národně demokratická strana lidských práv (NDPHR), politická strana zastupující zájmy arakanských muslimů – 85, 109, 188, 235
 Národní aliance Rouhindžů (RNA), etnická organizace – 196
 Národní armáda Šanského státu (SSNA), etnická ozbrojená organizace, frakce Armády Müang Thaj – 92, 190, 206, 207
 Národní jednotná fronta Arakanu (NUFA), nacionalistická organizace – 108, 189, 193, 195, 196, 210
 Národní koaliční vláda Barmského svazu (NCGUB), opoziční vláda – 85, 141, 188, 210, 211
 Národní kongres za demokracii Kačjinského státu (KSNC), etnická politická strana – 85, 187
 Národní liga pro demokracii (NLD), opoziční politická strana – 10, 84–87, 89, 111, 119, 122, 123, 125, 129, 137–141, 144, 159, 182, 188, 210, 211, 212
 Národní organizace arakanských Rouhindžů (ARNO), etnická povstalecká organizace – 109, 123, 185, 196, 197

Národní rada Arakanu (ANC/b), arakanská opoziční politická fronta – 185, 211
 Národní rada Barmského svazu (NCUB), opoziční aliance – 141, 210, 211
 Národní rada Nagů (NNC), etnická organizace – 188, 203, 204
 Národní rada východních Nagů (ENNC), etnická organizace – 186, 204
 Národní sdružení náboženských menšin, sdružení křesťanů, muslimů a animistů – 71, 189
 Národní sjednocená osvobozenecská fronta (NULF), povstalecká koalice – 76, 189, 209
 Národní socialistická rada Nagalandu (NSCN), etnická povstalecká organizace – 115, 177, 189, 203, 204
 Nauntchao (angl. *Nawnghtao*), základna frakce SSNPLO vedené Kchun Čjis Maunem v oblasti Šišenu ve Zvláštní oblasti 6 v Šanském státě – 107
 Negrais (barm. *Haint'i*), barmský ostrov – 41
 Nei Win (angl. *Ne Win*; 1911–2002), vl. jménem Šu Maun, člen skupiny Třiceti druhů, vrchní velitel barm. armády, ministr obrany, hlava úřednické vlády (1958–1960), předseda BSPP (1962–1988), prezident republiky (1974–1980) – 66, 69–75, 78, 82, 175, 209
 Nei Win Tchun (angl. *Nay Win Tun*), bývalý generál PNA, ředitel Společnosti Rubinového draka – 107
 Neipyijto (angl. *Nay Pyi Taw*; *Naypyidaw*), hlavní město Barmy (od r. 2005) – 88, 116, 118, 138, 148
 Nejvyšší rada sjednocených horských národů (angl. *Supreme Council of the United Hill Peoples*; SCOUHP), organizace menšinových etnik – 60, 190
 Nejvyšší státní rada (*State Supreme Council*; SSC) – 130
 Nejvyšší státní rada svazových států (barm. *Pyijne usi apchwe*; angl. *State Supreme Council*; SSC), správní orgán Revoluční rady (RC) – 72, 190
New Light of Myanmar, anglojazyčný barm. vládní tisk – 150
 Nizozemci, národ – 41
 Nová demokratická armáda-Kačjinů (NDA-K), ozbrojená etnická organizace – 91, 102–104, 121, 188, 192, 194
 Nu, U (též *Thakchin U Nu*, angl. *Thakin U Nu*; 1907–1995), barm. politik, předseda AFPFL (1947–1956), ministerský předseda (1948–1956; 1957–1958; 1960–1962) – 61, 65, 66, 68–71, 74–76, 83, 198, 209
 Nungové, thajské etnikum – 170
 Nurul Islam, prezident ARNO – 197

O

Obecná rada barmských organizací (barm. *Myanma nainngam wunthanu athinčjout'i*, též *Myanma athinčjout'i*, angl. *General Council of Burmese Associations*; GCBA) – 48, 49, 186
 Obecná rada buddhistických organizací (barm. *Thamghatha thamaggi*, angl. *General Council of Sangha Sametgii*; GCSS) – 49, 186
 Oddělení 101 (angl. *Detachment 101*), speciální skupina amerického Úřadu strategických služeb (OSS) operující za 2. svět. války v Barmě – 57

Oddělení pro zvláštní operace (*Special Operations Executive*; SOE), složka britské zvláštní služby – 57, 190
 Orang Asliové, skupina etnik v Malajsi – 170
 Organizace jednoty paoských regionálních národností (PRNUO), ozbrojená etnická organizace, frakce SSNLO – 107, 189, 205
 Organizace kačjinské nezávislosti (KIO), etnická organizace Kačjinů – 70, 73, 79, 80, 84, 91, 92, 102–105, 120, 121, 139, 147, 148, 155, 178, 183, 187, 199, 209, 210, 211
 Organizace karenské mládeže (KYO), organizace karenské mládeže napojená na KCO – 59, 187
 Organizace karenské národní obrany (KNDO), ozbrojené křídlo KNU – 66, 68, 187, 200–203
 Organizace lidových dobrovolníků (barm. *Pyijthu yebho apchwe*, angl. *People's Volunteer Organization*; PVO), paravojenská organizace – 58, 65, 66, 189, 193, 208
 Organizace lidových dobrovolníků bílé pásky (PVO-WB), odstěpenecká organizace PVO – 65, 189, 193
 Organizace mladých bojovníků (YW), šanská studentská organizace, zal. v r. 1958 – 69, 191, 193, 206
 Organizace monské národní obrany (MNDO), ozbrojená složka MFL, od r. 1948 bojující proti vládě – 66, 188, 203
 Organizace nezávislosti Arakanu (AIO), etnická ozbrojená organizace – 185, 196
 Organizace osvobození národností Šanského státu (SSNLO), etnická organizace – 80, 106, 114, 190, 200, 205
 Organizace osvobození Palaunského státu (PSLO), etnická organizace – 79, 189, 204, 209, 210
 Organizace solidarity Rouhindžaů (RSO), etnická organizace – 190, 196, 197
 Osvobozenecská armáda karenského lidu (KPLA/b), bývalá KAF, přejmenována v r. 1956 – 187, 200, 201
 Osvobozenecská fronta národností Karenského státu (KSNLF), etnická organizace – 80, 187
 Osvobozenecská fronta národností země Šanů (SNLF), povstalecká organizace – 190, 205
 Osvobozenecská fronta Palaunského státu (angl. *Palaung State Liberation Front*; PSLF), etnická organizace – 189, 204, 205, 210, 211
 Osvobozenecská organizace/armáda paoského lidu (PPLO/PPLA), etnická povstalecká organizace – 189, 205, 206
 Ozbrojené síly Kothuleie (KAF), ozbrojená složka KNU – 187, 200, 201

P

Palaunové (angl. *Palaung*), mon-khmerské etnikum – 12, 18, 21, 98, 117, 198, 204
 Palaunská národní fronta (PNF), etnická organizace – 189, 204
 Panscham (angl. *Pahangsang*), hlavní základna KS Barmy v Šanském státě – 91, 96
 Panwa (angl. *Pangwah*), hlavní centrum Zvláštní oblasti 1, severovýchodní Kačjinský stát – 102
 Pao Karenové viz Paové, etnikum
 Paoská národně osvobozenecská organizace (PNLO), etnická povstalecká organizace – 106, 189, 205, 206, 210, 211

Paoská národní armáda (PNA), etnická organizace, ozbrojená složka PNO – 79, 106, 107, 189, 205, 209, 210

Paoská národní organizace (PNO), etnická organizace – 68, 79, 91, 92, 106, 107, 189, 205, 206, 209, 210

Paoský svaz (*Pa-O Lam Bhu*), paoská povstalecká armáda – 105, 106, 189, 205

Paové (též Pao Karenové, Tongtu, angl. *Pa-O, Pa'o, Paw, Taungthu, Pao/Paw Karen*), etnikum – 19, 36, 105, 106, 205, 208

Pegu (angl. n.t. *Bago*), město a oblast, též sídelní město historického monského státu – 19, 24, 25, 26, 40, 41, 58, 112, 116,

Peguské pohoří – 75, 76

Peking, hlavní město ČLR – 38, 74, 75

Peršané, etnikum – 22

Pchakan (angl. *Hpakan, Hpakan*; též *Farkent*), město a oblast v Kačjinském státě – 107

Pcheng Ťia-fu (pchinjin *Peng Jiafu*), bratr Pcheng Ťia-šenga, vůdce KPLA/a – 198

Pcheng Ťia-šeng (pchinjin *Peng Jiasheng*), vůdce KPLA/a, MNDAA, vedoucí Úřadu Koukanu, odstraněn v r. 2009 – 98, 120, 193, 194, 198

Piňja (angl. *Pinya*), historické šanské knížectví – 25

Pinloum (angl. *Panglong*), město v Šanském státě – 60, 147

Pinloumská dohoda (angl. *Panglong Agreement*), dohoda z 12. 2. 1947 o federativním uspořádání Barmy – 60, 139, 147

Pjuové (též *Tirkul*, angl. *Pyu/Tircul*), etnikum – 22, 28

Pohraniční strážní síly (BGF), ozbrojené oddíly etnických menšin podřízené velení barm. armády – 120, 121, 123, 146, 147, 161, 167, 185, 195, 199–203, 206, 208

Pokroková strana Kačjinského státu (KSPP), etnická politická strana – 121, 123, 187, 195

Pokroková strana severního Šanského státu (NSSPP), politická strana – 123, 189

Portugalci, národ – 41

Pu Ťjaun Lon (angl. *Pu Kyaung Long*), velitel LNUP – 202

Pugam (též *Pukam* nebo *Poukam*, angl. *Pagan*, n.t. *Bagan*), býv. sídelní město první barmské říše – 23, 30, 31, 32, 171

Pugamská země (barm. *Pugam pyij*), centrální oblasti Pugamské říše – 31

Pyan, Gabriel, velitel KNG - 200

Pyijthaunsu hlutto, barm. svazový parlament – 117, 126, 133, 147

Pyijthu hlutto, barm. státní rada – parlament (resp. Dolní komora barm. svazového parlamentu *Pyijthaunsu hlutto*) – 117, 124, 126, 131, 133

R

Rada národního osvobození (NLC), koalice etnických organizací – 76, 188

Rada obnovy Šanského státu (SSRC), ozbrojená organizace, bývalý TRC, civilní složka SSA-S – 183, 190, 198, 207, 211

Rakhinové (Arakanci; angl. *Rakhine/Arakanese*), etnikum – 18, 21, 108, 171

Rakhinský stát, viz Arakanský stát

Rámájana, indický epos – 28

Ramaňja (angl. *Ramanya*), variace tradičního jména staré monské civilizace – 54

Rangún (barm. *Yankoun*, angl. *Rangoon*; n.t. *Yangon*), bývalé hlavní město Barmy – 11, 14, 19, 47, 50, 55, 57, 58, 60, 62, 66, 68, 70, 71, 73–75, 80, 82, 83, 88, 89, 92, 97, 98, 100, 106, 107, 110, 116, 142, 149, 169, 181, 182, 184

Rangúnská univerzita – 48, 52, 53, 69

Rees-Williams, D. R., britský poslanec – 60

Rengmové, podskupina etnika Nagů – 37

Revoluční armády Šanského státu (SSRA), povstalecká organizace – 80, 190, 199

Revoluční barmská armáda (RBA), ozbrojená organizace vytvořená z příslušníků vzbouřených vojenských oddílů – 66, 189, 193, 208

Revoluční rada (barm. *Tohlanye kaunsi*; RC), vláda vojenské junty 1962–1974 – 72, 74, 189

Revoluční síla Koukanu (KRF), povstalecká organizace – 187, 198, 206

Rouhindžaové (angl. *Rohingya*), islámské etnikum v Barmě hovořící dialektem bengálštiny – 23, 85, 108–110, 118, 123, 149, 150, 195, 196, 197

Ř

Ředitelství zpravodajství obranných služeb (DDSI), barmská zpravodajská organizace – 87, 186

S

S'go Karenové (angl. *S'gaw Karen*), etnikum – 17

Sai Ji (angl. *Sai Yi*), velitel SSNA, SSA-S – 207

Sai Lek, velitel SSA, MTA – 206

Sai Mauk Kham, dr. (angl. *Sai Mauk Kham*; nar. 1950), šanský politik, druhý viceprezident Barmy (od r. 2011) – 126, 127

Sakain (angl. *Sagaing*), historické šanské knížectví, oblast – 19, 25, 42, 49, 115, 116, 143, 204

Salwin (barm. *Thamlwin*, angl. *Salween*; n.t. *Thanlwin*), barm. Řeka – 21, 46, 67, 153

Sam, Schaya (angl. *Saya Sam*; 1876–1931), vůdce rolnického povstání v Barmě 1930–1932 – 49, 52

Sdružení mladých buddhistů (barm. *Bouddha bhatha kaljana juwa*; YMBA) – 48, 52, 191

Sdružení pomoci politickým vězňům/Barma (AAPP/Burma), nevládní organizace – 143, 182, 185

Sdružení rozvoje a solidarity Svazu (barm. *Pyijthaunsu t'amkchainyei hnin pchumpchyouyei athin*; USDA), barm. vládní sdružení – 86, 87, 102, 107, 124, 176, 180, 191

Sdružení všech Ramaňja-Monů (ARMA), sociokulturní organizace – 53, 54

Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) – 16, 87, 125, 126, 138, 141, 185

Sein Lwin, U (1923–2004), barm. generál, předseda BSPP a prezident Barmského svazu (1988) – 83

Sein Win, U (nar. 1944), jeden ze zvolených kandidátů NLD (1990) a bratranec Aun Schan Su Ťij, vůdce NCGUB – 86, 211

Seinanta, U (též angl. *U Sein Da*), arakanský buddhistický mnich a nacionalistický vůdce – 65, 195

Schenwi (angl. *Hsenwi*, též *Teinni*), město na severovýchodě Šanského státu – 199

Schinwa Naun (angl. *Sinwa Nawng*), kačjinský politik, ministr Kačjinského státu (1947–1950; 1960–1962), zakladatel kačjinské Společnosti kulturního a sociálního rozvoje – 52

Schinyetha (Chudý člověk; barm. *Schinyetha wuthanu apchwe*) – 54, 190

Sikhové, etnikum – 47

Sistaun (angl. *Sittang*; n.t. *Sittoung*), řeka v Barmě – 18, 25, 32, 46

Sistwei (angl. *Sittwe*), hlavní město Arakanu/Rakhinu – 110, 149

Sis Ei (angl. *Sit Aye*), býv. plukovník policie, poradce prezidenta Thein Seina – 156

Sjednocená fronta demokratických národností (DNUF), etnická aliance – 186, 208

Sjednocená fronta národností (NUF), koalice etnických organizací – 76, 189, 198, 208

Sjednocená paoská národní organizace/armáda (UPNO/PNLA), etnická povstalecká organizace – 191, 205, 209

Skupina pro výzkum a výměnu technologií (*Group de Recherche et d'Echanges Technologiques*; GRET), nevládní sdružení – 102, 186

Skupina výzkumu karennského rozvoje (KDRG), nevládní organizace – 115, 153, 187

Skupina zvláštní oblasti KNU (KNU-SRG), povstalecké uskupení – 177

Služba pohraničních oblastí Barmy (angl. *Burma Frontier Service*), koloniální správa pohraničních oblastí – 46

Smim Tcho (angl. *Smim Htaw*; též *Thamein Tcho Bouddhakitti*), monský vládce Pegu (1740–1747) – 40

Smith Dun (1906–1979), generál karenské národnosti, vrchní velitel armády Barmského svazu (1945–1949) – 62, 175

So Ba U Ťi (angl. *Saw Ba U Gyi*; 1905–1950), karenský politik, první prezident KNU – 68, 200

So Hunter Thamwe (angl. *Saw Hunter Thamwe*), předseda KRC – 201

So Maun (angl. *Saw Maung*; 1928–1997), generál, vrchní velitel ozbrojených sil a ministr obrany ve vládě Sein Lwina (1988), předseda SLORC a hlava státu (1988–1992) – 83, 86

So Mon (angl. *Saw Mon*), vládce arakanského historického státu Myauk U – 24

So Pe Tcha (angl. *Saw Pe Tha*), karenský politik, člen barm. vládního kabinetu – 56

So, U (angl. *U Saw*; 1900–1948), barmský politik, premiér koloniální vlády (1940–1941), předseda strany *Mjoučjis*, strůjce atentátu na Aun Schana – 61, 62

Socialistická republika Barmský svaz (barm. *Pyijthaunsu schoušelis thamata Myanma nainngamto*; SRUB; 1974–1988) – 78

Schorafik (angl. *Hsoraphek*), vesnice Karenů v Šanském státě – 89

Sou Win (angl. *Soe Win*; 1947–2007), barm. generál zastupce velitele barm. armády a obranných služeb, premiér a první tajemník SPDC (2004–2007) – 88, 135

Sou, Thakchin (angl. *Thakin Soe*; 1906–1989), zakládající člen KS Barmy, vůdce Komunistické strany Rudé vlajky (CPRF) – 65, 192, 193

Spojená demokratická strana (UDP), politická strana – 123, 190

Spojené monské sdružení (UMA), monská nacionalistická organizace – 61, 191, 203

Spojené nezávislé státy Karenů (UKIS), koalice karennských knížectví – 191, 202

Společnost Rubinového draka (angl. *Ruby Dragon Company*), podnikatelská společnost na paoských územích – 107

Srí Lanka, ostrov – 21

Státní rada míru a rozvoje (barm. *Nainngamto eičamthayayei hnin pchumpchyouyei kaunsi*; *Naapcha*; SPDC), vrcholný orgán vojenské junty 1997–2011 – 9, 87, 95, 101, 103–107, 110, 112, 113, 121, 126, 127, 129–131, 134, 160, 190

Státní rada pro obnovení zákonnosti a pořádku (barm. *Nainngamto ñeimwuppiyahmu tijschaukyei apchwe*; *Nawata*; SLORC), vrcholný orgán vojenské junty (1988–1997) – 84, 87, 190

Strana nového Monského státu/Monská národně osvobozená armáda (NMSP/MNLA), etnická organizace – 188, 203

Strana 21 (barm. *21 pati*, angl. *21 Party*), politická strana – 49, 185

Strana barmského socialistického programu (barm. *Myanma schoušelis lamsin pati*; BSPP), politická strana – 72, 78, 82, 83, 85, 186

Strana bílého tygra, viz Demokratická strana šanských národností (SNDP)

Strana demokracie a jednoty Koukanu (KDUP), politická strana – 124, 187

Strana demokracie všech monských oblastí (AMRDP), politická strana – 125, 183, 185, 212

Strana kmenových národností Arakanu (TNPA), kmenová organizace vedená bývalými kádry KS Barmy v Arakanu – 190, 196

Strana mudžáhidů (MP), ozbrojená protivládní organizace arakanských muslimů – 65, 188, 196

Strana myanmarské národně demokratické aliance (MNDAP), civilní křídlo MNDAA – 95, 98, 99, 120, 188, 193, 194

Strana národní jednoty (NUP), politická strana – 85, 86, 124, 125, 141, 189

Strana národní jednoty Arakanu (NUPA), etnická organizace – 108, 177, 183, 189, 195, 196, 211

Strana nové země Kajanů (KNLP), etnická organizace – 91, 92, 114, 187, 200, 208–210

Strana nového Monského státu (NMSP), etnická organizace – 68, 69, 73, 79, 91, 99, 120, 122, 123, 139, 147, 177, 183, 203, 208–211

Strana osvobození Arakanu (ALP), etnická organizace – 79, 108, 177, 183, 185, 195, 196, 209, 210–211

Strana parlamentní demokracie (PDP), exilová strana bývalého premiéra U Nua – 189, 209

Strana pokroku Šanského státu (SSPP), etnická organizace – 79, 183, 190, 206, 207, 209–211

Strana rozvoje a solidarity Svazu (USDP), vládní politická strana – 9, 12, 13, 124–127, 129, 130, 132–134, 136, 144, 145, 180, 191

Strana rozvoje národnosti Rakhinu (RNDP), politická strana – 125, 183, 189, 212

Strana samosprávy (barm. *Hummayu pati*; HRP), politická strana – 49, 186

Strana sjednoceného Waoského státu (UWSP), etnická organizace, civilní politické křídlo UWSA – 95, 96, 97, 120, 183, 191, 194, 208

Strana/Armáda osvobození Arakanu (ALP/ALA), etnická ozbrojená organizace – 185, 195

Strana/Armáda osvobození státu Palaunů (PSLP/PSLA), etnická ozbrojená organizace – 91, 189, 204, 210

Supchuyalat (angl. *Supayalat*), barm. královna, manželka krále Thipoa – 42

Svazový mírový pracovní výbor (UPWC) – 149, 191

Svazový mírový ústřední výbor (UPCC) – 149, 191
 Světová zdravotnická organizace (WHO) – 150, 191
 Světový potravinový program (WFP) – 150, 191
 Světový potravinový program OSN (UNWFP) – 98, 191
 Syriam (barm. *Thanhljin*, angl *Syriam*; n.t. *Thanlyin*), barm. město a přístav – 41

Š

Šanové (angl. *Shan*), thajské etnikum – 18–20, 22–25, 27, 31–36, 38–40, 42, 44, 46, 53, 57, 59, 60, 62, 66, 69, 71, 73, 76, 78, 81, 84, 85, 91, 94, 98, 102, 105–107, 112, 114, 119, 127, 146, 161, 170, 179, 192, 194, 198, 204, 206, 207, 212
 Šanská nadace pro lidská práva (SHRF), nevládní šanská organizace – 146, 190
 Šanská sjednocená armáda (SUA), povstalecká organizace – 77, 78, 81, 190, 198
 Šanská sjednocená revoluční armáda (SURA), ozbrojená etnická organizace – 81, 190, 197, 198, 206, 207
 Šanské státy, šanská knížectví na severu Barmy, v koloniálním období označení pro Federaci Šanských států – 24, 25, 27, 31, 33, 34, 36, 38, 40, 42, 43
 Šanský stát (barm. *Šam pyijne*, angl. *Shan State*), barm. svazový stát – 18, 19, 22, 23, 44–46, 53, 57, 62, 67, 69, 70, 77–81, 89, 91, 94, 95, 97–99, 102, 103, 105, 106, 111, 116, 117, 124, 145, 146, 153, 156, 159, 160, 170, 179, 192–194, 197–200, 202, 204–207, 210
 Šišen (angl. *Hsihseng*), město a území ve Zvláštní oblasti 6, Šanský stát – 107
 Šrí Kšétra (angl. *Sri Ksetra*), pjský městský stát – 22
 Šwe Ei (angl. *Shwe Aye*), studentský aktivista, zakladatel KNLP – 200
 Šwei Man (angl. *Shwe Mann*; nar. 1947), býv. generál a třetí muž SPDC, mluvčí dolní komory barmského parlamentu *Pyijthu hlutto* (od r. 2011) – 126, 130, 131, 133, 142
 Šwei Thaik, Sao (angl. *Sao Shwe Thaik*; 1896–1962), šanský *sao pha* a politik, první prezident Barmského svazu (1948–1952) – 62, 70, 175
 Šweibhou (angl. *Shwebo*, dříve *Muschoubhou*), město v oblasti Mandalaj, hlavní město kounb-haunské říše (1752–1765) – 49

T

T'angská národně osvobozenecská armáda (TNLA), ozbrojená složka PSLF – 190, 204, 205
 Tankhulové (angl. *Tangkhu*), nagský klan – 204
 Tapinšweitchi (angl. *Tabinshwehti*; 1531–1551), vládce historického barm. státu Taunngu – 25
 Taunngu (angl. *Tango*; n.t. *Toungoo*), historický barm. stát a dynastie (1531–1752), město – 25, 46, 49
 taunnguská (angl. *Tanngu*), dynastie a říše (1531–1752) – 25, 26, 31, 32, 41, 51
 Tenaserim (barm. *Taninthayi*, angl. *Tenasserim*; n.t. *Tanintharyi*), nejjižnější oblast Barmy, též jméno města – 19, 26, 28, 41, 56, 59, 61, 116
 Tha Kalei (angl.), vůdce levicové SSNPLO – 106, 107, 205
 Thajawati (angl. *Tharrawaddy*), město v oblasti Pegu v Dolní Barmě – 32

Thajci (Siamci), thajské etnikum, národ – 22, 23, 26, 28, 53, 170
 Thajsko (Siam), stát – 12, 16, 19, 21, 25, 26, 33, 28, 38, 40, 55, 57, 59, 68, 76–78, 80, 81, 84, 86, 88, 90, 95, 96, 112–115, 145–148, 151–154, 158, 170, 196–199, 201–203, 206, 207, 209, 210, 212
 Thajský koordinační výbor (TCC), opoziční organizace – 190, 211
 Thajský revoluční výbor (TRC), povstalecká alinace – 81, 190, 198, 207
 Thalun (1629–1648), vládce historického barm. státu Taunngu – 26
 Than Lian Pau (angl. *Thang Lian Pau*), čjinský poslanec – 100
 Than Šwei (angl. *Than Shwe*; nar. 1933), barm. generál, předseda SPDC a hlava státu (1992–2011) – 86–88, 126, 127, 129, 130, 133
 Than Tchun, Thakchin (angl. *Thakin Than Tun*; 1911–1968), předák KS Barmy a podzemního komunistického hnutí po r. 1948 – 65, 75, 76, 192
 Thatchoum (angl. *Thaton*), historický monsý stát – 23, 36
The Working People's Daily, barm. anglojazyčný vládní list – 73
 Thein Sou (angl. *Thein Soe*), zástupce předsedy Nejvyššího soudu, předseda volební komise (2010) – 122
 Thein Zo (angl. *Thein Zaw*), bývalý brigádní generál a ministr pošt a telekomunikací vlády SPDC, předák a poslanec USDP za Kačjinský stát – 133
 Thein Sein, U (nar. 1945), od r. 2011 prezident Barmy – 126, 127, 130, 131, 133, 135, 138, 139, 142, 143, 147, 149, 150, 156, 181
 Thipo (angl. *Thibaw*; 1878–1885), barm. král khounbhanské dynastie – 41, 42
 Thoové, thajské etnikum – 170
 Thuinalen Muiva (angl. *Thuingaleng Muivah*), vůdce NNC, NSCN – 204
 Tchaj U, U (angl. *U Htay Oo*; nar. 1950), býv. generál, býv. ministr zemědělství a zavlažování ve vládě SPDC, generální tajemník USDP, poslanec *Pyijthu hlutto* – 133
 Tchaj-wan, stát – 67, 97, 197, 199
 Tibet, oblast, stát – 18, 19, 21, 22, 23, 28, 44, 170
 Tin Aun Myin U (angl. *Tin Aung Myint Oo*; nar. 1950), býv. 1. tajemník SPDC, 1. viceprezident Barmy/Myanmy (od r. 2011) – 126, 127, 130, 181
 Tin U (angl. *Tin Oo*; nar. 1927), penzionovaný armádní generál, býv. ministr národní obrany a náčelník generálního štábu, prodemokratický aktivista, místopředseda NLD, politický vězeň – 83, 84, 85
 Toudža, dr. Menem (angl. *Manam Tu Ja*), viceprezident KIA (rezignoval r. 2009), předseda KSPP – 121
 Třicet druhů (barm. *Yebho thoumčjeip*, angl. *Thirty Comrades*) – 55
 Tsang, přehradní nádrž v Šanské státě – 153
 Tuan Ši-wen (pchinjin *Duan Shiwen*), generál Kuomintangu – 68

Ť

Ťaukpchyu (angl. *Kyaukphyu*), město – 153
 Ťauktaloum (angl. *Kyauktalone*), město, centrum Zvláštní oblasti 6, jižní Šanský stát – 106

Ťjauksche (angl. *Kyaukse*), město v oblasti Mandalaj, region v Horní Barmě – 22, 23, 24

Ťjo Zan Ri (angl. *Kyaw Zan Rhee*), zakladatel a vůdce CPA – 193

Ťuangové (angl. *Chuang*), thajské etnikum – 170

U

U Bi Tu Re (angl. *U Bee Tu Re*), kajaský politický vůdce – 114

U Hla Pchei (angl. *U Hla Pe*), paoský aktivista, vůdce Pa-O Lam Bhu, UPNO/PNLA, SNLF – 205, 208

U Seinanta (angl. *U Sein Da*), vůdce APLP – 65, 195

Uan Láttikun (angl. *Uan Rattikun*), laoský generál – 78

Úřad Koukanu (angl. *Kokang Authority*), též Koukanská národní skupina (angl. *Kokang National Group*), správa Zvláštní oblasti 1 – 98, 120

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) – 15, 156, 191

Úřad strategických služeb (OSS/a), americká zpravodajská služba, předchůdce CIA – 57, 189

Úřad strategických služeb (OSS/b), barm. zpravodajská organizace – 87, 189

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) – 109, 184, 191

Ústavodárné shromáždění (NC), barm. ústavodárný orgán – 60, 61, 62, 85, 86, 89, 103, 188

Ústřední bezpečnostní a správní výbor (barm. *Loumējoumyei htin oupējouphmu bahoul komati*; SACC), centrální správní orgán RC – 72, 190

Ústřední zpravodajská agentura (CIA), zpravodajská služba USA – 57, 67, 76, 186, 197

V

Vietnam, stát – 74, 170

Vietové, etnikum – 170

Vládní orgán Kothuleie (KGB), administrativní složka KNU – 187, 200, 201

Vlastenecká osvobozenecská armáda (PLA), ozbrojené křídlo NULF – 189, 209

Všemonská strana regionální demokracie (AMRDP), politická strana – 125, 183, 185, 212

Výbor etnických národností (ENC), aliance etnických organizací – 121, 186, 212, 213

Výbor národní obrany a bezpečnosti (NDSC), orgán barm. vlády – 130

Výbor národní solidarity proti vojenské diktatuře (ADNSC), původně DFB, přejmenována v r. 1991 – 185, 186, 210, 211,

Výbor pro obnovu demokracie v Barmě (CRDB), exilová opoziční organizace – 84, 186, 210

Výbor pro záležitosti Karenů, zřízení výboru navrhováno AFPFL r. 1947 – 61

Výbor solidarity a spolupráce etnických národností (ENSCC), etnická koalice – 186, 212

Východoindická společnost (britská) – 41

Východoindická společnost (nizozemská) – 41

W

Waoská národní armáda (WNA), povstalecká organizace – 191, 197, 207–209

Waoská národní organizace (WNO), ozbrojená etnická organizace – 79, 177, 191, 207–211

Rejstřík

Waoská národní rada (WNC), etnická organizace, původně administrativní složka WNO – 191, 194, 207, 208

Waoské pohoří – 94, 194

Waové (angl. *Wa*), mon-khmerské etnikum – 18, 21, 37, 39, 43, 54, 76, 80, 95, 96, 120, 207

Weit'i (angl. *Wei Gyi*), přehrada budovaná v Karenském státě – 153

Wej Š'-kang (pchinjin *Wei Xuegang*), etnický Číňan, obchodník s drogami, předák UWSP – 96, 194

World Vision, nevládní organizace – 102

Wum Thu Maun, U, čjinský nacionalista a politik, zakladatel Sdružení čjinské jednoty (1930) – 52

Y

Y'we, karenské božstvo – 51

Yanda, So (angl. *Saw Yanda*, též *Saw Noi*, barm. *So No*), šanský studentský aktivista, zakladatel YW – 69, 206

Yang, Jimmy (1920–1985), velitel KRF, SSA, NUF – 198, 199

Yang, Donald, synovec Jimmyho Yanga, velitel SSRA – 199

Yatana (angl. *Yadana*), plynovod – 152

Yunus, Mohamed, dr., předák RNA – 196

Z

Zahle Tchan (angl. *Zahle Tang*), čjinský poslanec – 100

Zakaria, Mohamed, předák RNA – 196

Zakchun Tin Jin (angl. *Zakhung Ting Ying*), důstojník KIA, velitel NDA-K – 194

Zau Dan (1940–1975), zakladatel a velitel KIA – 199

Zau Seng (1928–1975), zakladatel a velitel KIA – 199

Zau Tu (1937–1975), zakladatel a velitel KIA – 199

Zlatý trojúhelník, oblast produkce drog na pomezí Barmy, Laosu a Thajska – 76, 80, 81, 92, 198

Zo Min (angl. *Zaw Min*), brigádní generál, předseda parlamentu v Karenském státě – 125

Zoumijská národní fronta (ZNF), etnická organizace – 191, 208

Zoumijský národní kongres (ZNC), etnická politická strana – 85, 86, 191

Zvláštní oblast 1, Šanský stát (angl. *Special Region 1, Shan State*), oblast pod správou MNDAP/MNDAA – 98

Zvláštní oblast 2, Kačjinský stát (angl. *Special Region 2, Kachin State*), oblast pod kontrolou KIO/KIA – 102

Zvláštní oblast 2, severní Šanský stát (angl. *Special Region 2, Northern Shan State*), oblast pod kontrolou UWSP/UWSA – 95

Zvláštní oblast 6, jižní Šanský stát (angl. *Special Region 6, Southern Shan State*), zvláštní oblast pod kontrolou PNO/PNA – 106

Mapy

Etnická situace

TIBETO-BARMÁNCI

BARMÁNCI a MON-KHMEROVÉ

KARENOVÉ

- 4. Paové
- 5. Kajanové
- 6. Karenniové

KARENOVÉ a BARMÁNCI

THAJOVÉ

- 7. Monové
- 8. Waové
- 9. Palaunové

MON-KHMEROVÉ

BARMÁNCI a ŠANOVÉ

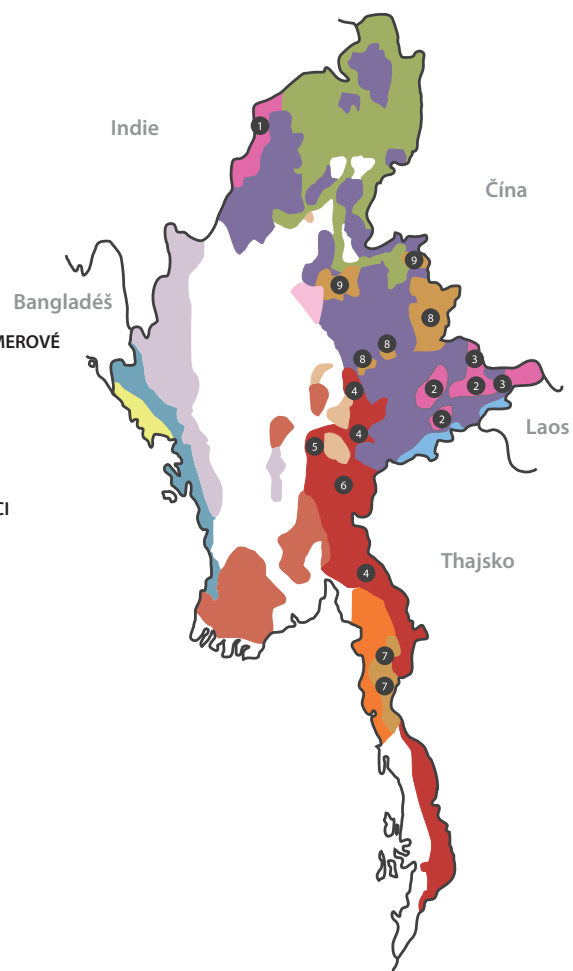
ŠANOVÉ a WAOVÉ

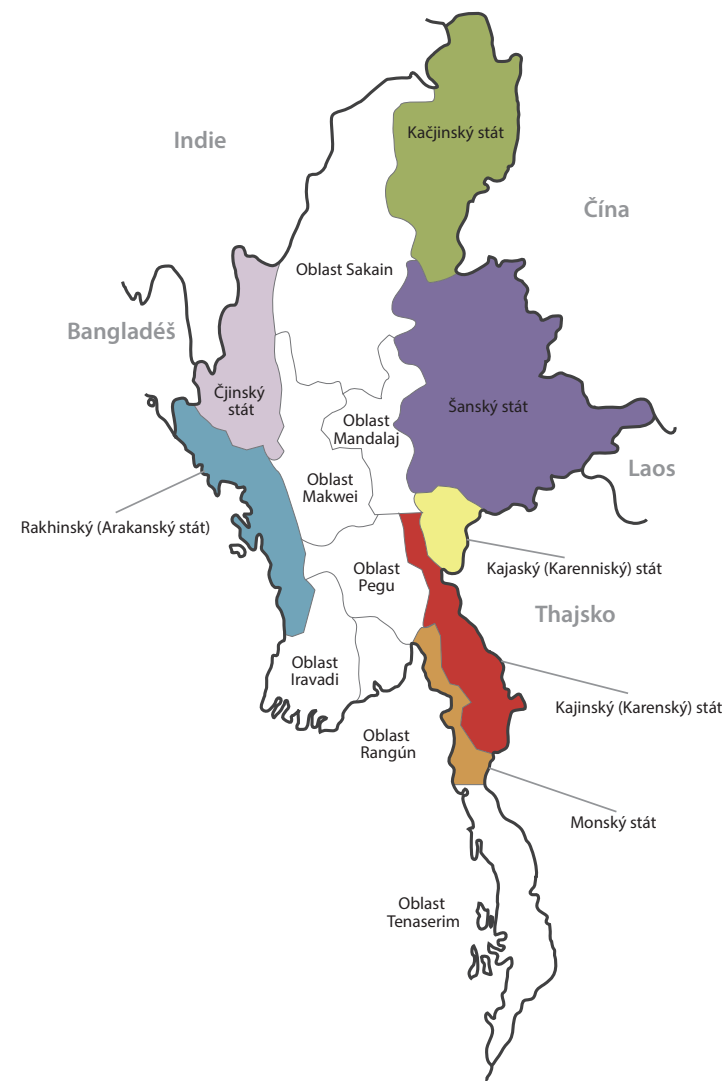
ČÍŇANÉ

(Další Číňané, Indové a Bangladéšané tvoří zejména městské obyvatelstvo.)

Svazové oblasti a státy

Samosprávní zóny a území

